Digitaliseret af | Digitised by

Forfatter(e) | Author(s):	Biehl, Charlotta Dorothea.
Titel | Title:	Moralske Fortællinger.
Bindbetegnelse | Volume Statement:	Vol. 4
Udgivet år og sted | Publication time and place:	Kiøbenhavn : trykt hos H. C. Sander, 1781-1782
Fysiske størrelse | Physical extent:	1-4 i 3 bd.

DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

57.-93.

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
130023302315

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
KØBENHAVN

Moralske Fortællinger.

Fierde Tome.

Moralske Fortællinger

af

Charlotta Dorothea Biehl.

Fierde Tome.

Kiøbenhavn 1782.

Trykt hos Heinrich Christoph Sander.

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Den Straffede Stolthed.

En

Fortælling

i

Breve.

Der
Schöne Stolberg.

Ein
Bertrallins
Trauerspiel.

Den
Straffede Stolthed.

Første Brev.

Frøken Louise Clermont til Frøken Friderica Selmar.

Skulde Fraværelsen været mægtig nok til at udslette mig af min Fridericas Minde? Skulde hun have glemt, at hendes ømme Louise tager den oprigtigste Deel i hendes Vel, og at følgeligen denne lange Taushed maae i høyeste Grad forurolige og ængste hendes ubrydelige Venskab? Beste Pige! Dette er det femte Brev jeg skriver dig til, uden

at du med en eneste Linie fra din kiere Haand har overbeviist mig om, at du erindrede dig din Veninde, og tusende qvælende Forestillinger martrer mit beklemte Bryst, hver gang mit Bud kommer tilbage fra Posthuuset uden Brev. Snart seer jeg dig bleg og krafteslos paa et smerteligt Sygeleye, og Dødens kolde Haand udstrakt til at berøve mig det, jeg elsker høyere end mig selv, uden at det er mig forundt at lindre dit Onde ved min Omhue og Pleye; og ved min Opvartning at afværge et Tab, hvis blotte Forestilling kommer min Siel til at bæve; og snart seer jeg dig saa fordybet i den saa kaldte store Verdens Adspredelser, at ikke en Tanke om din Veninde kan trænge sig til dit Hierte; og jeg veed ikke at sige, hvilken af disse Forestillinger, der er mig den grueligste; thi var det Sygdom, der holdt dig fra at skrive, saa kunde dog din blomstrende Ungdom og din gode Natur, understøttet af de ypperlige Læger, som Hovedstaden kan bryste sig af, give mig Haab om at du kunde overvinde den, og Himlen, bevæget af dine Forældres og mine Bønner og Taare, skienke os vor Livs Glæde igien i min elskede Friderica. Men er det Koldsindighed og Ligegyldighed imod din Veninde, der bringer dig til at glemme de Pligter, som du skylder et Venskab, som vores Barndom lagde Grundvolden til, og Fornuften i en modnere Alder stadfæstede, saa er du tabt for mit ømme Hierte, og det for stedse.

Forlad dig til, min Veninde, at et forkiølnet Venskab aldrig faaer sin første Varme igien; er dette hellige Baand engang løsnet, kan det ikke meere drages haardt tilsammen;

Skinnet

Skinnet kan det maaskee faae, men det bliver aldrig meere det, som vores har været, og som jeg haaber, at det er endnu. Den mindste Kulde i Venskab, svækker Tilliden og Fortroeligheden, som ere Venskabs stærkeste Piller, og naar disse vakler kan Bygningen ikke staae fast, men maae gaae til Grunde ved den første Storm eller Kastevind. Umueligt, min Friderica! kan vores Venskab meere staae Fare for at friste denne grumme Skiebne, da det har holdt Stand imod den haardeste Prøve, imod dette søde Forbunds strænge Krav ikke at smigre for sin Ven, men aabenhiertet at paaminde ham om sine Skrøbeligheder. Mit sande og ubrydelige Venskab, min Friderica, tvang mig til at viise dig dine; jeg vovede at bede dig, at bevæbne dig med Fornuftens Kræfter imod din Forfængelighed, der saa ofte søger at spille Mester, og tilsnige sig Herredømmet over alle dine gode Egenskaber, og jeg smagte den store Vellyst, at denne Oprigtighed syntes at binde dig endnu stærkere til mig. Skulde nu vel Fraværelsen være mægtigere end Egenkierligheden? Jeg vil haabe Ney; thi et sandt og velgrundet Venskab trænger ikke til at hente Føde af Omgangen; og var du, min Beste! end lige saa mange tusende Miile fra mig, som der er enkelte Miile imellem os, saa var du derfor stedse nærværende i min Siel, og dit kiere Billede uafladelig for mig. Riv mig derfor saa snart, som mueligt af denne grumme Uvished, jeg besvær dig derom ved alt det du har kiereſt i Verden! og skulde min Frygt være sand, at du ikke er selv i Stand til at skrive, saa nægter din Frue Moder dig ikke at lade mig det vide med et par Ord, og det første jeg har faaet dem, vil jeg ile

baade Nat og Dag indtil jeg naaer din Seng, for der at vogte, pleye og opvarte den dyrebareste Skat, som et naadigt og viist Forsyn har at skienke Menneſket her i Livet.

Med hvilken Glæde vil ikke et par Linier fra dig opfylde min Siel! Iſær om de, ligeſom den oprindende Soel adſpreder Taagen, forjager alle de morke Bekymrings og Mistvivls Skyer, der omringer mig, dog allermeeſt derſom din Udſkyldning beſtod deri, at Kierligheden havde saa aldeles bemeſtret ſig dine Øyeblikke, at der var ingen bleven tilovers for Venſkab. Du veed mine Grunde, hvorfor jeg saa inderlig ønſker at ſee dig i en fornuftig og dydig Mands Værge, og kan derfor let ſlutte hvor inderlig velkommen ſlig en Tidende vilde være mig. Imidlertid er dette dog meere et Ønſke end et Haab; thi du maae ſige hvad du vil, saa er Herr Walmann dig intet mindre end ligegyldig, og derſom du omſider havde ladet hans Fortieneſter vederfares Ret, saa havde han ſikkert giort mig ſin Lykſalighed bekiendt, ſiden han veed, at jeg under ham den af inderſte Hierte, fordi jeg er fuldkommen overbeviiſt om, at ingen Mand er meere ſkikket til at giøre dig fuldkommen lykkelig end han; og ingen kan tage en ſandere og oprigtigere Deel i dit Vel, end

Din

uforanderlige Veninde

Louiſe Clermont.

Andet Brev.

Frøken Selmar til Frøken Clermont.

Jeg var uundskyldelig, min Louise, dersom allene en Skygge af Koldsindighed i mit Hierte imod dig, havde ringeste Deel i min Brøde; men naar jeg høyt og helligen har forsikkret dig, at du aldrig har været en Time tillige af mine Tanker, saa haaber jeg at erholde Forladelse for min Ubetænksomhed; thi andet end den har ikke giort Hinder i det Forsæt, hvormed jeg hver Morgen forlod min Seng, der bestod i at skrive dig til inden Aften, og naar saa den kom, min Beste, bebreydede jeg mig selv denne Forsømmelse paa det haardeste og med den faste Beslutning, at indhente det Dagen efter. Du kiender mig, min Veninde, du veed, at jeg, uden at være letsindig, sielden eller aldrig er istand til at giøre mig sørgelige Forestillinger, og som venteligen reyser sig deraf, at jeg er ganske ubekiendt med Bekymringer og alle Livets Bitterheder, undtagen af det, som jeg har lært af andres Klagemaal. De ommeste og kierligste Forældre have giort sig en Fornøyelse af at forekomme mine Ønsker; jeg vidste ikke at nævne et eneste feylslaaet Haab, og den første virkelige Smerte, som min Siel nogensinde har følet var Skilsmissen fra min elskede Louise. Dette Savn erstattedes mig nogenlunde ved dine kiere Breve, jeg saae af dem, at du har vel, at du elske-

de

de din Friderica endnu lige høyt, og da jeg var roelig saa faldt det mig aldrig ind, at der kunde opstige Frygt eller Tvivl i dit Hierte. Mit dagligen fornyede Forsæt om at skrive dig til forvoldte at jeg ikke talte Dagene, hvori jeg forsømte at sette det i Værk, og jeg var saa vandt til at forekommes af din Godhed, at jeg uden Skamfuldhed, men med den inderligste Glæde imodtog og læste dine meere end kierkomne Breve. Jeg tænkte paa intet mindre end at jeg ængstede og foruroeligede dig ved min Taushed, og naar jeg faaer sagt dig, hvad der foraarsagede den, saa haaber jeg Forladelse.

Dine tre første Breve bekom jeg paa Geheimeraad G...s Lystgaard, hvor jeg var fulgt ud med Geheimeraadinden; naar jeg fik Brevene var det forsildig at besvare dem med den samme Post, hvorfor det blev opsat til den næste, og da det var noget nyt for hende saavel som for mig at være paa Landet, saa vare vi næsten aldrig af Marken, Skoven og Haugen, undtagen naar vi vare udbudne hos nogen af Naboerne eller de vare hos os. Det første jeg kom til Byen blev jeg ombedet at synge paa en stor Concert hos Greve L...; jeg kunde ikke undslaae mig derfor, altsaa blev heele Formiddagen dreven bort med at igiennemgaae Arier, Duetter, Terzetter og Qvartetter, derpaa skulde Natbordet besørges, spiises, give eller tage imod Visiter om Eftermiddagen, og Aftenen løb bort med Skuespil og Soupeer indtil langt ud paa Natten, saa jeg var alt for søvnig og træt til at kunde tænke

og

og følgeligen ikke heller skrive. Jeg opsatte det derfor til den store Concert var forbie, for da tillige at fortælle dig hvad der var forefalden; den var først i Overgaars, og denne Formiddag var saa aldeles offret og helliget Venskab, at jeg endog da jeg kom hiem i Aftes, eller rettere sagt i Nat, gav Befalning at nægte mig for hvem det end var der spurgte efter mig, og smagte en sand Glæde i den Forestilling at snakke skriftlig i nogle Timer med min beste Veninde. Denne Glæde forsgedes ikke lidet ved at finde et Brev fra dig paa mit Natbord; men Gud! hvorledes blev jeg til Mode ved at blive alle de frygtsomme og nagende Forestillinger vaer, som min Taushed havde opvakt hos dig! O min Louise! Hvor afskyelig forekom jeg mig ikke! Hvor hadede jeg ikke i dette Øyeblik alle de letsindige Forlystelser og Adspredelser, som jeg havde svævet i medens dit ømme Hierte søgte Trøst i den Tanke at kunde ved utallig Møye og Besværligheder forlindre de Smerter, din Ømhed troede mig et Rov for! Hvorledes skal jeg bevidne dig min Erkiendtlighed for dette overtydende Beviis paa dit uforfalskede Venskab? Hvorledes skal jeg forsøde og udslette den Kummer jeg har voldet dig? Jeg veed kun een eneste Maade til at legge min Anger over min Efterladenhed for Dagen, og den bestaaer i et helligt Løfte om aldrig at giøre det meere, men jeg tor ikke vove det, siden min Forfatning giør det meget mueligt, at lige Omstændigheder kunde blive Moder til en lige Forseelse. Jeg besvær dig derfor ved vores Venskab aldrig at forurolige's meere over mine Brevs Udeblivelse; hvorimod jeg

lover

lover dig, at lade dig vide den mindste Upasselighed, der overfalder mig, og forsikrer dig tillige, at Døden allene for, maaer at ende mit Venskab til dig, og til et Beviis derpaa beder jeg dig paa det indstændigste at meddeele mig dine venskabelige Advarseler skriftlige, som jeg forhen fik dem mundtlige, og for at sette dig istand dertil, vil jeg berette dig alt hvad der møder mig, saavel som de Anmerkninger jeg gior over hvad jeg hører og seer, og naar jeg intet af sligt har, da en Beskrivelse over nye Moder, der vil giøre dig til en meget betydelig Person hos dit heele Kiøn, saa fremt Fruentimmerne ere sindede i Provindserne, som i Hovedstaden.

Forrige Mandag havde Marquise L... sin første Audience, og lod sig samme Aften see paa Operaen, hvor den herligste Musique ikke formaaede at drage en stor Deel Personers Opmærksomhed fra Marqvisens nye Coeffure. Saa fremmet den end var for Øyet, saa vel klædte den hende, siden den var dannet efter hendes Legems Bygning. Hun fører en meget majestetisk Person, har noget stærke Lineamenter, og de deyligste store Øyne, som jeg nogensinde har seet, og hun forstaaer den Kunst mesterligen, at lade dem tale, hvad Sprog hun lyster. Hendes Haar var meget høyt og tykt opsat, og en stor Diamants Agraffe befæstede tre store veyende Strudsfiedre paa den venstre Side af hendes Hoved; og de giorde en ypperlig Virkning der, siden denne mægtige Hovedprydelse formindskede det stærke og mandige i Ansigtets Træk, og hun synes at blive mindre af Person, ved det

man

man skrev endeel af hendes usædvanlige Høyde paa Fiedrenes Regning. Da jeg merkede den store Begierlighed hvor med de fleeste Fruentimmere, og især de, som just ere det modsatte af Marquise L...s Skabning, betragtede hende og raadsloge imellem dem selv indbyrdes, saa sluttede jeg mig ikke allene til, at hun ikke mange fire og tyve Timer kom til at beholde sin Mode for sig selv, men frygtede endog for at det vil gaae endeel af mine Bekiendtere som det gik en fattig Autor i Frankrig, som da han hørte, at La Motte skyldede det Bifald, hans Ines de Castro havde faaet, Følelsen, som Tilskuerne vare blevne satte i ved den Scene med Børnene, saa besluttede han at forvisse sig fire dobbelt saa megen Bifald ved at bringe otte Børn paa Skuepladsen, uden at betænke, at for meget af en Ting er enten kiedmeligt eller latterligt, saa at istedet for Graaden og Bifaldet, som den arme Diævel giorde sig saa sikker Regning paa, bleve hans Øren døvede af den umaadelige Latter Parterret slog op', da denne Skare kom parviis frem; og da dets Støyen tog alt meere og meere til, maatte Dækket gaae ned, og Stykket med samt dets Forfatter blev overgivet til en evig Forglemmelse.

I Torsdags paa Concerten hos Greve L... blev jeg overbeviist om, at min Slutning var ganske rigtig, og bekom Stadfæstelse paa det jeg frygtede for; de fleeste Fruer og Frøkener, som indfandt sig der havde faaet Marquisens Coeffure, men alle med lidet meere eller mindre Tillæg, og det forunderligste derved bestod deri, at jo mindre Personen

var

var, jo meere var der lagt til Hovedpynten, saa at den Persons Fiedre holdt Linien med Marquisens, hvis Pande var lige med hendes Skuldre. Ingen af dem alle giorde det mig meere ondt for, end den nydelige Frue B..., hvis fiine Skabning er et fu'dkommen Mesterstykke i det smaae, og som af alle vilde blive anseet for en Deylighed, naar hun ikke begik den Daarlighed at vanskabe sig selv i den Tanke at bode ved Kunstens Hielp paa det, som Naturen har nægtet hende. Du og jeg har ofte beklaget, at hun fordærvede sin yppelige Proportion ved de umaadelige Hæle, hvorved hun ikke allene giorde sig en unaturlig lang Nederdeel til sit nydelige Liv, men forskaffede sig endog en til hendes nette Bygning haard og plump Gang ved disse stygge Stylter. Forestil dig nu engang hendes lille æblerunde Ansigt, som en maadelig Haand kan bedække, indviklet i en Coeffure, der holdt meere end tre Qvarteer i Brede og Høyde, og den oven i Kiobet belæsset med sex store Strudsfiedre af forskiellige Farver, og bar dig saa for Latter om du kan. Da hun traadde ind i Salen ved Siden af sin ærværdige og lærde Mand, der som du veed er meget høy og foer, og ligesaa stiv og alvorlig, som han er lærd, troede jeg virkelig at være paa en Maskerade og at den gode Herr B... vilde forestille Minerva og brugte sin Kone til Viisdommens Sindbillede.

Da denne Mode snart vil blive den herskende; saa legger jeg her en Tegning hos af den, paa det om nogle af dine nye Bekiendtere er besængt med Modesygen, at du da strax kan paalegge dem en stor Forbindtlighed, og skulde der ikke strax

være

være Strudsfiere at bekomme, saa kan Hanefiedre gaae med saa længe. Af denne Beredvillighed til at forskaffe dig Veninder seer du, at Misundelse ikke er min Hovedfeyl; thi naar den ikke yttrer sig over dit uskatteerlige Venskab, hvad skulde da kunde sette den i Bevæoelse? Dog lover jeg ikke for, at den jo melder sig, dersom du giver mig Anledning til at tviyle om, at jeg eyer det første Sted i dit Hierte; og du kan tillige være forvisset om, at eye det i mit, og at Kierligheden selv ikke skal kunde giøre dig det stridigt. Hidindtil kiender jeg denne farlige Sindslidelse kun af Beskrivelser, og med al din store Indsigt, min Veninde, tager du dog merkelig feyl i din Slutning, at Herr Walmann ikke er mig ligegyldig. Jeg agter hans Fortieneſter og gode Egenskaber høyt; jeg erkiender ham for en dydig og fredelig Mand, saavel som en sand Menneskeven, men vore Tilbøyeligheder ere alt for stridige til at vi kunde leve lykkelig med hinanden i en saa alvorlig Forbindelse, som Egtestanden er; thi enten elsker han mig ikke, uagtet alle hans givne Forsikkringer, eller og Egensindighed er hans herskende Sindslidelse og har et ulige stærkere Herredømme over ham end hans saa kaldte Kierlighed, hvorpaa jeg for kort Tid siden har faaet et uimodsigeligt Beviis.

Vi skulde for nogle Dage siden have mange Fremmede, og samme Eftermiddag besøgte Herr Walmann os. Min Moder bad ham strax med al sin forekommende Artighed, at forøge Selskabet med sin Nærværelse; da Hændelsen havde skaffet hende en Fornøyelse, som hun ikke havde vildet anmode

ham om, siden hun vidste, at han ingen Elsker var af store Selskaber. Han bad hende at anse denne Aarsag for gyldig til at udbede sig at nyde den ham tiltænkte Bevaagenhed paa en anden Tid, hvori han kunde fornøye sig meere ved de Personers Omgang, som han foredrog alle andres. Min Moder forsikkrede ham at det alletider stod til ham selv, og at jo oftere hun saae ham, jo meere velkommen skulde han være; han takkede hende, men blev ved at undskylde sig for at blive længere end til Selskabet vorede til. Jeg nægter dig ikke min Veninde, at jeg ønskede det maatte komme sildig; thi man hører ham tale med Fornøyelse, og jeg troer at det er umueligt at længes i hans Selskab, det giorde mig derfor ondt, at han reyste sig og bad min Moder Farvel det første han hørte en Vogn komme ind i Gaarden, og da hun derpaa gik ud for at see hvem der kom, saa fik jeg Lyst at forsøge hvad Magt jeg havde over ham, og sagde med en venlig Tone, at jeg ikke lod ham slippe bort. Naar De befaler det, min deylige Froken, svarede han, saa maae jeg adlyde, men hvad Brøde har jeg begaaet, at De kan være grum nok til at paalegge mig den haarde Straf, at blive i et Selskab, som er mig utaaleligt? De maae skille sig af med denne utiidige Beskedenhed, sagde jeg, Deres Embede og endnu meere Deres Fortieneſter gior dem fuldkommen berettiget til Omgang med Personer af den første Rang. Maae du nu ikke selv tilstaae, min Louise, at det var overmaade gunstigt af en Herskerinde at nedlade sig til at giore sin lænkebundne Træl slig en Compliment, og burde

jeg

jeg i det mindste ikke ventet mig en underdanig Overgivelse i min Willie til Belønning for den? Men intet mindre end det, han var trodsig nok til at svare mig: Det er langt fra ingen Beskedenhed, indtagende Friderica, men snarere en Art af Stolthed, der gior mig deslige Selskaber modbydelige. Stolthed! spurgte jeg ganske forundret, hvorledes forstaaer De det? At jeg ligesaa lidet, svarede han mig med en meget betydelig Mine, har Ydmyghed nok til at være den ringeste i en Forsamling, som Forfængelighed nok til at tragte efter at være den fornemste i den. Jeg forbinder et andet Begreb med det Ord Selskab end de fleeste Mennesker; jeg troer at dets Øyemeed er Sindets Opmuntring ved uskyldig Skiemt og Fortroelighed, det er den Fornøyelse jeg søger i det, men den avles kun af Lighed og Overeenstemmelse, og kan hverken nydes der, hvor en stor Herre troer, at beviise mig en Naade ved at tale til mig, eller der, hvor man troer sig beæret ved min Nærværelse, men kun hvor Lighed i Vilkaar og Tænkemaade udbreder Glæde og Friehed; og derfor haaber jeg, at De tillader mig at gaae. Efter Behag min Herre, svarede jeg, giorde et dybt Knik for ham, og lod ham gaae.

Du maae selv; min Veninde, uagtet al din Partiiskhed for Walmann, tilstaae mig, at jeg enten ikke maatte være Fruentimmer, eller og slig en Halsstarrighed maatte udslette alle de gunstige Tanker jeg kunde have været saa taabelig at fatte om ham. Siig mig, med hvad Haab

jeg vel skulde kunde see ind i Fremtiden; thi er han saa paastaaende i sine Meeninger nu, da det efter hans Sigende staaer i mine Hænder at bestemme hans Livs Lykke eller Ulykke, saa vilde han ufeylbar, naar Baandet først var knyttet og jeg ganske i hans Vold, blive en trodsig og bydende Herre, og vilde jeg da ikke bygge et dagligt Helvede; kives, klamres og trættes med den Mand, som Præsten havde sagt jeg skulde være underdanig, saa blev jeg nødt til at rette mig efter hans Smag, der til al Ulykke er ganske stridig imod min. De Personer, som han skyer, ere de eneste hvis Omgang jeg søger; han finder dem modbydelige, og jeg indtagende og behagelige; og saa længe han ikke forstaaer den Kunst at giøre mig saa forliebt, som en Heltinde i en Roman, det er at sige: Rasende, saa længe bliver hans Sukke, Bønner og Forestillinger uden mindste Virkning hos mig; thi er hans Kierlighed ikke stærk nok at formaae ham til at stræbe efter at hæve sig op til min Shvære, saa kan han være vis paa, at hans Fortienester ere alt for afmægtige til at drage mig ned i hans borgerlige Kreds og hans Forsængelighed maae være umaadelig stor, dersom han allene kan synes en Mueligheed i at jeg vilde tilkiøbe mig den Ære at bære hans Navn for saa umaadelig en Priis.

Overvey selv, min Beste, hvad man burde tænke og hvad man vilde sige om mig, ifald jeg giorde sligt et taabeligt Skridt, Kunde jeg vente mig en mildere Dom, end at en voldsom Kierlighed havde bragt mig til at begaae en Daarlighed, og derved vanærer et Fruentimmer sig saa høyligen i

min

mine Tanker, at jeg aldrig meere torde vove at slaae mine Øyne op med Friemodighed. Der var ikke det ringeste at anføre til min Undskyldning om jeg byttede min nærværende Lykksalighed bort for at underkaste mig et grumt Tyrannie; jeg nyder min behagelige Skiebne med alt for stor en Følelse til at sette mig i Fare for at gribe et slettere Lod; hver Morgen bringer mig nye Glæde, og hidindtil har jeg ikke vidst af anden Kummer at sige, end den, jeg har følet over andres Lidelser. Mine Forældre synes kun at leve for mig; jeg udgior deres største Lykke; de søger deres høyeste Vellyst i at iforekomme mine Ønsker, og jeg min i at viise mig erkiendtlig for deres Kierlighed. Det vilde og maatte sikkert krænke dem, at see mig draget ud af den Kreds som de har bragt mig i, saa at alle dine Ønsker, min Louise, om at see mig gift, vil sikkert blive ubønhørte, indtil jeg finder en Mand i hvis Arme jeg ikke kan merke at være kommen af mine Forældres, og i Følge deraf lader mig blive i de samme Forbindelser, som jeg nu staaer i; thi da mit Vel ingen Tilvext kan faae, saa maatte den mindste Forandring blive mig ufordeelagtig.

Jeg veed meget vel, min Louise, at du vil have en Hoben at indvende herimod, men du veed ogsaa, at jeg ikke er kommen saa vidt endnu, at kunde betragte Verden, dens Tillokkelser og Forlystelser med et philosophisk Øye, hvorfor den ogsaa nødvendig maae viise sig for os to i en meget ulige Skikkelse, uden at nogen af os kan siges at have Uret. Vanen er hos os begge saa mægtig, at den er bleven til en an-

den Natur, og gior den vores Tænkemade forskiellig, saa forvisser den os derimod om, at vi aldrig kan lade af at elske hverandre, men at vores Venskab kan trodse Livets Omskiftelser, Tiden og Fraværelsen; thi saa længe mit Hierte slaaer er jeg

Din

ømme og hengivne Veninde

Friderica Selmar.

Tredie Brev.

Frøken Clermont til Frøken Selmar.

At beskrive dig min Glæde ved at imodtage et Brev fra din kiere Haand vilde være ganske forgieves, og du vil langt bedre kunde forestille dig end jeg formaaer at udtrykke hvad mit dig ganske hengivne Hierte følede ved at see sig lettet og befriet fra alle de ængstende Forestillinger, der omringede det. Men, min Veninde, betog det mig endskiønt Bekymringen for din Helbred, og dit Venskabs Forlis, saa gav det mig derimod den aller største Aarsag til at frygte for dine tilkommende Dages Roelighed. Hvorledes er det mueligt, min Friderica, at du med din igiennemtrængende Forstand og rigtige Begreb kan lade dig saaledes forblinde, at du kan gribe Skyagen for Legemet? Hvorledes kan en Hvirvel af tomme og susende Forlystelser have Kraft til at drage en Siel til sig

der

der er begavet med Evner til at tænke, og som denne dyrebare Gave næsten bliver ubrugbar for i den Kreds, du har vovet dig, eller rettere sagt, er bleven bragt i til Trods for Naturens eller Tingenes Orden; siden der er intet, som gior dig berettiget til den.

Overvey engang, beste Pige, med koldt Blod det Svar Walmann gav dig, og din Fornuft vil sikkert ikke allene bifalde det men endog give ham fuldkommen Ret. Det er ikke andet end Stolthed, der bevæger Folk til at giøre sig en Ære af at viise sig i en fornemme Kreds, naar de ikke ere satte i den; men er det ikke tillige den latterligste og ubegribeligste Stolthed at opofre sin Velfærd, for at være den ringeste overalt, og dette ydmygende Fortrin betales dog, som oftest saa dyre. Jeg vil gierne tilstaae, at du ikke føler denne Ydmygelse, at de Store behandler og omgaaes dig, som deres Jevnlige, men tænk derfor ikke, at de i deres Hierte anseer dig derfor, eller endog uden Fortrydelse vilde see dig blive berettiget til at nyde det Fortrin, som de nu troer at beviise dig en stor Naade med.

Du tilstaaer selv at være forsængelig, og er du det, saa synes mig, at din Forsængelighed burde være stærk nok at betage dig Lysten for de Selskaber, du er saa hengiven til, istedet for at opoffre dem din sande Lykkalighed, som du er paa Veyen til; thi hvad er det vel, der forskaffer dig den Ære at nyde dem? Ikke dine personlige Fortieneſter; ikke dine erhvervede Talenter i hvor indtagende de end ere, men din

Faders store Giestebuder og kostbare Forlystelser. Du er alt for billig og fornuftig til at nægte, at jo mangfoldige unge Fruentimmere af den saa kaldte Middelstand besidder lige saa mange personlige og erhvervede Fuldkommenheder, som du, og dog bliver de ganske ubemerkede af alle dem, som du troer, der ærer og elsker dig for dine, men da Fortieneſter ere lige agtværdige, hvor De end findes, saa spørg engang din Fornuft af hvad Aarsag hiines blive ube, merkede, eller i det mindste anseete med en kold Skiødes, loshed? Og den vil neppe give dig noget andet Svar: end at deres Fædre enten mangler Formue til at giøre Giestebuder, eller ere for kloge til at forøde deres Børns Velfærd paa Folk, som i deres Hierter beleer dem. Vel nægter jeg dig ikke, min Friderica, at der kan være megen Tillokkelse for et ungt Fruentimmer i det Venskab, som Geheimeraadinde B..., Grevinde L... og fleere synes at bære for dig, men troe mig, beste Pige, at det i det Høyeste ikke er andet end et slags Behag i din Omgang; thi lad kun en Broder eller Fætter af dem lade sig forstaae med, at han ønsker at forbinde sig uopløseligen med dig, og de vil snart ikke allene erklære det for et daarligt og vanærende Skridt af ham, men endog giøre sig al Umage for at hindre denne Forbindelse, og formaaer De det ikke, saa vil sikkert Deres udviiste Venskab og Fortroelighed forvandles til Koldsindighed og Foragt.

Overvey alt dette paa det nøyeste min dyrebare Veninde, da utallige Exempler ikke allene kan overtyde dig om

disse

disse Slutningers Rigtighed, men du veed endog, at min Drivfieder er det ommeste og oprigtigste Venskab og Omhuen for dine tilkommende Dages Lykfalighed. Intet af alt det, der kan have Indflydelse paa den kan være ligegyldig for mig, og adskillige Leyligheder har givet mig den ubehagelige Erfarenhed, at Lykken sielden findes der hvor man søger den, men at den sandeste Lykfalighed ligger i vort eget Hiertes Vidnesbyrd om at have handlet rettelig. Ungdommens muntre og flygtige Tid forsvinder hastig, men forodes den letsindigen bliver den ovrige tung og besværlig; Menneskets Bestemmelse er ikke idelige afvexlende Forlystelser; thi disse opvække snarere Ulyst end Lyst, naar den ene rækker den anden Haanden, og den Høyeste har ved at sige: at det ikke var godt at Mennesket var allene, tillige lært os, at det største jordiske Gode findes i den hunslige Glæde. Det er altsaa i den hunslige Kreds, at mit venskabelige Hierte ønsker at see min elskede Friderica glimre, og ikke paa Verdens store Skueplads, den Lykfalighed jeg dagligen anraaber Forsynet om for hende er en kierlig Egtefælles og en øm Moders Glæde, og ikke Høyhed eller store Værdigheder, der har fleere Ubehageligheder i Følge med sig, end det af Ærgierrighed forblindede Øye kan blive vaer, men for at blive en lykkelig Kone og Moder maae Fornuft og Tilbøyelighed bestemme Valget, Forfængeligheden derimod ganske udelukkes fra det, og først og fremmest ikke tillades ved sit Raab at døve Hiertets Følelser.

Troe mig, beste Pige, du er intet mindre end ligegyldig ved Walmanns Fortieneſter, hver en Linie i dit Brev der handler om ham, giver mig et uſtridigt Beviis derpaa, men din opbragte Forſængelighed foreſtiller dig ham i et falſkt Lys og bringer dig til at drage vrange Slutninger af hans Forhold. Han handlede troeløs imod dig, og ſig ſelv meget uværdig, derſom han, medens han ſogte at vinde dit Hierte, dølgede ſin Tænkemaade og viiſte ſig for dig under en fremmet Skikkelſe. Var han krybende i ſit Adfærd; antog han dine Meeninger for Oracler; tiltalede og begegnede han dig, ſom et Væſen af en høyere Art, ſaa havde du ſtorſte Føye og Aarſag til at befrygte, at han med Tiden vilde blive en Tyran; thi enten bar han da ikke mindſte Agt for dig, men beloe i ſit Hierte din Taabelighed og Forſængelighed medens han paa det nedrigſte ſmigrede for den, eller og han havde fattet et ſaa overdrevent Begreb om dine Fuldkommenheder, ſom hverken du eller nogen kunde ſvare til, og i Følge deraf maatte den mindſte Skrøbelighed blive en utilgivelig Laſt i hans udſpændte Indbildnings Kraft. Det vrange, men tillige næſten almindelige Begreb, at Frier- og Forlovelſes-Dagene ere Fruentimmernes Herſke-Tiid, har giort mange ulykkelige Egteſkaber; thi naar hun medens hendes indbildte Herredømme varer ikke undſeer ſig ved at misbruge ſin Magt og tyranniſere over den, hvis Villie hun ſin heele Levetid vil underkaſte ſig, hvad har hun da andet end Giengieldelſens-Ret at vente ſig, naar hans Herſke-Tiid er kommen; og har hun ikke ved det ſlette Begreb hun har givet ham om ſin Klogſkab,

skab, i visse Maader selv tvungen ham til at viise den imod hende?

Kan du, min Friderica, tilgive din Veninde sin Oprigtighed om hun viiser dig, at du i dit Forhold mod Walmann har søgt at giøre en Misbrug af den Magt du har over hans Hierte; at du havde tyranniseret paa det grummeste over ham, saa fremt hans Fornuft havde tilladt ham at underkaste sig Aaget, og at din opbragte Forfængelighed drog Gift af hans Tale istedet for at den burde foroget din Høyagtelse for ham. Du vil maaskee synes, at det er en meget haard Anklagelse og jeg vilde for din Skyld ønske at det faldt mig vanskeligere at bevise den; men Drivfiædren til din Bøn kan umuelig have været den Fornøyelse du ventede dig af hans Selskab; thi i en saa talriig Forsamling kan ingen særskildte Samtaler have Sted, uden man vil underkaste sig alles Anmerkninger, og du skyldede saa mange din Opmerksomhed for den Aften, at der ikke, uden du vilde handle imod Velanstændigheden, kunde komme meget paa hans Part; ikke heller kunde du troe, at Selskabet kunde have saa mange Tillokkelser for ham, at det skulde bringe ham til at forandre sine Grundsetninger, siden du vidste, at hans Embede forbandt ham ofte til at være hos og om de Store, saa deres Omgang og Maneerer ingenlunde vare ham fremmede. I Følge deraf kunde din Hensigt ikke være andet end at nyde den Fornøyelse at sige til dig selv, saa ofte dine Øyne faldt paa ham: Hans Ulyst er Virkningen og Beviiset paa mit Herredømme, men dette Herredømme er saa aldeles stridigt imod

Fornuf-

Fornuftens og Naturens Lov, at en Mand af Walmanns Indsigter ikke kunde underkaste sig det uden at arbeyde imod sin egen Fordeel, fordi denne unaturlige Underdanighed stedse opvækker Foragt i en fornuftig Piges Barm imod Den, som viiser hende den, hvor stærk hendes Forfængelighed end kildres ved den; og havde den ikke forblindet dig, min Veninde, saa havde du i hans fornuftige Svar ikke opdaget den tilkommende Tyran, men en viis Stalbbroder, og en troe Ledsager til hvis Bestyrelse du med Haab og Friemodighed kunde overgive dig for din ovrige Levetiid.

Sikkert, min Beste, var den Fornøyelse, som han sagde dig, at han søgte i Selskaber, ikke allene hans ædle Tænkemaade fuldkommen værdig, men endog den tryggeste Borgen for at støyende Forsamlinger og letsindige Forlystelser aldrig kunde formaae at rive ham af en elsket Kones Armel; thi naar Glæden, der avles af en usminket Fortroelighed, er den Vellyst han søger i Selskaber, hvor skulde han da kunde smage den i en høyere Grad end hos hende, hvis Vel og Væsaaer i den nøyeste Forbindelse med hans, og hvis ganske Siel bør ligge blot og bar for hans Øyne? O min elskede Veninde, kan du troe, at alle optænkelige Forlystelser kan veye op mod Overbeviisningen i en dydig Kones Hierte om at gisre en værdig Mands Lykke, at kunde ved sin muntre og tækkelige Omgang lette ham Forretningernes Besværlighed, at gisre ham sit Hiem til et Paradiis, og hver Dag give nye Beviiser paa, at Himlen har givet ham i hans Kone det kostbareste jordiske Gode, og en Forsmag paa den Løn

som

som Dyden har i Vente? Himlen, min Friderica, har ved dit ædle Hierte, dit muntre Sind, din fine Vid, der fornøyer uden at saare; din indtagende Stemme, og din, ved en nyttig Læsning, erhvervede Kundskab skienket dig alle de Gaver og Fuldkommenheder, som der udkræves til at nyde den huuslige Glæde i den høyeste Grad, og kan du da, uden at være uskiønsom og utaknemmelig imod et mildt Forsyn lade alle disse ypperlige Evner ligge frugtesløse ved af al Magt at stræbe efter at hæve dig op i en høyere Kreds, end det synes at have bestemt dig til? Du besidder for megen Fornuft til ikke at indsee, at Viisdommens Haand beskikkede enhver sin Deel af Godt og Ondt, og at enhver Stand har sine egne Behageligheder og Ulevligheder. De Stores og Mægtiges Lod blev det glimrende og blindende, men hvor dyre betaler de det ikke ved Forlisset af Friheden, Menneskets dyrebareste Gode! Som Slaver af en besværlig Etiquette kan de neppe kalde et Øyeblik af deres Liv deres eget. De ere tvungne til at tage Deel i alle de saa kaldte Forlystelser, og som derved bliver dem ulige besværligere end det haardeste Arbeyde er Daglønneren, siden hans maadelige Løn for det, forskaffer ham efter sin udstandne Møye en tilstrækkelig Forfriskelse og Vedervægelse; naar den Ulyst og Kiedsomhed, som de Store bringer med sig fra deres glimrende Forsamlinger, hindrer dem fra at nyde deres Overflod med Behag.

Du vil venteligen sige, min Veninde, at jeg har præket længe nok, og Enden af mit Papiir viiser mig, at du har fuldkommen Ret, men den ene Tanke har saa uformerkt rækket

ket den anden Haanden, at jeg er bleven meget vidtloftigere i denne Materie end jeg havde foresat mig. Uagtet jeg meget vel veed, at dine egne Indsigter giør mine Forestillinger unødvendige, saa kan de dog tiene til et Beviis paa, at dit Vel er mig det dyrebareste i Verden, og mit Hiertes høyeste Ønske at see dig saa lykkelig, som du fortiener at blive. Det er mig umueligt endskiønt jeg maae tage et nyt stykke Papiir dertil, at sende mit Brev bort, uden at takke dig for din forbindtlige Velvilighed i at give mig et sikkert Middel til at forskaffe mig Veninder. Du vover heller slet intet derved; thi blandt alle mine Bekiendtere har jeg endnu ikke funden een, der kunde holde mig skadeslos for din Fraværelse, end sige indtage dit Sted i mit Hierte. Imidlertid maae jeg tilstaae dig, at jeg ikke endnu har udført din venskabelige Hensigt; en Faders og Egtemands Navn, ere mig alt for ærværdige og hellige Titler, at jeg kunde vove at sette mig blot for at tabe deres Høyagtelse ved at give dem Aarsag til at besvære sig over det Middel hvorved jeg satte mig i Daatterens og Konens Gunst, og da Mennesker har virkelige Nødtørftigheder nok, saa var det jo en himmelraabende Synd at forøge dets indbildte, hvis Antal desuden er voxen til en umaadelig Mængde.

I øvrigt behager Levemaaden her mig overmaade vel; jeg savner intet uden din Omgang, og jeg forsikrer dig helligen, at naar jeg havde dig hos mig, saa byttede jeg ikke min tarvelige Kiøbsted bort for den prægtige Hovedstad; thi endskiønt vor Tidsfordriv og Forlystelser hverken ere saa glim-

rende

rende eller afvexlende, men af en ganske anden Art, saa har de dog paa en vis Maade et stort Fortrin for hine, siden de strækker sig meere til alle og følgeligen opvækker langt mindre Misundelse og Misfornøyelse over sin Skiebne, ved at sammenligne den med andres. Saa snart her tales om et Bal, et Bryllup eller stort Giestebud, saa er der ingen med Hierte-Klappen anstillet Efterforskelse, om hvor mange eller hvem der bliver indbuden, fordi enhver er vis paa at være iblandt dem, og der gjøres hverken Aftaler eller Partier forud, siden den ene ikke gives mindste Fortrin for den anden, i det mindste ikke offentlig. Muligheden heri kan, min Friderica let indsee, naar jeg faaer sagt hende, at Spradebasser og Mode-Skiønheder ere her ganske fremmede Dyr. Vel er det sandt, at Naturen har viist sig ulige gunstigere imod een end imod en anden, men det giver ikke noget andet Fortrin, end det lønlige Velbehag, den, som Skiebnen har giort til hendes Cavalier, kan føle hos sig selv over sin Lykke; thi faldt det enten de unge Herrer ind at sværme om hende, som Myg om et tændt Lys, eller hende at coquettere øyensynlig med dem, saa var ikke allene hendes gode Navn og Rygte tabt for stedse, men hun blev endog saa foragtelig, at ingen meere kom i de Selskaber, hvor hun blev buden, og da her ikke er mange at vælge iblandt, saa maatte enhver, der vilde have Selskab hos sig, nødvendig rette sig derefter, i hvor nødig de end vilde. Saa enfoldig, min Veninde, tænker Menneskene her, men da denne Tænkemaade tillige tiener til at forjage Had, Misundelse, Bagtalelse og Ulyst af vore Sammenkomster, saa var det høyligen at beklage om denne ædle

Enfol-

Enfoldighed nogensinde blev jaget i Landflygtighed, siden den sikkert tog Eenigheden og Fornøyelsen med sig.

Da du, min Beste, er venteligen endnu meere træt af at læse, end jeg af at skrive, saa vil jeg slutte med at udbede dig Himlens beste Velsignelse og mig dit uforanderlige Venskab, der sikkert stedse vil udgiøre en væsentlig Deel af min Lykke; thi hvor jeg end er, saa forbliver jeg

Din

hengivne Veninde

Louise Clermont.

Fierde Brev.

Herr Walmann til Herr Norton.

Du giør dig et ganske urigtigt Begreb baade om din Vens Kierlighed og hans Tænkemaade, dersom du troer, at den ene kan bringe ham til at smelte i søde Henrykkelser og ømme Følelser, eller den anden tillade ham at forstille sig. Ney; min Ven, vel elsker jeg Frøken Selmar meget inderligen, men jeg sværmer ikke; jeg har endnu aldrig tilbragt et Qvarteer med at betragte Maanen, end sige en heel Nat, og aldrig er det falden mig ind, at betroe den enten min Kummer eller min Glæde. Ligesaa lidet har jeg løbet Skove og Kratte igiennem at beklage min ulykkelige Kierlighed, jeg er aldrig klavret op paa en

Høy

Høy for at hefte mine taarefulde Øyne paa det Tag, der gav hende Skiul, og endnu mindre har jeg ladt mine Pistoler til at giøre Ende paa mine ubeskrivelige Lidelser. Vel nægter jeg ikke, at saavidt, som vi kortsynede Menneser kan fastsette vores Lykke, saa blev min elskede Friderica det, som jeg foredrog af alt det Gode, Verden har at give, men da jeg vilde blive ulykkeligere ved hendes Besiddelse end ved hendes Forliis, saa fremt hun ikke deelede min Lyksalighed med mig, og gav mig det samme Fortrin i hendes Hierte, som hun har i mit, saa kan jeg umuelig overtale mig til at viise mig for hende under en fremmet Skikkelse, men hun skal see mig, som jeg er, og kan hun da foredrage den nedrige og krybende Hykler for den redelige og aabenhiertige Mand, saa vil jeg haabe, at Fornuften skal blive stærkere end Følelserne, og bringe mig til at antage det for et overtydende Beviis, at vi to ikke kunde giort hinanden lykkelige.

Vel veed jeg, at det, som du siger, er en vedtaget Meening, at Elskeren ingen anden Villie bør have end sin Herskerindes; og at han holdes skadesløs for den korte Tids Tvang, ved det han siden, som Mand, med desto større Føye kan kræve den Lydighed betalt, som han har viist, men denne umaadelige Forandring i Forholdet, er, efter mine Tanker, den egentlige Aarsag og Oprindelse til de fleeste ulykkelige Egteskaber. Saa snart jeg merkede, at mit Hierte tog meere end almindelig Deel i Frøken Selmar, fattede jeg den Slutning at dølge min Kierlig-

hed for hende og alle indtil jeg havde udforsket hendes Tilbøyeligheder og herskende Sindslidelser, og til min store Fornøyelse fandt jeg hende ikke allene uendelig høyt opløftet over de fleeste af hendes Kiøns Daarligheder, men hun indsaae endog selv hvor fordærvelige de vare, og vogtede sig paa det nøyeste for ikke at blive befængt med dem. Denne Opdagelse fuldendte hendes Seyer, ved det den opvakte ligesaa sand en Høyagtelse for hende i min Barm, som hendes Yndigheder og naturlige Gaver havde optændt en oprigtig Kierlighed i den. Den eneste Skrøbelighed jeg troede, at man kunde bebreyde hende, var hendes Behag i de Stores Omgang, men da denne Fey! ligesaa meget, om ikke meere, kunde skrives paa hendes Forældres Regning, saa smigrede jeg mig i Haabet, at det maaskee mere var en Virkning af Vanen end en rodfæstet Stolthed, saa at hendes Fornuft lettelig vilde blive Herre over den, det første hun blev overtydet om, at denne indbildte Ære i en vis Beragtning krænkede Forfængeligheden lige saa høyligen, som den i en anden syntes at smigre for den.

Saa ofte, som jeg kom i hendes Forældres Huus gav hun mig med et saa øyensynligt Fortrin, at uagtet ieg ikke var Spradebasse nok til at bilde mig ind, at hun havde forelsket sig i mig, saa kunde jeg dog ikke bare mig for at troe, og jeg havde vunden hendes Agt og Fortroelighed, og da en sand Høyagtelse var det, som jeg ønskede at hendes Kierlighed til mig skulde grunde sig paa, saa begyndte jeg ogsaa alt meere og meere at lade hende læse i mit

Hierte.

Hierte. Da mit Forsæt var at give hende Leylighed til at giøre sig fuldkommen bekiendt med min Tænkemaade førend vi bleve nøyere forbundne, saa benyttede jeg mig af den mindste Anledning til at yttre mit Hiertes høyeste Ønske for hende, men stedse paa en Maade, der ikke æskede noget udtrykkelig Svar, og hendes Forhold og Tale syntes meere at opmuntre end afskrække mig. Hidindtil var jeg aldrig bleven indbuden i de fornemme Selskaber; men strax efter, at jeg havde ladet mig merke med mine Hensigter blev jeg buden to gange efter hinanden. Jeg begreb strax, at Frøkenen havde maget det saa, enten for at see hvorledes jeg skikkede mig i slige Forsamlinger, eller og for at høre hvad Dom hendes formeente Venner fældede over mig; men da jeg anfaae dette for den bequemmeste Leylighed til at yttre den liden Behag, jeg fandt i de Stores Omgang, saa udbad jeg mig hos Frue Selmar, der er Godhed og Artigheden selv, at forbeholde mig Æren af hendes Indbydelse indtil hun havde Personer hos sig, som jeg var nøyere kiendt med, og hun bevilgede mig det med den største Føyelighed. Frøken Selmars Ansigt viiste mig ganske tydelig den store Mishag min Begiering foraarsagede hende, men da hun hverken søgte at bestride min slette Smag, eller forlangte at vide Aarsagerne hvorpaa den grundede sig, saa tav jeg ogsaa med dem, indtil det, som jeg skrev dig i mit sidste Brev forefaldt imellem os, og hendes Forhold imod mig efter den Tid har næsten betaget mig alt Haab om at faae hende nogensinde til at blive enig med mig i denne Post.

Vel maae jeg tilstaae, at du har noget ret i det du siger: at da mit Embede gior mig ligesaa berettiget til denne Omgang, som de fleeste, der søger den, og min Formue kan tillade mig at bestride de dermed forbundne Omkostninger, saa kunde Frøken Selmar have ligesaa megen Foye til at vente at min Kierlighed skulde bringe hende et Offer af min Ulyst, som jeg til at fordre, at hendes Følelse for mig skulde formaae hende til at rette sig efter min Smag. Men, kiereste Ven! det er paa min Side meere end Ulyst, det er en af Fornuft og Overlæg befæstet Grundsætning, og har sin Oprindelse af den Foragt, som en stor Deel af Adelen bær i Hiertet for alle dem, som ikke ved Fødselen ere deres Ligemænd. Du veed, at jeg i mine unge Aar havde megen Omgange med Herr von A..., som den Tid var Kammer-Junker; da jeg stod i en Post, der gav os en lige Rang, saa faldt det mig aldrig ind at søge nogen særdeles Ære i at omgaaes ham, og ligesaa lidet, at han kunde ansee det derfor. Men da jeg en Morgen tilig var hos ham, blev han buden til at spiise Dagen efter hos en Mand, der ingen Herkomst havde at roese sig af, men tient sig op til en Værdighed, der ved alle Begivenheder gav ham Sædet langt over Herr von A... Jeg vidste, at han kom meget ofte der i Huset, og blev derfor ikke lidet forundret over den haanlige Miine han giorde ved denne Indbydelse, men endnu meget meere da han svarede: Siig, at jeg allerede er udbuden; og da Tieneren var ude, lagde han til: Jeg kan ikke begribe, hvorledes Folk kan glemme sig selv, og hvad de har været saa aldeles, at de kan antage den fornemme Tone og plage mig og mine Liige til

døde

døde med deres Indbydelser; jeg troer for Gud, at Suppen ikke kan smage dem, uden de seer et par Kammerjunkere ved Bordet. Endskiønt dette ikke sigtede til mig, saa tog jeg det dog til Eftertanke, og paa det han ikke ved min Komme skul. de en anden gang tage Anledning til at besvære sig for Trediemand over min Overløben, saa var jeg ikke to gange hos ham efter den Tid; og siden efter har jeg stedse erkyndiget mig om mine Bekiendteres Ahner, og et vist Antal af dem har idelig været en Slagbom for mig til at betræde deres Dørtærskel.

Men uagtet, at denne Vane er saa stærk indgroet hos mig, at den næsten er bleven mig til en Natur, saa føler jeg dog, at jeg sikkert bragte min elskede Friderica et Offer af den, og det uden at haabe, som du siger: at en moednere Alder og Eftertanke, huuslige Forretninger og moderlige Følelser skulde betage hende Lysten til at viise sig i denne glimrende Kreds, dersom jeg ikke troede, at jeg derved overtraadte en Borgers og Patriots Pligter. Jeg har med megen Moye og Flid efterforsket Kilden, hvoraf den for en Stat saa ødeleggende og fordærvelige Pragt og Overdaad med alle dens gruelige Følger havde faaet sit Udspring hos os, og har ikke kundet finde nogen anden end den Sammenblandning af de ulige Stænder, der i nogle Aar har herskét i vore Sammenkomster, hvormed jeg bilder mig ind, at det er gaaet saaledes til: De, som have sadt al deres Lykksalighed i at omgaaes den høye Adel, maae enten selv have troet, eller i det mindste vilde søgt at bilde andre ind at de vare Ligemænd, som har

den Følge, at de i alle Ting har efterabet dem; og Tonen, Levemaaden og Skikken er bleven een og den samme. Disse Familier havde nu tillige en Hoben Bekiendtere, som med større Føye bar Navn af deres Ligemænd, og disse hverken vilde eller kunde de ophæve al Omgang med, men den fornemme Tone var nu bleven saa herskende, at enhver blev imodtaget og beværtet, som den fornemste. Her blev nu lagt nøye Mærke til, især af Fruerne; Mand, hedde det, vi kan ikke uden Skamme blive dem noget skyldig, de maae beværtes paa samme Maade, som vi ere blevne det. Nogle har venteligen været saa fornuftige at beraabe sig paa ulige Vilkaar, men enhver veed hvor mægtig det smukke Kiøns Veltalenhed er, især naar de vide at drage Ærgierrigheden paa deres Side. Hvad var nu naturligere, end at der maatte skee samme Forandring i Klædedragten, som Levemaaden; Familier af den fierde og femte Classe i Rangforordningen kunde ikke meere komme til deres Bekiendtere af tredie Classe i en næt og simpel Dragt, men maatte være udsmykkede, som til den største Høytidelighed af Frygt for, at der maatte komme Damer af første Rang til Besøgelse; og traf det ind, saa troede Fruen, at man burde fradømme hende al Levemaade, dersom hun havde nydt den Ære at være to til tre gange i Selskab med en Geheimeraadinde, Grevinde og Baronesse, uden at giøre dem sin Opvartning, men da hun vidste, at hun var meest uberettiget til at bemerkes i denne Cirkel, saa maatte hun ud, merke sig selv ved alt det der kaldes Prydelser, og endda af sin egen Indbildningskraft legge noget til de Daarligheder en sindrig Vindskibelighed havde opfunden. Det værste herved

var

var dette, at Fruens Besøgelser ved denne Leylighed ikke indskrænkedes til hendes Overmænd, men strakte sig heele Rangforordningen igiennem og ned til de fornemme Borgere med. Geheimeraadinden og Grevinden gav ikke Agt paa al den Herlighed, men alle Fruens Undermænd lagde Merke til det aller ubetydeligste, og besluttede fuldt og fast ved dem selv ikke at giøre Contra-Visiten uden at være lige saa herligen udrustede. Med den samme Begierlighed og Nidkierhed som de optage Moderne i Klædedragten, rettede de sig ogsaa efter dem i Retternes, Lysenes og Betienteres Antal; fra den fornemme Borger og Kunstner kom Sygen til de ringere, disse smittede igien Haandværksmanden indtil Fordærvelsen blev almindelig, og nu har den naaet den Høyde, at de nærmeste Paarørende ikke meere kan komme til hinanden, uden at der først er tilbragt nogle Timer ved Natbordet, og de bliver beværtede med sex til otte Rætter foruden Deserten.

Følgerne heraf er denne: at Udgifterne i en Familie er bleven dobbelt og tredobbelt saa store, som de vare forhen; at indskrænke dem ansees for den allerstørste Skiendsel, man maae derfor bestride dem; Handelsmanden, Kunstnere og Haandværkene forhøyer altsaa deres Vare i samme Forhold, Bonden, der maae betale alt hvad han behøver at kiøbe i Kiøbstæderne dyrere, forhøyer Priisen paa Levnets Midlerne, saa at alle skrige og klage paa det jammerligste; men da enhver Forbrydelse har sin Straf i Følge med sig, saa trykker ogsaa de dyre Tider ingen haardere end den fornemme Embedsmand, som det Onde har taget sin Oprindelse fra; thi

da hans Indkomster ere fastsatte, og hans Nødtørftigheder siden den Tid uendelig forøgede; saa bliver det en Umuelighed at bestride dem. Han klager, klynker og skriger altsaa om Gagens Forhøyelse, det er i hans Øyne saa stor en Nødvendighed, at hans Familie skal tage Deel i alle kostbare Forlystelser, at han uden Undseelse raaber over Mangel og Elendighed, dersom han seer sig tvungen til at udelukke den fra dem een gang iblandt ti. En mild og naadig Regiering rører over en saa ynkelig Forfatning, dens Lykksalighed er Undersatternes Vel, Lønningerne ere derfor Tid efter anden bleven saaledes forhøyede, at der kun feyler lidet i at Statens Udgifter oversliger dens Indtægter, og dersom den nu herskende Levemaade bliver ved nogle Aar endnu, saa er en glimrende Armod alt hvad vi har tilbage, log den maae udbrede sig over heele Landet.

I hvor høyt jeg end elsker Frøken Selmar, saa skal dog min Kierlighed aldrig bringe mig til at handle imod det, som jeg troer at skylde mig selv, min Afkom og mit Fædreneland. Da jeg anseer denne Sammenblandning af Folk af ulige Rang og Vilkaar for Oprindelsen til den herskende Overdaad, saa var jeg dobbelt strafværdig om jeg lod mig rive bort af Strømmen, og biedrog mit til den almindelige Fordærvelse endskiønt jeg er fuldkommen overbeviist om Ordsprogets Rigtighed: at een Svale gior ingen Sommer. Men da det heele bestaaer af mange enkelte Deele, saa kan et Individiums Ubetydelighed aldrig blive en tilstrækkelig Undskyldning for de helligste Pligters Overtrædelse; og bliver det ringe

Exem-

Exempel jeg formaaer at give endskiønt uvirksomt, og maaskee faaer Navn af Egensindighed og Selvkloghed, saa skal dog min indvortes Overbeviisning og redelige Hensigt være mig nok. At tragte efter at naae Lykksaligheden er en Drift, der er Menneskene medfødt, og alle Elendigheder i Verden har sin Oprindelse deraf, at Sindslidelserne og ikke Fornuften bestemmer dens Valg. De fleeste Mennesker unddrage sig selv fra den ved at søge den uden for sig selv og den Kreds, hvori Forsynet har sat dem, og naar de da ved Enden af deres foresatte Maal bliver vaer, at de have hiiget efter en Skygge, saa ere de allerede komne saa langt fra den rette Vey, at de tabe Haabet om at komme tilbage paa den igien; men henslide den sidste Deel af deres Liv i en fortærende Græmmelse over at have spildt deres beste Leve-Aar paa at gribe efter et glimrende Intet.

Jeg frygter ogsaa høyligen for at det ikke vil gaae den elskværdige Selmar bedre, og min Siel bæver langt meere for hendes Lykksalighed end for hendes Forliis. I de var sidste gange jeg har været i hendes Forældres Huus, har en ung Baron Helmer viist en ydmyg Elskers Opmerksomhed for hende ved den meest slaviske Underdanighed, og endskiønt jeg ikke kan nægte, at jeg jo har været forfængelig nok til at bilde mig ind, at den Opmuntring hun gav ham, fiatede meere til at krænke mig end til at beviise ham en Gunst, saa har det dog giort mig overmaade uroelig, siden han ikke forekommer mig at være hende værdt.

Da jeg ved en Hændelse fik at høre, at han havde opholdt sig længe i dit Naboelaug, saa lad mig vide hvad Rygte han har efterladt sig der, og [illegible] hans Caracteer give mig Formodning om, at hun kan blive meere lykkelig med ham end med mig, saa vil jeg ikke længere giøre ham et Hierte stridigt, som ved hans Fødsel og Rang seer sit høyeste Ønske opfyldt; men anvende mine yderste Kræfter til at forvandle den heftigste Kierlighed til et sandt og broderligt Venskab, til et Venskab, der i Varme og Oprigtighed skal ligne, men ikke overgaae det hvormed Jeg forbliver

Din

hengivne Ven

Walmann.

Femte Brev.

Frøken Selmar til Frøken Clermont.

Hver en Linie, min Louise, af dit meere end kierkomne Brev er et nyt Beviis paa din ømme Kierlighed til mig, men da Oprigtighed er en af Venskabs største og væsentligste Egenskaber, saa maae jeg reent ud tilstaae dig, at det har inderlig fornøyet, uden i mindste Maade at overtyde mig. Vel viiser Fornuften mig dine Grundes Rigtighed, og jeg føler al deres Styrke, saa snart jeg betragter Tingene fra den Kandt, som du fremsetter dem, men

hvad

hvad kan jeg giøre for, at de stedse viiser sig for mig fra en ganske forskiellig Synspunkt. Tilgiv mig derfor, beste Veninde, og henregn det ikke til en Mangel paa Venskab og Tillid, at dine Forestillinger har giort en Virkning hos mig, der er ganske stridig mod den, som du ventede dig af dem. Det Lys, hvori du har sat Walmanns Fortieneſter og Tænkemaade, har ved at forøge min Agt og Ærbødighed for ham, tillige overbeviist mig om, at vi to ikke ere dannede for hinanden. Fornuft og Eftertanke ere ypperlige Egenskaber hos en biot Ven, men hos min Elsker ønskede jeg gierne, at Kierligheden var saa stærk, at den dæmpede dem lidet, og kunde bevæge ham til at begaae en liden Daarlighed for min Skyld.

Jeg vil tilstaae dig, at dine Betragtninger over Frier-Dagene ere meget opbyggelige, ja, maaskee endog rigtige, men om du endog kunde legge dobbelt saa megen Synd og Vægt i dem, saa faaer du mig dog aldrig til at troe, at ikke en stor Deel af Heden forryger ved Besiddelsen, naar altsaa Luen ikke er saa stærk, at den kolde dæmpende Fornuft kan tillade den en eneste lille gang at blusse og sprudde medens Tvivl og Haab puster til den, saa maatte ufeylbar Visheden om Eyendommen qvæle Luen ganske, og i det høyeste ikke lade andet end nogle ulmende Gløder blive tilbage i Asken. Siig mig engang, hvad du vilde troe om den, som du saae at staae under et Træe hvorpaa der hængte et skiønne Kirsebær, og hørte ham forsikre, at al hans Livs Glæde og Lykſalighed beroede paa at eye det,

men

men vovede dog ikke at giøre et Spring for at naae det, naar en anden, der var meget høyere end han, strakte sin Haand ud for at bemægtige sig det, og var Fornuftens Forestillinger om at kunde derved komme af Ligevægten, falde eller forvride Foden, en tilstrækkelig Undskyldning for at kunde roelig og ubevægelig betragte den Møye en anden giorde sig for at vinde dette herlige Bytte? Jeg er vis paa, at du vil sige, at hans Forhold var ganske stridig imod hans Ord, og at han ikke var Kirsebæret værdig, hvorved du tillige har fældet Dommen over din store Yndling Herr Walmann; og for at giøre dig det ganske fatteligt maae jeg forklare mig lidet nøyere.

For ganske kort Tid siden har din hengivne Veninde giort en Erobring, der er fuldkommer skikket til at smigre hendes Forfængelighed. En Baron Helmer, der har arvet meget anseelige Midler efter sine Forældre sukker, vansmægter og dør for Frøken Selmars Fødder; han er velskabt, nogle og tredive Aar gammel, saa han har havt Tiid at løbe de første Horn af, har besøgt Frankrige og Italien, klæder sig med Smag, og hans Levemaade svarer til hans Fødsel. Han smelter ved et af hans Herskerindes Øyekast, han henrykkes ved Lyden af hendes Stemme, hans Øyne følger stedse hendes mindste Bevægelse, et Vink er ham en Befalning, og han søger en Ære i at fremviise sine Lænker. Af denne intet mindre end overdrevne Beskrivelse, kan min Veninde selv indsee, at Fristelsen er overmaade stor, og at jeg neppe vil finde fordeelagtigere Vilkaar til at ombytte mit Navn og min Frihed paa; thi der kan

ikke

ikke engang være en Skygge af Tvivl om, at jo Baronen maae elske mig meget inderligen, og sette al sin Lyksalighed i min Besiddelse, siden de Fordeele som han kan vente sig med mig, paa ingen Maade kan komme i Betragtning mod dem, som han tilbyder mig. Jeg seer mig ikke allene forvisset om, at der ikke skeer mindste Forandring i den Levemaade, jeg nu fører, og som har saa utallige Tillokkelser for mig, men jeg bliver endog derved fuldkommen berettiget til alle de Fordeele, Høyhed og Rang har i Følge med sig; saa jeg ikke meere kan beskyldes for at gaae uden for den Krebs, hvori Forsynet har sat mig, som du selv, min Veninde, saa ofte har foreholdt mig, og har været mig en meget krænkende Tanke. Endskiønt mine Forældre har sat Valget af en Egtefælle ganske aldeles til mig selv, saa har dog min kierlige Fader saa ofte ladet sig forstaae med, hvilken ubeskrivelig Glæde det vilde være ham at see mig vel gift, at jeg bebreyder mig det, som en Uerkiendtlighed imod hans mageløse Godhed, at jeg endnu kan tage det i Betænkning at give Baron Helmer min Haand, men i det Øyeblik da min Forfængelighed har funden sig allermeest smigret ved at have naaet det, jeg høyest ønskede, har en uvilkaarlig Magt holdt min Haand tilbage, der var udstrakt til at gribe efter det, og uagtet alle de glimrende Fortrin jeg derved kunde forvisse mig, har Hiertets Følelse overtydet mig om, at det med Glæde gav Walmann Fortrinet, dersom hans Kierlighed var mægtig nok til at overvinde hans latterlige Griller, eller Stolthed, som han finder for godt at kalde dem.

Da

Da vi have giort os en sod Vane af at meddeele hinanden vore louligste Tanker, saa er min Louise ogsaa berettiget til at læse i det inderste af mit Hierte ved denne Begivenhed, men belee ikke din Venindes Taabelighed, naar hun aabenhiertet tilstaaer dig, at den storste Forsoyelse hun følede ved Baronens Erklæring, var den Tanke, at Frygten for en saa betydelig Medbeyler, skulde bringe Walman til at vige fra sine saa kaldte Grundsætninger for at bemestre sig Byttet. For at frembringe denne baade for mit Hierte og min Stolthed saa betydelige Virkning, yttrede jeg aldrig meere Behag over Baronens Omgang og hans underdanige Opvartninger end i Walmanns Nærværelse; jeg syntes endog, at møde Helmer saa at sige paa Halvveyen, hvorved jeg holdt et stadigt Oye med Walmann, og endskiont han vilde still sig an som om han ikke merkede det, saa blev jeg dog til min store Græmmelse vaer, at hans Oye udtrykkede meere Medynk over mig, end Misundelse over Baronen. Det er mig umueligt at beskrive dig de forskiellige Bevægelser dette urimelige Forhold opvakte hos mig, min Harme og Forbittrelse derover gik saa vidt, at de meere end engang lagde det ugienkaldelige Ja paa mine Læber, og det var sikkert bleven udtalt, dersom jeg allene havde været vis paa, at det vilde smertet ham ind i Sielen at see mig i en andens Arme; i hvor store Begreber du end har fattet om hans Ufeylbarhed, saa maae du dog selv eilstaae, at han fortiener denne Straf; thi er det ikke en meere end utaalelig Hovmod, at han tor viise en forhaanende Medynk over mig, fordi jeg ikke nokſom veed at skionne paa hans Fortienester, istedet for at ængstes

over

over en Medbeylers Tilbud, der i tusende Grader overgaaer alt det, som hans Haand kunde forskaffe mig. Imidlertid haaber jeg, at den Kundskab jeg derved har faaet om den umaadelige Priis han setter paa sig selv, skal blive mig ulige fordeelagtigere end ham, siden han har viist sig fra en Side, der snart vil udslette alle de gode Tanker, jeg havde fattet om ham, og blive mig en langt kraftigere Tilskyndelse at forvisse Baron Helmer om sit Ønskes Opfyldelse, end hans egen Veltalenhed var istand til.

Det er altsaa meget mueligt, min Louise, at din Veninde er bunden for stedse ved det saa hastige udtalte Ja, førend hun skriver dig til igien; men da jeg veed, at dine beste Ønsker stedse følger mig, saa er jeg ogsaa vis paa, at de hviler over mig i det vigtigste Skridt af mit Liv; thi med Løftet gives vor Friehed og Villie bort, saa at Egtforbindelsen i mine Tanker allene er en offentlig Stadfæstelse paa Baandet, som det betydelige Ja har knyttet. Men frie eller bunden er og bliver jeg din troefaste Veninde, og ingen Omskiftelser i Livet skal formaae at omskifte mit Hiertelag imod dig; thi hvad Rettidhed jeg end falder paa at give en anden over mig, skal din stedse blive uforkrænket i min Barm, saa at jeg er uforanderlig din ømme Veninde, endskiønt jeg ikke meere kalder mig

Friderica Selmar.

Siette Brev.

Frøken Clermont til Frøken Selmar.

Indholdet af dit sidste Brev, min evigelskede Friderica! har sat mit Hierte i saa stor en Beængstelse, at jeg maae besvare dig det endnu med samme Post, og betiene mig af Venskabs stærke og overtydende Stemme til at drage dig tilbage fra den dybe Afgrund, som du saa ubekymret dandser paa Brædden af. For Himlens Skyld, for dit eget Vels Skyld, for deres Roeligheds Skyld, som saa inderligen elsker dig, og du bær Godhed og Agt for, saa overiil dig ikke i en Sag, hvorpaa dit heele Livs Lyksalighed beroer, men brug din Fornuft og Eftertanke, og lad en grundig og noye Efterforskelse bestemme dit Foretagende. Overgiv dig dog ikke i en Mands Vold, om hvis Hierte og Tænkemaade du ikke har den ringeste Kundskab! Lad den Titel og Rang som han legger for dine Fødder ikke være dig et uomstødeligt Beviis paa, at han elsker dig høyere end noget andet paa Jorden, det er mueligt, at det forholder sig saa, men det er langt fra ikke nogen Umuelighed, at ganske andre Aarsager end Kierlighed ere hans Drivfiedre. Jeg besvær dig derfor ved alt det helligt er, ikke at give Baron Helmer mindste Opmuntring end sige Løfte, førend du baade er vis paa, at han ikke er besængt med en eller anden Last, der kunde giøre

dig

dig høyst ulykkelig, og at hans oeconomiske Forfatning er saaledes, at du kan være sikker paa et anstændigt Udkomme. Lad det ikke blinde dig, at han har arvet meget anseelige Midler; thi hvor mange har ikke det, som derfor ikke eye det ringeste, fordi de allerede vare fortærede førend de bleve deres. Vel veed jeg, at du kan svare mig, at naar saa var, da begik han en Daarlighed i at vende sig til dig, siden du ikke er riig, men er du ogsaa vis paa, at han ikke anseer dig derfor, og gior ligesaa urigtig en Slutning, som de fleeste.

Jeg har hørt utallige Mennesker sige: Herr Selmar maae være en hovedriig Mand, han kunde ikke giøre det, som han gior, saa fremt han ikke havde store Midler. Saaledes tale og tænke de fleeste, endskiønt de med større Føye burde giøre den modsatte Slutning og sige: Herr Selmar har aldrig været bekiendt for at have Midler, han kan altsaa heller ingen efterlade sig, siden hans Levemaade nødvendig maae fortære hans Indkomster. Byg derfor ikke alt for tryg paa Baronens uegennyttige Kierlighed til dig, førend du har den fuldkomneste Overbeviisning om, at han er i en Forfatning, at sligt et Rygte ingen Indflydelse kan have paa hans Handlinger, eller at han ikke paa nogen Maade trænger til Understøttelse af den Anseelse din Fader staaer i ved Hoffet og af den Aarsag umager sig for at blive hans Svigerson. Det er en Forsigtighed, som du skylder dit eget Vel i en dob belt Henseende; thi hvad kunde Høyhed og Rang gavne dig, naar du manglede det fornødne, og hvor ulykkelig maatte ikke

du blive, der er vandt til at begegnes med Kierlighed og Ømhed af alle de, der nærmer sig dig, naar du blev behandlet med Koldsindighed og Skiødesløshed af din Mand. Imidlertid maae du ikke troe, at den Vaersomhed, jeg beder dig at bruge i denne vigtige Begivenhed, setter en Tvivl for ud, at du kunde elskes for din egen Skyld, mine ømme og varme Følelser overtyder mig ikke allene om det modsatte, men endog alle de, der ere saa lykkelig at kiende dig, kan ikke, uden at beskiemme deres egen Fornuft, nægte dig det Vidnesbyrd; at intet Fruentimmer kan overgaae dig i elskværdge Egenskaber, og just dette gior mig dobbelt beængstet for dig, siden det ofte er de elskværdigste Koners Skiebne, at deres Mænd foredrager dem Personer, som i alle Betragtninger ere uendelig langt under dem.

Men set nu endog, at du havde al muelig Vished om, at en oprigtig og uforfalsket Kierlighed bragte Baron Helmer til at byde dig sin Haand, er da dit Hierte istand til at give ham det samme Fortrin, som du har i hans? Du veed, min Friderica, at jeg anseer den henrivende Kierligheds Magt for en Virkning af en ophidset Indbildningskraft; at jeg troer, at sandt Venskab og Høyagtelse er nok til et lykkeligt Egteskab, saa snart Hiertet ikke føler meere for nogen anden: Men kan du ikke med fuldkommen Vished sige det, ligger der allene en Skygge af et Ønske i din Barm for nogen anden, saa skielv ved at knytte et Baand, der sikkert vil giøre eder begge ulykkelige. Forestil dig engang, hvilken ulidelig Marter det maae være, at see sig bunden til een og besvare hans Kierligheds Beviiser, medens en anden staaer livagtigen præn-

tet

tet i Tankerne, og hans Billede følger os overalt. Det er desuden det menneskelige Hierte naturligt ideligen at plages med Ønsker, og jo mindre Haab det syner til at naae det attraaede, jo meere voxer Begierligheden efter det. Du vil altsaa ikke saa snart være uopløseligen bunden til en anden; førend den ulmende Ømhed, som du nu føler for Walmann, da det staaer til dig selv at give ham din Haand, vil omskiftes til en voldsom Lue, som du dagligen maae søge at dæmpe. Denne idelige Kamp imod dine egne Følelser vil give din Mands Adfærd et ufordeelagtigt Anseende i dine Øyne; du vil søge at undskylde din Mangel paa Kierlighed til ham med Mangel paa Fortieneſter hos ham, og i Følge deraf vil du stedse sammenligne din Mands Forhold og Tænkemaade med Walmanns, men da din Tilbøyelighed, og ikke din Fornuft, afsiger Dommen, saa vil den stedse blive til Walmanns Fordeel, hvad enten hun fortiente det eller ey; og dit heele Liv en Kiede af Misfornøyelse og indvortes haarde Bebreydelser.

Enhver Forbrydelse, min Veste, har sin Straf i Følge med sig, og da du umuelig kunde dølge for dig selv at have paa det groveste forbrydt dig imod den Mand, som du havde giort til Medskabet til din Hevn og givet din Haand af blot Forbittrelse imod en anden, saa maatte hans omme og kierlige Forhold blive dig en stedsevarende Marter ved Samvittighedens Paamindelse, at du var uværdig til den, og var han derimod kold, skiødesløs og uartig, saa var du berøvet de Forurettedes stiore Trøst og Hvalelse i de

grummeste Lidelser, fordi dit eget Hierte vidnede overlydt, at du fortiente denne Medfart.

Postens Afgang forbyder mig at sige dig meere, end paa nye at besvære dig ved alt hvad helligt er, at giøre et værdigt Brug af de ypperlige Sinds Evner, som Forsynet har betroet dig; lad dem blive dig en Velsignelse og ikke en Straf ved det, at du med aabne Øyne giør dig selv ulykkelig. Betænk, at dette Skridt vil enten forlænge eller afkorte de beste Forældres Dage; omskift ikke den Glæde og Trost, de venter sig af dig i den tilstundende Alder, til en nagende Kummer, og forlad dig til at Jorden ingen Lykkalighed har at give, der kan settes i Ligning med Overbeviisningen, at have opfyldt sine Pligter. O at du kunde læse i mit Hierte, saa vilde du af dets Beængstelse blive overtydet om den Fare du svæver i, ved at laane Øret til en kildret Forfængeligheds og en opbragt Egenkierligheds Forestillinger. Imidlertid vil jeg stræbe at trøste mig i Haabet, at Venskabs bedende Røst skal blive stærkere, og at dit næste Brev skal forjage Angesten fra

Din

bekymrede Veninde

Louise Clermont.

Syvende Brev.

Walmann til Frøken Clermont.

De Prøver paa Agt og Venskab, som De, min fortræflige Frøken, ved saa mange Leyligheder har beæret mig med, giør mig saa dristig at udøse mit inderlig bekymrede Hierte i Deres venskabelige Barm. Det er ikke ved den indtagne og fortvivlede Elskers Raab og Skriig over at see sig berøvet det, som han elskede høyest paa Jorden, at jeg vil forurolige Dem, men med den samme, hengivne og sande Vens Bekymrelse over Faren; det beste og elskværdigste Fruentimmer svæver i for at blive ulykkelig og elendig for stedse; og det ligesaa meget i det søde Haab, at Deres bekiendte Fornuft, og den Magt De har over hendes ædle Hierte skal endnu formaae at redde hende, som for at skaffe mig ved Klagemaal Huspalelse i Smerten, der omspender mit Bryst. Jeg behøver ikke at sige Dem, hvor aldeles den fortræflige Frøken Selmars Fortienester og tillokkende Yndigheder har bemestret sig mit Hierte, men hvor heftig end min Kierlighed er, saa var dog hendes Lykksalighed mit første og høyeste Ønske, og af den Aarsag tragtede jeg mindre efter at blive Eyer af hendes Haand, end at vinde hendes Agt og Godhed. Jeg er saa stolt at bilde mig ind, at hun ikke kan nægte mig det første, endskiønt jeg paa nogen Tid til min store Smerte har havt Føye til at troe, at jeg manglede de behørige Egenskaber til at røre hendes Hierte og opvække ømmere Følelser i det, i det mindste ikke i den

Grad, som jeg anseer for nødvendig til et Egtepars Lyksalighed, og til at smage Vellysten af den huuslige Glæde, der i mine Tanker er det kostbareste Jorden har at give. Jeg er tvertimod meget meere bleven vaer, at min inderlig elskede Friderica har syntes at finde hos Baron Helmer de Fortienester, som manglede mig; men uagtet at min Kierlighed til hende var alt for stærk og vel grundet til at jeg kunde giøre denne Opdagelse uden den bitterste Smerte, saa formaaede, saa opvakte dog dens Heftighed ingen anden Jalousie hos mig, end det oprigtige Ønske, at han maatte være det Fortrin værdig, som hun bærede ham med, da jeg haabede at finde Trost over mit ubodelige Tab i den Forestilling, at hun var lykkeligere med ham, end hun kunde bleven med mig.

For nu at faae dette Haab stadfæstet skrev jeg min Ven, Herr Norton til, og bad ham at erkyndige sig om hvad Ryate Baron Helmer havde efterladt sig i hans Nabolaug, hvor jeg vidste at han havde opholdt sig i nogle Aar. Herr Nortons Redelighed er enhver saa vel bekiendt, at der umuelig kan opstige den mindste Tvivl hos dem, min deylige Frøken, at han enten af Venskab til mig, eller af personlig Fiendskab til Baronen kunde giøre en saa afskyelig Afbildning over ham, som hosfølgende Brev indeholder, naar han ikke var bekiendt for de ham tillagde Laster. Ved Giennemlæsningen af min Vens Brev følede jeg først i al sin Kraft hvor uendelig dyrebar den yndige Frøken Selmar var mit indtagne Hierte; Dodens Angst omspendte min Barm ved den Forestilling,

stilling, at hun hvert Øyeblik stod Fare at blive et Rov for dette Uhyre, og kunde mit Blod tiene til at rive hende ud af hans Kloer, saa vilde jeg med Glæde see den sidste Draabe flyde. Jeg hader og bander mig selv, fordi jeg har ytret mit Hiertes Ønske for hende førend jeg havde meere Vished om at see det opfyldt; thi havde jeg aldrig lagt andre Følelser for Dagen, end Venskab og Høyagtelse, saa havde jeg nu maaskee nydt den ubeskrivelige Vellyst at blive Redskabet i Forsynets Hænder til hendes Frelse ved at viise hende Baron Helmer i sin rette Skikkelse. Men i den Forfatning, som jeg nu er, i Henseende til hende, har jeg største Aarsag at frygte for, at denne Beskrivelse maatte i min Mund meget snarere befordre end afværge hendes Ulykke. Sandheden vilde sikkert paa min Tunge forekomme hende at være Onskabs farligste Gift, der var avlet og blev udspreedt af en Medbeylers nagende Misundelse, hvorved endog alle de andre Advarseler, som sande Venner maatte give hende, vilde blive krafteløse, siden hun ansaae mig, som Opfinderen og Udbrederen af det onde Rygte om Baronen, og hendes ædle Hierte kunde let troe sig forpligtet ved hendes Haand at erstatte ham den Uret, han led for hans Kierlighed til hende.

De, naadige Froken, er den eneste, som jeg troer at være istand til at rive hende bort fra Snaren, der er lagt for hendes Fødder, førend hun hildes i den; den Fortroelighed, sligt et Venskab, som det, der binder dem til hinanden, udkræver, maae nødvendig have bragt hende til at udlade sig for Dem

angaaende Baron Helmers Tilbud, og hvad kan da være naturligere, end at De erkyndiger Dem om en Persons Sæder og Tænkemaade, der attraaer en Forbindelse med Deres beste Veninde? De kan uden at beskyldes for egennyttige Hensigter, opdage en elsket Person det, der kan have saa stor og vigtig en Indflydelse paa hendes Livs Lykke og Ulykke, ja det er endog en Pligt for Dem at aabne hendes Øyne, siden Hovedpersonen ved slige Leyligheder i Almindelighed er uvidende om det, som alle Uvedkommende ved. Jeg haaber, at Seyeren saa meget vissere vil blive Deres, som jeg næsten tør forsikre Dem, at De ikke har Kierlighedens Magt, men allene Forfængelighedens Indflydelse at bestride. Saa vidt som Erfarenheden ved mange Leyligheder har lært mig at læse i det menneskelige Hierte, saa elsker Deres elskværdige Veninde ikke Baron Helmer, men hans Rang og Værdighed har draget hendes Stolthed paa sin Side, og den gior sig al muelig Umage for at blinde Fornuftens klarseende Øye.

Denne aabenhiertede Tilstaaelse kunde jeg ikke giøre nogen anden, end den fornuftige Froken Clermont, hun tænker for vel, og har alt for store Indsigter til at troe, at det er den oprigtigste Elsker, der anseer sin Elskedes Skrøbeligheder for ligesaa mange klarskinnende Dyder. Intet kan naae Fuldkommenhed her paa Jorden, og Froken Selmar er kommen den saa nær, at ingen Dødelig torde vove at løfte sine Øyne op til hende, dersom denne lille Svaghed ikke forvissede ham om, at hun ikke var et Væsen af en høyere Art. Da De elsker hende alt for høyt til at der skulde behoves Bønner og Overtalelser

talelser at formaae Dem til at anvende Deres yderste Kræfter i en Sag, der er saa betydelig for den kierreste Deel af Dem selv, saa vil jeg allene bede Dem om, at De i Foresillingerne, som De giør Deres Veninde vil glemme Deres Venskab til mig, men i alle andre Begivenheder, vil det mindste Beviis derpaa fra Dem være af en uskatteerlige Værdie for mig. Den Angst, der omspender mit Bryst er saa uegennyttig, som den menneskelige Skrøbelighed tillader; min høyeste Attraae er den fortræflige Fridericas Vel, og naar jeg kun seer hende lykkelig, skal jeg aldrig føre Klagemaal over Skiebnen; men hvorledes den end bliver skal jeg stedse giøre mig en Ære og Fornøyelse af at viise og kalde mig

Min dyrebare Frøkens

oprigtige Ven og ærbødige
Tiener
Walmann.

Ottende Brev.

Herr Norton til Herr Walmann.

I hvor andægtige vi ere, saa ere vi dog Mennesker, siger Tartuffe; og i hvor megen Beskedenhed du endog søger at legge for Dagen, min Ven, saa maae du dog tillade mig at spørge dig: om du nøye nok har undersøgt Lønkrogene i dit Hierte til at være vis paa, at ingen hemmelig Hovmod

har forstukken sig i dem, og som bevæger dig til at betragte alle Ting fra en ganske anden Side end de fleeste Mennesker? Dette Spørgsmaal sætter ingenlunde forud, at jeg har det allerringeste at dadle paa dine Grundsætninger, de har tvertimod mit fuldkomne Bifald, og det var høyligen at ønske, at Menneskene i Almindelighed handlede meere efter Grunde end efter Griller og Indfald, istedenfor at de overlade sig til disses Bestyrelse, og tænker aldrig paa Enden førend Svien vaagner Eftertanken. Alt hvad jeg derfor meener hermed er dette, at det forekommer mig, som om du anseer den Ære i de betydeligste Tilfælde i Livet at udmerke sig ved særskildte Meeninger og Handlinger, for saa betydelig, at den kan holde dig skadesløs ved din Lykkseligheds Forliis; thi den spaaer jeg dig forud, dersom du ikke kan overtale dig til at vige fra den Plan, som du engang har lagt for dit Forhold.

Især er Beskrivelsen over din Maade at elske paa ganske nye og fremmet for mig, og i hvilken Tids Alder jeg end søger efter den finder jeg intet, der ligner den. I de ældste Tider løb stedse den Stærkeste af med Bruden; siden efter var den Taalmodigste vis paa at vinde Byttet; det vil sige den, som kunde længst holde ud at sukke og hænge med Hovedet, uden at fordriste sig til at aabenbare sin fortærende Lue ved andre Kiendetegn, end at bære sin Gudindes Liv Farve i Skierfet og paa Hielmen. Men som Verden gierne falder fra en Yderlighed i den anden, saa siges der og, at de Skiønne forflyttede deres Gunst fra den meest tilbageholdne til den meest dumdristige Tilbeder, og kiede af at forestille Gudinder nedlode sig til at blive svage

Dødelige

Dødelige. I vore Tider, hvor Handel og Vandel blomstrer paa det herligste, har den en stor Indflydelse paa Kierligheden, Rigdom, Familie eller andre Forbindelser bestemmer, som oftest, Valget af en Brud, og de faa, som følge Hiertets Drift, ere lige saa blindede af deres Begierlighed, som den vingede Gud af sit Øyenbaand. De opoffre alle Ting for at naae deres Øyemeed: de troer, at deres heele Bestemmelse bestaaer i at elske og elskes; saa at Elskerne nu omstunder enten er saa kolde, at man maae skuddre ved at see paa dem, eller og saa hede, at de smelter af Følelser og Henrykkelser, og i denne stærke Feber Paroxcismus holder de Gift-Begeret eller Pistolen færdig for strax at sige den heele yndige Natur god Nat, siden de intet ønskværdigt finder i den uden deres Pige, og i Følge deraf er den ved hendes Tab bleven dem ganske øde og forhadt, og de skynde sig over Hals og Hoved ud af en Verden, hvori hun ikke meere lever for dem.

Maae nu ikke den naturligste Følge af dette Følsomheds Sværmerie, som de fleeste af de nyere Skrifter er opfyldt med, nødvendig være den, at et ungt Fruentimmers Hierne opfyldes med de urimeligste Begreber om Kierligheden og dens Virkninger; hun setter ikke Priis paa sin Erobring efter Mandens egentlige Værd og hans Fortienester, men efter den slaviske Underdanighed hvormed han retter sig efter hendes Griller; hun troer, at dersom han elsker hende, saa kan han ikke leve hende forunden; Forstanden maae Følelserne paalegge uopløselige Lænker; og jo mindre Kiendetegn hun finder paa den, jo stærtere troer hun sig at være tilbedet, og Daaren,

der

der kildrer hendes Forfængelighed, foredrager hun uden videre Undersøgelse den Viise, der ikke vil offre til denne Afgud. Og midt i denne Hvirvel af Følsomhed og Daarlighed, tør du vove at haabe en lykkelig Fremgang ved at frie som en fornuftig Mand; veed du ikke, at da een, som ingen Meen havde i sin Gang, ved en Hændelse kom til de Haltes Land, saa blev han belect og bespottet, og enhver som fik Øye paa ham, raabte efter ham: Fy! hvad han gaaer stygt! Nu da de meest hykkelske Lovtaler og smigrende Berømmelser har giort de fleeste unge Piger fortumlede i Hovedet, tør du bilde dig ind, at kunde sette dig i Gunst hos een, der fra Barnsbeen af er vant til at ansee sin Villie, som en Lov, ved at trodse hendes herskende Sindslidelser, og ved Fornuft-Slutninger kræve af hende, at hun skal opoffre sin Smag for din, og bringe dine Grunde et Offer, som din Kierlighed ikke kan formaae dig til at bringe hendes Behag.

I Sandhed, min Ven! naar du vil betragte dit Forhold fra denne Kandt, saa maae du selv tilstaae, at din Paastand gaaer for vidt; der gives Leyligheder hvor den fornuftigste giver efter, og vinder med Lempe og Foyelighed det, som Paastaaenhed aldrig havde forskaffet ham. Jeg er ikke saa lykkelig at kiende Freken Selmar, men jeg hører alle sige, at hun er fuldkommen skikket til at giøre en værdig Mand lykkelig, saa der ikke er mindste Tvivl om, at du jo maatte blive det med hende, siden det aldrig kunde feyle et Menneske af dine Indsigter og Tække-

lighed

lighed paa Midler til at opvække en Ulyst hos hende til den Levemaade, som nu har saa megen Tillokkelse for hende da hun ingen anden kiender, og saaledes uformerkt at betage hende den Grille, som efter dit eget Sigende er hendes eneste Feyl. Troe mig, min Ven! at Kierligheden hos ethvert Menneske begynder fra sig selv, det er derfor en lønlig Stolthed, der bevæger dig til at sige, at du uden Fortrydelse vilde see hende i en andens Arme, naar hun kunde blive lykkeligere med ham end med dig; thi naar du vil være oprigtig, saa kan du ikke nægte, at medens disse Ord flød fra din Pen, gav en lønlig Stemme i din Barm dig den Forsikkring, at hun aldrig kunde blive lykkeligere med nogen, end med dig, som ogsaa kan være en ustridig Sandhed, allerhelst om du ikke er hende ligegyldig; thi du kan sikkert forlade dig til, at naar hun gav dig sin Haand efter Hiertets Tilskyndelse, saa beroede det ene og allene paa dig selv, at faae hende til at antage dine Grundsetninger og at følge dem med Fornøyelse.

Den nøye Jagttagelse, som jeg i mange Aar har anstillet over det menneskelige Hierte og Sindslidelser, har lært mig at Egtestanden giør en meget ulige Virkning hos begge Kiøn, og til Vanære for vort, skal jeg vise dig hundrede Koner, hvis Kierlighed for deres Mænd har dagligen tiltaget i denne Forbindelse, naar du skal have Møye for at vise mig een Mand, man med Føye kunde give dette Vidnesbyrd, men utallige, hvis brændende Attraae ved Besiddelsen er bleven forvandlet til den koldeste Ligegyldighed,

og

og endda undertiden til det, som var endnu værre. Dermed vil jeg ikke give tilkiende, at der ingen slette Koner ere, vi har desværre alt for mange Beviiser derpaa, men allene dette, at naar en dydig Pige giver den Mand, som hun foredrager alle andre sin Haand, saa beroer det ti gange mod een paa ham selv at forvandle en blot Behag til den ømmeste Kierlighed. Jeg igientager dig derfor hvad jeg skrev dig i mit sidste Brev, at naar du elsker og agter Froken Selmar i den Grad, som du siger, saa beviis heade din Kierlighed ved at overvinde din Modbydelighed for de Selskaber, der ere hende saa behagelige, og det for begges Lyksaligheds Skyld. Et Hierte, som dit, elsker kun engang, du setter dit høyeste Vel i den huuslige Glæde, og den maae du da opgive alt Haab om, dersom du ikke vil lempe dig efter hendes Skrøbelighed, som hun maaskee gior til Prøvesteenen for din Tilbøyelighed. Lad hende blive overbeviist om hvor vigtig hun er dit ømme Hierte, og opirr hende ikke med din paatagne Ligegyldighed ved de Opmuntringer hun giver Baron Helmer; Forbittrelsen har forvoldt meere end et elskværdigt Fruentimmers Ulykke, i Haabet at straffe en trodsig Elsker, har mangen een givet sin Haand og sit Ja i Overilelse til en anden, hvorved de have straffet sig selv paa det grummeste, og det grueligste Lod, der kunde blive Froken Selmar til Deel, var at komme i Baron Helmers Vold.

Her omkring kiendes han for et Menneske uden Religion, gode Sæder og Tænkemaade. De store Midler han

arvede

arvede ere næsten alle sammen forødte; han har et Fruentimmer hos sig, som han her i Byen forførte fra sin gamle Moder, der var en meget gudfrygtig og skikkelig Kone, og da hun gik hen til ham, og med grædende Taare bad om at faae sin Daatter i Tale, lod han hende, siden han havde lovet sin Nymphe at frie hende fra Moderens Bebreydelser, saaledes mishandle af sine Folk, at hun døde fire Dage efter. Denne Dukke skal have saa vindskrænket en Magt over ham, at man tilskriver hendes Herredømme over ham, mange af de nedrige Stræger, som der legges ham til Last, hvoraf jeg kun vil anføre een. Nogen Tid førend hans slette Omstændigheder begyndte at ordes iblandt Folk, gik han til en velhavende og tienstvillig Mand; og bad ham at laane sig to tusende Rigsdaler paa en Vexel; hvorved han tillige digtede ham en heel Historie for om den værdige Brug, der skulde gjøres af disse Penge. Manden lovede ham det, Baronen indfandt sig hos ham paa den bestemte Dag, men da Postens Afgang gjorde ham hver Minut kostbart, saa gav han sig ikke Stunder at underskrive Vexelen først, og Manden, der ikke tænkte paa mindre end et Skielmstykke gjorde sig ikke mindste Betænkning over at lade ham pakke Pengene i et aabent Brev, som han tog op af Lommen. Da han havde forseglet det kaldte han paa sin Tiener og skyede ham Brevet med Befalning at skynde sig alt hvad mueligt var med at bringe det bort. Da Tieneren var gaaet underskrev han Vexelen, men den umaadelige Hast han havde bragte ham til at tage Feyl af Sandhuuset, saa at Navnet og den største Deel af Vexelen blev ganske overøset med Blæk og følgelig ulæselig. Han

gjorde

giorde tusende Undskyldninger for sin Fremfusenhed, og raabte paa et nyt Ark stemplet Papiir, men da dette først skulde hentes, saa giorde et overmaade vigtigt Ærinde ham det umueligt at opholde sig derefter, siden han kunde forrette det imidlertid, og saa komme tilbage igien at underskrive og forsegle Vexelen. Manden havde adskillige gange paa Tungen, at bede ham om en Revers for Pengene saa længe, men den Ærbødighed, som Rang og Titler indskyder, giorde, at han undsaae sig ved at begiere Sikkerhed af ham paa en halv Time, siden slig en Anmodning efter hans Tanker satte en Tvivl om Baronens Ærlighed forud. Men da den Dag forløb uden at han horte eller saae noget til Baronen, sendte han ham om Morgenen derpaa Vexelen til Underskrivt ved een af sine Folk.

Forestil dig nu hvorledes denne tienstfærdige Mand blev til Mode, da hans Bud kom tilbage med den Beretning, at Baronen havde truet med at lade ham kaste ned af sine Trapper, kaldt hans Begiering for et skammeligt Bedragerie, og paastaaet, at han ikke havde en Skilling at fordre hos ham; thi dersom hans Principal havde laant ham noget, saa havde han nok taget Beviis derfor, og uden det betalte han ikke een Hvid end sige underskrev nogen Vexel. Tabet af to tusende Rigsdaler ærgrede denne værdige Mand ikke halv saa meget, som den nedrige og underfundige Maade, han var bleven skildt ved dem paa; han lagde derfor strax Sag an imod Baronen, foreviiste den overspildte Vexel i Retten, og forklarede den

heele

hele Omgang derved. Baronen nægtede det altsammen paa den Omstændighed nær, at han havde sendt sin Tiener fra sig med et Brev. Tieneren blev derpaa kaldt frem for at sige til hvem det Brev havde været, som han den og den Dag havde faaet af sin Herre i Anklagerens Huus til at bære paa Posthuuset? Tieneren tilstod, at han paa det Sted havde faaet et temmeligt tykt Brev af sin Herre, men han havde aldrig havt Befalning, at bringe det til andre end Jomfrue Micha, i hvis egen Haand han ogsaa havde leveret det, og da denne Jomfrue ikke var nogen anden end Baronens Nymfe saa begriber du lettelig, at hendes Udsigende var ligelydende med hans. Retten indsaae meget vel, at det var et overlagt Bedragerie; men det kunde ikke overbeviises de Skyldige; Anklageren tilbød sig altsaa at lade sin Paastand fare, naar Baron Helmer vilde giøre Eed paa, at han ikke havde underskreven den foreviiste Vexel; og han imodtog Tilbudet uden at giøre sig mindste Betænkning derover. Da nu Eeden var Baron Helmer forelæst og han vilde stadfæste den, hindrede den bedragne Mand ham deri, ved at sige: Det er unødvendigt, Herr Baron, at De gaaer videre; jeg frafalder mit Krav paa Dem; det er mig ikke vigtigt nok, at jeg skulde forspilde een af mine Medskabningers Velfærd for det, end sige styrte nogen i saa stor en Elendighed, som den, De vil føre over Dem selv. De har ved Forsettet forsyndet Dem grøvere end al Verdens Rigdom er værd, og jeg vilde giøre mig en evig Bebreydelse over at bebyrde Deres Samvittighed stærkere, dens Rædsel vil desuden blive gruelig nok, naar den vaagner.

Til Erkiendtlighed fordi han havde frelst ham for Meeneed, truede Baronen at legge Sag an imod ham, som den, der falskelig havde beskyldt ham, men hvad enten hans indvortes Overbeviisning, eller Frygten for at Sagen ved en høyere Ret maatte faae en anden Vendning, holdt ham derfra, saa er det dog bleven derved. Uagtet denne Beskyldning, og endeel andre næsten af lige Art, har giort ham høyst foragtelig i de fleeste Menneskers Øyne; saa har han dog endnu vogte paa sin Side, hvor iblandt der findes meget agtbare Personer, og Vedligeholdelsen af deres Gunst har han sin Færdighed i at omskabe sig til en Lysens Engel, at takke. Han veed, saa snart han holder det Umagen værdt, meesterlig at skiule Skalken, alle de Fosleiser, der giør Menneskets Ære, kan han efterabe, og udtrykke dem med en Henrykkelse, der formaaer at blinde det meest igiennemtrængende Øye. Hans Kunst i at antage hvad Skikkelse han lyster, forbobbler altsaa Karen Frøken Selmar lober for at blive et Rov for hans Rænker; forbi ingen af de, der ere om hende, kiender ham for det, som han virkelig er; det fenler heller ikke, at han io maae øyne en eller anden betydelig Fordeel af den Forbindelse han attragter med hende, da Kierligheden ikke kan være hans Drivfieder, siden Jomfrue Micha endnu er ham ganske umisteelig, og en Drena paare til fem Aar, som han har avlet med hende, hans Øyes fryst og Hiertes Afgud.

Her har du den nøyagtigste Afbildning over Baron Helmer, som det har været mig mueligt at sammensette af de Beretninger jeg har faaet af meget agtede og troeværdige Personer,

soner, og nu overlader jeg det til din Fornuft at undersøge, om der er meere Fortieneste i at giøre dit til at forekomme en elskværdig Piges Ulykke, end i at trodse en vedtaget Skik for at give dine Medborgere et ganske ubemerket, og følgeligen meget uvirksomt Exempel. Din Frygt for den ødeleggende Overdaadigheds gruelige Følger er meget vel grundet, og giør din Tænkemaade, som Borger og Patriot Ære. Jeg har selv i forrige Vinter været Vidne til hvilken umaadelig Høyde, Pragten i Klædedragten er stegen, og et Beviis, som jeg bekom derpaa, satte mig i den største Forundring. En god Ven, som veed hvor stor en Elsker jeg er af Musiquen, bad mig Dagen efter min Ankomst til Byen at følges med ham paa en Concert, og jeg tog imod hans Tilbud med Fornøyelse. Vi kom temmelig betids, saa vi magelig kunde væ'ge os Plads; han anviiste mig min omtrendt i Midten af Salen, og bad mig ikke at forlade den, saa vel fordi Musiqven tog sig best ud der, som og at han kunde vide at finde mig, naar han ikke havde noget at giøre i Orchestret, da der efter al Formodning vilde blive meget fuldt. Jeg lovede at forsvare min Post troeligen, men da alle de forreste, og mange af de Rader Stoele, der vare bag ved mig vare fulde, kom der en ung Mandsperson med et Fruentimmer, der begge vare saa overmaade prægtig klædte, at jeg antog dem for Personer af den første Rang. Da han nu havde bragt sit Fruentimmer til Sæde, saae han sig omkring med en misfornøyet Miine, og syntes meget fortrydelig over, at han skulde gaae langt saa tilbage for at faae en

Stoel. Jeg, der var i den stadige Troe, at dette unge Menneske maatte være en Statsministers Søn, og som man fra Ungdommen af havde indprænter den gyldne Regel: Ære den Ære bør; tog det ikke i Betænkning, at tilbyde ham min Plads, som han ogsaa efter nogle Undskyldninger imodtog. Da min Ven kom til mig, spurgte han: hvorfor jeg havde skiftet Sted? Da jeg havde sagt ham mine Aarsager, saae han sig runten om, og svarede: Jeg bliver ikke et Menneske vaer der, som jo var langt meere berettiget til at vige for Dem end De for ham. Jeg betegnede ham derpaa det unge Menneske nøyere, men blev ligesom himmelfalden da han sagde mig, at det var en Kræmmer, og tillige forsikkrede mig, at jeg kunde tage det for en tilforladelig Regel, at de, som paa offentlige Steder faldt mindst i Øynene, vare de fornemste.

I hvor sandsynlig og systematisk du end har fremsat Udspringet af denne fordærvelige Syge, saa kan jeg dog ikke undslaae mig for at troe, at det ikke er det eneste, men at denne Kilde har en endnu dybere Aare. Vel nægter jeg dig ikke, at denne Sammenblandning af Stænderne har biedraget sit dertil, men den har i mine Tanker kun været Soelen, der har bragt de forgiftige Urter, der laae i Jorden, til at spiire; og denne Tanke grunder jeg derpaa, at de Store have tilforn paa en vis Maade havt Omgang med deres Undermænd, uden at det har draget slige Følger efter sig. Du veed, at min salige Moder havde været Kammerpiae hos een af Princesserne, og den gamle Geheimeraadinde W... var

paa

paa samme Tid Hofdame hos hende. Ved den Leylighed havde hun fattet megen Godhed for min Moder, og da de begge vare blevne gifte, blev mine Forældre ikke allene meget ofte indbudne til Geheimeraadens, men hans Frue fandt endog en Fornøyelse i undertiden naar hun skulde være allene, at lade min Moder sige, at hun vilde spise hos hende. Min Moder havde for megen Fornuft til at troe, at hun kunde ophæve Forskiellen, der var imellem dem, ved at beværte Geheimeraadinden prægtigere end hun blev det hos hende; hun tog derfor imod Frue W... paa en Maade, der svarede meget mindre til hendes Giestes Vilkaar end hendes egne; og troede endog at et tarveligt Maaltid vilde være hende meere velsmagende, siden det var nyt og fremmed for hende. Hun var tillige saa forsigtig i sin Klædedragt, naar hun skulde til Geheimeraadens, at hun var vis paa, at en Fremmed aldrig kunde tage Feyl imellem hans Frue og hende, ja hun drev det saa vidt, at de Juveeler, som hun bar iblandt sine Ligemænd, dem lagde hun af naar hun skulde til sine Overmænd.

Hvad andet kunde nu være Aarsagen til Forskiellen imellem hendes og vore nuværende Fruers Forhold, end dette, at hun handlede efter een ved Opdragelsen indprændet Beskedenhed, og disse efter een ved samme Maade dybt rodfæstet Forfængelighed. Den elskværdige Beskedenhed, som den Tid var en Dyd, man satte Priis paa, bliver ved Opdragelsen, Ungdommen nu saaer, til en Feyl, der giores latterlig; under Forevendning at forskaffe den en anstændig Friehed i Om-

gang og Tale; vænner man dem til at blive frække og selvkloge; det er ikke noget Nyt, at høre en Dreng, der ikke kan tæuke endnu, at fremsette sine Meeninger, som Oracler, og at fælde Dom over Ting, som gamle og erfarne Mænd ikke driſter sig til, uden efter nøye Overlæg. Istedenfor at unge Kruentimmer tav forhen til de bleve opmuntrede til at tale, saa døver nu tolv til tretten Aars Gluttер en heel Forsamling; og det Bifald, som man til Utiide har givet et Andfald af et fem eller sex Aars Barn, giør hende nu beret, tiaet til at være uforskammet, og anſee sig for den viatigſte og betydeligſte Person overalt. Undseelse og Beskedenhed, der er det smukke Kiøns ypperligſte Prydelser, beleer de, som Kiendetegn paa slet Levemaade, hvad Under da, at naar disse blive Koner, at de søger at bekræfte deres egen Værd ved Ødselhed og Overdaad? Her seer du, min Ven, det 'som jeg holder for Sæden til Tidernes Fordærvelse: og som er blevet bragt til Fuldkommenhed ved de Stores Selskab med de ringere Stænder, siden disse, hvis Forfængelighed ingen Overmand vil taale, stræber at blive hiines Ligemænd ved at overgaae dem i de Ting, hvori de efteraber dem.

Er nu Landsflygtigheden, som den yndige Beskedenhed er ſaget i, Oprindelsen til dette store Onde, saa bliver efter mine Tanker, dens Tilbagekaldelse det eneſte Middel, der kan raade Bod paa det; men det Exempel, vi og vore Lige kan give, er alt for afmægtigt, der udkræves saa mægtig en Haand dertil, at den kan anaribe Forfængeligheden i sine egne Forskandsninger, og ved et udvortes Stempel betage den

Haabet

Haabet og Vellysten at ansees for andet end den er. Du vil sikkert lee, dersom jeg, der hader Projectmagere, som Pest, fortæller dig, at jeg har lagt mit Hoved i Blød for at udfinde et Middel for denne for Staten saa farlige Syge; dog da jeg ikke er sindet at bringe det for Lyset, men lade mig nøye med at betroe dig mine Tanker derom, kan jeg da ikke have samme Rettighed at drømme mig til Fædrenelandets Velgiører i vores fortroelige Brevveksling, som den gode ærlige Plato havde til at ansee sig for Stifteren af en magelös Republique?

Jeg har meere end engang hørt erfarne og indsigtsfulde Mænd forsikre, at Fabrikernes Opkomst giorde det umueligt for Regieringen at hæmme Overdaaden i Klædedragten ved et Forbud, men skulde det ikke være giørligt ved en Anordning at sette den visse Grændser; og vilde den ikke falde af sig selv, naar Daaren ved den meest kostbare Prydelse ikke kunde naae det store Øyemeed, at blive ansect for meere end den var? Da enhver regierende Herre forbeholder sig i sit Land en vis Farve til sit Liberie, uden at formeene nogen at giøre det ligesaa kostbart af en anden, og uden at Klæde-Manufacturen lider der under, skulde da en Indskrænkelse af Farverne paa Silketøy og Fløyel have en meere skadelig Virkning? Det vil sige, at det skulde være de tre eller fire første Classer tilladt at bære alle Farver, men ingen uden de maatte lade sig see i hvide, ganske lysrøde og grønne, kort sagt, alle let falmende Silketøy og Fløyeler; de næste tre Classer, Mellemfarver-

ne, de øvrige og de fornemste Borgere de mørkere, og alle de øvrige allene gule, brune, mørkegraae, violette og deslige, men saa kostbare, som enhver fandt det for godt. Den samme Indskrænkelse maatte foretages med Foerværkerne, og ingen maatte have Meubler af de Farver, han ikke var berettiget til at bære. Endskiønt Virkningen heraf formodentlig vilde blive den, at man ikke lod sig giøre halv saa mange nye Klæder, som nu, siden de faa Farver man havde at vælge i, ikke giorde det kiendeligt, at Kiolen var nye, saa troer jeg dog, at Fabrikerne vilde vinde uendelig meget derved, siden det vilde blive meget vanskeligt, at faae contrabande Vahre, af alle de slags Farver, som Nødvendigheden da udkrævede. Den handlende og arbeydende Stand, for hvilken Overdaadighedens Gift er den farligste og skadeligste, vilde i en Hast begynde at samle de Penge, som Konens og Døttrenes Modelyst havde aftrygler og udpiinet dem; og da det smukke Kiøn, som hørte til denne værdige og vigtige Classe ikke meere paa offentlige Steder kunde ansees for fornemme Damer, saa vilde deres Behag i dem snart forsvinde; den til Spevlet og Natbordet forødte Tid vilde blive anvendt til huuslige og nyttige Forretninger, og Velstand udbrede sig blandt Borgerne, hvor den bringer en Stat ulige større Fordele; end de Fornemste Familiers Rigdom. Embedsmanden, som nu til Trods for sine bedre Indsigter og ofte til sin store Grædmelse maae lade sig rive bort af Strømmen; vilde iligemaade finde sig overmaade vel ved denne Indretning, siden Farven af hans Kiole gav ham en større Vig-

tighed

tighed og Anseelse end een til nogle hundrede Rixdaler nu kan forskaffe ham.

At enhver Projectmager, som jeg ideligen har paastaaet, allene har sin egen Fordeel for Øye ved sine Forslag, kan endog mit eget Exempel overbeviise dig om; thi jeg maae reent ud tilstaae dig, at min Hensigt ved dette Hiernespind ikke er andet, end at overtyde dig, at een og den samme Ting kan betragtes fra forskiellige Sider, for derved at faae dig bragt fra den Tanke, at Pligten imod dit Fædreneland forbyder dig at befordre en elskværdig Piges og din egen Lykksalighed; troe mig, kiere Walmann, at Haabet om det Indtryk dit Forhold kunde giøre hos dine Medborgere, er ligesaa fuldt et Luft-Castel, som din Vens Forslag. Ufuldkommenheden i vor Natur og den os medfødte Egenkierlighed giør, at vi i alle vore Anlæg finder en jevn og banet Vey for os, og lader Indbildskraften hoppe over alle de Forhindringer og Anstøds-Stene, som der efter Tingenes Natur nødvendig maae møde os; ja endog da, naar vi har naaet vor Maal, finder vi de fleeste Tider, at de Midler, der har udrettet det, ikke vare anbragte i vor Plan. Men i hvor lidet vi end kan bygge paa os selv og vor Viisdom, saa bliver det dog en urykkelig Vished, at jeg indtil mit sidste Øyeblik forbliver

Din

troefaste Ven

Norton.

Niende Brev.

Baron Helmer til Herr Techfeldt.

Du er maaskee forundret, min kiere Techfeldt, at du ikke har hørt noget fra mig i saa lang en Tid, men da jeg sandt at sige ikke har havt andet end hver Dags Nyt at berette dig, saa har jeg ikke holdt det Umagen værd at spilde den ædle Tid dermed baade for dig og mig, ollerhelst da vi kiender hinanden for vel til at frygte for at vi paa nogen af Siderne skulde lade os vore graae Haar, om der gik nogle Postdage meere end sædvanlig forbie, uden at faae Efterretninger fra hverandre. Men siden du har maattet bie længe, saa udkræver ogsaa Billigheden at holde dig skadesløs derfor ved at tilmelde dig det allerbesynderligste Nyt, som du kan forestille dig, og som bestaaer deri, at din Ven staaer paa Nippet til at paatage sig Egteskabs Aaget, som han har havt saa uovervindelig en Afskye for. Dersom jeg sagde dig, at dette Gravsted for den ædle og dyrebare Friehed var bleven mig mindre modbydelig, saa talede jeg imod min egen Overbeviisning, men en viis Mand maae vide at skikke sig i Tiderne, og med et ufordreyet Ansigt kunde bide i et suurt Æble, naar Omstændighederne udkræver det.

Af denne Indgang vil du let kunde slutte dig til, at smeltende Følelser ikke er min Ledsager paa denne ubehagelige

hagelige Bane, men at den græsselige Uorden, som mine Finandser ere i, driver mig ind paa denne Klippe, som en vældig Storm et roerløst Skib; thi endskiønt ingen Roman-Helt har nogensinde sukket heftigere, været utrætteligere i sine Opvartninger og meere ivrig i sine Tilbedelser end jeg, saa er min Gudinde mig dog i Grunden saa ligegyldig, at dersom jeg kan naae mit Øyemeed, uden at opfylde hendes, saa bliver hun sikkert ikke Frue Baroneſſe ved mig, og det artigſte herved er dette, at jeg til Trods for min Forfængelighed har meere end et Beviis paa, at hun ikke har det heedere for mig; jeg søger at giøre Lykke og faae Understøttelse af den Anseelse hendes Fader staaer i, og hun vil have Rettighed til at blivt ansagt ved Hoffet, saa vi ikke har det ringeſte at lade hverandre høre. Udmerkede Gaver have stedse opvakt Misundelse og Efterstræbelse, saa at Dumhed kalder Klogskab for Ranker og Snedighed for Bedragerie; dette Raab veed du selv forjagede mig af dit Naboelaug og tvang mig til at giøre et Forsøg paa at viise mit naturlige Pund paa en meere udstrakt og bemerket Skueplads; og da jeg stedse har overlagt og udtænkt mine Anslag paa det nøyeſte, førend jeg begyndte paa deres Udførelse, saa kan du forlade dig til, at jeg ikke gaaer mindre vaersom og forsigtig til Værks her; og for at overbeviise dig her om, saa er det nødvendig at være meere omstændelig i min Beretning, hvorved du tillige kan indsee Sagens Sammenhæng nøyere.

Jeg ombyttede Provindsen for Hovedstaden i det faste Haab at finde der et større Antal af Tosser til at betale en

smild

snild Mand sin tilborlige Tribut, men jeg blev snart overbeviist om, at man der havde skildt sig ved den ædle Godtroenhed, som endnu hersker i Kiøbstæderne; og at Mistænkelighed havde naaet samme Høyde der, som Levemaaden. Ikke en eneste yttrede mindste Tvivl om Sandrueheden i min Beretning, enhver bersømmede de Forsøg jeg foregav at vilde giøre, som den høyeste Grad af patriotisk Nidkierhed, og syntes ligesom at kappes med hinanden om Fortrinet i at understotte den; men krævede tillige saa megen Sikkerhed for deres Tienstfærdighed, at jeg, naar jeg havde været sindet at stille den halve Deel af den, kunde bleven hiulpen, hvor jeg kom fra; saa at jeg saae mig tvungen til at opgive Haabet om at komme saa let til mit Maal, som jeg havde forestillet mig. Imidlertid forskaffede jeg mig store og vidtloftige Bekiendtskaber, frie Adgang i de beste Huuse, og da man hviskede hverandre i Øret, at jeg var meget riig, saa blev jeg overalt imodtaget med stor Fornøyelse. Men da jeg dagligen fik meere og meere Overbeviisning om, at hverken Rygtet om min Rigdom eller mine personlige Fortieneſter vilde bringe mig i Handel med disse Herrer paa min Maade, saa drev mine trængende Omstændigheder mig til den fortvivlede Slutning, at stræbe efter at indgaae den paa deres Viis, og som er, at tilkiøbe deres Dottre Indlemmelsen i Adelstanden med deres heele Formue. Jeg snakkede derfor et par af disse borgerlige Frøkner, der efter Rygtet vare de riigeste, en Hoben skiønne Ting for, og da jeg merkede, at enten min Person eller Baroneſſe-Titelen havde saa store Tillokkelser for dem, at den ene yttrede en kiendelig Misundelse saa snart jeg talede til den anden, saa

lod

lod jeg Fædrene under Haanden giøre Forslag til en Forbindelse med mig; men da de venteligen har troet at bringe deres Vahre høyere ud, saa forlangte de lovformelige Beviser paa mine aarlige Indtægter, saavel som at der ingen Gield hæftede paa mine Godser, og slig en Anmodning var saa fornermelig for min Høyhed, at alle Mellemhandlingerne strax bleve afbrudte. Vel var jeg temmelig vis paa, at jeg gierne havde faaet een af Pigebørnene til at løbe bort med mig, men jeg fandt ingenlunde min Regning derved, siden den deylige Brud ikke var andet i mine Øyne, end sligt et unyttigt Smykke, som man i Pengetrang, maae tage med i Summen af Jøderne, for at faae nogle reede Skillinger imellem Hænderne.

Et af de artigste skiønt ikke fornemste Huuse her i Byen er Herr Selmars, en Mand, der iblandt tusende unægtelige Fortieneſter, tillige er befængt af den Daarlighed, at holde aabent Taffel og en daglig Omgang med de fornemste Personer ved Hoffet og i Byen. Af den Aarsag holder mange ham for en hovedriig Mand, endskiønt andre deraf slutter sig til, at hans umaadelige Udgifter fortærer Indtægterne. Herr Selmar har kun een Daatter, der staaer i et stort Udraab for hendes fine Forstand og mange andre Fuldkommenheder, men endskiønt hendes Fiender selv ikke kan nægte hende Fortieneſter, saa har disse dog ikke mindste Deel i de Opvartninger jeg giør hende; thi endskiønt det er hendes lille Person, som jeg løber Fare for at blive uopløseligen forbunden med, saa er dog Drivfiædren ikke Kierlighed, men mine

Finand-

Finandsers store Uorden. Meget vel, hører jeg dig sige, men naar nu de, som siger, at hendes Fader ikke eyer noget, havde meere Ret end de, der holder ham for at være riig, saa stod du der i en artig Maade? Sandt nok, min Ven, men en forsigtig General, giør sig alle Tider en Nebenplan, for ikke at komme i Forlegenhed, om Hovedplanen ikke lykkes, og derfor maae du først høre mig ud førend du kommer med dine Indvendninger.

Frøken Selmar er ikke allene eneste Daatter, men endog eneste Barn, saa at alt hvad hendes Forældre eyer hører hende til, men set nu endog, at det beløber sig til slet intet, saa kan hun dog forskaffe een Mand Fordeele, der kan veye op imod en anseelig Medgift; thi Herr Selmar staaer i slig en Anseelse ved Hoffet og hos alle Ministerne, at det kun koster ham et Ord at faae hvilken Betiening han vil pege paa til sin Svigerson. Da jeg nu har en temmelig Erfarenhed af den Forsigtighed hvormed velhavende Fædre undersøger deres Tilstand, som frier til Døttrene, saa har jeg draget den Slutning deraf, at de ikke finder megen Behag i at skille sig ved deres Mammon i levende Live, saa at om jeg ogsaa fandt een, der var mindre forsigtig, saa var der ikke meget vunden ved for mig, siden han vist ikke rykkede ud med noget Klækkeliat. Efter en nøye Overveyelse har jeg altsaa funden det tienligere at forvisse mig strax anseelige aarlige Indkomster, end at vente længe paa en stor Arv, og i Følge deraf sat mine Garn ud for Frøken Selmar, deels ogsaa fordi

jeg

jeg troede, at jeg der vilde finde mindre Vanskeligheder, at komme til mit Maal.

Herr Selmar er saa forelsket i sin Daatter, at han gior en virkelig Afgud af hende, han har altsaa ikke allene sat Valget af en Egtefælle ganske og aldeles i hendes egen Magt, men han seer endog med hendes Øyne, og hører kun med hendes Øren. Denne Svaghed hos ham er saa øyensynlig, at alle de, som enten har vildet forskaffe sig frie Adgang til Huuset eller vinde Faderens Yndest, har bragt Frøkenen Røgelse, og hans Venner har søgt at fornøye ham dermed, som har avlet en umaadelig Egenkierlighed og Forfængelighed i denne tilbedede Skiønnes Barm. I Følge deraf kildrer min Erobring hende overmaade, og endskiønt jeg har meere end et Beviis paa, at hendes Hierte er virkelig indtaget af den Walmann, som du har hørt saa meget tale om, saa giør det mig dog ikke den ringeste Kummer, min Fødsel og Rang vil sikkert blive mægtigere end alt andet, saa at jeg er sikkert nok paa mit Bytte, men mit Hoved-Øyemeed er, at faae Frøkenen sat i Hovedet, at det var en Fornærmelse for hendes Stolthed, om jeg nød en Betiening efter at vores Forbindelse var bleven bekiendt; thi kan jeg bringe det saa vidt, saa har jeg vundet Spil; fordi Frøkenen aldrig saa snart betroer sin Fader, der længes inderlig efter at omfavne Børne-Børn, hvad der er hende i Veyen til at give mig sin Haand, førend han setter Himmel og Jord i Bevægelse for at rydde denne Forhindring bort ved at skaffe

mig

mig en Betiening, men understøtter den troeskyldige Mand Baron Helmer og ikke sin Svigerson ved Hoffet, saa kan han forlade sig til, at jeg aldrig nyder den store Ære, at bære dette Navn.

Skulde derimod dette Anslag imod al Formodning feyle, saa maae jeg begvemme mig til at bringe Kierligheden for min Micha og hendes Søn, et Offer af min Friehed; og for at befordre deres Vel deele min Seng en Nat eller to om Ugen med en anden; thi de øvrige tilbringer jeg vist i hendes Arme; den Fornøyelse, hvormed jeg ideligen iler i dem, skulde snart bringe mig til at troe, at hun havde forhexet mig, dersom Almuens Griller ikke for mange Tider siden vare udryddede af min Hierne. Min Kierlighed til hende er saa uforanderlig, at jeg selv er ofte falden i Forundring over denne usædvanlige Bestandighed; hos alle hendes Forgiengere varede Heeden kun i nogle Maaneder, men sandt er det, at heller ingen af dem fortiente at settes i Ligning med hende. Hun synes ret at være dannet for mig; hendes sindrige Hoved har hiulpen mig af mange Fortrædeligheder; hun har anlagt og udført sine Planer saa snedigen, at jeg vilde været stolt af at kunde kaldt dem mine, og dersom jeg havde tordet betroe hende det Afslag, som jeg nu gaaer frugtsommelig med, saa var der ingen Tvivl om, at jeg jo ved hendes vitse Raad fik det lykkeligen udført, men Frygten at jage hende i Harnisk ved den blotte Forestilling om Mueligheden at jeg giftede mig binder stedse Tungen, saa ofte jeg vil aabne mit Hierte for hende.

Her

Her har du en nøyagtig Beskrivelse over min nærværende Forfatning. Lad mig vide dine Betænkninger over den, saa snart som du kan; thi førend jeg kan lade dig vide Udfaldet af min Skiebne, faaer du neppe noget Brev fra mig.

Baron Helmer.

Tiende Brev.

Frøken Clermont til Herr Walmann.

Den umaadelige Bekymring, som Deres værdige Vens Herr Mortons Beskrivelse over Baron Helmer, har opvakt i min Barm, kan De let forestille Dem, naar De vil overveye, hvor heftigt og uforstilt mit Venskab til Frøken Selmar er, men allerbest naar jeg faaer sagt Dem, at Indhold det af hendes sidste Brev ikke kunde tillade mig at give hende de Advarseler, som De troede at have meest Kraft naar De kom fra mig, fordi jeg frygtede for at de maatte komme for sildig. Venskabs Pligt er at advare, lægge og trøste, men just derfor maae en Ven være meest forsigtig, paa det han ikke skal saare ved sine velmeente Beretninger, og forøge det Onde, hans Hensigt var at forekomme. Denne Virkning maatte min Beskrivelse over Baron Helmer sikkert giort, dersom hun allerede havde bundet sig ved sit Løfte til ham, fordi den havde opdaget hende det, som enhver der elsker hende bør ønske, at hun for stedse maae blive uvidende om, og

af al Magt søge at dølge for hende, ifald en liden Skrøbelighed, der er en naturlig Følge af den Maade hun er bleven behandlet paa fra hendes spædeste Barndom, skulde straffes saa grueſomt, at hun ved et helligt og uopløſeligt Baand skulde forenes med et Menneske af saa slette Sæder og afskyelig en Tænkemaade, som Baron Helmer holdes for at være.

Alt hvad derfor Ømhed og Fornuft kunde tillade mig at giøre, det har jeg giort, for, om det er mueligt, at rive min Friderica af dette glubende Dyrs Kløer. Jeg har skrevet hendes Frue Moder til, med den indstændigste Bøn, saa vel for sin egen, som for en kier Daatters Lykſaligheds Skyld at indhente de nyeſte og tilforladeligſte Efterretninger om Baron Helmers Sæder, Tænkemaade og Omstændigheder; thi da jeg af min elskede Fridericas Breve havde bekommet Anledning til at troe, at hun var tvivlraadig, hvad enten hun skulde tage imod hans Tilbud eller ey, saa havde jeg holdt mig pligtig at erkyndige mig om ham, da han var bleven mig saaledes beskreven, at jeg skielvede ved den blotte Tanke at min Veninde kunde komme i hans Vold; og da jeg derpaa havde meddeelt hende alle de Efterretninger, som Herr Nortons Brev indeholder, sagde jeg hende Aarsagen, hvorfor jeg vendte mig til hende med min Beretning. Jeg besvor hende ved sin moderlige Kierlighed at dølge denne krænkende Tidende for hendes Daatter, saa fremt hun allerede havde givet Baronen noget Løfte, siden det da venteligen var stadfæstet af Herr

Sel-

Selmar, og svarede Baronen til Beskrivelsen, der var giort over ham, saa var Egennytte og ikke Kierlighed hans Drivfieder, og i Følge deraf vilde han sikkert søge at erholde det ham givne Løftes Fuldbyrdelse ved Lands Lov og Ret. Dette vilde bringe min Veninde i alle Folkes Munde, men jeg kiendte hendes Hierte saa nøye, at jeg var vis paa, at hendes Afskye for at være Indholdet af Samtalen i alle Forsamlinger var saa stor, at hun heller giorde sig ulykkelig for sin Livstid, end hun gav Verden noget at løbe med, og Magten, hun har over sin Faders Hierte, vilde giøre ham det umueligt at imodstaae hendes Taare.

Dette, min Herre, er Indholdet af mit Brev til Frue Selmar, men den Angst, mit Hierte svæver i indtil jeg faaer at høre om denne Advarsel er kommen tidsnok, overgaaer al Beskrivelse. De allene kan giøre sig et Begreb om den, dersom De elsker hende saa oprigtig, som De forsikrer, og jeg forestiller mig, men er det saa, kan og bør da ikke denne Kierlighed blive mægtigere end alle andre Betragtninger? Jeg smigrer mig med Deres Agt og Venskab, min Herre; thi den Priis, jeg setter paa Deres Fortienester og ypperlige Egenskaber, forvisser mig om, at jeg fortierer begge Deele; og tør jeg altsaa ikke haabe, at Herr Nortons Forestillinger forenede med mine, vil giøre Indtryk hos Dem: thi jeg er fuldkommen eenig med ham i alt det, han har sagt Dem i denne Anledning. Jeg tør næsten forvisse Dem om, at Udfaldet vil svare til alle vores Ønsker, dersom De kan bringe

min Veninde et Offer af den Ulyst, som Fornuften biefalder. Himlen har begavet hende med en alt for igiennemtrængende Forstand til ikke at indsee Deres fulde Værd, men Deres Forhold er saa forskiellig imod alle deres, som elsker hende, at det ikke kan andet end opvække en Tvivl hos hende om deres Kierlighed, i hvor meget den end smigrer hendes Forfængelighed. Siig mig, om et ungt Fruentimmer, som fra Barndommen af næsten aldrig er bleven imodsagt, men vant til at see alle dem, der elske hende, at kappes med hinanden om at overbeviise hende derom ved hendes Ønskers Opfyldelse, kan sette Liid til dens Forsikkringer, der afslaaer hende en Begiering, der i hendes Tanker er saa behagelig at opfylde, og da ingen nærmer sig hende, som ikke til et Beviis paa sin Hengivenhed, stedse er villig at underkaste sin Villie hendes, og det lige indtil en Fader, er det da en fornuftig Paastand, at hun skal tilkiende den Priisen, der tør vove at trodse hendes Smag?

Jeg vil haabe, at De kiender mig for vel til ikke at være forvisset om, at min bevægende Aarsag til disse Foreskilliger er ikke meere Kierlighed til Frøken Selmar, end sand Venskab til Dem; thi enten kiender jeg ikke det menneskelige Hierte, eller og vil De da først erfare hvor heftig Deres Kierlighed er, naar Haabet, om at see den belønnet, er Dem for stedse betagen, og denne Smerte ønsker jeg ligesaa meget at skaane Dem for, som jeg attraaer

at

at see min Veninde lykkelig; siden jeg med den sandeste Høyagtelse ustadeligen forbliver

Deres

oprigtige Veninde

Louise Clermont.

Ellevte Brev.

Herr Walmann til Herr Norton.

For at skaffe mit beklemte Hierte Luft, vil jeg med et par Ord lade dig vide, at din Ven har fulgt dit Raad, at han har tilbuden sin evig-elskede Friderica sin Haand, med en uindskrænket Magt over sin Villie, at han har betient sig af Kierligheds og Ømheds overtalende Stemme til at røre hendes, ikke følesløse, men stolte Hierte, og at han er bleven forkastet. Den nedrigtænkende og handlende Baron Helmer er bleven ham foredraget, og af hvilke Aarsager? Af hvilke Grunde? Ikke af Hiertets stærke og uimodstaaelige Følelser; thi disse søgte meere end engang at blive Mester i denne for mig uforglemmelige Samtale: men af Stolthed og Forfængelighed. Rang og Høyhed bedækkede Lasterne; Retskaffenhed var mindre betydelig end en medfødt Titel; dog maaskee gior jeg hende Uret deri, maaskee kiender hun ham ikke, og jeg kunde umuelig fornedre mig saa dybt, at jeg skulde søgt at give mig selv en større Værd i hendes Øyne, ved at viise hende en andens Laster, om hun endog havde givet mig An-

ledning dertil, som hun paa ingen Maade giorde, siden hans Navn ikke kom af hendes Mund. I Dag er hendes Giftermaal med Baron Helmer bleven bekiendtgiort ved Hoffet, og Smerten er ubeskrivelig, som jeg er et Rov for. Jeg beklager hende, saavel som mig selv, og mit eneste Haab er ved Fornuft og Philosophie at bemægtige mig Herredømmet over mine gruelige Følelser, men kan de ingen Lindring forskaffe mig, saa vil jeg see til at slippe herfra i nogle Uger og tilbringe dem hos dig, for at hente Hvalelse i Venskabs trøstende Omhue. Saa ubehagelig en Selskabs-Broder, som jeg endog er i min nærværende Forfatning, er jeg dog fuldkommen overbeviist om, at du vil tage imod mig med aabne Arme, giøre din venskabelige Barm til Giemmestedet for mine Klagemaal, og bære Medynk med

Din

bedrøvede Ven

Walmann.

Tolvte Brev.

Frøken Selmar til Frøken Clermont.

Mit oprørte og forvirrede Sind veed ingen Steds at finde Roelighed uden i Venskabs trøstende Barm; oplad derfor din, min beste Louise, for din ømme Veninde, og adspreed ved din Deeltagelse og underviisende Forestillinger de trykkende Dun-

ster,

ster, der præsser et Suk efter det andet af hendes Bryst, og det paa en Tid, da hun troede at have faaet alle sine Ønsker opfyldte. O min elskede Veninde! Hvor høyligen frygter jeg ikke for, at du har kiendt mit Hierte nøyere end jeg selv! Jeg skielver for at undersøge det, kom mig derfor til Hielp i at opdage Kilden til min besynderlige Forfatning, og kan du, saa betag mig for alle Ting den qvælende Tanke, at jeg har overilet mig i en Sag, som ikke meere staaer til at forandre, og at det er Fortrydelsen over det jeg har giort, der giør mig saa beængstet, Men for at giøre dig desbedre skikket til at opfylde min Begiering, vil jeg give dig en udførlig Beretning om alle Ting, lige ind til mine lønligste Tanker.

Du veed, at min Moder, i hvor høyt jeg end elsker hende, dog stedse har indskudt mig en langt større Frygt end min Fader, saa at jeg aldrig har kundet aabne mit Hierte med den Tillid og Fortroelighed for hende, som for ham, og da der var noget som jeg burde, men ikke vilde eller kun, de sige hende selv, saa søgte jeg i Morges at undgaae at være meget allene med hende, og blev derfor meget længere i mit Kammer end sædvanligt. Naar du siden efter faaer at høre, hvad det var der skulde berettes hende, saa vil du let indsee, at mit Sind ikke kunde være mindre end roeligt, men det er mig umueligt at beskrive dig den Bevægelse jeg blev sat i ved at see Walmann komme ind til mig. Min Forvirring var saa kiendelig, at han antog den for en Fortrydelse over hans Komme, og undskyldte sin Driftighed med min Moders ud-

trykkelige Befalning om at gaae ind til mig, da han ikke havde kundet dølge den Længsel han følede efter at see mig, men han forebragte det paa saa rørende en Maade, og med saa besynderligt et Udtryk i sine Øyne, at det bragte mig endnu meere fra mig selv, end jeg allerede var.

Efter at jeg havde fattet mig lidet, svarede jeg med et Smiil, der sikkert har nærmet sig til en Grimace, at det ikke var nogen Fortrydelse men allene en Forundring jeg havde viist over hans Komme, siden jeg havde troet, at han reent havde glemt os. O Frøken Selmar, svarede han og tog min Haand og kyssede; hvor lidet maae De kiende Deres egne Fortienester, dersom De kan ansee det for en Mueligheð, at det Indtryk, som De har giort i min Barm nogensinde kan udslettes; jeg har aldrig elsket uden Dem, De har lært mig at kiende Kierlighedens Magt, og mit Hierte er saa ganske og aldeles Deres, at aldrig nogen uden De kan finde Sted i det. Men, sig mig, indtagende Fridrrica, sig mig hvad den oprigtigste Elsker har at haabe, tør han smigre sig med, at han har vunden saa megen Agt hos Dem, at De vil tillade ham at forsøge, om hans Ømhed og Hengivenhed kan bevæge Dem til at give ham Fortrinet i Deres Hierte for alle andre, og De med lige saa megen Fornøyelse række ham Deres Haand, som han vil imodtage Deres med Glæde og Henrykkelse. Vil De give mig denne store Fortrøstning saa lover jeg Dem derimod for den Høyestes Aasyn, at hvert et Øyeblik af mit Liv skal anvendes til at forekomme Deres Ønsker, og at giøre Dem saa lykkelig, som ingen uden

De

De kan giøre mig. — Den, der nægtede Dem den sandeste Høyagtelse, Herr Walmann, giorde sin Forstand og Skiønsomhed den største Vanære, De kan altsaa være fuldkommen forvisset om min, men vore Tilbøyeligheder ere saa aldeles stridige, at vi umuelig kunde blive lykkelige med hinanden i en saa nøye Forbindelse, som Den, De bærer mig med Deres Forslag om. — Jeg forstaaer hvad De vil sige hermed, min deylige Frøken; men kan det overtyde Dem om min oprigtige og inderlige Kierlighed, saa seer De mig villig til at rette min Smag efter Deres; de Sælskaber, som hidindtil har været mig modbydelige, skal herefter blive mig de behageligste, og den Tanke, at min elskede Friderica finder Fornøyelse i Dem, skal give Dem alle muelige Tillokkelser i mine Øyne, og førend jeg har givet Dem de meest overtydende Prøver paa, at mit Hierte heri stemmer overeens med min Tunge, forlanger jeg intet andet, end Løftet om at dette Offer maae giøre mig berettiget til at udbede mig mit Livs Lykkesalighed af Deres Herr Fader, naar jeg har betaget Dem al Tvil om min Oprigtighed.

Medens han fremførte dette, slog mit Hierte saa heftig, som om det vilde bryde ud af mit Bryst, og han maae sikkert være bleven dets Bevægelser vaer; thi da jeg ikke svarede ham trykkede han paa nye min Haand til sine Læber, og heftede sine deylige og talende Øyne med saa bedende et Udtryk paa mig, at jeg følede Vandet stige op i mine. For altsaa jo før jo heller at giøre Ende paa en Samtale, der var en virkelig Marter for mig, tvang jeg mig til at sige

ham: Dette Offer er saa stort, at baade Fornuft og Billighed forbyder mig at imodtage det, og bor De tiltroe mig saa liden Ædelmodighed, at jeg kunde taale at see den Mand, som jeg havde givet et helligt og høytideligt Løfte paa Lydighed, at giøre saa stor Vold paa sig selv, uden tillige at føle, at det var min Pligt at rette mig efter ham, og saa snart jeg anfaae det for min Skyldighed, saa opfyldte jeg den sikkert, men maaskee med megen Misfornøyelse og en lønlig Græmmelse, der sikkert vilde undergrave begges Lykkalighed. Da Fornuften altsaa hidindtil har været Drivfiæderen i alle Deres Handlinger, og den forbyder Dem at tænke paa en Forbindelse med mig, saa vil dens Herredømme over Dem lettelig kunde undertvinge Deres Kierlighed, og forvandle den til Agt og Venskab, som jeg stedse skal giøre mig en Ære af at fortiene. Er jeg Dem da saa forhadt og modbydelig, spurgte han med den væmodigste Stemme, at De ikke engang vil tillade mig at vise Dem den indskrænkede Magt, de har over mit Hierte, og derved bane mig Veyen til at røre Deres? — De er mig saa lidet forhadt, at jeg reent ud maae tilstaae at jeg sikkert ikke var bleven urørt, dersom De for nogle Maaneder siden havde giort det, som De siger, De vil, men nu . . . .

Om jeg havde kundet vinde heele Verden ved at fremføre det, som jeg havde paa Munden at sige, saa havde det i samme Øyeblik ikke været mig mueligt; et dybt Suk qvalte Stemmen, og da Walmann merkede det raabte i en

kiendelig

kiendelig Bevægelse: Hvad nu, min Evigelskede, hvad nu? Forskaan mig ikke, men lad min heele Ulykke med et sønderknuse mig! — Nu er Forskiellen imellem vor Smag bleven mig saa nøye bekiendt, at jeg er fuldkommen overbeviist om, at hvilken af os, der fornægtede sin, maatte nødvendig blive ulykkelig derved, tael derfor aldrig meere til mig derom — Er dette da Deres endelige Dom, Frøken Selmar? — Ja; min Herre, det er umueligt, at der kan knyttes noget andet Baand imellem os, end Venskabs. — Saa skal ogsaa Deres Befalning efterleves Frøken; jeg lover Dem, at jeg aldrig meere vil falde Dem besværlig med en Kierlighed, der først kan endes med Døden; og gid De aldrig maae lære at kiende det Hiertes fulde Værd, som De forskyder! Gid det lykkelige Menneske, som De skienker Deres Haand, maae vide at sette en vedberlig Priis paa denne uskatteerlige Gave, og gid han maae gisre Dem saa fuldkommen lykkelig, som jeg af yderste Magt vilde umaaget mig for at De skulde bleven! Da Taarene, imedens han sagde dette, trillede ned over hans Kinder, saa rev han i Hast sit Torklæde af Lommen, holdt det for Ansigtet, og var med et ude af Døren.

Den Tilstand, hvori jeg, efter hans Bortgang, kastede mig paa Sophaen, er mig aldeles umuelig at beskrive dig: Tusende forskiellige Bevægelser bemægtigede sig min Barm; Taarene, som jeg saa længe havde drevet tilbage, brøde frem med Magt og oversvømmede mit Ansigt; Brystet hævede sig af saa gruelig en Angst, som om jeg med Mak-

mann havde tabt alt Haab om Lykſalighed; og jeg hadede mig næſten ſelv, fordi hans uforfalſkede Kierlighed blev ſaa ilde belønnet. Du vil venteligen forundre dig over, at jeg ſom i dette Øyeblik lod hans Fortieneſter nyde ſin vedbørlige Ret, ikke ſkaanede baade ham og mig for at fælde ſlige ſmertelige Taare, ved at tage imod hans Haand, da jeg indſaae dens ganſke Værd. Men desværre! min Louiſe, det ſtod ikke meere i min Magt; jeg havde Aftenen forhen givet Baron Helmer mit Løfte, og det ſom meere var, ſaa havde jeg ſtrax ſagt det til min Fader, der kort forend Walmann kom ind til mig var kiørt til Hove for der at anholde om Tilladelſen til vores Giftermaal, ſaavel ſom Befordring for hans tilkommende Svigerſøn for ikke at ſkilles ved ſit eneſte Barn, ſiden Baronen, naar han ſkulde leve af ſit eget, ikke kunde opholde ſig i Hovedſtaden, men maatte gaae til ſine Godſer. Da jeg ikke vil dølge noget for dig for at giøre dig nøyere bekiendt med min Forfatning, ſaa maae jeg reent ud tilſtaae dig, at jeg, da jeg udtalede det korte men uigienkaldelige Ja, ſmagte langt mindre Glæde i den Forеſtilling at blive uopløſeligen forenet med Baronen, ſom i den Triumpf, at kunde ſvare Walmann, om han fornyede ſit Andrag, at mit Hierte allerede var i en andens Vold, og havde ved ſin Overgivelſe belønnet Baron Helmers Hengivenhed. Men da en uvilkaarlig Bevægelſe tvang mig at holde inde med denne Bekiendelſe, og en Art af Skamfuldhed over mit Valg bandt Tungen i det den vilde giøre Tilſtaaelſen, ſaa følede jeg alt for tydelig, at Walmann havde det Fortrin i min

Barm,

Barm, som du saa ofte skiønt forgieves havde søgt at overtyde mig om, og at det Løfte, hvormedjeg havde bundet mig til Baronen, forekom mig nu, som en tung og gruesom Lænke, hvis trykkende Vægt vilde være en stedsevarende Hinder til nogensinde meere at smage Glæde. Denne kummerfulde Forestilling bragte alle dine venskabelige Raad og Advarseler tilbage i min Hukommelse, og jeg skielvede ved den Afbildning du havde giort mig over den Kones Elendighed, der var bunden til een, og i Hiertet foredrog en anden, og som jeg nu ikke længere kunde tvivle om vildt blive min Lod. Imidlertid søgte jeg saa meget, som mueligt var, at fatte mig, paa det min omme og kierlige Fader ikke ved sin Tilbagekomst skulde merke min Bedrøvelse, men neppe havde jeg faaet bragt mit Sind lidet i Roelighed, førend en ganske uventet Anledning satte det paa nye i en græsselig Beængstelse.

Da min Fader vilde kiøre bort, gik han ind til mig for at sige mig, at det var billigt at jeg berettede min Moder min indgangne Forbindelse medens han var ude, men jeg bad ham saa indstændig, at giøre det selv naar han kom hiem, og for at betage min Moder al Fortrydelse over mig, da at foregive, at han havde befalet mig at tie dermed, for selv at bringe hende den første Efterretning, og det var Aarsagen, hvorfor jeg blev i mit Kammer. Ved hans Hiemkomst gik han ind til mig, og sagde: Kom nu min Pige, og jeg fulgte ham uden at give andet Svar end at kysse hans Haand. I det vi kom til min Moder, sagde han: Kone!

jeg

jeg maae i det mindste have fire Kys og det kierligste Favne-tag for det Budskab jeg bringer dig. Hvori bestaaer da det, spurgte hun, siden du troer, at det vil blive mig saa glædeligt? Det kan Fridericas nedslagne Øyne let sige dig, svarede han; thi de bevidner, at dette uovervindelige Hierte er indtaget, og har erkiendt Baron Helmer for sin Seyerherre. Baron Helmer, raabte min Moder, hvorved hun blev saa bleg som et Liig og vendte sig derpaa med Taarene i Øynene til mig: Det havde jeg ikke ventet mig af dig Friderica, at du ikke i den vigtigste Begivenhed i dit Liv, havde raadført dig med en Moder, der stedse har vist den ommeste Omhue for dit Vel. Deri er Friderika ganske uskyldig, tog min Fader Ordet, jeg har forbudet hende at sige dig noget derom; siden jeg vidste, at Frygten for at blive nødt til at skilles fra din Daatter vilde ængste dit moderlige Hierte; og derfor vilde jeg ikke, at du skulde vide noget herom, forend jeg kunde betage dig den. Deel nu altsaa min Glæde med mig, beste Kone, vi seer ikke allene vort kiere Barn hæderlig forsørget og efter sit eget Hiertes Valg, men paa det vi kan behol' de vor Alderdoms Trøst hos os, har Kongen havt den Naade at tillegge Baronen en Pension af 1000 Rdlr. aarligen indtil der bliver en Betiening ledig, som han kan være holden med. Min Gud, sagde min Moder med en endnu mere nedslagen Mine end forhen, saa er da Saagen aanske afgiort! men har du da, kiereste Mand, og saa brugt den fornødne Forsigtighed i at erkyndige dig om Baronens Sæder og Tænkemaade, er du vis paa, at han ikke er befængt med La-

ster,

ſier, der ved det rigeligſte Udkomme vil giøre Friderica ulykkelig?

Dette Spørgsmaal opvakte med et alle de med Møye dæmpede Bevægelser i min Barm, saa jeg braſt ud i den bitterſte Graad. Min Fader blev inderlig rørt derover, drog mig ned paa Sophaen til ſig, ſluttede mig i ſine Arme, og giorde ſig al muelig Møye for at troſte mig med den Forſtilling, at det ikke var nogen Mistillid til Baronen, men allene en moderlig Omſorg for mit Vel, der bragte hende til at ønſke ſig den fuldkommeſte Sikkerhed for min Lykſalighed. Han lagde tillige til, at han aldrig havde hørt noget Menneſke dadle Baronen, det eneſte ufordeelagtige man vedſte at ſige om ham var det, at han ſkulde have ſat en ſtor Deel Penge overſyr paa ſin udenlandſke Reyſe, men om det endog virkelig forholdt ſig ſaa, da var det noget ganſke almindeligt, især hos Dem, der ſaa tiilig fik Raadighed over Deres Formue, ſom Baron Helmer, at det ikke engang kunde komme i Betragtning ved denne Leylighed, allerhelſt da Hoffets Naade rigeligen erſtattede Skaden, hans Indkomſter kunde have lidt, og ifald der endnu ſkulde klæve noget af hans foregivne Ødſelhed ved ham; ſaa kunde man være vis paa, at hans Kierlighed til mig vilde i Haſt blive Meſter over den, naar jeg betiente mig af Fornuften, der var betroet mig, til at beſtride den med. Gid den maatte! ſvarede min Moder og ſukkede, men hvor megen Forſtand end Friderica har, ſaa veed hun ſelv alt for lidet af at beſtyre en Huusholdning til at man med Føye kunde vente, at hun ſkulde kunde biebringe ſin Mand

denne

denne store Gunst. Dog da Tingen nu ikke meere staaer til at ændre uden at giøre alt for stor Opsyn, saa er det forgieves at sige meere derimod. Jeg ønsker dig altsaa til Lykke min Daatter, blev hun med megen Bevægelse ved og trykkede mig op til sit Bryst, Himlen legge sin Velsignelse til min; thi opfylder den din Moders Bønner, saa vil du aldrig faae Leylighed til at fortryde, at du har tiltroet dig selv Styrke nok at giøre dette farlige Skridt uden Ledsagelse; men glem for alle Ting ikke, at Baron Helmer er dit eget Valg, og at der af den Aarsag paaligger dig en dobbelt Pligt til at bære over med ham, i hvad Feyl du end i Fremtiden maatte blive vaer hos ham.

O min evigelskede Lovise, du, som kiender min Moders overbærende Tænkemaade, sig mig, hvad jeg bør og kan slutte mig til af hendes ved denne Leylighed igientagne Advarseler? Har jeg ikke største Aarsag til at forurolige over, at hun, som ideligen søger at vise alle Mennesker fra den fordeelagtigste Side, umager sig at fremstille Baron Helmer fra den sletteste? Hvad skulde bevæge hende at indskyde mig Mistillid og Frygt for ham, dersom hun ikke vidste noget lastværdigt om ham, og kiendte ham fra en Side, der gior hende bekymret for min Skiebne? Denne Tanke forenet med de Følelser, der taler Walmanns Sag i mit Hierte, og de Bebreydelser jeg gior mig over den Uskionsomhed, hvormed jeg har belønnet hans inderlige Kierlighed gior min Forfatning meget beklagelig. O min Veninde! jeg skielver for i Morgen, da jeg høytideligen

skal

skal fornye mit til Baronen givne Løfte, som en Misdæder der skal høre sin Dods Dom. Gud! skulde Helmer blive den, der skulde hævne Walmanns foragtede Kierlighed; skulde han ved sit Forhold udslette min Agt for sig, og føde en Lue i min Barm, som jeg nu er tvungen til at dæmpe, hvor elendig vilde jeg da ikke blive; siden jeg ideligen maatte forekaste mig selv, at jeg havde syndet modtvilligen og lukket Øret for Venskabs Stemme, som nu er det eneste, jeg har at søge Tilflugt hos. Ja, min inderlig elskede Louise, det er fra dine trøstende Læber, at der skal flyde Lise i mit oprørte Sind, og har jeg endskiønt ikke hidindtil sat den vedbørlige Priis paa dine fornuftige Forestillinger, saa kan du forlade dig til, at de for Fremtiden skal blive dobbelt kraftige hos mig, og Rettesnoeren for Din, i sit Ønskes Opfyldelse

høyst nedslagne Veninde

Friderica Selmar.

Trettende Brev.

Baron Helmer til Herr Techfeldt.

Techfeldt din Ven er hildet, og paa Veyen til at paatage sig Ægtestandens besværlige Aag, som al hans Snedighed ikke har kundet befrie ham fra; siden Frøken Selmar med al sin Stolthed, troede det Umagen værdt at holde ham fast, og vilde ikke slippe sin Fangst. Madingen, der kom paa Krogen for mig, var ogsaa af slig en Beskaffenhed, at det lønnede

Umagen at bide paa, allerhelst da jeg var sikker for, at den hverken skulde beskadige mig, eller holde mig fastere end jeg selv havde Lyst til. Af mit sidste Brev veed du, at mit Hoved-Øyemeed var at drage Fordeele af den Ydest Herr Selmar staaer i, førend jeg talede til ham om hans Daatter, og at jeg haabede at udvirke det ved Frøkenens Forfængelighed, men dette Haab feylede; thi den bragte hende til at betragte Sagen fra en Synspunct, der var tvert imod den, hvori jeg foreviiste den, og til at benytte sig af mine egne Vaaben imod mig. Jeg ansaae min Plan for at være saa vel anlagt, at der ikke behøvedes andet til at faae den lykkelig udført end en bequem Leylighed til at tale med Frøken Selmar uden at nogen kunde høre hvad vi sagde; men det faldt mig langt vanskeligere at finde den, end jeg havde forestillet mig, siden det syntes, som om Frue Selmar i nogle Dage var ligesaa omhyggelig i at forekomme denne Samtale, som jeg var ivrig i at søge den. Jeg fandt altsaa intet andet Middel til at naae dette Ønske, end ved den første Indbydelse at komme saa sildig, at alle Spillepartierne vare inddeelte; thi da Frøken Selmar sielden eller aldrig spiller, men enten snakker med dem, der ligesaa vel, som hun undslaaer sig derfor, eller og spadserer op og ned i den næste Stue, saa haabede jeg at finde hende der. Lykken var mig ogsaa ikke allene saa gunstig, at jeg saae mit Haab opfyldt, men det som meere var, saa var hun den eneste, der for den Aften var frie for at spille, saa at jeg kunde tale med hende førend jeg lod mig see af nogen, og derved forebygge, at Moderen

deren ikke under een eller anden Forevendning skulde kalde Daatteren fra mig.

I det jeg traaede ind af Døren truede hun mig, og sagde, at jeg vilde faae mange Utak af hendes Moder for min lange Udeblivelse, fordi hun for min Skyld havde holdt et Partie op næsten i en heel Time. Jeg venter mig meere Billighed af Deres Frue Moder, min deylige Frøken, svarede jeg; thi fortiener jeg ikke meget snarere Medynk end Utak, at jeg saa længe har været berøvet den Lykksalighed, som jeg nu nyder; hvorved jeg trykkede hendes Haand paa det heftigste til mine Læber. Jeg troer jeg veed, hvad der har holdt dem saa længe fra os, sagde hun med en halv lystig og halv fortrydelig Miine. Det er umueligt, svarede jeg: thi saa maatte De have den Gave at kunde læse i Hierterne, og dersom den var Dem given, hvorledes kunde De da lade den ømmeste Elskers ubeskrivelige Kierlighed blive saa længe ubelønnet. — Ret alvorlig, Herr Baron, kommer De ikke fra Frøken A... og troer De ikke at være der endnu? — Hvor skulde jeg komme paa den Tanke, da det sikkert er meere end to Maaneder siden, at jeg har seet eller talt med hende. — Men af hvad Aarsag, De var jo dog engang meget ivrig i at giøre hende Deres Opvartninger? — Ingenlunde, fortræflige Frøken Selmar; thi endskiønt jeg forhen kom meget ofte i hendes Faders Huus, saa var hun dog sikkert ikke Magneten, der drog mig derhen. — Da har dog heele Byen været af den Tanke, og mange paastaaer endog, at Frøke-

nen selv har syntes overbeviist derom. Her paatog jeg mig en kiendelig Forvirring, stammede nogle afbrudte Ord frem, og lod som jeg samlede efter hvad jeg skulde svare hertil, hvorpaa hun med en meget skielmsk Miine og i en halv spottelig og halv fortrydelig Tone sagde: Nu, nu, forskræk Dem kun ikke, Herr Baron, jeg er hverken Deres Actor eller Dommer, og har De endskiønt begaaet en Troeloshed mod Frøken A... saa synes De dog ikke at være ret øvet i denne Kunst endnu, siden De rødmes derover.

Jeg kiender Fruentimmerne alt for vel til ikke at vide, at intet giør en Elsker betydeligere i deres Øyne end det Offer han bringer Dem af sine Erobringer, og svarede derfor: Den Forvirring, som det er mig umueligt at dølge for Dem har en ganske anden Oprindelse, end den, som De synes at troe; den reyser sig allene af Frygten for at synes forsængelig i Deres Øyne ved at forklare Dem det rette Sammenhæng af denne Sag, og dog er det af den yderste Nødvendighed for mig, at viise Dem min Uskyldighed og betage Dem al Tvivl om mit Forhold i denne Begivenhed. Forlad Dem altsaa til, indtageude Selmar, at De er det eneste Menneske paa Jorden, som jeg enten vilde eller kunde betroe, at jeg ved min Omgang i Herr A...'s Huus meget vel merkede, at Frøkenen bar meere end almindelig Godhed for mig, hvad enten jeg saa havde mine faa personlige Fortieneſter, eller min Fødsel og Forfatning at takke for denne Erobring. Men hvilket, som var, saa maae jeg tilstaae, at den smigrede mig mangfoldig, og sig selv, om jeg ikke havde været et Uhyre,

dersom

dersom hendes udviiste Partiiskhed imod mig, ikke havde opvakt en sand Taknemmelighed i min Barm, allerhelst da den endnu aldrig havde følet et stærkere Indtryk? Jeg nægter heller ikke, at den maaskee med Tiden var bleven forvandlet til en ommere Følelse, dersom jeg ikke var bleven bekiendt med en Person, der i Fuldkommenheder overgaaer alle de øvrige af hendes Kiøn i tusende Grader, og hvis uimodstaaelige Yndigheder og Tillokkelser forskaffede hende sligt et Herredømme over mit Hierte, der overtydede mig om, at jeg for første gang følede Kierlighedens Magt, og at intet uden Døden kunde udslukke den Lue, hun havde antændt i mit Bryst. Jeg havde aldrig saa snart lært at kiende min Forfatning, forend Ære, Pligt og Samvittighed forbandt mig til at giøre alt mit til at dempe Frøken A . . . s Godhed for mig ved at betage hende endog alt Skin af Haab til at see den besvaret, og dette troede jeg at kunde skee allerbest ved at ophæve min Omgang der i Huuset. Saa ofte, som jeg altsaa blev indbuden, undskyldte jeg mig med, at jeg allerede var lovet bort, og naar Velanstændigheden aftvang mig en Visit, passede jeg alle Tider en Tid naar jeg vidste, der ingen var hiemme, som bragte mange til at troe, at jeg blev afviist, og havde hentet mig en Kurv der. Mange af mine Bekiendtere fixerede mig dermed, men istedenfor at betage dem denne Tanke, søgte jeg meget meere af Agt og Erkiendtlighed imod Frøken A . . . at bestyrke Dem i den; thi da Verden stedse vil søge og udfinde Aarsagen til alle Ting, saa skulde det kræn-

ket mig inderligen paa hendes Vegne, om den var kommen efter den rette. Men De, min tilbedede Froken, som har mit Livs Vel og Væ i Deres Hænder, Dem kunde jeg ikke lade blive i denne Vildfarelse, jeg maatte forekomme den for mig saa ufordeelagtige Tanke, at jeg kunde være saa formastelig, at tilbyde Naturens største Mesterstykke et Hierte, der var forskudt af en anden, og jeg var saa meget meere tvungen til at giøre det, som jeg høyt og helligen tør forsikkre, at det aldrig har elsket, og aldrig skal elske nogen anden end Dem, om endog den reeneste og heftigste Kierlighed skulde blive ubelønnet for stedse.

Som jeg sagde det, kyssede jeg atter hendes Haand med Heftighed, og magede det saa, at der faldt et par Taare af mine Øyne ned paa den, hvorpaa jeg hefstede dem ganske vædmodigen op til hendes. Jeg merkede strax, at det Offer jeg havde bragt hende af Froken A...s foregivne Kierlighed, havde giort en ønskelig Virkning; thi jeg blev en Sindsbevægelse vaer hos hende, som al min Smigren og Hyklen endnu aldrig havde kundet tilveyebragt hos hende, og som jeg fandt raadelig at benytte mig af, hvorfor jeg i den meest bedende Tone sagde: Fæld Dommen, Engle Friderica, sig mig om jeg tør haabe, at min Ømhed, min inderlige Kierlighed og en fuldkommen Overgivelse i Deres Villie og Velbehag kan forskaffe mig Sted i Deres Hierte, eller om det allerede har overgivet sig til en lykkaligere; thi er det saa, da vil jeg ikke meere forurolige Deres ædle Barm med mine Bønner og Klagemaal, men i Morgen forlade Byen, og begrave

grave mig i Ensomhed paa mine Godser, indtil Smerten gior Ende paa et Liv, der er mig forhadt, naar ikke hvert et Øyeblik af det kan opoffres dem. Jeg var meget uskion- som svarede hun, dersom jeg ikke var erkiendtlig for den Ære De beviiser mig; og maaskee følede mit Hierte endnu meere end Erkiendtlighed for Dem, dersom jeg torde fæste Liid til Deres Forsikkringer, men Vanen eller Moden har giort det til en Pligt, at snakke alle unge Fruentimmere en Hoben for om en Kierlighed, som man ikke føler det mindste til. — Denne Tvivl fornærmer mig, min Tilbedede, Himlens grumeste Straf forfølge mig, dersom jeg har forebragt Dem den ringeste Usandhed! Er jeg Dem altsaa ikke forhadt, føler De den allerringeste Medynk over den Marter en haabeløs Kierlighed foraarsager mig, saa tag imod mit Løfte og min Troe, og gior mig til det lykkaligste Menneske ved at give mig Deres. Kunde Løfter og Eeder, sagde hun med det meest tillokkende Smiil, som hun kunde frembringe, giøre mig tryg, saa havde jeg aldrig tvivlet; thi Dem har De aldrig ladet det mangle paa. — Hvad skal jeg da giøre for at overtyde Dem? — Begiere mig af min Fader.

Da dette just var det, som jeg søgte at undgaae, saa svarede jeg med en forstilt Smerte: Ak følesløse Siel! Deres Herr Fader kan kun give mig Deres Haand, og det er Hiertet jeg stræber efter; thi uden det kan Deres Besiddelse ikke giøre mig lykkelig. — Men kan De forlange et stærkere Beviis paa, at det ikke er Dem imod, end at jeg selv siger Dem Maaden til at blive Herre over det. — Saa De,

naar jeg kan erholde Deres Herr Faders Samtykke, vil være min, og min for evig? Førend hun kunde svare mig, slog jeg mine Arme ligesom i Henrykkelse om hende, og da hun derpaa sagde: Jo; Deres og ingen andens, saa begriber du selv, at jeg beseglede dette Løfte med et Kys, der syntes ved sin Vellyst at betage mig Sandsernes Brug, endskiønt jeg ikke følede det ringeste derved; men da ieg ikke tvivlede om, at det jo var uliige kraftigere hos hende, saa trykkede jeg hende op til mit Bryst, og sagde: O saa tillad mig min Siels Glæde! endnu paa nogen Tid at fortie min Lykfalighed for Deres Herr Fader; da jeg haaber at kunde endnu tydeligere overtyde baade ham og Dem, at Kierligheden er min eneste Drivfiæder. — Hvad meener De dermed? Forklar Dem dog tydeligere. — Ja; min udvalgte Frtderica, Deres Ønske skal siedse være mit, og min Siel og alle dens Evner er saa ganske og aldeles Dem undergiven, at der aldrig kan opstige en Tanke i mit Hierte, som jeg jo med Glæde vil giøre Dem Reede og Rigtighed for. Den Arve-part, som jeg fik efter min Fader, var ikke nær saa stor, som Verden troede, eller rettere sagt, min Tænkemaade forbød mig at giøre mig den saa nyttig. Han efterlod mig faa eller ingen reede Penge, men meget store og vidtløftige Godser, paa hvilke Bøndernes Tilstand kun var lidet forskiellig fra Slavernes i Amerika. Havde jeg vildet lade Indretningerne blive paa den gamle Fod, saa havde jeg kuvdet leve i Velstand og Overflod, men Menneskekierligheden talede alt for overlydt i mit Hierte, den tillod mig ikke at skylde mit Vel saa mange Familiers Elendighed; og fedes af deres med

blodige

blodige Taare blandede Sveed. Jeg har altsaa giort ganske nye Indretninger, jeg har lettet Aaget for mine Bønder, jeg har sørget for deres Afkoms Tilstand, og endskiønt jeg derved kun har kastet mit Brod paa Vandet, der vil komme dobbelt tungt tilbage igien, saa vil dog nogle Aar gaae bort dermed, og i den Tid er mine Indtægter saa faa og indskrænkede, at jeg, uden at sette mig i en bundløs Gield, ikke kan leve i Hovedstaden, men seer mig nødtvungen til at opholde mig paa mine Godser.

Med Dem og i Deres Sælskab, min Siels Tilbedede, vilde en Ødørken være mig et Paradiis; men min inderlige Kierlighed kan ikke tillade mig, at rive Dem fra alle Deres Bekiendtere og Venner, fra alle Forlystelser, og især af de beste og kierligste Forældres Arme; thi sæt endog, at Deres Godhed og Fornuft vilde bringe mig dette store Offer, saa søger jeg saa aldeles min Lykksalighed i Deres, at den mindste misfornøyede Miine, den mindste mørke Skye i dette englemilde Ansigt, vilde bringe mig til at troe, at De længtes og kiededes, ja endog i Deres Hierte fortrød at have giort mig lykkelig. Af den Aarsag har jeg sat alle mine Venner i Bevægelse for at skaffe mig en Betiening ved Hoffet, og da jeg har Haab om, at det ikke vil vare længe førend jeg faaer den, saa ønskede jeg, at vores Forbindelse ikke maatte blive bekiendt forinden og i Følge deraf ikke heller begiere Deres Herr Faders Stadfæstelse paa min Lykksalighed førend al Ting var i Rigtighed, og kan De give mig Uret heri. — At De vil skaane

mig for at skilles fra mine Forældre, er jeg Dem forbunden for, og anseer det, som et Beviis paa Deres Kierlighed; ja, jeg maae endog reent ud tilstaae Dem, at De paa andre Vilkaar neppe havde erholdt min Faders Samtykke. Men da De veed, at ingen kan kraftigere understøtte Deres Ansøgning end min Fader, saa bør dette skynde Dem til at aabenbare ham alle Ting jo før jo heller; thi hvor mægtige Venner De end har, saa vil det Kongelige Løfte, som min Fader længe har havt om Befordring for en Svigerson, da han selv ingen Søn havde, strax hæve alle Vanskeligheder. — Det er jeg overbeviist om; men det er just det, som jeg søgte at undgaae; thi da min Kierlighed til Dem er saa reen og uegennyttig, at jeg allene vilde ønske mig en Crone for at kunde legge den for Deres Fødder, hvor krænkende maatte det da ikke være for mig, at Verden kunde tage Anledning af min Befordring til at sige, at Fordeele bragte mig til at give Dem min Haand. Herved haabede jeg at sette hendes Forfængelighed i Bevægelse og bringe hende til at faae Faderen overtalt at tale for mig underhaanden, men enten maatte hun have Tvivl om mit Anslag, eller og hendes Stolthed kildredes meere ved at ansees for Redskabet til min Lykke, end ved at have sine Fortieneſter at takke for sin; thi hun svarede mig: Intet er meere naturligt, end at den Ydest som en Faders troe og reedelige Tieneste i mange Aar har erhvervet ham, falder tilbage paa hans Børn, og følgeligen

maae

maae det give meget mindre Anledning til Omtale, at der beviises Dem Naade af Hoffet, som Herr Selmars Svigerson, end naar De fik den forud, siden man da med større Føye kunde sige, at det var et betinget Vilkaar for at give mig Deres Haand. I øvrigt har jeg giort mig det til en Regel aldrig at dølge noget for min Fader, alt saa maae alt det, som her er talt imellem os, enten være dødt og magtesløs, eller og De maae tilstæde mig at sige det til min Fader, og giøre ham selv Deres Tanker bekiendt i Morgen.

Det var en Følge, at jeg ingen anden Villie kunde have end hendes, og at hendes mindste Vink skulde være en Rettesnoer for mine Handlinger; og da strax derefter nogen reyste sig i den Stue, hvor der blev spillet, saa gik jeg derind, og lod, som om jeg først var kommet. Jeg havde neppe været fem Minuter i Stuen, førend det gik som jeg tænkte, Frue Selmar bad mig tage sit Kort, som jeg ogsaa strax var villig til, men loe hemmelig ved mig selv over hendes for sildig anvendte Forsigtighed. Jeg ponsede heele Natten paa en Maade til at giøre Herr Selmar meere troeskyldig end hans Daatter; og havde faaet en Tale sammensat, hvoraf jeg haabede den onskeligste Virkning. Men da jeg om Eftermiddagen indfandt mig hos ham, gav han mig ikke Tid til at fremføre det halve deraf; førend han faldt mig i Talen med disse Ord: Min Daatter har sagt mig den Ære De tilbyder hende og mig, saavelsom at hun anseer det for sin Lykke at tage imod den. Valget af en Ægtefælle har saa stor en Indflydelse

delse paa Livets Lykſalighed, at jeg har ſat det ganſke til hende ſelv, og for at viiſe Dem hvor vel jeg er fornøyet med hendes, har jeg i Morges meldt det ved Hoffet, og erholdt en Penſion for Dem af tuſend Rixdaler aarligen indtil der bliver en Betiening ledig, ſom De kan være tient med; thi jo meere uegennyttig Deres Kierlighed til hende viiſer ſig, jo meere er det min Pligt at ſørge for begges Vel; og da jeg ingen Medgift kan give min Daatter, ſaa maae denne Kongelige Naade holde Dem ſkadesløs i denne Poſt. Der ſtod jeg, Underſtøttelſe af Hoffet trængte jeg til, den forundte Naade overgik min Forvendtning, der var altſaa intet andet for, end at bide i dette ſuure Æble, og at ſkiule min Afſkye for denne Forbindelſe under et paatagen Skin af Henrykkelſe og Glæde; og med Fornøyelſe at tage imod den Tidende, at mit Giftermaal Dagen efter ſkulde bekiendtgiøres ved Hoffet.

Den Umueligheд, ſom det nu var at dølge mit Forehavende længere for min tilbedede Micha, ſatte mig i ſlig en Beængſtelſe, at jeg frygtede for at man maatte blive den vaer. Hendes Graad, Skriig, Bebreydelſer og Fortvivlelſe bemægtigede ſig mine Sandſer i ſaadan en Grad ved den blotte Foreſtilling derom, at jeg neppe vidſte hvad jeg ſagde eller giorde, og bad derfor Farvel under den Forevendning, at Velanſtændigheden udkrævede at giøre mine Paarørende min Lykſalighed bekiendt, iſær min Couſine Grevinde G..., i hvis Huus jeg første gang havde ſeet det fortræffligſte Jorden eyer. Hun vil ſikkert glæde ſig inderlig derover, ſagde min halve Deel; thi et varmere Venſkab end det, der for

bind

bifder os, er neppe mueligt, og jeg regner det ikke for en ziden Tillæg til min foreſtaaende Lykke, at jeg indlemmes i en Familie, der allerede forud elſker og agter mig. Men at min Udvalgte ikke er meere klarſeende i Henſeende til ſine Ven, inder, end i Valget iblandt ſine Tilbedere, ſkal du ſnart blive overtydet om. I Forvisningen om Grevindens Biefald tog jeg forſt til hende, og da jeg fandt hende allene, ſaa ſagde jeg ſtrax, at jeg kom for at fortælle hende noget Nyt, ſom hun med al ſin Klogſkab ſkulde have Møye for at giette. Efter at hun nu forgieves havde umaget ſig derfor, og ideligen ſaaet til Svar, at det var eudnu noget ganſke andet, ſaa bad hun mig paa det indſtændigſte, ikke at holde hende længere i Tvivl, hvorpaa jeg med en triumpferende Mine forkyndte hende min vigtige Erobring.

Neppe har Meduſæ Hoved foraarſaget en pludſeligere Forvandling end den, der ved denne Tidende gik for ſig hos Grevinden: hendes milde og ſpøgende Mine blev med et ſaa alvorlig og fortrædelig, ſom en knurvurren Skolemeſters; hendes ſtore, og af Nysgierrighed opſpillede Øyne tindrede af Forbittrelſe, og det koſtede hende Møye at faae i den bitterſte Tone diſte faa Ord frembragte: De ſkiemter venteligen, Herr Fætter? —I ingen Maade; jeg kan priiſe mig ſaa lykkelig at have giort Indtryk i Froken Selmars Barm, og forjaget den Lyaeayldighed, ſom hun har roeſt ſig ſaa meget af — De maae ſikkert ikke være ved deres fulde fem Sind, og man kommer til at lade dem ſpærre ind, ſom en Affindig thi naar de ikke var det, ſaa maatte der dog være ſaa megen

Følelſe

af Ære tilbage hos dem, at de undsaae sig ved at bringe deres Paarørende Budskabet om den Skiendsel, de vil paa føre dem. Skiendsel! igientog jeg ganske forundret, hvad meener de dermed? — At de kan glemme hvad de skylder det Blod' der flyder i deres Aarer, og understaae dem, at give en Person uden Ahner og Herkomst Rettighed til at bære mit Familie Navn. men de kan forlade dem til, at jeg ikke vil taale det; jeg skal anvende mine yderste Kræfter at bevæge Hoffet til at forbyde denne uanstændige Forbindelse; de Tieneſter, vore Forfædre har beviist Landet, ere for vigtige til at Regieringen ikke bør, afværge, deres Navns og Askes Beskiemmelse. Det er meget for sildig, sagde jeg i en spodsk Tone, Regieringen har ikke allene samtykket mit Giftermaal, men endog viist sit naadigste Velbehag over det ved de uimodsigeligste Beviiser; og jeg troede, lagde jeg med en haanlig Latter til, at de i sær vilde være mig megen Tak skyldig, fordi jeg havde udvalgt deres udkaarne Veninde til at bære deres Familie-Navn. — Hun min Veninde, denne Tanke kan kun opstige i saa nedrigt et Hierte, som deres; thi hvad Grund skulde der være til Venskab imellem os? — Grunden veed jeg ikke, men den nøye Omgang imellem dem har syntes at bevise det. — Enten har de foresat dem at ærgre mig, eller og har de kun haft megen liden Nytte af at see Verden. Kan Omgangen formindske den Afstand Fødselen har giort imellem os? Og gior den os ikke berettiget til at drage Fordeele af de Ringeres Daarligheder? Hvorfor skulde man ikke tilbringe en halv Dag, som truede os med Kiedsomhed, til at fornøye sig over Faderens Taabelighed, der gior sig en Ære og Glæde af at forøde sin sidste Skiers

paa

at forlyste og bevarte Personer, som i deres Hierter beleer ham! og til en Belønning for den Tidsfordriv, Daatterens Talenter forskaffer os, tale hende venlig og fortroelig til? Men sætter det enten Venskab eller Agt forud? intet mindre end det; thi den Moye slige Folk giøre sig for at synes vores jævnlige giør dem baade latterlige og foragtelige. I Følge deraf er Froken Selmar, som Redskabet til at forlyste mig og forslaae mine Griller mig ganske behagelig, men som min Cousine modbydelig og afskyelig, en Forbindelse med hende giør dem saa foragtelig i mine Øyne, at al Slegtskab er ophævet imellem os, og dersom jeg for Fremtiiden kunde rædde dem fra Undergang ved en drik koldt Vand, saa kan De forlade dem til, at de ikke skal nyde den af mig.

Da dette var Lykønskningen jeg bekom af min Bruds ommeste Veninde, saa forgik Lysten mig til at besøge fleere af mine Paarørende, allerhelst da jeg ansaae Grevindens Fnysen, Harme og Forbittrelse for et Skyggeværk mod det Uveyr, der ventede paa mig hos Micha, og besluttede derfor at holde Stormen ud jo før jo heller. Jeg begav mig altsaa lige til hende, og efter at jeg havde favnet og kysset min Dreng, bad jeg Moderen gaae ind i et andet Værelse med mig, siden jeg havde noget vigtigt at betroe hende. Det første vi vare allene, betingede jeg mig, at hun skulde høre mig ud til Enden, uden at falde mig ind i Ordene, hvor ubehageligt end det, som jeg havde at forebringe, maatte synes hende Derpaa beskrev jeg hende min Forfatning, den Umue-

lighed

lighed det var mig i den at sørge for hende og mit Barn, saaledes som jeg ønskede, de Fordeele min Forbindelse med Frøken Selmar forskaffede mig, og endte med den Forsikring at min Kierlighed til hende skulde være lige uforanderlig; at mit Giftermaal vilde forøge hendes Herredømme over mig siden mit Hierte ikke følede andet end den koldeste Ligegyldighed for min tilkommende Kone. Uden at forandre en Miine i sit Ansigt havde hun anhørt mit Forbringende, og da jeg var kommen til Ende dermed, belavede jeg mig paa at see Stormen bryde løs.

Forestil dig nu min Ven, hvor forundret og henrykket jeg blev, da hun med en heftig Latter faldt mig om Halsen og spurgte mig, hvad alle de Omsvøb skulde til for at sige hende noget, som hun inderlig glædede sig over. Meenet du, blev hun ved, og gav mig et sagte Slag paa Kinden, at jeg ikke veed, at en Kone er alt for kiedsommeligt et Dyr, at jeg skulde kunde frygte for, hun skulde kunde giøre mig Fortrinet i dit Hierte stridigt, og i sær een af dem der søger en Ære i det Tilnavn: dydig. Jeg er saa vis paa, at hun efter din Tænkemaade vil falde dig uliige meere besværlig end have Tillokkelser for dig, at jeg meere end en gang har havt i sinde at foreslaae dig dette Middel til at forbedre dine Omstændigheder efter at vi have udtømmet alle andre. Jeg bevidnede hende min Erkiendlighed ved de heftigste Kierligheds Beviiser og, lovede hende, at hun i alle Maader skulde leve hærligere end min Kone. Det duer ikke, svarede hun:

hun; thi da dette Anslag har længe løbet rundt i mit Hoved, saa har jeg tillige udfunden, at det er sikkerst for os begge, at leve under et Tag. — Det lader sig umuelig giøre; ja, naar min Svigerfader ikke var .... Tys, tys, vær nu lige saa roelig en Tilhører, som jeg var, indtil jeg har lagt dig min heele Plan for. Det er just din Svigerfader, der gior mit Anslag nødvendigt; thi meener du, at jeg vilde lade mig nøye med at see dig engang i fiorten Dage fordi du havde en Kone? og uden at være i Huuse med dig, kunde du ikke holde mig dit Løfte at hvile de fem Nætter om Ugen i mine Arme, uden at den gamle Ræv udspionerede dine Veye, og var han kommen efter dem, saa kunde hans Credit ved Hoffet let forskaffe mig et Opholdssted, hvor det var mig forbuden at tage imod dine Besøgelser. Jeg hedder altsaa ikke Micha længere, dette Navn kunde let blive for bekiendt, men jeg er en ung Enke, der er vidtløftig beslægtet med dig, og som din Fader i sine sidste Leve-Aar havde sat som Huusholderske paa sit Gods. Denne Værdighed skal jeg beklæde i dit Huus for at betage din unge Kone Huus-Bekymringer, men siden vi ere hinanden paarørende, saa kan jeg ikke behandles, som en blot Domestiqve, men nyder den Ære at spiise med Herren og Fruen, naar De ere allene; og saa længe den naadige Frue ikke vil være nysgierrig, eller høre efter Sladder, skal jeg ingen Aarsag give hende til at beklage sig over mig.

Jeg kan ikke nægte, at dette Anslag staaer mig overmaade vel an, og jeg haaber ogsaa at sette det lykkeligen i

Værk; siden det baade var mig meere mageligt og mindre bekosteligt, end at have hende paa tredie Sted. Micha er altsaa forvandlet til Madame Werlov, og hun har Forstand og Snedighed nok til at opnaae sit foresatte Maal, som er at blive min halve Deels Fortroelige. Gaaer dette efter Ønske, saa har du Foye til at lykønske

Din

snedige Ven

Baron Helmer.

Fiortende Brev.

Frøken Selmar til Frøken Clermont.

For at skaane min Louise fra det besværlige Arbeyde at besvare mit kummerfulde og tungsindige Brev, skynder jeg mig at lade hende vide, at hendes hengivne Veninde er munter, roelig og fornøyet, at alle de sorte Dunster, der beklemte hendes Hierte ere forsvundne, og at hun hver Dag har meere og meere Aarsag til at priise sig lykkelig i Valget af sin Brudgom. I Sandhed, min Veninde, jeg har i mig selv et overtydende Beviis paa den Sætnings Rigtighed: at naar man ingen Bekymringer har, saa giør man sig nogle; thi det er mig umueligt at udfinde eller angive nogen antagelig Aarsag til den Siele-Angst, hvori jeg skrev dig sidst til, med mindre den maatte reyse sig af den Uroelighed, som alle unge Piger venteligen maae føle ved saa vigtigt et Skridt og den

deraf

deraf flydende store Forandring i Navnet, Levemaaden, Boe, pæl og saa videre. Men Himlen skee Tak! jeg nærmer mig ganske roeligen denne betydelige Omskiftelse, og kan med Tryghed sige, at jeg i alle Betragtninger vinder ved Byttet, og De, som det er bekiendt, hvilken Himmel jeg har havt i mine Forældres Huus, kan maaskee have Foye til at anse det for utroeligt, at saa stor en Grad af Lyksalighed kunde falde i et Menneskes Lod.

Min kiere Barons Ømhed for mig voxer hver Dag; han umager sig ikke allene at kunde forekomme mine Ønsker, at kunde læse mine Tanker i mine Øyne for at forebringe dem, naar han skal sige sin Meening om een eller anden Ting, men han kappes endog med mig om at elske og ære mine Forældre høyest. Ingen Søn kan viise større Ærbødighed og Lydighed mod dem, han har at takke for sit Liv, og han har sagt mig, at Deres Kierlighed er det eneste, som han er eller kan blive jaloux over, og at han haaber, at vinde Deres Hierter i slig en Grad, at De selv skal staae i Tvivl om, hvilken af os De elsker høyest. Hans Agt for Dem gaaer saa vidt, at han ikke drister sig til at giøre den mindste Indvendning imod et Forslag, der kommer fra een af dem, endskiønt han gierne saae det anderledes, men merker jeg det, saa søger jeg at faae det forandret, og han yttrer sin Erkiendtlighed og Henrykkelse for denne Nedladelse paa min Side, som han kalder det, paa saa rørende en Maade, at jeg med Glæde vilde ofoffre ham min egen Behag.

Af de adskillige Leyligheder, hvorved han har givet mig Prøver derpaa, vil jeg allene anføre dig een, siden den nokſom kan overbevise dig om den fine Ømhed, han elsker mig med. Hans Længsel efter at see Baandet imellem os uopløseligen bunden, gior ham overmaade virksom og tilskyndende i de nødvendige Tings Foranstaltning; hvorfor han giorde mig for nogle Dage sigen en nøyagtig Beskrivelse over alle de Huuse han havde kundet faae opspurgte, som vi kunde være tient med, og bad mig, at jeg endnu samme Dag vilde besee de, som jeg syntes best om, paa det han jo for jo heller kunde komme i Rigtighed med Eyeren. Da et par af dem vare mig meget nøye bekiendte, saa bad jeg min Moder, der var tilstæde, at sige mig, hvilket af disse hun holdt for det bequemmeste. Mig synes, svarede hun, at De ere alle for kostbare, og at J ikke behøver nær saa stort et Rum, som der er i disse Gaarde, Baronen taler om. Deri har De fuldkommen Ret: naadige Frue, sagde han, men da der ingen anden er ledig for nærværende Tid, saa nødes vi til at give saa meget. — Var det da ikke bedre, om J for at spare denne betydelige Post blev for det første her i Huuset og gik til vor Bord? Den heele mellemste Etage kan J faae, og meere behøver J ikke endnu, siden der er tre anseelige Værelser til hver af eder i den. — Det er sikkert et ligesaa moderligt, som behageligt Forslag; men da jeg har det søde Haab, at der snart maatte tænkes paa Værelser til en tredie Mand, kunde det da ikke have ubehagelige Følger for min elskede Friderica, at underkaste hende Omflytningens

ningens og nye Indretningers Besværligheder paa en Tid, da mit ømme Hierte vilde bæve over det mindste der kunde foruroelige hende? — Da det allene er et velmeent Forslag, saa staaer det ganske i Deres Behag at antage eller forkaste det; overleg det altsaa nøyere med min Daatter, og lad mig derpaa vide hvad Beslutning de har taget desangaaende.

Jeg havde ikke sagt et Ord dertil; thi endskiønt min Helmer havde giort min Moder den anførte Indvendning med en smilende Mine, saa troede jeg dog at være bleven vaer, at hendes Forslag havde sat ham i en Bevægelse, der yttrede en Mishag over det. Hun havde altsaa ikke saa snart forladt os, førend jeg bad ham at opdage mig sit Hiertes reene Meening angaaende dette Forslag. — Ønsker min tilbedede Friderica at jeg skal tage imod det? Troer hun at blive lykkeligere under sine Forældres Vinger, end i en Mands Beskiermelse og Varetægt, der allene vil leve for hende, saa har jeg ikke meere det allermindste derimod; thi jeg vil aldrig have nogen anden Villie, end den Engels, der udgior mit Livs Glæde. — Da jeg aldrig har tænkt paa, eller førend dette Øyeblik hørt om at blive her i Huuset, saa kan jeg ogsaa helligen forsikkre, at jeg ingen anden Lyst føler dertil end den, der er naturlig hos et Barn, som har den største Overbeviisning om, at alt hendes Forældres Foretagende har hendes Vel til Øyemeed. Jeg er altsaa fuldkommen neutral; men da jeg troede at blive vaer, at Forslaget mishagede dem,

saa sluttede jeg mig til, at De maatte have vigtige Grunde derfor, og disse bad jeg dem meddeele mig. — Hvor smiggrende er ikke denne Tillid for mit elskende Hierte, og hvilken Fylde af Lykksalighed spaaer den mig ikke! De har fuldkommen Ret, at mit Hierte følede en Modbydelighed for at samtykke Deres Frue Moders kierlige og forekommende Tilbud; det er alt for oprigtigt til at kunde dølge den mindste Bevægelse for Deres grandseende Øye, og da det er ganske Deres, saa skal De ogsaa kiende hver en Tanke i det, før derefter at sige, hvad De forlanger at jeg skal giøre. Uden engang at tale om de Fortrædeligheder, som næsten ere uundgaaelige, hvor der er to Herskabers Domestiquer i en Huusholdning, saa har jeg for, uden den Aarsag, som jeg anførte Deres Frue Moder, og som i ingen Betragtning kan være mig ligegyldig, endnu en anden, som min inderlige Kierlighed ikke uden den smerteligste Følelse kan forestille sig, og som er den, at deele sin Ret over dem med nogen anden. Beskyld mig ikke for en overdreven Empfindtlighed fordi jeg troer, at saa længe De er i Deres Forældres Huus, saa længe er De kun halv min, og min Siels eneste og høyeste Attraae er den, at De skal skylde mig Deres ganske Lykksalighed, siden De allene udgior min.

Imidlertid maae De ikke troe, at jeg vil paabyrde Dem Besværligheden af en stor Huusholdnings Bestyrelse; det skal kun være en Afvexling og Tidsfordriv for Dem at befatte sig med den, naar De finder det for godt, men ingen

ingen Nodvendighed, og derfor er jeg sindet, om De ikke selv har en Person, som De ønsker at have om sig, at lade Husholderſken fra Helmersborg kalde ind til at være det her, og jeg er vis paa, at De vil være tilfreds med hende. Hun er vidtloftig beslægtet med mig, har havt en god Opdragelſe, men et ulykkeligt Tilfælde berøvede hende sin Egtefælle forend hun havde bragt det forſte Pandt paa deres Kierlighed til Verden. Hendes Omſtændigheder vare meget maadelige, og min Fader, som var svagelig og kiendte hendetroede at han ikke kunde faae nogen bedre Opvarterſke end hende og tog derfor hende med samt Barnet til sig under Navn af Husholderſke, endſkiønt han begegnede hende, som en Paarsrende, og han fandt sig saa lidet bedraget i sine gode Tanker om hende, at han i sit sidſte Brev til mig bandt mig det paa min Samvittighed aldrig at slaae Haanden af hende, men at give hende en anſtændig Medgift om der fandt sig en skikkelig Mand til hende. Da hun er temmelig smuk, og seer meget yngere ud end hun virkelig er, saa har det ikke manglet hende paa Friere, men af Kierlighed til sin Søn har hun viist dem alle af, og bedet mig at sette det, som jeg vilde give hende, ud til Barnets Opdragelſe og Forfremmelſe i Verden og lade hende ende sit Liv i min Tieneſte.

Vil du nu min Siels Udvalgte, blev han ved og trykkede mig op til sit Bryſt, forunde mig den Vellyſt, at være ganſke og aldeles min, saa skal min Erkiendtlighed være uden Grændſer; og vil du derimod heller tage imod din Moders Tilbud indtil mit Forhold har bekræftet mine Løfter, saa

gaaer det i din egen Magt, savvel som at giøre andre Indretninger, dersom de jeg har foreslaget ikke staaer dig an. Jeg svarede ham, at jeg aldeles ingen Indvendninger kunde have imod en Person, som han var Forbindtligheder skyldig, men at jeg meget meere ansaae det for et Beviis paa hans Tillid til mig, at overgive en Paarørende af ham selv i min Vold, og haabede at mit Forhold imod hende skulde være saaledes, at hverken han eller hun skulde faae Aarsag at fortryde det, siden jeg meere vilde omgaaes hende som min Selskabssøster end som en Betient. Jeg spurgte ham derpaa, hvad hun hedde, og hvor snart hun kunde komme til Byen, siden jeg længtes efter at lære at kiende hende. Endskiønt hun er berettiget til Frue-Navnet, svarede han, saa har hun dog den Beskedenhed og vil ikke kaldes andet end Madame Werlow, og da Deres Herr Fader har lovet mig mit høyeste Ønskes Opfyldelse om tre Uger, saa vil hun nok ikke kunde være her mange Dage førend den lykkaligste i mit Liv bryder frem, siden hun maae først overlevere alt hvad hun har under Hænderne til Forvalter-n. Da han nu yttrede en slags Bekymring over at krænke min Moder ved et Afslag, saa bad jeg ham være ganske roelig desangaaende; thi om min Fader havde været eenig med hende i det Tilbud, der var skeedt, saa tvivlede jeg dog ikke om, at jeg jo skulde faae ham til at frafalde det, og selv blive den, der forestillede min Moder de mange Uleyligheder der kunde flyde af.

Med al din partiiske Kierlighed for din Friderica frygter jeg dog for at du maatte anse mig for overmaade forfængelig

fængelig om jeg vilde igientage dig alle de forbindtlige Ting, som han sagde mig ved denne Leylighed; og kunde jeg giøre mindre paa min Side, end at forskaffe ham den Fornøyelse, at giøre ham ganske og aldeles til Herre over min Skiebne da han fandt saa stor en Vellyst i den Tanke, at være det første og fornemste Redskab til min Lykksalighed? Det første jeg altsaa kunde faae Leylighed til at tale med min Fader i Eenrom, saa takkede jeg ham paa det ømmeste for det nye Beviis paa hans faderlige Kierlighed, som han havde givet mig i det han vilde indskrænke sin egen Bequemmelighed for at forunde mig at blive i hans faderlige Arme; men sagde ham tillige, at dersom han ikke vilde anseе mig for uerkiendtlig, saa vilde jeg gierne frabede mig det. Af hvad Aarsag vil du det, min Pige? spurgte han, sig mig hvad Ubehageligheder du frygter for at der kunde flyde af? De maae være overbeviist om, kiereste Fader, svarede jeg, at det ikke er Attraae efter meere Friehed, der bevæger mig til at giøre dem denne Bøn; thi den har stedse været saa uindskrænket, at jeg viiste mig i høyeste Grad uerkiendtlig, om jeg frygtede for den mindste Tvang; men vilde det ikke paalegge Baronen nogen? Han har mange Venner og Bekiendtere, der ere fremmede for os, han synes at ligne min Fader i sin giestfrie Tænkemaade, og vilde det da ikke være ham høyst ubehagelig ikke at kunde følge den; thi i hvor mange Forsikkringer De end gav ham, at hans Venner skulde være dem velkomne, saa vilde Ærbødighed og Undseelse holde ham fra at benytte sig af deres Godhed, og bringe ham til at søge sine Selskaber uden for Huuset, der kunde have mange ubehagelige Følger. Min

Fader kyssede mig med disse Ord: var der endog mindre Rimelighed i det du siger, saa var din Frygt for hvad der kunde møde dog meere end nok til at saae mig til at staae fra mit Forsæt, og derfor skal det heele Forslag være, som om det var udtalt. Jeg takkede ham for hans Godhed, men bad ham tillige selv at sige min Moder det, og paa en Maade, som om han selv ved en noyere Overveyelse havde funden, at det ikke var tienligt, at vi blev sammen, som han ogsaa lovede mig.

Han holdt det ogsaa, men desuagtet blev min Moder fortrydelig, og yttrede sig med, at hun havde vidst forud, at Baronen ikke vilde finde sin Regning ved at have Personer om sig, der vare berettigede til at holde et vaaget Øye over hans Handlinger. Det er mig umueligt at begribe hvoraf den onde Troe reyser sig, som hun har til min Helmer, da den er ganske imod hendes Natur, og han i alle Ting søger at forekomme hende, ja saa at sige umager sig for at læse hendes Villie i hendes Øyne. Det gaaer endog saa vidt, min Beste, at hun med en Art af Bekymring eller Mishag føyer Anstalterne til vores Bryllup; thi da jeg for et par Dage siden sagde hende, at jeg nu havde faaet det sidste af min Brudepynt, svarede hun mig: Hast kun ikke saa meget, det er mueligt, at du om en ganske stakket Tid vil ønske de Dage tilbage, der nu synder saa langsomme for dig, og synes dig saa kiedsommelige. Jeg nægter ikke, at dette Forhold undertiden gior mig uroelig, og at al Baronens forekommende Opmærk

somhed

somhed og udmerkede Ømhed er usdvendig til at forjage den Frygt; som en og anden Anmerkning af min Moder opvækker hos mig. Især synes jeg at være meget beklemt, siden vores Bryllups-Dag er fastsat til paa Onsdag fjorten Dage. Det eneste, der er istand til at lette denne Angst er Forestillingen om det Løftes Opfyldelse, som din Frue Moder gav mig, at du skulde opmuntre og understøtte mig paa den vigtigste Dag i mit Liv. Nægt mig ikke denne Fornøvelse, min evigelskede Veninde! Jil i mine udstrakte Arme, og da du selv seer, at min Moder snarere vil ængste end opmuntre mig ved denne Leylighed, saa lad mig nyde Trøst af dit smilende og glade Ansigt. Venskab kræver det af dig, og derfor kan du, som vaager saa nøye over dine Pligters Opfyldelse, ikke forsømme een af de helligste. Jeg har tusende Anmerkninger at meddeele dig; tusende Ting at fortælle dig, som ere for vidtløftige at skrive, hvoriblandt min Forestillelse ved Hoffet, og den Glæde jeg følede derved er en af de betydeligste. Du kan ikke elske mig dersom du nægter mig det, altsaa i Haab om snart personligen at omfavne dig, underskriver jeg mig for sidste gang ikke

Din

oprigtige Veninde

men Friderica Selmar.

Femtende

Femtende Brev.

Baron Helmer til Herr Techfeldt.

Romanen er næsten til Ende, min Ven, Overmorgen bryder den lykkalige Dag frem, hvis Komme jeg i dette Øyeblik forsikkrede min Beherskerinde at være endnu uendelig langt borte for min brændende Attraae efter at blive Eyer af saa mange Fuldkommenheder, som der fandtes forenede hos hende. At jeg virkelig længes efter den, kan jeg ingenlunde nægte, men at det er Frøken Selmars Besiddelse der opvækker denne Længsel hos mig er en saa aabenbare Usandhed, at al min Dumdristighed behøvedes til at giøre hende denne Forsikkring uden at blive rød. Den Tvang, jeg maae giøre mig, den Marter jeg udstaaer ved at yttre Følelser, der ere ganske fremmede for mig ere de rette og sande Aarsager til at glædes over den Dags Komme, der skal giøre mig berettiget, om ikke til ganske at tage Masquen af, saa dog til at aande friere; til at faae en frie Villie igien, og først og fremmest at undgaae den Besværlighed, ideligen at holde mig i Forsvars Stand mod min naadige Frue Sviger Mamas Angreb, der, som jeg tydeligen har merket, ikke troer mig paa et Haar, og har intet mindre end et fordeelagtigt Begreb om mig. Midt i min Triumpf over min Færdighed i at sette baade Fader og Daatter Vox Næse paa, havde den naadige Frue nær ved fordærvet mit heele Anlæg; thi der feylede kun

lider

lidet i, saa havde jeg maattet tilkiøbe mig mine Inmpne tusende Rixdaler aarligen, med det grueligste Slaverie.

Foreſtil dig engang, hvordan jeg maatte blive til Mode, da man giorde mig det ſmukke Forſlag, at blive i Herr Selmars Huus med min Kone og gaae til Deres Bord for at ſkaane min Udvalgte for Huusbekymringer. Dette var saadan et Tordenſkrald i mit Øre, at jeg ikke var Meſter over min Forvirring, og havde jeg havt andre end Fruentimmere til at afgiøre denne Sag med, saa var jeg ikke kommet med Ære fra den; men med diſſe taabelige eller forfængelige Dyr; thi jeg veed ikke ſelv hvilken der er det rette Navn, var jeg ſindriig nok til at benytte af dette Dievels Forſlag til at faae min elſkede Micha inden mine ſire Pæle, og følgelig drage den vigtigſte Fordeel for mig af et Anlæg, der ſigtede til min Fordærvelſe. Man maae ſikkert giøre ſig et andet Begreb om det man kalder Forſtand hos Fruentimmerne, end ſom man har om denne Egenſkab hos vort Kiøn; thi naar det ikke var, saa begrider jeg ingenlunde, hvorledes min Skiønne, ſom alle bersømmer for hendes ſtore Forſtand, kunde lade ſig fange paa ſaa grov en Angel, ſom den jeg kaſtede for hende. Da hun er mig ſaa fuldkommen ligegyldig, at jeg med Glæde vilde overlade hende til hvem der ønſkede ſig denne Skat, ja endog give Penge til om hun vilde beære nogen anden med ſin Gunſt i ſaa høy en Grad, at den endnu i Morgen, ſom er Dagen for Brylluppet, kunde give mig Rettighed til at bryde med hende, uden at Skylden blev min, ſaa maae du enten troe, at jeg ſøger at binde dig noget paa Ærmet, eller og

du

du kan umuelig bare dig for Latter ved at høre, at en fore given Jalouſie over at deele min Ret med hendes Forældre, ſaa længe hun blev under Deres Vinger, bragte heude ikke allene til at overtale ſin Fader at giøre Indvendninger imod hendes Moders Forſlag, men endog at erklære, da Moderen ſagde, at hun vilde forſkaffe hende en dygtig Huusholderſke, at hun ingen anden vilde have end den, ſom allerede i min Faders Tiid havde foreſtaaet denne Poſt i min Familie. Moderen ſpurgte derpaa, hvem det var, og hvad Alder hun havde, og jeg igientog Lectien Micha havde lært mig men den ſtørſte Ligegyldighed. Den Miine og den Hurtighed, hvormed Frue Selmar ſpurgte om hendes Navn, da hun hørte, at hun var Enke og havde en Søn, overtydede mig om, at hun maatte have hørt noget angaaende Micha; thi da jeg med den koldeſte Miine ſvarede: Regina Werlov, ſaa igientog hun dette Navn i en ganſke anden Tone, end hun havde giort Spørgsmaalet med; og efter nogen Betænkning ſvarede hun, at naar vi vare enige derom, ſaa havde hun intet derimod, men at jeg maatte lade hende komme jo før jo heller.

For fire Dage ſiden indfandt altſaa Madame Werlov ſig, men derſom du havde ſeet hende ſaa ſkulde du havt Møye med at troe, at det var den muntre og flygtige Micha. Hendes nedſlagne og tilbageholdne Miine bevidnede den ſtørſte Beſkedenhed; nogle nedrindende Taare forſikkrede hendes Erkiendtlighed for Frokenens beviiſte Naade, der havde baaren Medynk med en fattig og forladt Enke, og ikke forſkudt hende af en Familie, hvori hun havde funden Tilflugt og Redning,

da

da den Høyeste havde bersvet hende en Egtefælle, hvis Minde var uforglemmelig for hende; og som hun haabede at samles med igien, naar det behagede Gud at ende et Liv, hvori hun havde udstaaet mange Bekymringer og Gienvordigheder. Hendes Klædedragt, svarede fuldkommen til hendes Væsen, men i hvor ærbar den end var saa klædte den hende dog ypperlig, og denne Forvandling gav hende saa nye og uimodstaaelige Tillokkelser i mine Øynt, at jeg længtes inderligen efter Natten for at slutte hende i mine Arme. Frue Selmar spurgte om hendes Søn og begierede at see ham, men den snedige Taske, som frygtede for, at man for tiilig maatte blive vaer, at han lignede mig meget stærk for at være mig saa vidtloftig beslægtet, svarede: at hun havde ladet ham blive hos Forvalteren, indtil hun kunde faae ham her i Kost hos skikkelige Folk, paa det han ikke skulde være i Veyen i Huusset. Under Forevendning at viise hende et og andet og sige hende hvor det skulde settes i det nye Huus tog Frue Selmar hende ud med sig, men da jeg kom hiem, sagde hun mig at Fruen havde spurgt hende, om jeg var god at omgaaes, eller om jeg var egensindig og haard imod dem jeg havde at befale over. Hun svarede, at hun kun kiendte meget lidet til mig; thi da jeg kun havde opholdt mig meget lidet paa Helmersborg, hvor hun havde været, saa havde hun stedse aflagt sine Regnskaber til Forvalteren, og saa vidt hun havde merket, saa havde han ikke andet at sette ud paa mig, end at jeg vilde see med mine egne Øyne, og havde givet mine Bønder Lov at vende dem til mig selv, naar de behøvede Hielp. Saa vaersom denne Lovtale var over mig, saa høy-

ligen

ligen havde hun derimod berømmet min afdøde Fader, alle muelige Dyder havde havt deres Sæde i hans Hierte; og ved hvert et Ord, hun havde sagt om ham, havde hun tillige velsignet hans meere end faderlige Godhed og Omhue for hende.

I Gaar Aftes kom her en Froken Clermont til Byen for at bievaane den store og betydelige Dag, og havde reyst en fyrretyve Miile til den Ende, efter min Bruds indstændige Begiering. De har været meget fortroelige Veninder fra Ungdommen af, og endskiønt jeg ikke kan lide hende, men var vel tilfreds at hun var borte igien, siden jeg frygter mig for det forskende Øye, hvormed hun følger alle mine Bevægelser, saa maae jeg dog lade hende vederfares den Ret, at om nogen af hendes Kiøn fortiener Navn af fornuftig, saa kan hun giøre Paastand paa den. Hvad enten det er Mangel paa Forfængelighed, eller en Følelse af hendes egen Værd, der giør hende saa ligegyldig ved alle Berømmelser, saa er dog saa meget vist, at Smigger ikke rører hende, men hun anhører den, enten som en Tribut, der tilkommer hendes Fortieneſter, eller blotte Talemaader, hvis idelige Igientagelse har berøvet dem Kraften til at drage hendes Opmerksomhed til sig; og havde hendes Veninde tænk i denne Post, som hun, saa havde hun undgaaet Snaren, som hun nu er hildet i af

Din
oprigtige Ven
Baron Selmar.

Sextende

Sextende Brev.

Frøken Clermont til Frue Clermont

For saa snart, som mueligt, at betage de beste og kierligste Forældre alle Deres Bekymringer for mig, lader! jeg Dem vide, at jeg i Aftes lykkelig og vel ankom i Herr Selmars Huus, og blev imodtaget af min Veninde og hendes Forældre paa det allerkierligste. Dersom De, kiereste Moder, ved Deres Tilladelse, at jeg maatte være tilstæde ved min Veninds Bryllup, havde reddet Herr Selmar fra den yderste Fordærvelse; saa kunde han ikke givet mig flere Taksigelser og stærkere Forsikkringer om Erkiendtlighed, end de, han har bedet mig at sette i mit Brev paa hans Vegne for min Nærværelse ved hans Friderices Hæders-Dag, som han kalder den; og da dette er et Beviis paa hans inderlige Glæde over hendes Ønskers Opfyldelse, saa kan jeg ikke uden den smerteligste Følelse blive hans vaer over et Baand, der neppe vil fremme hendes Lykfalighed.

Saa megen Fornøyelse, som der viiser sig i Faderens heele Adfærd, ligesaa megen Kummer udtrykker Moderens Øye; det første hun og jeg vare allene, faldt hun mig grædende om Halsen, og sagde: O min beste Louise! hvor høyligen er jeg Dem ikke forbunden for den Villighed hvormed De har underkastet sig en besværlig Reyse for at være tilstæde ved en Leylighed, der allene kan opvække ubehagelige Følelser i Deres

og mit Hierte; siden vi begge gruer for dette Baand, og har biedraget alt vores til at sønderrive det; endskiønt De i denne Post har mindre at bebreyde Dem end jeg. Jeg kan ikke sige Dem hvor hovligen jeg bebreyder mig selv, at jeg ikke strax viiste min Mand Deres Brev, saa maaskee denne for mig saa ubehagelige Forbindelse var bleven forebygget, men da jeg umuelig kunde forestille mig, at der uden mit Vidende blev taget nogen fast Beslutning i denne Sag, saa troede jeg det var nok at betage Baronen Leyligheden til at tale allene med min Daatter, og at betroe det jeg vidste til min Mand, naar Baronen vendte sig til ham. Den Angst hvormed jeg seer til den Dag i Morgen, var sikkert bleven mit Hierte for mægtig, dersom jeg ikke havde kundet forskaffe det Luft ved at udøse mine Bekymringer i Deres Barm. Dom altsaa selv, beste Pige, hvor stor en Forbindtlighed De har paalagt mig, saa vel derfor, som for det Beviis De derved har givet paa Deres uforanderlige Venskab til min forblindede Daatter: allerhelst da det maaskee er det sidste Ønske, hvis Opfyldelse ikke nægtes hende; thi har enhver Daarlighed sin Straf i Følge med sig, saa vil hun sikkert finde sin i det Fortrin, hun har givet Helmer for Walmann; og endskiønt jeg ikke kan sige, at Baronen har givet væsentlige Prøver paa et slet Hierte, saa er der dog noget i hans Forhold, som bestyrker denne Tanke om ham hos mig, uden at jeg er istand til at giøre Reede for, hvori det egentligen bestaaer.

Jeg søgte saa meget, som det stod i mine Kræfter, at opmuntre Frue Selmar til at haabe det beste ved at forestille hende

hende, at man havde havt meere end et Exempel paa, at en god Kone har bragt en Mand tilbage fra sine Vildfarelser, der ofte vare meere en Virkning af Ungdommens Letsindighed og slette Selskaber, end af et ondt og fordærvet Hierte. De har fuldkommen Ret heri, Frøken Clermont, svarede hun, men De kan heller ikke nægte mig, at førend disse Koner har naaet deres attragede Øyemeed, har de først maattet give store Prøver paa Sagtmodighed og Overbærelse; og jeg frygter høyligen for, at Friderica ikke besidder disse tvende betydelige Egenskaber i en høy Grad. I det mindste er det Dyder, som hun aldrig har havt Leylighed til at udøve, siden hendes Faders umaadelige Kierlighed har gjort hende dem ganske unødvendige. Jeg har ofte bedet ham at nægte hende noget; jeg har brugt al min Veltalenhed til at overtyde ham om, at fornuftige Afslag og et bedraget Haab var ofte en stor Velgierning imod unge Mennesker, siden det lærte Dem at rette deres Villie efter andres Velbehag, og ikke allene vænte dem til Taalmodighed, men endog at underkaste deres Ønsker og Attraae Fornuftens Herredømme, uden at jeg udrettede det mindste derved. Hans Indvendning var stedse den, at en moednere Alder og Indsigter vilde udrette det allerbest; og at der i Livet mødte Hindringer nok for de menneskelige Ønsker, uden at man behøvede at forøge deres Antal. Da jeg vidste, at hun havde fuldkommen Ret i sin Slutning, og følgeligen ikke med nogen Grund kunde bestride den, saa anstrengede jeg mig allene med at overtale denne værdige Kone til at troe, at min Venindes store Fornuft vilde sikkert

viise hende de beste Midler til at leve lykkelig med en Mand, som hun selv havde valgt sig; og endskiønt det syntes, som om det nogenledes lykkedes mig, saa kan jeg dog ikke sige, at jeg selv haaber det; siden Baronen i ingen Maade staaer mig an.

Vel kan jeg ikke nægte, at han er velskabt, har megen Levemaade, og taler overmaade godt for sig, men hvad enten det nu er Virkningen af en forudfattet Meening mod ham, eller min Dom grunder sig paa noget virkeligt, saa er dog saa meget vist, at jeg ikke kan overtale mig til at troe, at han virkelig elsker sin Brud, men meget meere ikke engang er istand til at skiønne paa alle hendes fortræflige Egenskaber. Efter mine Tanker ere hans Opmærksomheder alt for ustudererede, og hans Løfter og Forsikkringer alt for overdrevne til at de kan komme fra Hiertet. Sand Høyagtelse og en uindskrænket Fortroelighed holder jeg for at være Kierlighedens retteste Kiendemerker, men en bestandig Efteraivelse anseer jeg for et nedrigt Hyklerie, allerhelst naar Munden samtykker det, som Hiertet finder Mishag i, og at Baronen gior det, troer jeg at kunde sige med Vished. Havde det endog i ingen Maade været mit Forsæt at give Agt paa ham for at opdage hvad der gik for sig i det inderste af hans Barm, saa maatte dog denne Lyst bleven opvakt hos mig, ved at see ham begeane, og høre ham tiltale min Friderika ikke som hans ommeste og fortroeligste Veninde og Selskabs Søsteren, der fra i Morgen af skal deele Livets Glæde og Bekymringer med ham, men som et Væsen af en langt høyere Art; og da dette be-

styrkede

styrkede mig i den Mistanke at han ikke handlede oprigtig; saa fik jeg en tydelig Overbeviisning derom ved følgende Leylighed:

Førend det var Middags-Tiid maatte jeg følges med min Veninde for at besee hendes Huus, hvor Baronen var gaaet hen i Forveyen til at tage imod os, og da vi næsten var gaaet alle Værelserne igiennem, bad hun mig paa en meget forbindtlig Maade, at vælge de, som der stode mig best an, siden hun ikke vilde miste mig i de fiorten Dage, jeg havde lovet at blive i Byen, og haabede at giøre mig dem saa behagelige, at jeg ikke skulde kunde tænke paa min Afreyse førend en heel Maaned var forbie. Dette Forslag var Baronen alt for uventende, at hans Mishag over det ikke skulde viist sig tydeligen i hans Ansigt, endskiønt han vilde skiule den med en foregiven Forvirring over den korte Tid han havde tilovers at forskaffe mig de fornødne Bequemligheder. Jeg afslog Frøken Selmar hendes Begiering under den spøgende Forevendning, at da hun havde forsynet sig med et Selskab, der maatte have ulige meere Behageligheder for hende end mit, saa udkrævede Billigheden, at jeg blev hos hendes Forældre for ikke strax at lade dem føle Savnet af et kiert Barn i sin fulde Kraft. Havde nu Baronen understøttet min Meening, saa vilde jeg ingen Falskhed beskyldt ham for, men troet, at Høfligheden havde forbunden ham til at dølge, hvor lidet min Nærværelse behagede ham; men neppe havde han hørt mit Afslag, førend han bad mig derom paa

en Maade og med slige Udtryk, som om hans heele Livs Lykksalighed havde beroet derpaa; og havde jeg ikke frygtet for at blive Anledningen til at hun tog Masquen af, saa havde jeg for at straffe ham opfyldt hans Begiering.

Ved at besee Huuset fik jeg tillige en Husholderske at see, som Baronen har ladet komme fra sit Gods, og over hvis Forstand, Beskedenhed og forekommende Tienstfærdighed, min Veninde havde giort mig den prægtigste Beskrivelse. Efter Helmers og hendes Udsigende skal hun være ham lidet beslægtet og nogle tredive Aar gammel, endskiønt de som seer hende ikke kan tiltroe hende en høyere Alder end nogle og Tyve, og endskiønt hun er meget ærbar klædt, og viiser sig meget ydmyg og beskeden, saa savnede jeg ikke allene den Værdighed hos hende, som i den dybeste Fornedrelse skinner frem hos Personer, der har havt en god Opdragelse, og har en ædel Tænkemaade; men jeg fandt endog en skiult Frækhed og noget underfundigt i hendes Øyne. Dette bragte mig til at troe, at der var en anden Forbindelse imellem hende og Baronen end Slægtskab, hvorfor jeg bestandig holdt hemmelig Øye med dem, og da min Veninde viiste mig adskillige Smykker paa sit Natbord, blev jeg vaer i Speylet, at Baronen pegede paa en ganske besynderlig Maade til den ærbare Enke og Sengen, samt at hun besvarede ham det med et Vink til at vogte sig, hvorved min Mistanke blev bestyrket, og Frygt og Rædsel over min inderlig elskede Fridericas Skiebne omspendte min Barm.

Da

Da De, min evig ærede Moder har ladet mig finde den ommeste Veninde i Dem, og ved Deres Forhold imod Deres Børn og Bekiendtere lært mig Venskabs hellige Pligter, og den fortroelige Aabenhiertighed, som dette Baand udkræver, saa dom selv hvad jeg udstaaer, naar min Veninde, saa ofte som vi ere allene, priiser sig umaadelig lykkelig, og synes fuldkommen overbeviist om, at Baron Helmers Kierlighed til hende er saa ubeskrivelig heftig, at den vilde bragt ham til lige saa fortvivlet en Slutning som den Werther tog, saa fremt hun havde givet en anden Fortrinet. Naar jeg hører hende tale saaledes, har jeg Møye med at holde mine Taare tilbage over hendes skammelige Feyltagelse i en for hende saa vigtig Post; men med alt det giør jeg mig dog en Samvittighed over at drage hende af sin Vildfarelse, hun vil desværre alt for hastig blive vaagnet af denne smigrende Drøm, at det var høyst ubilligt og gruesomt ikke at lade hende blive i den, saa længe som hun kan. Imidlertid kunde jeg dog ikke bare mig i Formiddags, da hun sagde mig, at hun vilde besøge mig i Sommer og bestemte Tiden hvor længe hun vilde blive hos mig, at spørge hende halv alvorlig og halv spøgende, om hun erindrede sig, at hun i Morgen svoer en Herre Lydighed, uden hvis Tilladelse hun ikke kunde foretage sig det allermindste? Ikke andet, svarede hun, denne Herre har jeg saa vindskrænket en Magt over, at han aldrig kan faae nogen ander Villie end min. Byg ikke for meget derpaa, min Beste, tog jeg Ordet, Brudesængen giør en mægtig Forandring, som man pleyer at

sige, og man har ofte seet; at de underdanigste Elskere ere i den blevne forvandlede til de myndigste Ægtemænd. Saa har Konerne, sagde hun, ikke benyttet sig af det Herredømme, Kierligheden er dem borgen for, med Fornuft; men jeg skal saa vel vide at drage Fordeele af min Mands svage Side, at han endog skal selv bede mig om det, som jeg har den største Lyst til. Arme Friderica! tænkte jeg ved mig selv, han har vedst alt for vel at benytte sig af din eneste Skrøbelighed, som er Forfængeligheden, at du skulde være istand til at kunde drage Fordeele af hans, allerhelst da de allerede ere udartede til Laster.

De, min dyrebare Moder, som veed hvor mange ypperlige Egenskaber og fortræflige Sinds Gaver Froken Selmar besidder, kan De forestille sig det, som en Mueligheed, at hun i det vigtigste Tilfælde i hendes Liv har allene raadført sig med hendes Forfængelighed, og at den og ikke Hiertets Følelser har givet hendes Haand bort? Saa utroeligt, som dette end synes, saa er jeg dog næsten overbeviist om, at det forholder sig saa, og denne Meening grunder jeg derpaa, at hun i vore fortroelige Samtaler aldrig har priist sig lykkelig over at foreenes med den Mand, som hun elskede, og hvis Tænkemaade forvissede hende om at tilbringe sine Dage med ham i den sødeste Harmonie, at han vilde blive den kierligste Ægtefælle, den ømmeste Fader og den troefasteste Stalbroder igiennem Livets Besværligheder; men alle hendes Forestillinger om Lykkaligheed gaaer allene ud paa det Herredømme hans umaadelige Kierlighed giver hende over ham, og de Fordeele,

deele, som hans Rang og Tittel giør hende berettiget til. Hendes Øyne tindrer af Glæde ved at opregne mig de Dage om Ugen, som hun herefter skal tilbringe ved Hoffet, alle de af hendes Bekiendtere, der nu maae gaae neden for hende, som Baronesse, og saa videre.

Vel er det sandt, at da hun ikke elsker Baron Helmer, saa vil hun ikke heller blive et Rov for en foragtet og skuffet Kierligheds nagende Græmmelse og Smerte, naar hun mer-ker hans Forstaaelse med Huusholderſken Madame Werlow, men hendes Forfængelighed vil føle det med fordobblet Styrke, og finde sig uendelig høyt fornærmet og krænket. Da nu denne er langt mindre overbærende og ulige meere heftig end en vel grundet Kierlighed, saa frygter jeg ogsaa for, at den vil gribe til Midler, hvorved det Onde vil blive værre. Tvivlede hun meere om at eye Baronens ganske Hierte, saa vilde baade Pligt og Fornuft bringe hende til at stræbe efter at vinde det, og var han ikke ganske et Umenneske, saa maatte hendes Ydigheder og Fortieneſter giøre den lykkeligſte Virkning; men da hun er ganske tryg i den Post, og han sikkert ikke viiser sig i sin rette Skikkelse, saa længe han behøver hendes Faders Understøttelse, saa kommer hun ikke heller af sin Vildfarelse førend det er for sildig at raade Bod paa Ulykken, som den drager sammen over hendes Hoved. Den Dag i Morgen vil altsaa meget meere blive mig en Kummers end en Glædes Dag; og det, som indjager mig den allermeeſte Rædsel for den, er den store Forandring, som jeg bliver vaer hos Herr Selmar; han er i den korte Tid, jeg ikke har seet

ham, bleven saa gammel, affalden og kraftesløs, at jeg gruer for, at min Veninde vil snart komme til at begræde den kierligste Faders Død, og dette Slag maae ramme hende dobbelt; thi behagede det Gud at lade ham leve med hende indtil det var bleven Baronen til en Vane at begegne hende artig, saa blev maaskee hans beklagelige Kone ikke ganske ulykkelig med ham.

Jeg giør mig al muelig Umage for at bilde mig selv ind, at Foreſtillingen om, at Herr Selmar er nær ved Enden af ſit Løb, reyſer ſig allene af den Angſt jeg ſvæver i, at den Upaſſelighed, ſom min Fader klagede over ved min Bortreyſe maatte være bleven alvorlig; og da jeg aldrig kunde tilgive mig det ſelv, om noget holdt mig fra at opvarte ham naar han behøvede, det, saa beſvær jeg min ømme Moder ved al den Kierlighed, ſom De ſtedſe har viiſt imod mig, at lade mig ufortøvet vide om min elſkede Fader er bleven ſyg; thi saa ſkal intet være mægtig til at holde mig længere fra ham, men jeg vil iile Dag og Nat indtil jeg kan kaſte mig for de beſte Forældres Fødder, og udbede mig deres Velſignelſe, ſom

Deres

lydigſte Daatter

Louiſe Clermont.

Syttende

Syttende Brev.

Baronesse Helmer til Frøken Clermont

Dersom min Louise nogensinde havde havt den mindste Tvivl om mit uforfalskede Venskab til hende, saa maatte den Frygt og Uroelighed, som hun ved sin Afreyse saae mig være et Rov for, være det kraftigste Bevis paa, hvor høyligen hun havde forurettet mig. O min Beste! betag mig, saa snart som mueligt er, den dødelige Angst som jeg udstaaer paa dine Vegne; jeg forlanger intet Brev; thi jeg veed meget vel, at Pligt og Kierlighed ikke vil tillade dig at forlade din eyegode Faders Seng, saa længe han maae blive i den, men lad mig allene med tre Linier vide om du endnu staaer Fare for at berøves den ømmeste Ven, og kierligste Beskytter. Gud, skal da idelig den reneste og billigste Glæde blandes med Kummer! Hvem kunde have Foye til at spaae sig meere fornøyede Bryllupsdage end jeg? Og neppe vare de tre første forsvundne forend Latteren forvandles til Graad; thi du min beste Veninde rives ikke allene af mine Arme ved det sørgeligste Budskab, men det opfylder tillige mit Sind med saa kummerfulde Forestillinger, at de næsten ere mægtigere end alle de Høytideligheder og Forlystelser jeg omringes af; thi alt hvad disse formaaer er, at adsprede hiine for en kort Tid, men saa snart jeg faaer Tid at tænke trænge de sig ind paa mig med fordobblede Kræfter.

O min

O min Louise! Hvem veed, hvor snart det Stød, der truer dig, kan ramme mig, og hvor skal jeg da faae Styrke fra til at bære det, og ikke ganske at synke under Byrden. Da min Fader rakte mig Haanden for at føre mig til Brude-Skammelen, sagde han: Kom min Friderica, at jeg kan overlevere det kiereste jeg eyer paa Jorden i en tryg Beskiermeres Varetægt, og en troefast Ledsagers stærke Arme, og naar det er skeedt, saa staaer jeg færdig til at adlyde Dødens sidste Vink, som jeg veed kan ikke blive længe ude og dagligen venter mig. Disse Ord rørte mig inderligen, men da jeg allene antog dem, som en nye Bekræftelse paa hans Kierlighed til mig, saa lagde jeg ingen videre Mærke til dem, og havde næsten ganske glemt dem, da din Faders Sygdom og din Sieleangst for at miste ham bragte mig dem paa nye i Erindring. Fra det Øyeblik af svæver de mig idelig for Øret, og mit ømme Hierte, der deeler og føler din Kummer med dig, antager dem som en Ahnelse og Overbeviisning i min inderlig elskede Faders Barm, at han snart skal høste Lønnen for alle sine udøvede Dyder, og hver gang jeg seer een af hans Folk komme til mig, bringer en lønlig Rædsel mig til at skielve af Frygt for at det maatte være Overbringeren af et sørgeligt Budskab.

Tilgiv mig, min Beste, at jeg forurøliger dig med mine egne Bekymringer isteden for at troste dig, som min Hensigt var, da jeg satte mig ned at skrive dig til. Men da dette er umueligt for mig, saa længe jeg foreskiller mig det store Tab du trues med, saa vil jeg stræbe at forjage

den

den rædsomme Tanke ved det glade Haab, at dine ivrige Bønner har ikke været forgieves; og at din Omhue og Pleye har havt den ønskeligste Virkning. Skulde derimod det, som vi kortsynede Mennesker kalder det værste, møde, saa veed jeg, at din Hengivenhed i den Høyestes Villie, og din faste Tillid til hans faderlige Godhed vil være langt kraftigere til at trøste dig end alle de Grunde, som man kunde anføre til den Ende. Du er overbeviist om, min Veninde, at vort Venskab er af den Beskaffenhed, at dit Vel og Væ er mit, og kan følgeligen ikke heller tvivle om, hvor inderligen jeg ønsker, at din Fader maatte leve med dig i mange Aar; men skulde Himlen have besluttet det anderledes, saa besvær jeg dig ved Venskabs hellige Pligter, at overtale din gode Moder til jo før jo heller at forlade et Stede hvor alle Ting dagligen fornyer Erindringen om saa stort og vigtigt et Tab. Hun har her et stort Antal af sande og oprigtige Venner, hvor iblandt min Fader sikkert ikke er een af de lunkenste. Hun kiender ham, hun har ved meere end een Leylighed seet, hvor virksomt hans Venskab er, og hun kan aldrig forpligte ham høyere, end ved at give ham Leylighed at anvende alt det der staaer i hans Magt til at lindre Smerten af et Saar, som ingen menneskelige Kræfter formaaer at læge, og som Tidens mægtige Haand allene kan drage sammen. Du, min Louise, skal blive Maalet for al min omme Opmerksomhed, alt hvad det sandeste Venskab kan optænke skal anvendes til at forjage Sorgens mørke Skye fra dit blide Ansigt; og endskiønt jeg meget vel veed, at du er altfor nødvendig til din Moders Lykksalighed, at hun skul-

de

de vilde overlade dig ganske til mig, saa skal du dog i den strængeste Forstand deele min Lykke med mig; da og ikke før kan jeg sige at nyde den ganske; siden det er det eneste, som der er til overs for mig at ønske.

Jeg veed du vil glædes ved at høre, at hver Dag giver mig et nyt Beviis paa, at jeg aldrig kunde faaet en Mand, der var meere skikket til at giøre mig lykkelig, end den, der er falden i mit Lod. Det jeg frygtede meest for var, at hans umaadelige Kierlighed skulde bringe ham til at falde mig besværlig med sine Kierligheds Beviiser, og især, at giøre Fremmede til Vidner paa dem, som jeg saa ofte har ærgret mig over hos andre Brudefolk. Men intet mindre end det, hvem der ikke kiender os skulde troe, at vi alt havde været gifte i mange Aar, som er mig overmaade kiert; thi dette Forhold viiser tydeligen, at min Mand tænker paa, at vi ere sammenbundne for vor heele Levetid, og sparer derfor noget af Heeden til Fremtiden, isteden for, at de fleeste nye Gifte stiller sig an, som om de kun havde nogle Maaneder at leve med hinanden, og maatte derfor bruge Tiden medens de havde den. Der er i disse Dage bleven en meget anseelig Betiening ledig, som han efter al Formodning bekommer, og den Forsynelse han yttrer over, at den giver ham mange Forretninninger, naar han selv vil giøre Arbeydet, viiser, at han hader Ørkesløshed, der er Moderen til alle Laster.

I øvrigt, min Beste, er mit Liv saadan en sammenhængende Kiede af Forsynelse, at jeg ikke veed hvor Tiden

bliver

bliver af; hidindtil er jeg endnu ved alle Leyligheder bleven ansagt ved Hoffet, som jeg maae ansee for en besynderlig Naade, siden alle Damer ikke kan komme der paa engang, uden ved Apartement og store Høytideligheder, og hvor inderligen dette Fortrin glæder mig, skal du have Møye med at forestille dig, især da jeg endnu hver gang har nydt den Naade og Lykke, at een af de Kongelige Personer har talt med mig. Den Misundelse, som denne mod mig udviiste Bevaagenhed opvækker, og den Fortrydelse, som jeg kan læse derover i mange Ansigter, giver ikke allene denne virkelig store Naade en dobbelt Værd, men det lærer mig endog at kiende visse Personer fra en ganske anden Side, end de har viist sig forhen. I Aftes ved Apartementet var een af Princesserne saa naadig og stod en lang Tid og talede med mig, da hun forlod mig, saae jeg Grevinde G... staae og tale med nogle andre Damer, og gik altsaa hen imod dem; men forestil dig engang hvor forundret jeg blev, da jeg, i det jeg kom dem nærmere, hørte Grevinden sige: Det er nødvendigt, naar man først har givet en saa uriimelig og for Familien beskiemmende Tilladelse, at give den Ansеende ved at stille sig an, som om man havde glemt hvad Folk havde været, og allene erindrede sig, hvad de vare blevne til. Det skiød mig strax, at jeg havde været Materien til Sautalen, men uden at lade mig merke med det mindste, hilsede jeg dem meget venlig, og da Grevinden er nær beslægtet med min Mand, saa spurgte jeg hende: Har De allerede Partie, Cousine? Dette Navn gav jeg hende allene for at ærgre hende; thi da det aldrig var falden mig ind at søge nogen Ære deri, og endnu mindre

troede,

troede, at hun havde den latterlige Grille at finde sig beskiemmet ved min Ret til det, saa var jeg bleven ved at give hende den Tittel jeg pleyede. Det fornøyede mig altsaa inderlig at see Blodet stige op i hendes Ansigt, og da hun venteligen troede, at mit Spørgsmaal skeedte i den Hensigt at giøre Partie med hende, saa besvarede hun det med en haanlig Mine saaledes: Endnu ikke; thi jeg er temmelig kræsen. Ey; tog jeg Ordet, da troede jeg sikkert, at De hørte med til Princessen af C...s Partie, siden hun giorde Beslag paa mig dertil, det første jeg kom. Denne Ydmygelse troede jeg at være mig Hevn nok, og hun forøgede den endda selv; thi saa gierne, som hun end spiller, saa uudslog hun sig dog derfor den heele Aften, under Forevendning at hun vilde forsøge sin Lykke ved Banquen.

Jeg veed meget vel, at du heraf bekommer Anledning til at viise mig, hvor rigtig din Slutning var, at De, som viiste sig meest indtagne af min Omgang, vilde holde sig allermeest fornærmede ved at antage mig, som en Paarørende; men da denne Stolthed volder dem meere Harme end mig, saa giør den mig ogsaa meere ondt paa deres egne end paa mine Vegne. Imidlertid har jeg dog giort en Hemmelighed af denne Opdagelse for min Mand; thi hans Kierlighed og Agt for mig er saa overmaade stor, at han vilde finde sig høyligen fornærmet derved, som maaskee kunde bringe ham til at sige Grevinden slige Sandheder, at al Omgang imellem os blev ophævet; og da det let kunde avle Fiendskab imellem min Mand og Greven, der er overmaade forbindtlig

og

og artig, saa holder jeg det for billigt at skaane Mændene for at tage Deel i disse Fruentimmer-Keglerier. Nu maae jeg anbefale dig i Himlens Varetægt, min Veninde, og gid dette Smørrerie maae forefinde dig saa roelig og fornøyet, som gode Tidender fra dig vil giøre mig! vidste jeg noget bedre at ønske dig, saa kunde det ikke være andet, end at du snart maatte følge det Exempel, som jeg har givet dig, og ved at ombytte dit Navn, føle den samme Glæde og Lykke, som jeg ved at underskrive mig

Din

uforanderlige Veninde

Baronesse Helmer.

Attende Brev.

Frøken Clermont til Baronesse Helmer.

Min beste Veninde! min Moders Brev til din værdige Fader haaber jeg har betaget dig din venskabelige Uroelighed, og overtydet dig om, at din Louise ikke har havt noget at frygte for en kier Faders Liv; thi det Tilfælde, der kaldte mig saa hastig og uventet fra dig, var lykkelig overstanden førend jeg kom hiem. Men uagtet der ingen Fare meere var, saa har dog Følgerne af dette haarde Anstød giort ham al muelig Opvartning og Pleye langt meere nødvendig end den dødeligste Sygdom; thi efter idelig Brug af forskiellige Bade, er det først, at han paa nogle Dage er kommen saa vidt,

at han kan krybe lidet omkring, endskiønt man endnu langt fra ikke kan sige, at han har faaet sin Helbred igien. Dette min Friderica, maae altsaa tiene til min Undskyldning, at du i saa lang Tid ikke har hørt noget fra mig uden paa tredie Haand; thi vel bad min ømme Fader mig tit og ofte, at jeg ikke skulde sidde stedse indelukket i hans Kammer, siden det let kunde giøre mig selv syg; men han viiste tillige, at han fandt saa megen Lindring i den Tieneste, han nød af mig. og saa megen Opmuntring af mit Selskab, at jeg aldrig forlod hans Kammer, uden naar Nødvendigheden tvang mig til at nyde nogle Timers Søvn og Hvile; og hans Fornøyelse, naar han saae mig komme ind til sig igien var saa kiendelig, at jeg burde foragtet mig selv, dersom nogen Betragtning havde kundet holdt mig fra ham et Øyeblik længere, end Naturen krævede den Forfriskelse, uden hvilken Helbreden hverken kan vedligeholdes, eller vi være skikkede at være enten andre eller os selv til Nytte.

Men uagtet alle Lægernes anvendte Flid og Møye, er der dog bleven en Slaphed i Seenerne tilbage, som giør ham den høyre Arm just ikke ganske ubrugelig, men der feyler dog meget i, at han har den rette Færdighed og Styrke i den. Da de nu eenstemmigen har raadet ham, at gaae jo før jo heller til det varme Bad, saa har han begiert, og allerede bekommet Tilladelse at være borte i et heelt Aar eller og længere om det behøves, og hans Beslutning er, at om han merker, at Badet hielper ham, saa vil han, naar Badetiden er forbie, tilbringe Vinteren hos sin Broder, hvis Gods

ligger

ligger nogle og tyve Miile derfra, og som han længe har foresat sig at besøge, for at kunde til næste Foraar være ved Badet igien; men merker han ikke til Forbedring, saa vil han kun opholde sig en Maaneds Tid hos min Farbroder, paa det han kan være hiemme førend Veyene bliver alt for slemme. Da min Moder selv er svag, saa troer hun sig ikke til at beviise min Fader den Tieneste han behøver; hvorfor hun vil blive hiemme og lade mig følges med ham; og jeg nægter ikke, at denne Reyse var en sand Vellyst for mig, dersom den enten havde en anden Aarsag, eller jeg var forud vis paa, at den frembragte den forhaabede Virkning; thi jeg har siedse giort mig det herligste Begreb om Behageligheden af de Selskaber man finder paa deslige Steder, og Forlystelserne man nyder der, siden de sikkert maae være befriede for det stive og tvungne, som de ved alle andre Leyligheder har i Følge med sig, og især maae de være meget tillokkende for dem, der ikke kommer der for at hente Sundhed. Du begriber altsaa lettelig, min Friderica, at jeg, saa uforanderlig mit Venskab end er til dig, dog baade ønsker og haaber, at det vil vare længe førend jeg kan trykke dig op til mit ømme Bryst, og da vi iiler med vores Afreyse saa meget som mueligt, du da neppe kan vente dig noget Brev fra mig forinden, men saa ofte, som jeg underveys finder Leylighed til at skrive, skal det ikke blive forsømt; og naar du har Tid og Lyst til at lade din troefaste Veninde vide, at du tænker paa hende, saa send Brevet til min Moder, at det kan gaae bort med hendes.

Jeg behøver vel ikke at forsikkre dig, at hvor og i hvad Forfatning jeg endog befinder mig, vil Visheden om, at du lever vel og lykkelig stedse være mig enten et Tillæg til min Glæde, eller og en Huspalelse i mine Bekymringer, men tillad mig, min inderlig elskede Friderica, tillige at erindre dig om, at du nu selv maae forarbeyde din egen Lykke. Regelsens og Hyldningens Tid er forbie; nu er Raden til dig at spille Elskerens Rolle, og giengielde som Kone, alle de forekommende Opmerksomheder, du tog imod, som Brud. Leg nøye Merke til hvert et Ord, hver en Miine hvorved din Mand yttrer enten Mishag eller Behag over noget, om det endog var den allerubetydeligste Ting, og saa snart du har opdaget det, saa ret dig derefter, om du endog har den største Modbydelighed derfor, uden engang at lade dig merke med, at du gier Vold paa din Tilbøyelighed. Er der mindste Følelse af Ære og Erkiendtlighed i hans Siel, saa vil Maaden du bringer ham dette Offer paa, røre ham meere end Offeret selv; han vil, han maae stræbe at viise sig dobbelt taknemmelig fordi du ikke søger at giøre dig en Fortieneste deraf i hans Øyne ved at prale af hvad du giør for ham, men synes meere at handle efter dit eget Behag, end at rette dig efter hans. Tag dig i Særdeleshed vel vare for at give den Tanke Sted hos dig, at hans Kierlighed er formindsket, men lad din Overbeviisning om at fortiene hans ganske Hierte, være dig borgen for at du eyer det. Laan aldrig dit Øre til de giftige Tungers Forebringende, der søger at give dig enten skiulte eller aabenbare Advarseler

angaaende

angaaende din Mands Forhold, du kan forlede dig til, at de ikke ere dine Venner, men enten Personer, som finde en Fornøyelse i at stifte Uenighed, eller og har de skammelige Hensigter, som de haaber at fremme ved at betage dig Agten for din Mand.

Forsynets Viisdom i at skiule det Tilkommende for det menneskelige Øye, er et ustridigt Beviis, at Uvidenhed er i mange Begivenheder en Lyksalighed; spørg derfor aldrig din Mand om hans Foretagende; thi begaaer han enten af Overilelse eller Letsindighed noget, som han troer, at han bør skiule for dig, saa kan din Fritten ikke have anden Virkning, end at han tager sin Tilflugt til Usandheder, og mærker han, at han kan blinde dig med dem, som bliver han tryggere i sine Udskyelser, og de Skrøbeligheder, som han for ikke at krænke dig, havde undertvunget, kan lettelig udarte til Laster, naar han troer at have udfunden et sikkert Middel til at unddrage dem for dine Øyne. Vogt dig iligemaade for, min Beste, om du af en Hændelse opdagede noget i hans Forhold, der var dig anstødeligt, at bryde ud med Bebreydelser eller Klagemaal, fordobblet Venlighed og Opmerksomhed vare i saa Fald de eneste Vaaben, som du med Fordeel kunde betiene dig af; thi Tækkelighed, Mildhed og Sagtmodighed er Kiønnets uimodstaaeligste Tillokkelser, og hvor disse blive uden Virkning, der vil alle andre Midler allene tiene til at giøre det Onde værre. Da der er intet, som Mændene ere meere nidkier over end deres Myndighed, saa ansees det, som en Trodsighed og Opsør imod Eenevolds

Magten at giøre dem mindste Bebreydelse; Foreſtillingerne man vover at giøre dem, maae grunde ſig paa de farlige Følger det kunde have for deres eget Vel og ikke paa en Egtefælles Forurettelse; thi mangen en Kone, ſom ved en paatagen Uvidenhed om hendes Mands Daarligheder, og en fordobblet Omhue at behage ham, havde bragt ham til at gaae i ſig ſelv, har ved Graad og Utaalmodighed forhærdet og opirret ham, ſaa at han, iſteden for at føle ſin Uret og give hende Erſtatning for den, har lagt al Skylden paa hende, og troet at være berettiget til at ſtraffe hende ved at fremture i de Feyl, ſom hun havde været ſaa formaſtelig at foreholde ſin Herre og Meſter.

Jeg veed meget vel, min Beſte, at dine egne Indſigter og ſtore Fornuft kan foreſkrive dig langt bedre og viiſere Forholds Regler, end mine ſvage Kræfter, derſom vi ved alle Leyligheder vare iſtand til at være ligegyldige, men dette kiere Jeg ſetter os ofte i en Varme, der giør os ganſke uſikkede til at iagttage vore Fordeele; thi du veed ſelv, at den ſtørſte Phuſker i Spil kan ofte, ſom en kold Tilſkuer, lære den ſtørſte Meſter Maaden, han kunde vunden ſit Spil paa. De ubetydeligſte Tilfælde, der rører os ſelv, ſetter Blodet i en ſaa heftig Bevægelſe, at den Viiſeſte ikke formaaer at fatte den tienligſte Slutning i dette Sinds Opror, og jo meere uventet Stødet kommer, jo meere ſvækkes Fornuftens og Eftertankens Kræfter, og ſettes næſten ganſke ud af deres Virkſomhed. Du er fuldkommen overtydet om Baron Helmers inderlige Kierlighed, han har viiſt, at han vilde

foredrog dig dit heele Kion, men Mandfolkene har for at udviide deres Friheds Grændser, giort Forskiel imellem Begierligheder og Elskov, og paastaaer, at de kun give de første Tøylen og fyldestgiøre dem, uden at Hiertet har mindste Deel deri, og Verden har givet dem Hævd paa denne Rettighed.

Din Mand er ung og flygtig, Aar og Erfarenhed har ikke endnu forskandset ham imod Forførelsernes Angreb, og Sædernes Fordærvelse har i letsindige Menneskers Øyne giort den Mand latterlig, der vilde bevare sin Kone den samme Troeskab, som han krævede af hende. Sog derfor at giøre dig bekiendt med den Tanke, at det var mueligt, at han kunde lade sig forleede fra sine Pligter; og af Vildskab, Letsindighed eller fordærvede Menneskers Spottegloser og bidende Beskyldninger, at han var bange for sin Kone, ophidses til at begaae een eller anden Utroeskab imod dig; thi da denne Forestilling ikke kan bidrage det mindste til Tingens Virkelighed, men dit Forhold imod ham, om du fik Kundskab derom, bestemmer dine øvrige Dages Lykkalighed, saa maatte du kunde drage uendelig store Fordeele deraf. De fleeste Ting i Verden ere meere og mindre vigtige efter Begrebet vor Indbildnings Kraft giør sig om dem, naar du altsaa vænner dig til at ansee slig en Udskeyelse, som Virkningen af en Overilelse, hvori hans Hierte ikke har mindste Deel, saa giør du dig selv skikket til at overbære den med Venlighed og Sagmodighed; men anseer du den derimod, som den allerhøyeste Forurettelse og en blot Umuelighed, saa fremt han elskede dig,

saa vil alle Sindslidelserne komme i den heftigste Giering; og deres voldsomme Udbrydelse forvolde dig det ubodeligste Tab, ved at berøve dig din Mands Agt og Kierlighed. Jeg fatter meget vel, at dette maae være een af de haardeste Prøver en Kone kan settes paa, skiønt ikke saa meget ved en skuffet Kierligheds bittre Smerte, siden man for lang Tid siden er bleven enig om, at det ikke er en nødvendig Følge, som fordi den fornærmer Forfængeligheden og vor Egenkierlighed i høyeste Grad; skulde altsaa slig en Forurettelse blive din Lod, saa bestrid disse farlige Fiender ved deres egne Kræfter; forestil dig, hvilken Triumpf det vilde være for hans hovmodige Familie, om du, ved at give din Vrede Tøylen, stiftede Misforstaaelse og Uenighed imellem din Mand og dig; og da hans Paarørende ikke undseer sig ved at tilkiendegive deres Mishag over din Forbindelse med Baronen, saa kan du ogsaa forlade dig til, at de vilde ophidse ham meere og meere imod dig, for at giøre deres egen Viisdom den Compliment, at de havde indseet denne Følge forud: og denne Fornøyelse kan du ikke allene betage dem, men endog Vellysten, din Harm og Græmmelse vilde foraarsage dem, ved at anstille dig ganske uvidende om en Fornærmelse, hvis onde Følger en fordobblet Omhue til at tækkes og behage din Mand allene kan raade Bod paa.

Jeg baade haaber og ønsker, at du aldrig maae komme i den Nødvendighed at giøre Brug af denne høyst fornødne Klogskab hos en Kone; men da det er den allerfarligste

ligste Klippe for dig, som ideligen er vant til at foredrages alle andre, saa har jeg anseet det for Venskabs Pligt at advare dig om den, allerhelst da du betroede mig Grevinde G...s Forhold, siden utallige Exempler har lært mig, at en Kone ingen farlige Fiender har end Mandens opbragte Paarørende; thi deres Had strækker sig til ham med, saa at de giøre sig en Vellyst af at giøre dem begge ulykkelige og elendige, fordi han ikke vilde see med deres Øyne, og troede at kunde være deres Biefald foruden. Jeg er vis paa, at din Fornuft understøttet af Egenkierligheden vil hindre Ondskab i at naae sit Maal, og i dette søde Haab ønsker jeg dig at leve vel og fornøyet! Himlens beste Velsignelse hvile over dig! og gid jeg maae omfavne dig igien, som en lykkelig Ægtefælle og glad Moder! Efter mit Begreb indbefattes det høyeste jordiske Gode i disse tvende Følelser, og Venskabs reene og hellige Drift er allene en Tilgift til den Vellyst, som disse opfylder Hiertet med. O at dette sidste Gode kunde forvisse dig om de øvrige, saa havde jeg den største Sikkerhed for at ingen Modgang kunde ramme dig, siden hverken Tid eller Fraværelse, ja ikke engang Døden selv skal kunde formaae noget over det ømme og ubrydelige Venskab, hvormed jeg i Tanker trykker dig til mit Bryst og forbliver

Din

hengivne Veninde

Louise Clermont.

Nittende Brev.

Herr Walmann til Herr Norton.

Du har havt fuldkommen Ret, min værdige Ven, i at paastaae, at naar jeg engang elskede, saa elskede jeg for min Levetid; jeg er overbeviist om, at Baroneſſe Helmer er mit ømme Hierte ligesaa dyrebar, som Friderica Selmar var det, og at Tiden kun har draget en Hinde over Saaret, men ingenlunde lægt det. Du som veed, hvor noye jeg stedse har vaaget over mit Hiertes Bevægelser, og at dæmpe hver en opstigende Tanke i det, som var stridig imod en retskaffen Mands Pligter, du kan dog kun giøre dig et svagt Begreb om den Afskye, hvormed jeg betragter mig selv ved at blive vaer, at jeg elsker, ak Norton! inderligen elsker en anden Mands Kone! Forgieves søger jeg at undskylde mig selv dermed, at denne Kierlighed havde fæstet dybe Rødder i mit Hierte paa en Tid da jeg var berettiget til at vente den besvaret, at der hverken er et Ønske eller en Skygge af Haab i det, hvorved enten hun eller hendes Egtefælle kunde fornærmes, men at min Lue er saa reen, saa uegennyttig, som en Broders imod sin Søster; denne Retfærdiggiørelse, som maaskee var andre nok, kan ikke frikiende mig for mig selv, jeg føler hvor strafværdig jeg er; og at jeg aldrig havde tiltroet mig saa liden Herredømme over mig selv; thi et Suk, et opstigende Ønske giør mig skyldig i en Last, som jeg stedse har betragtet med Grue og Rædsel.

Du vil ikke meere undres over den skrækkelige Opdagelse jeg har giort, naar jeg faaer sagt dig, at jeg har seet og talt med Baronessen, og at hun viiste sig for mine Øyne i en Skikkelse, der giorde hende tusende gange elskværdigere end hun nogensinde havde været. Der var ikke mindste Spoer tilbage af den Begierlighed, hvormed hendes Forfængelighed forhen laante Øret til enhver Gieks Lovtaler, hun syntes meget meere at skye dem, og naar hun ikke kunde undgaae det, saa anhørte hun deres Berommelser med en skiødesløs Mine, og tog imod deres Rosgelse, som et Offer, der var hendes Opmerksomhed uværdig. Med et Ord, min Ven, hendes heele Anstand og Væsen viiste den beskeedne Dyds ganske Værdighed, saa vel som den Agt hun bar for sig selv, og hvad Under var det da, at din skrobelige Ven heftede sine Øyne med en Blandning af Glæde og Smerte paa hende; af Glæde over at see den Person, som hans Hierte tog den ommeste Deel i, at være bleven det, som Himlen havde dannet hende til at være, og af Smerte over, at disse mange forenede Fuldkommenheder ikke udgiorde hans, men en andens Lykfalighed.

Imidlertid maae du dog ikke troe, at mit Forsæt havde mindste Deel i denne for mig saa farlige Sammenkomst, jeg havde sikkert skyet hendes Nærværelse med den samme Omhyggelighed, som jeg hidindtil har anvendt for at undgaae den, dersom jeg havde vidst, at hun var gaaet ud efter sin Barselseng; men da ingen vidste det, siden hun, af Længsel efter sin syge Fader, var gaaet ud for den sædvanlige Tid,

saa

saa holdt jeg min hidindtil brugte Forsigtighed for unødvendig. Jeg veed ikke med Vished at sige dig, om hendes eller min Forvirring var størst, da vi først bleve hinanden vaer; det veed jeg, at Fornuften skyndte mig til at tage Flugten, men mit forræderske Hierte benyttede sig af Velanstændighedens Love for at holde mig tilbage, og forestillede mig, at jeg ikke allene var uhøflig men begik endog den utilladeligste Grovhed, om jeg gik bort uden at lykønske hende til hendes Giftermaal og vel overstandne Barselseng.

I denne Hensigt nærmede jeg mig hende, men Himlen veed, om hun kunde forstaae det jeg halv stammede og halv hviskede frem, i det mindste er jeg vis paa, at jeg aldrig havde giort nogen saa tosset en Compliment, siden jeg gik i Skole. Hun, som havde fattet sig noget bedre, svarede mig smilende: For en Ven, som jeg smigrede mig med at eye i Dem, kommer Lykønskningen til mit Giftermaal noget sildig; men jeg vil tage det i den beste Meening, og troe, at et sandt Venskab setter sig over alle Ceremonier; og at de har taget den oprigtigste Deel i mit Vel, endskiønt de ikke har forsikkret mig det. — Saa gunstig, som denne Tanke end er; saa lader De mig dog kun vederfares Ret ved den; ingen kan have sendt ivrigere Bønner til Himlen for deres Lykksalighed end jeg; og har mit Øye endskiønt været berøvet den Fornøyelse at see Dem, saa har De dog stedse været nærværende i mine Tanker. De veed tillige, hvor nødig jeg falder nogen besværlig, og mit Bekiendtskab til Baronen var alt for lidet, at jeg ikke skulde frygte for at han maatte troe jeg

vilde

vilde tvinge ham mit Selskab paa, dersom jeg havde besøgt ham. — De kan forlade Dem til, at jeg heller aldrig har tilskrevet Deres Forhold nogen anden Aarsag; jeg har tænkt for ofte paa Dem til at troe, at De ganske skulde have forglemt mig. Hun sagde dette med et qvalt Suk, der ligesom trængte sig frem imod hendes Villie; og en opstigende Rødme i hendes Kinder foreenet med et kummerfuldt Udtryk i halv vaade Øyne, bekræftede hendes Ord paa en Maade, der opvakte den forhen smigrende, men nu qvælende Tanke paa nye, at jeg ikke havde været hendes Hierte ganske ligegyldig.

O min Ven! dersom du vedste hvorledes denne Foreskilling martrer min Siel, dersom du kunde giøre dig et Begreb om de nagende Bebreydelser, som jeg giør mig selv, fordi jeg ikke strax fulgte dit venskabelige Raad, saa maatte du bære Medlidenhed med mig. Erfarenheden har lært mig, hvor vigtige dine anførte Grunde vare; jeg overbeviises dagligen om, at jeg, som satte al min Lyksalighed i den huuslige Glæde, har udelukket mig selv for stedse fra dens Nydelse, siden intet Fruentimmer kan blive det for mig, som den fortræflige Friderica var og endnu er. Jeg indseer altsaa nu, da det er for sildig, at du ikke allene kiendte mit Hierte nøyere end jeg selv, da du sagde, at det kun kunde elske engang; men du lod endog min Siels Afgud, paa min og andres Beskrivelse over hende, vederfares den Ret, som jeg nægtede hende, den: at hendes Pligter vilde dæmpe hendes Forfængelighed, og blive mægtigere end alle Adspredelser og Forlystelser.

lystelser. For fuldkommen at føle Urimeligheden i min indbildte Viisdom, maatte endog min Sammenkomst med hende forskaffe mig denne Overbeviisning; thi da Fruen i Huuset paa det indstændigste bad hende at forøge Selskabet for den Aften ved at blive hos hende, svarede denne ypperlige Kone: Jeg giorde mig en sand Fornøyelse af at opfylde deres forbindtlige Begiering, dersom ikke min Fader og Søn kaldte mig fra dem; men den ene finder Hvalelse i mit Selskab, og den anden kræver sin Underholdning af mig; jeg har derfor ladet mit Barn bringe hen til min Fader, paa det jeg ved hans Seng kunde iagttage baade en Daatters og Moders Pligter, og disse ere dem selv for hellige, at de ikke skulde være mig en gyldig Undskyldning hos Dem. Foreſtil dig nu hvilke Følelser dette Svar opvakte i min Barm; om jeg ogsaa havde havt meest Egenkierlighed af alle Mennesker, saa havde jeg dog i dette Øyeblik været tvungen til at anklage mig selv, som den rette og egentlige Aarsag til alle mine Lidelser, og dersom jeg endda ikke havde havt meere end min egen Ulykke at bekreyde mig, saa maaskee min Philosophie havde kunde bragt mig til at ansee den for en Straf, som jeg havde vel fortient ved min Selvkloghed, og baaret den med Standhaftighed; men ved den har jeg, desværre! for voldt det elskværdigste Fruentimmers Ulykke, saa vel som min egen; ved det, jeg ved at bestride en Modbydelighed, maaskee havde befriet min elskede Friderica fra at komme i en saa uværdig Mands Hænder, som Helmers.

Du

Du kiender vore Tiders Sæder for vel til at det kunde komme dig fremmet for, at Baronessen ikke saa snart var borte, førend hun var Indholdet af heele Selskabets Samtale; men endskiønt nogle dadlede hende høyligen fordi hun havde ladet sig forleede af Ærgierrigheden til at give Baron Helmer sin Haand uden at undersøge hans Hierte og Tænkemaade nøyere, saa blev hun dog almindeligen beklaget, og hendes Mands nedrige Forhold imod hende afmalet med de sviggeste Farver; med det Tillæg, at hendes Tilstand var taalelig endnu imod hvad den vilde blive naar hun mistede sin Fader, hvis Ansеelse endnu tvang ham til at tage Velanstændigheden nogenledes i Agt, som han da sikkert vilde ganske træde under Fødder. Herr B... syntes især at være overmaade nøye underrettet om alt hvad der skeedte i Baronens Huus, og han gav det ud for den urykkeligste Sandhed, at Baronessen hidindtil ikke havde havt en Skilling at raade for, uden de, som hun bekom af sin Fader, og dersom han faldt fra, saa vilde ikke allene hun, men endog hendes Moder blive sat blot for at mangle det nødvendige, siden Herr Selmar, der dømte andre efter sit eget ædle Hierte, havde af Attraae efter at see sin Daatter gift med den hun ønskede, begaaet den store Uforsigtighed, at udbede sig den Naade, som Hoffet efter hans Død tiltænkte hans Familie, for sin Svigerson, siden hans Kone, om hun overlevede ham, vilde være vel forsørget i sin Daatters og Svigersons Arme. I Følge af denne Begiering, lagde han til, benaadede Regieringen Baron Helmer strax med den store Pension af tusende Rixdaler og gav ham siden efter den betydelige Tieneste, som han har;

men

men som han venteligen vil komme fra med Skamme, siden han hverken besidder de Indsigter, som den udkræver, eller er et Menneske, man burde betroe til at have Penge under Hænderne.

Den Angst, som denne Beretning omspendte min Barm med, er ubeskrivelig, den tillod mig ikke at faae Søvn i mine Øyne den heele Nat, men min Indbildningskraft forestillede mig vexelviis de sørgeligste Billeder, og jeg haaber du troer mig, naar jeg helligen forsikrer dig, at jeg skielvede uliige meere for Moderens end Daatterens Skiebne; thi saa grum, som den endog maatte blive, saa er dog det Uhyre, i hvis Vold hun er, for sin egen Æres Skyld nødsaget at forskaffe en Person, som bær hans Navn, en ansiændig Underholdning; men jeg kan ikke forestille mig den værdige Frue Selmar, hvis Livs Glæde har bestaaet i at forpligte alle dem, der nærmede sig hende, som et Rov for Mangel, Elendighed og en nedrig Svigersøns skammelige Behandling, uden at gyse af Rædsel paa hendes Vegne. Mig syntes, at jeg saae hende foragtet og haanlig overseet af mange, som hun havde beviist utallige Tienester og Høfligheder; jeg saae Taarene, hvormed hun vædede det haarde Maadens Brød der raktes hende, at trille ned af hendes ærværdige Kinder; og kunde jeg da tillige roe, at det maaskee havde været i min Magt at forekomme hendes Vanhæld, uden med heede Taare at anraabe den Allerhøyeste om at forlænge Herr Selmars Dage med mine.

Men

Men da efter al Formodning denne alt for gode Mands Tid kun er meget kort; saa beder jeg dig paa det indstændigste at spænde alle dine Kræfter an for at være mig behielpelig i at udfinde et Middel til at understøtte hans bedrøvede Efterladte med min Formue, uden at de skulde have nødig at rødmes over at tage imod Velgierninger. Dette Forsæts lykkelige Iværksettelse er det eneste, der kan giøre mig Livet behageligt; jeg vil med Glæde anvende alle mine Midler dertil; jeg behøver dem jo ikke til andet, end dydige Trængendes Understøttelse, mit Brød føder mig rigeligen, og jeg hverken har eller kan faae Afkom til at sørge for. Understøt mig derfor af alle Kræfter i dette Forehavende, saa fremt din Vens Roelighed er dig kier. Tænk ikke, at det var mueligt, at jeg kunde forandre mig; det skeer aldrig, og du kan være forvisset at det eneste, der kan glæde mig, er at forlindre min Fridrrica og hendes Moder deres tunge Kaar; og denne Glædes Forskaffelse er tillige det eneste, der formaaer at forøge de varme Følelser, hvormed jeg lever og dør

Din

oprigtige Ven

Walmann.

Tyvende Brev.

Baron Helmer til Herr Techfeldt.

Endelig seer jeg Haab til snart at kunde afkaste det bandsatte Aag, som jeg hidindtil har maattet slæbe paa med saa megen Moye og Besværlighed; thi saa høyligen, som jeg end har bandet det indvortes, saa har jeg dog ikke tordet vove at tage Masquen af. Vel har jeg undertiden lettet den lidet for at forskaffe mig et friere Aandedræt, men stedse med den Forsigtighed ikke at blotte Siden, der vendte til min indsigtsfulde Svigerfader, og det ikke af Frygt for, at han meere kunde skade mig, men for at holde ham fra at giøre visse Indretninger, der saa at sige bandt mig Hænderne efter hans Død, som jeg med den inderligste Glæde lader dig vide ikke meere er langt borte. Da enhver veed, at han ikke er riig, saa vil det maaskee synes dig underligt, at han er mig saa meget i Veyen, siden jeg snarere kunde have Gavn af hans Liv, saa vel i Betragtning af hans anseelige Indkomster, som den Naade og Yndest han staaer i hos det heele Kongelige Huus, og du kunde have fuldkommen Ret, dersom Fruens Fordeele var Herrens i min Husholdning, eller Egennytte var min herskende Sindslidelse, men Forbittrelsen, for ikke at sige Had, imod min kiere halve Deel har paa nogen Tid hverken undt mig Rist eller Roe, og for at tilfredsstille den opoffrede jeg gierne meget meere end det, jeg kan miste ved Herr Selmars Død.

Jeg

Jeg er just i samme Forfatning, som Manden der var i Havsnød med sin dødeligste Fiende, og forespurgte sig hos Capitainen om For- eller Bagstavnen sank først, paa det han kunde bemægtige sig det Sted, der blev længst over Vandet, for i fælleds Undergang at have den store Glæde, at see sin Fiende synke først. Mit Tab ved Selmars Død forholder sig imod Baronessens, som et til tusende, og er endog paa visse Maader en Vindning for mig, siden hun derved kommer ganske og aldeles i min Vold; og jeg kan lade hende betale den Rang og Titel, som hun higede efter, saa dyre, som jeg selv lyster. Da jeg ægtede hende med Følelsen af den største og koldeste Ligegyldighed, saa begriber du let, at der maae være forefalden noget meget besynderligt imellem os, førend det kunde komme saa vidt, at den blev forvandlet til Had og Afsky; men at den fornemste Aarsag dertil er den, at hun ved sit Forhold har giort mig til Løgner i den Paastand, at Fruentimmerne allene vare dydige af Egennytte, og opoffrede alle Ting for at hevne sig, det skulde du vel have Møye for at troe. Imidlertid forholder det sig virkelig saa, hun er mig uudstaaelig, fordi jeg maae betragte hende med Ærbødighed, men for at giøre dig dette fatteligt maae jeg være lidet meere omstændelig i min Beretning.

Da jeg var vis paa, at hendes Kierlighed til mig i ingen Maade var heftigere, end min til hende, saa troede jeg, at hendes Fordring hverken kunde eller burde gaae videre end til mit Navn og min Rang, og at det var meere end Betalning nok for den Tieneste, jeg havde nydt af hendes Fader,

allerhelst da jeg oven i Kiobet havde giort saa megen Vold paa mig selv at forskaffe hende Viished om at blive Moder. Foreſtil dig altsaa hvor forundret jeg blev, da det faldt hendes Naade ind at blive jaloux, at bebreyde mig min fortroelige Omgang med den saa kaldte Madame Werlow og i en bydende og myndig Tone at paastaae, at hun paa Øyeblikket skulde ud af Huuset, siden hun ikke meere vilde taale, at saa nedrigt et Creatur maatte komme for hendes Øyne. Istedenfor at jages i Harnisk over hendes Heftighed og rasende Adfærd, brast jeg i Latter, og forsikkrede hende i den koldeste og meest bidende Tone, at jeg vilde have min fuldkomne Friehed, men da jeg kiendte dette Klenodies Kostbarhed, saa vilde jeg være saa ædelmodig at lade hende nyde den ligesaa uforkrænket, saa det stod til hende selv at føre sig den til Nytte saa godt som hun best vedste og kunde, uden at jeg skulde have det mindste derimod. Men imellem os sagt var det vel ikke skeedt; thi mit Anlæg var, at stille mig ganske uvidende an, indtil hun troede Freden, og jeg saa mit Hold til at kunde paastaae Skilsmisse.

Havde hun nu fulgt mit Raad med den behørige Forsigtighed, saa troer jeg, at vi kunde bleven de beste Venner, og kommet til at leve i den herligste Forstaaelse med hinanden; men faa Dage efter at det var kommen til denne Forklaring imellem os, saa begyndte hun en ganske anden Levemaade. Hun tog sielden eller aldrig ud uden jeg var med, i hendes Væsen og Omgang var hun langt meere forsigtig og tilbageholden end hun havde været; hun tvang sig for at vise sig munter

munter og fornøyet i min Nærværelse, og yttrede saa megen forekommende Opmerksomhed og Ømhed for mig, at jeg ikke veed hvad Virkning de havde giort, ifald hun havde giort Angrebet paa mig med dem istedet for Bebreydelserne, som hun overøsede mig med. Madame Werlow selv merkede hvor langt hun maatte staae tilbage for hende, og især beskiemmede en Handling af hende mig lige ind i Sielen. Jeg havde en Aften tabt en ansselig Summa Penge, og det værste var, at jeg ikke havde flere, og der forestod mig en nødvendig Udgift. Jeg beklagede mig høyligen derover for Madame Werlow, som i en kort Tid havde lettet min Pung, og endnu Dagen tilforn faaet hundrede Ducater til Foræring af mig, og i Haabet, at hun i det mindste skulde byde mig dem, viiste jeg hende, hvilken yderlig Forlegenhed dette Tab satte mig i; men istedet for at hielpe mig, svarede hun: Det er meere end godt nok til dig, din Spillefugl! Jeg under dig alt det Onde dette Tab kan forvolde dig af inderste Hierte, siden du ikke kan lade det fordømte Spil fare. Endskiønt jeg ikke ærgrede mig lidet over dette Svar, saa var jeg dog alt for haardt i Knibe til at jeg torde lade mig merke dermed, men spurgte hende meget kierligen, om hun da intet Middel vidste til at hielpe mig? Intet andet, svarede hun med en haanlig Mine, end at de rydder op paa deres naadige Gemalindes Natbord; det er jo en Egtefælles Pligt at bære Byrden med sin ægteviede Mand, og skulde den Udseyelses Forretning ikke staae hende an, saa bliver det hendes Sag at piine sin Fader indtil den gamle Knarst rykker ud.

Jeg veed med Vished, at Baroneſſen ikke kan have hørt et eneſte Ord af denne Samtale, ikke heller holdt jeg hende værdig nok til at beklage mig for hende, men hun maae have læſt min Angſt og Forvirring over mit Tab i mit Anſigt, og holdt det for en Pligt at lette mig den; thi da jeg kom fra Middagsbordet, hvorved jeg ikke havde talt et eneſte Ord, forekom det mig, ſom om der laae noget tungt i min eene Lomme, og da jeg følte efter hvad det kunde være, fandt jeg en Pung med halvandet hundrede Ducater i den. Jeg tvivlede ikke et Øyeblik om, at Baroneſſen havde lagt den der, og havde jeg kundet tiltroe nogen anden denne Gierning, ſaa havde Pungen, ſom jeg ofte havde ſeet hos hende forend vi vare gifte, ſagt mig hvem jeg havde at takke derfor. Jeg nægter dig ikke, at denne Handling rørte mig meget ſtærk, og havde hun været nærværende da jeg opdagede den, ſaa havde jeg i den første Bevægelſe ſikkert begaaet en Daarlighed; thi da hun aldrig havde faaet en Skilling af mig, ſaa viiſte hun ſig i Sammenligning med Madame Werlow i ſaa ſkinnende et Lys, at jeg var meere end engang paa Veye at gaae hen og kaſte mig for Baroneſſens Fødder, og havde jeg kunde giort det, uden at afbede hende Forurettelſer og love Bedring, ſaa var det ſikkert ſkeedt, men dette var ikke allene overmaade anſtødeligt for min Hovmod, men ſyntes mig endog ſaa ſtridigt og fornærmeligt for en Mands Værdighed, at jeg ikke kunde bequemme mig dertil, og da jeg overveyede Tingen med koldt Blod, var jeg inderlig fornøyet over, at jeg havde holdt mig ſelv tilbage fra et Skridt; der meget let kunde havt den farlige Følge, at giøre mig til en ſpagfærdig

Egtemand

Egtemand, der lod sig regiere af sin Kone. Men hvor grundige end disse Forestillinger vare, saa befandt jeg mig dog i en slags Forlegenhed, og kunde i lang Tid ikke blive eenig med mig selv, om jeg skulde takke hende eller ey; thi at hun fortiente det, bevidnede en lønlig Stemme i min Barm, men da en Taksigelse stedse setter en Forbindtlighed forud og denne ydmygede mig dobbelt ved Haanden, der havde paalagt mig den, saa besluttede jeg at stille mig an, som om jeg ikke havde funden Pungen, og endnu mindre giettede, hvor den var kommen fra.

Du, som kiender mig, og veed, at Undseelighed er langt fra ikke min Feyl, kan vel neppe forestille dig det som mueligt, at jeg følede mine Kinder blusse af Skamfuldhed, da jeg næste gang kom ind til Baronessen, og at den Roelighed der udbredte sig over hendes heele Ansigt, samt Glæden, der tindrede i hendes virkelig smukke Øyne, og bevidnede Overbeviisningen om at have handlet vel, var mægtig nok til at slaae mit Øye ned under hendes, og satte mig i en Forvirring, som jeg aldrig forhen havde følet. Jeg merkede selv, at jeg giorde en jammerlig Figur i hendes Nærværelse, og Følgen heraf var naturligviis den, at jeg skyede hende meere end nogen Tid tilforn; thi jeg kunde ikke see hende uden indvortes Bebreydelser, saa uendelig høyt løftede hendes Forhold hende op over mig. Da hun først kom efter min Forstaaelse med Madame Werlow frygtede jeg meget for at hun vilde beklage sig over mig hos sin Fader, og nu havde jeg givet utroelig meget for at hun havde giort det, paa det jeg

kunde beraabt mig paa, at hun ogsaa havde forgaaet sig imod mig; thi jeg opdagede Fortieneſter hos hende, som jeg aldrig havde troet at et Fruentimmer kunde beſidde, og havde jeg allene havt noget at tilgive hende, som kunde giort mig berettiget til at sige: qvit Madame; saa troer jeg, at det havde været mig mueligt at elske hende, men førend det kunde skee maatte vi nødvendig være meere hinandens Lige; og dertil kunde jeg intet bedre Middel finde end at drive hende til det yderſte ved at legge Skyld til Skyld.

Madame Werlow, der maatte lade hende vederfares samme Ret, som jeg, søgte at hevne sig over den Foragt, som hun troede Baroneſſen ved sin kolde Høflighed yttrede imod hende, og krænkede hende ved alle Leyligheder paa det empfindtligſte; hun havde plaget og overhængt mig saa længe indtil hun fik den omtalte Pung af mig, og da hun kiendte den saa vel som jeg, saa søgte hun en Triumpf i at komme frem med den, naar Baroneſſen var tilſtæde; men hun var saa meget Herre over sig selv, at hun stillede sig an, som om hun hverken gav Agt paa eller vedſte, hvor hun havde faaet den fra. Hvad enten det nu er en Virkning af den menneſkelige Stolthed eller Hiertets Fordærvelſe, det vil jeg lade være ganſke uafgiort, men det veed jeg med Vished, at en tilføyet Fornærmelſe ikke opvækker halv saa bittert et Had, som det, der avles i vor Barm mod dem, som forurettes af os; jo ſtrængere den indvortes Paaminder anklager vore Handlingers Ubilligheed, jo meere opirres vi imod dem, der lider ved den; og i Følge heraf er Baroneſſen bleven mig saa forhadt, at

jeg

jeg ingen større Vellyst kan smage end den, at pine og plage hende. Da nu deels Frygten for hendes Fader, og deels hans Kierlighed og Gavmildhed imod hende, gier mig det umueligt at lade hende føle heele Vægten af mit Herre, dømme, saa længe han er i Live, saa flyder deraf, at jeg med den heftigste Længsel seer hans Dods Time nærme sig.

Forudden denne Aarsag har jeg endnu een, der ikke er mindre vigtig, og som bestaaer deri, at man maaskee vilde finde Mangel i Cassen, jeg har under Hænder, ifald jeg i en Hast skulde aflegge Regnskab for den, og dette Hull haaber jeg at tilstoppe med Arveparten, som jeg faaer efter ham. Vel venter jeg mig intet mindre end reede Penge efter ham; men han har en prægtig Boe, og en meget artig Samling af Bøger og Medailler; og saa vidt, som jeg af den store Jvrighed, hvormed han ideligen beder mig ved en sand sønlig Kierlighed at holde hans Kone skadesløs for en øm og troefast Egtemands Forliis, kan slutte mig til, saa har han ingen Disposition giort angaaende hende; men forlader sig ganske paa min Ædelmodighed i den Post. At jeg søger at bestyrke ham i den Tillid, som han bærer mig med, ved de helligste Løfter og Forsikringer, det udkræver jo Menneskekierlighedeu; thi det var jo høyst uforsvarligt og grueſomt, at bebyrde en Mand i sine sidste Dage og Dods Time, med Bekymringer for det Jordiske, og Omhue for sine Efterladtes Skiebne. Men uagtet disse vigtige Grunde forbinder mig til at love ham alt hvad han begierer, saa holder jeg mig dog ikke pligtig

til at holde de giorte Løfter, men du kan forlade dig til, at om der ingen Testamente findes, saa skal min naadige Frue Svigermoder faae Lov at deele den sidste Skierv med sin kiere Daatters Hoved og Herre, og dette Forhold bør hun i visse Maader være mig forbunden for, siden jeg derved retfærdiggiør den Modbydelighed, som hun viiste for at have mig til Svigerson.

Dette er alt hvad jeg veed at berette dig angaaende min Forfatning, og saa snart der forefalder noget vigtigt, skal du først og fremmest faae Underretning derom; thi jeg gider hverken spildt dig Postpengene, eller mig selv den kostbare Tid paa at tilskrive dig Avis-Nyt og forslidte Venskabs Forsikkringer, der ved deres idelige Igientagelser bliver til blotte Talemaader; allerhelst da jeg ved min uindskrænkede Fortroelighed til dig giver dig det kraftigste Beviis paa, at jeg nu, saavel som forhen er

Din

Ven

Baron Helmer.

Et og Tyvende Brev.

Frøken Clermont til Baronesse Helmer.

De Følelser af Glæde og Taknemmelighed for Forsynets store Velgierninger hvormed jeg i Aftes efter saa lang en

Tids

Tids Forløb traaede ind i min Faders Huus igien, kan jeg ikke engang give dig et svagt Begreb om, men det der gik for sig i min Siel, da jeg saae min Moder, der', Himlen skee Tak! synes at være bleven yngere, kaste sig i min fuldkommen helbredede Faders Arme; det, min elskede Friderica, overgaaer al Beskrivelse. O at du havde været nærværende, saa at jeg paa samme Tid kunde kaste mig i dine; thi saa kunde jeg roest mig af at have smagt den fuldkomneste jordiske Lyksalighed, men Tanken, at du i samme Øyeblik, da jeg nød den reeneste Vellyst ved de beste Forældres frydefulde Sammenkomst, maaskee ængstedes over en Faders bittre Lidelser og en Moders nedstrømmende Taare, blandede Smerte i mine glædeligste Følelser. Jeg veed, min beste Veninde, at man behøver al muelig Standhaftighed til at giøre sig bekiendt med den for Naturen gyselige Tanke, at see det vi elsker høyest i Verden reven af vore Arme, men jeg veed tillige at intet understøtter den kraftigere, end en Christens store Vished om, at Herrens Haand vender alle Ting til sine Skabningers Beste, og at Skilsmissen kun varer en kort Tid da vi skal samles igien for aldrig meere at adskilles. Døden formaaer ikke at berøve os vore elskede, den unddrager dem kun vort Øye i nogle korte og flygtige Øyeblikke, lad derfor din Kummer ikke tage overhaand om Gud skulde kalde din Fader til sig; thi naar hans Time kommer samler han eder glade og lyksalige igien.

Du vil maaskee forundre dig, min Beste, at jeg ikke søger at trøste dig i det Haab, at denne rædsomme Tid er endnu langt borte; jeg nægter heller ikke at det jo er mueligt, men da jeg troer, at Moed er dig langt meere fornødent, handlede jeg da venskabelig imod dig, om jeg søgte at bestyrke Haabet, som Mennesket desuden er villig nok til at smigre sig med, i din Barm, da der ikke er en Skygge af det tilbage i min. Den kiendelige Forandring jeg blev vaer hos din værdige Fader, da jeg kom ind til dit Bryllup, spaaede mig, at han snart vilde høste Lønnen for sine udøvede Dyder; den gang havde det været en Grumhed at viise dig det, som du ikke kunde see, men nu da Faren er der, forbyder Pligten at dølge den for dig. Hans Pligters nøye Opfyldelse, hans Retskaffenhed og sande Menneskekierlighed bør og maae formindske Rædsomheden af Fraskillelsens Øyeblik i alle deres Øyne, som elsker ham; og da det er uundgaaeligt, at vi maae overleve vore Venner, eller de os, forbyder da ikke den Ømhed, du føler for ham, dig det Ønske, at han skulde begræde sines Tab? Som Moder, maae dine egne Følelser lære dig, hvor umaadelig hans Smerte vilde blevet, om han skulde ledsaget dig til dit sidste Giemme. Skik dig derfor med Taalmodighed i Forsynets Villie, og misund din Fader ikke at gaae foran, hvor vi alle skal følge efter.

Troe imidlertid ikke, min elskede Friderica, at jeg, nu Faren er gaaet lykkelig forbie over mit eget Hoved, er

følesløs

følelsløs ved det ubodelige Tab, der truer dig, du gior mig dem allerstørste Uret, dersom du ikke er overbeviist om, at jeg lider og feler med dig; og at mine ivrigste Bønner stiger dagligen til Himmelen for at forlænge din Faders Liv; men alt hvad jeg her har sagt dig, sagde jeg den Tid til mig selv; alle disse Betragtninger anstillede jeg ved min syge Faders Seng, fordi utallige Exempler havde lært mig, at naar man har væbnet sig imod et forventende haardt Slag, saa er dets Vælde ikke allene meere end halv svækket, men at endog Glæden ved et lykkeligt Udfald er dobbelt stor, naar man havde bereed sig til at tage imod det værste.

Da jeg ikke tvivler om, at du elsker mig ligesaa høyt som jeg dig, saa veed jeg ogsaa med Vished, at du for en kort Tid vil glemme din Kummer ved at høre, at din hengivne Louise troer at have funden en Mand, som hun smigrer sig med at blive meget lykkelig ved, og trygt tør antage til sin Herre og Mester, uden at have Aarsag til at befrygte, at han kunde misbruge den Rettighed, som hun giver ham over sig og sin Villie. Hans Navn er Norbert, han er nogle og tredive Aar gammel, og falder ikke meget stærk i Øynene naar man seer ham første gang, men han har noget saa tækkeligt i sit Væsen, og er saa behagelig i sin Omgang, at ingen kan kiende ham uden at elske ham. Han er Eyere af et meget anseeligt Gods omtrent en ti til tolv Miile her fra Byen, men først og fremmest er hans Hierte ædelt, velvilligt og oprigtigt, og

hans

hans Sæder ustraffelige At det er en Erobring, som jeg har giort ved Badet, kan du let slutte dig til; thi endskiønt jeg tænkte paa intet mindre end at hente mig en Mand der, saa synes det dog meget rimeligt, at han ikke var bleven det, ifald vi ikke just havde giort Bekiendtskabet der, fordi vores Omgang paa alle andre Steder neppe kunde have naaet den Grad af Fortroelighed, og vores Godhed for hinanden reyste sig fornemmelig af vor noye Kundskab, som den ene havde om den andens Tænkemaade.

I mit første Brev derfra berettede jeg dig, at man ved Badet havde den ypperligste Leylighed til at lære at kiende Forskiellen i alle Nationers naturlige Caracteer, siden man fandt nogle af hver der, og i hvor stridige deres Tænkemaade end er i og for sig selv, saa giør Brøndsalen og de ugentlige Baller dem dog til Venner og Bekiendtere, af hvis Omgang al Tvang er forjaget, undtagen den Velanstændigheden udkræver, dog ikke i den vidt udstrakteste Bemærkning; thi det Fruentimmer giorde sig latterlig, som om Morgenen naar Vandet drikkes, vægrede sig ved at tage imod en Mands Arm fordi han var i sit Nattøy, eller blev vred, naar han sagde hende: at han maatte bort for et Øyeblik. Saa enige og fornøyede, som man end lever der med Personer, som man seer for første gang, og maaskee aldrig meere, naar de skilles ad som Badegiester, saa synes man dog at have erholdt en vigtig og betydelig Fordeel, naar man er saa lykkelig at møde en Landsmand; thi uagtet de aldrig har seet hinanden før, saa forenes de

dog

dog ved et meget nøyere Baand, og kan ansees som Søstre og Brødre i en Forsamling af Bekiendtere.

Herr Norbert var den eneste Landsmand min Fader og jeg fandt der; dette giorde ham strax til vores bestandige Selskabs-Broder, og ved den Leylighed vare vi ikke allene Vidner til hinandens Forhold ved mange forskiellige Begivenheder, men vi opdagede endog hinandens lønligste Tanker, saa at Baandet, som Landsmandskabet havde knyttet, blev i en Hast draget meget haardere sammen, ved den sandeste Høyagtelse. Agten avlede Venskab, og dette forvandlede sig uformerkt til en endnu ømmere Følelse, uden at nogen af os vidste det; men en Dag, da han ikke havde kundet undslaae sig for at giøre Partie med nogle af hans Venner til at besee de omliggende Steder, og han blev noget længe borte, yttrede jeg saa megen Længsel efter hans Tilbagekomst, og saa stor en Frygt for at der maatte være tilstødt ham noget Underveys, at min Fader, som ved Badets kiendelige Virkning havde faaet sit spøgende Lune igien, fixerede mig ynkeligen over den ivrige Deel, jeg tog i Herr Norberts Vel. Denne Skiemt gav mig Anledning til at undersøge mit Hierte nøyere, og da jeg fandt at han var det intet mindre end ligegyldigt, saa bragte det mig til den Slutning, at dæmpe Luen, der ulmede i mit Bryst, førend den greb videre om sig, ved at være meere fremmet og tilbageholden imod ham. Jeg udførte det virkelig, og mit Forhold giorde samme Virkning hos ham, som mit Faders Spøg hos mig, saa det ikke varede længe førend han

søgte

søgte Leylighed at spørge mig, hvad Forseelse han havde begaaet, siden han syntes at have tabt min Agt og Yndest? Denne Samtale blev alt varmere og varmere, og underrettede mig fuldkommen om hans Hiertes Følelser for mig; og da jeg ingen Aarsag havde til at tvivle om hans Oprigtighed, saa varede det ikke heller længe forend jeg bekiendte ham, hvor stort et Fortrin han mig selv uafvidende havde bekommet i mit Hierte, tillige med den Forsikring, at saa fremt mine Forældre intet havde derimod, saa skulde hans Ønsker være mine; men dette betingede jeg mig derhos, at han ikke maatte tale til min Fader om denne Sag forend vi vare komne hiem; siden jeg elskede og ærede min Moder alt for høyt til at hendes Biefald over mit Valg kunde være mig ligegyldigt, og for at blive ganske forvisset om, at hun gav sit Samtykke med Glæde, var det nødvendigt, at hun først maatte kiende ham.

Du, min elskede Friderica, er altsaa den eneste, som jeg har aabnet mit Hierte for i denne Post; og jeg er saa stolt og troer, at den Deel du tager i din Venindes Lykke vil være en Modgift, der formaaer at hindre Kummeren til at æde sig alt for dybt ind i din Barm. Men da jeg har givet dig et saa overtydende Beviis paa, at mit Venskab ikke kan tillade mig at dølge noget for dig, tør jeg da ikke haabe, at du vil besvare denne Fortroelighed. Jeg kiender dig alt for nøye, til ikke at være fuldkommen overtydet om, at den bittre Smerte og nagende Grædmelse der skinner frem i hver en Linie af dine sidste Breve,

har

har ikke deres Oprindelse ene og allene af din Faders Sygdom. Din Siel arbeyder under en Kummer, der trykker dig ligesaa haardt, som den du klager over, men af hvad Aarsag skal den være en Hemmelighed for din omme Veninde, hvorfor maae hun ikke deele den med dig? Tvivler du om hendes Villighed i denne Post, eller vil din ædle Barm skaane hende derfor? Hvilke af disse Aarsager det end er, saa ere de meget ugyldige; thi da Judbildningskraften stedse forestiller sig det værste, saa udstaaer min Siel en langt større Angst over dig, end maaskee Tingen udfordrede, naar den var mig bekiendt; lad mig derfor ikke være længere i denne grumme Tvivl, udes din Kummer i min venskabelige Barm, formaaer jeg ikke at raade Bod paa den saa vil jeg ynke/ beklage og trøste dig; min omme Deeltagelse skal forskaffe dig Hvalelse; og jeg vil allene leve for at bevidne dig Styrken af det Venskab, hvormed jeg forbliver

Din

uforanderlige Veninde

Louise Clermont.

To og Tyvende Brev.

Baroneſſe Helmer til Frøken Clermont.

Ja, min Veninde, min i den bitterſte Kummer nedsænkte Siel har følet Glæde, en sand Glæde over min Louises nærværende og forestaaende Lykke! det kunde ikke heller være

M andet,

andet, du maatte blive det, Fornuft og Pligt vare stedse dine Ledsagere, hvorledes kunde du da fare vild, og hvilket Tillæg til din Lykksalighed maae din indvortes Overbeviisning, om at have giort et værdigt Brug af dit anbetroede Pund, ikke være dig; det eneste, som din høyst ulykkelige Veninde misunder dig. Taarene vil væde dine Kinder ved at læse denne Titel, men den tilkommer mig, og det grueligste er, at jeg har fortient det, der er mødt mig. O min evigelskede Louise! Du har fuldkommen Ret deri, at min Smerte og Bedrøvelse ikke ene og allene har sit Udspring af min elskede Faders Sygdom, men Kilden til den er af slig en Beskaffenhed, at min daatterlige Kierlighed forbyder mig at indflye til den Allerhøyeste med Bønner om at forlænge hans Dage, siden jeg frygter for, at jeg ikke længe maatte være istand til at dølge min beklagelige Skiebne for ham, som er lykkedes mig hidindtil, og kom han i Erfaring om hvad jeg døyer; saa vilde mine bittre Lidelser giøre ham Livet til en Byrde, og bringe hans graae Haar med Smerte i Graven.

Imidlertid har dog ingen af de Aarsager, som du anførte, hindret mig fra at søge Lindring i dine mod mig udstrakte Arme, og holdt mig fra at udøse mine Taare og Klagemaal i din venskabelige Barm, allene Skamfuldheden over mine Daarligheder, og at jeg saa ilde havde benyttet mig af dine venskabelige saavelsom fornuftige Raad og Formaninger. Jeg indsaae, at jeg ved at beklage mig tillige anklagede mit ufornuftige Forhold, siden al min Ulykke reyste sig af den Ubetænksomhed, hvormed jeg havde giort det vigtigste Skridt

mit

i mit Liv, men jeg ikke vil forøge min Brøde ved at forstyrre din Glæde ved Engstelser over mig, endskiønt din Forestilling, neppe kan naae end sige overstige mine Lidelser, og derfor med den sandeste Erkiendtlighed for din omme Deeltagelse opfylde din Begiering, og skaffe mit bristefærdige Hierte Luft; siden jeg veed, at du tænker for vel og elsker din Friderica, trods alle hendes Feyl, alt for høyt til at forkaste hende, at hun ikke vilde havt det bedre, og at den, som ikke vilde høre, burde føle; endskiønt det er en ustridig Sandhed, og en Straf, som jeg har fortient.

Du min sande og værdige Veninde, hvis Ømhed og Oprigtighed, saa ofte har bevæget dig til indstændigen at bede og formane mig, at vaage nøye over den opstigende Egenkierlighed og Stolthed, som avledes hos mig ved det store Bifald og de mange Lovtaler jeg nød af alle dem, der nærmede sig mig. Du, som umagede dig saa troeligen for at giøre mig bekiendt med den Tanke, at de fleste af dem, som hævede mig høyest op i Skyerne, søgte allene at drage Fordeele af denne indgroede Forfængelighed hos mig, og at deres Hierter vare langt fra deres Læber. Du, som ved dine Taare søgte at udslette det Indtryk, Hyklerens Smigren giorde i mit Bryst, du er allene istand til af den liden Magt, du i denne Post havde over et Hierte, der saa høyligen elskede og ærede dig, at giøre dig et Begreb om den Høyde min Forfængelighed og Indbildningen om mine egne Fortienester var stegen til. I Følge heraf er du ogsaa den eeneste der kan giøre dig en Forestilling

om den græsselige Fortvivlelse der blev mit Lod, da jeg fik det meest overtydende Beviis paa, at den Mand, som ingen anden Følelse end en daarlig Ærgierrighed og en blind Tillid til hans saa dyre besvoerne Forsikringer om hans umaadelige Kierlighed, og at jeg i hans Øyne overgik en Engel i Fuldkommenheder, havde bevæget mig til at foredrage alle andre, ey allene ikke elskede mig, men endog foragtede mig af ganske Hierte, og denne afskyelige Opdagelse havde jeg iligemaade min ulykkelige Forsængelighed at takke hvormed det gik saaledes til:

Næsten det første heele Aar af mit Egteskab forløb paa den behageligste Maade for mig, og jeg var saa lykkelig, som en høy Rang og alle de med den forbundne Rettigheder og Forlystelser kan gisre et Hierte, der søger sin høyeste Vellyst i dette Skyggeværk. Alle, nogle af min Mands Paarørende undtagen, hyldede min Afgud Egenkierligheden, enhver kappedes om at læse min Villie i mine Øyne, et blot Vink af mig satte et heelt Huus i Bevægelse, og blandt alle disse tienstvillige Aander udmærkede Madame Werlow sig paa en Maade, der forvissede mig om, at hun elskede mig i slig en Grad, at hun var istand til at vove Liv og Blod for mig. Vel nægter jeg ikke, at dersom jeg virkelig havde elsket Baronen, saa maaskee mine egne Følelser havde lært mig, at hans Forhold var meere koldt, end saa brændende en Kierlighed, som han gav sin ud for, kunde tillade, men da jeg nu var vel tient med den, saa tvivlede jeg ikke heller om hans Foregivende, at

de

det var en Virkning af hans Frygt for at mishage mig, og den Attraae han havde at indrette alle sine Handlinger efter mit Behag. Jeg var ham altsaa høyligen forbunden for den Vold jeg troede han gjorde paa sig selv ved at sove i sine egne Værelser, da min Frygtsommelighed foraarsagede mig mange Ulevligheder; og sluttede mig intet mindre end den rette Aarsag til, siden Forslaget kom fra Madame Werlow, der var saa omhyggelig for mig i denne Begivenhed, og Baronen satte sig derimod af yderste Kræfter. Men da hun indstændigen bad ham at forlade sig paa hendes Kundskab i denne Sag, og forestillede ham hvilke skadelige Følger det kunde have for mig om jeg, enten for ikke at forurolige ham undertvang mit Onde, naar jeg havde Biestand nødig, eller af Mangel paa Piads ikke kunde faae det Leye, som jeg fandt meest Hvile i, med det Tillæg, at han ikke kunde elske mig, men allene sig selv, saa fremt han vægrede sig derved, saa maatte han omsider give efter. Fra den Tid af beklagede hun sig ofte for mig, at Baronen var bleven hende vred, og kunde ikke tilgive hende det Forslag, som hun af Omhue for min Helbred havde vovet at giøre, men bebreydede hende idelig, at hun til Belønning for den Tillid han havde sat til hende havde krænket ham paa det empfindtligste; og var Aarsag i, at han, saa snart jeg klagede over det mindste, tilbragte Natten i den dødeligste Angst, siden han stedse frygtede det værste, saa snart han var fra mig.

En Dag, da jeg vilde gaae ind til min Mand for at spørge ham om noget, hørte jeg at man var temmelig høy-

roſtet i hans Cabinet, og ved at lyde nøyere til kiendte jeg hans og Madame Werlows Reſt. Jeg tvivlede ikke om, at begges Kierlighed til mig var Aarſagen til deres Heftighed, og for at kiøbe min Forſængelighed ved at høre min Mands Klagemaal over at være berøvet den Fornøyelſe at række mig ſelv Haanden ved alle de Leyligheder jeg behøvede Hielp, ſaa beſluttede jeg at blive ſtaaende, og ſnappe hvert et Ord op. Det første jeg kunde ſamle af hvad der blev talt, var diſſe Ord af min Mand: Men hvor i al Verden ſkal jeg faae alle de Penge fra Micha, og hvad kan du bruge dem til? Da dette var en ganſke anden Materie end den jeg ventede, og denne særdeles fortroelige Tone imellem dem ganſke nye og fremmet for mig, ſaa begriber du lettelig, at den satte mig i Forundring, men hvilke gruelige Bevægelſer bemægtigede ſig ikke min Siel, da Madame Werlow ſvarede ham: Det er lige ſaa lidet min Sag, hvor du faaer dem fra, ſom det kommer dig ved, hvad jeg bruger dem til, nok er det, at jeg vil have dem. Meener du, at jeg ſkulde lade mig det mindſte afkorte i Summen, ſom du har forbundet dig til at betale mig, for den ſtore Ære jeg nyder ved at være Skidentærne for det opblæſte Dyr, ſom du kalder din Kone? Mon hun er et Haar bedre end jeg, fordi Præſten har holdt en dum Sladder for eder? Og jeg gad gierne vedſt, hvem af os du ſkylder meeſt, enten mig, der har opoffret dig min Ære og Uſkyldighed, eller hende, der ikke havde ſeet dig an over Skulderne, naar hun ikke var bleven til en ſtor Frue ved dig? Du ager altſaa ſkammelig feyl, derſom du bilder dig ind, at jeg kan eller vil taale, at mit elſkværdige Barn ſkal gaae ſom en

Kieltring,

Kieltring, da der anskaffes fyrstelige Prydelser til en Unge, der ikke har saa store Rettigheder, som min Søn; thi hans Moders Adel er alle Dage ligesaa god som dens, der vendtes, og dernæst har han Kierlighed at takke for sit Liv, og den anden en tvungen Pligt, saa fremt du ellers er Fader til den, som jeg dog næsten skulde tvivle om, siden hendes Naade i ingen Maade har det heedere for dig, end du foregiver, at have det for hende, og har du ikke løyet for mig heri, saa kan hun umuelig være bleven frugtsommelig ved dig, med mindre det er gaaet til ved Hexerie.

Hvor rasende denne Tale giorde mig kan jeg umuelig beskrive dig; men her drog jeg Nytte af min Forsængelighed, siden den holdt mig fra at bryde ind til dem som jeg var sindet; jeg blev altsaa staaende, og ventede at Baronen skulde jages i Harnisk over en Tvivl, der fornærmede hans Ære saa vel som min, men i det Sted sagde han: Hvor kan du være saa ubillig, min Siels Udvalgte, at giøre mig en Forbrydelse af det, som jeg ikke har ringeste Deel i? Det er jo ikke mig, der giør de prægtige Forberedelser, du forekaster mig, og lige saa lidet faaer hun noget af mig til dem; hun med samt Ungen er mig saa ligegyldig, at jeg kunde see dem begge være nøgne, uden at ynkes over dem, men har jeg Magt til at forbyde hendes Fader at give hende alt hvad hun peger paa? En herlig Forklaring! raabte hun, og som i Grunden ikke siger andet, end at den gamle Nar elsker denne storagtige og latterlige Dukke tusende gange høyere, end du mig, der har opoffret alle Ting for dig, og hvem veed'

om du ikke selv har forgabet dig i hende, naar man seer sig om, men lad mig kun merke det ringeste dertil om du tør, du skal sikkert faae det dyre betalt; thi jeg skal ikke allene tage Dom over dig for min Obligation, og giøre mig betalt i de Herligheder, din deylige Baroneſſe kroer sig saa meget af, men jeg skal endog opirre alle dem, som du har taget ved Næsen og forsyne dem med slige Beviiser, at alle dine Trækker og Rænker skal komme for Lyset, og du blive en Skiendsel for den heele Natur. Min elskede, min tilbedede Engel! sagde min Mand i den kierligste Tone, hvor kan du tiltroe mig saa slet en Smag? Troe mig, min Kierlighed til dig er saa heftig og bestandig, at jeg ikke engang finder Behag i Forandring; man kan neppe gaae med større Modbydelighed til Retterstædet end jeg gik i Brudesæng; og havde jeg ikke frygtet for at faae hendes Fader paa Halsen, saa havde jeg ikke fuldbyrdet dette forhadte Giftermaal; thi min Modbydelighed derfor var saa stor, at jeg med Glæde havde kiøbt een til at beklæde mit Sted, dersom jeg havde været vis paa, at hun ikke havde merket Bedrageriet.

Dette udtrykkede saa yderlig en Foragt, at det fortnede for mine Øyne ved at høre det; men for ikke at unde disse Uhyrer den Glæde at være Vidne til den Tilstand, jeg var bragt i, skyndte jeg mig med vaklende Trin ind i mit Kammer, og efter at jeg var kommen mig nogenledes, og havde samlet mig Kræfter, men desværre ikke Eftertanke, ringede jeg, og befalede at kalde Baronen ind til mig. Han indfandt sig ogsaa paa Øyeblikket, og da Oproret i min Siel

stod

stod tegnet i mit Ansigt, saa løb han hen til mig med det Spørgsmaal: Hvad er der mod min Siels Glæde? og vilde slaae sine Arme omkring mig. Men da min Stolthed og ikke min Kierlighed var fornærmet, saa stødte jeg ham fra mig med den foragteligste Mine, og sagde: De Arme, min Herre, der ere besmittede ved Omfavnelsen af mit Kiøns Skiendsel, ere alt for uværdige til at røre mig, de behøver altsaa ikke at forstille dem længere, siden den Samtale, som jeg nyeligen var Vidne til imellem dem og deres foregivne Paarørende, ikke allene har opdaget mig Slegtskabet, der er imellem dem, men endog deres afskyelige Hierte og Tænkemaade. Imidlertid maae De ikke troe, at jeg har ladet Dem kalde for at giøre Dem Bebreydelser, eller at føre Klagemaal over deres nedrige Forhold imod mig. Min Siel foragter Dem alt for høyt, at jeg kunde nedlade mig til nogen af Deelene; alt hvad jeg har at sige Dem bestaaer deri, at jeg paa Øyeblikket vil have Madame Werlow af Huuset, det skiendige Creatur, maae aldrig meere komme for mine Øyne, og jo mindre De vil falde mig besværlig med Deres Nærværelse, jo kierere skal det være mig.

O min Louise! foragt ikke din Friderica, naar hun aabenhiertet ti staaer dig, at min Forfængelighed, til Trods for al den Ydmygelse jeg havde udstaaet, endda gik saa vidt, at jeg ikke troede mine egne Øren, men smigrede mig med, at Baronen ikke havde meent det ringeste af alt det, han havde sagt til Madame Werlow, men at han af Frygt for at Deres Fortroelighed maatte blive mig bekiendt, allene havde

søgt at stille hende tilfreds ved Forsikringer, som hans Hierte ikke havde mindste Deel i, og at hans Kierlighed til mig vilde tvinge ham til at anholde om Forladelse for mine Fødder med de indstændigste Bønner og nedrindende Taare. Lydighed i at opfylde min Begiering, eller rettere sagt Befalning, ansaae jeg for en afgiort Sag; men endskiønt mit Haab voxede ved den Forvirring hvormed han i Forstningen hørte paa mig, saa knuses det dog i en Hast, da han med høy Latter svarede mig: Jeg merker, at De betiener Dem af Advocaternes sædvanlige Kneb, naar de har en slet Sag, da at giøre en umaadelig Paastand for dog at erholde noget. Dette skal ogsaa bevilges Dem; thi De kan forlade Dem til, at Deres sidste Begiering skal blive meget nøye opfyldt, men den første er saa latterlig og ufornuftig, at jeg skammer mig paa deres Vegne, at De ikke selv har indseet, at jeg hverken kunde eller burde tilstaae Dem den.

Hans Latter, Frækhed og spottende Mine og Tone, der var saa ganske stridig mod min Forventning, forbitrede mig saa høyligen, at jeg havde Møye med at faae disse Ord frem: Hverken kunde eller burde! og jeg paastaaer at den skal og maae efterkommes til Punct og Prikke; thi jeg vil ikke leve under Tag med det skamløse Dyr. — Saa kommer De ogsaa til at rømme Huuset; thi hende mistede jeg ikke af det for alt det Guld, der er i Verden; men da De ikke kan giøre dette Skridt, uden at have min Tilladelse dertil, ifald jeg ikke med Magt skal hente Dem tilbage, saa giør De allerbest mod Dem selv, at være ganske roelig og ikke giøre Ophævel-

ser

ser over noget, som De kunde seet forud. — Kunde jeg seet forud, at De var det nedrigste Menneske, som Jorden eyer, meener De da, at jeg for min Livstiid havde bunden mig til den skiendigste Meeneeder, Forræder og Hykler? — Ingen anden Æretittel, om jeg maae bede, min naadige Frue Baroneſſe, end den, der havde saa megen Tillokkelſe for Dem; og siden De fik Deres Hiertes høyeſte Ønske opfyldt ved at blive et Medlem i den adelige Verden, saa antag ogsaa dens Skikke og Sæder, og røb ikke Deres Herkomſt ved en borgerlig Tænkemaade. De har levet alt for længe iblandt de Store til at være uvidende om, at Kierlighed sielden eller aldrig knyter Ægteskabs-Baandet imellem Dem, Elskerens Forsikringer er i saa Fald kun blotte Talemaader, og har De antaget mine for andet, saa har De derved røbet en stor Taabelighed; thi man pleyer at sige, at man i Almindelighed dømmer andre efter sig selv, og da De undertvang Deres Kierlihed til Herr Walmann for at blive Baroneſſe; saa var intet naturligere, end at Deres saa høyt berømte Fornuft burde underrettet Dem om, at jeg paa min Side bragte Deres Herr Faders Øndeſt ved Hoffet et lige Offer.

Foreſtil dig nu, hvorledes jeg, som havde umaget mig for at undertvinge hver en opſtigende Tanke, der mindte mig om Walmann og hans Fortieneſter, maatte blive til Mode ved at høre, at min uværdige Mand ikke allene havde læſt i mit Hierte, men havde endog den Grumhed, at forholde mig min begangne Daarlighed, som han havde høſtet Frugten af, og det paa en Tid, da jeg ui stod den grueligſte Straf for

den.

den. Han var alt for nedrig i mine Øyne til at retfærdiggiøre mig ved den Forsikkring, at han var mig kierere end Walmann, jeg svarede ham derfor: Uhyre! søg ikke ved Forhaanelser at forøge din skammelige Behandling. — De har slet ingen ond Medfart at beklage sig over, tusende i mit Sted havde ikke paalagt sig den Tvang, som jeg har giort; thi da De fandt Deres Stolthed smiggret ved at stille sig an, som om de troede, at jeg elskede Dem, saa giorde jeg mit til at lade Dem nyde denne Triumpf, og mit Forhold fornægtede det saa lidet, at De var tvungen til at staae paa Luur efter mig for at opdage mit Hiertes Meening angaaende Dem. Krænker det Dem, saa er jeg uskyldig deri, og De kan tilregne Dem det selv, at De har faaet alle Nysgierriges sædvanlige Løn. Mig har det sikkert været til Fordeel siden det har forskaffet mig den Friehed over mine Handlinger, som tilkommer en Mand; men paa det De skal see at jeg er billig, saa maae de være lige saa uindskrænket paa Deres Side; ja det som meere er, saa vil jeg for Deres Skyld giøre Bekiendtskab med Herr Walmann, og selv bringe ham til dem; en Fornelighed, som ingen Kone kan vente sig, end sige være berettiget til. — De skal ingen Ulevlighed giøre sig for min Skyld; svarede jeg; thi da jeg maae tilstaae, at jeg ønsker saa lidet som muligt at være Dem forbunden, saa er jeg sindet at forespørge mig hos min Fader, hvor vidt en Kones Rettigheder strækker sig. — Det staaer Dem fridt for, men hverken i Dag eller i Morgen; thi Deres Helbred er mig for vigtig og Pandtet paa vores inderlige Kierlighed alt for dyrebart, at jeg kunde tillade, at Vognen skulde foraarsage Kroppen

pen lige saa stor en Bevægelse, som Sindet synes at være i. Denne bittre Forbaanelse besvarede jeg ham allene med en Strøm af Taare, der brød frem imod min Villie, hvorpaa han i en meget bydende Tone sagde: De forstaaer vel Madame, at jeg ikke vil have, at De i to Dage maae tage ud af Huuset, og haaber, at De er saa fornuftig at skaane baade Dem og mig for at giøre denne min Villie bekiendt for Domestiquerne. Hvorpaa han bukkede meget dybt, gik ud, fra mig, og efterlod mig i den grueligste Tilstand, som nogen kan forestille sig.

Det jeg gruede allermeest for var, at Madame Werlow maatte komme ind til mig efter Sædvane for, som hun pleyede at sige, at indhente mine Befalninger; thi mit Sind var saa opbragt, at jeg følede hos mig selv, at jeg ikke kunde see hende, uden at staae Fare for at forløbe mig paa en Maade, som jeg siden efter havde skammet mig ved. For altsaa om mueligt, at sette mig i Sikkerhed derfor ringede jeg efter min Lise, og under Forevendning af en græsselig Hovedpiine klædte jeg mig af og gik i Sæng, jeg befalede hende at blive siddende hos mig, og sige til alle de, der kom, at jeg ikke vilde tale med nogen, men trængte meget stærk til Roelighed. Madame Werlow kom ikke, og lidet efter at jeg havde lagt mig kiørte Baronen ud, og det første han kom hiem gik han lige ind til mig som han pleyede, og stillede sig meget bekymret an, da Lise sagde ham min givne Befalning, og Aarsagen til den. Han formanede hende paa det nøyeste ikke at vige fra min Seng den heele Nat, og naar han da i Mor-

gen

gen af hendes Beretning hørte at hun havde vaaget nøye over mig, saa skulde han vise sig erkiendtlig derfor, men især maatte hun strax kalde paa ham, om der yttrede sig feberagtige eller andre betydelige Tilfælde. Denne Nat var den gruesomste, jeg havde oplevet, og da der ikke kom mindste Søvn i mine Øyne saa havde jeg Tid nok til at anstille mine Betragtninger. Min Mands Utroeskab, Madame Werlows Frækhed og det jeg burde vente mig af begge Deele, krænkede mig ikke saa meget, som mit Hiertes Overbeviisning, at jeg fortiente den Bebreydelse han havde giort mig angaaende Tillokkelsen hans Rang og Titel havde havt for mig, og min Stolthed var høyligen fornærmet, at jeg med al min Klogskab ikke havde kundet læst saa tydeligen i hans Hierte, som han i mit.

Paa hvad Kandt jeg end betragtede min Forfatning, saa fandt jeg intet uden Anledning til Kummer og Græmmelse, men ikke mindste Glimt af Haab til Redning af den Elendighed; jeg havde styrtet mig i; min Fader var den eneste jeg kunde vente mig Bistand af, men for det første indsaae jeg meget vel, at hans Kræfter vare utilstrækkelige dertil, med mindre han kunde formaae en høyere Magt til at beskytte mig, og det saae jeg ikke kunde skee paa anden Maade, end at jeg gik tilbage i mine Forældres Huus, og Baronen blev paalagt at give mig noget vist aarligen; men dette Hielpemiddel forekom mig værre end det Onde selv; thi forinden den Triumpf det vilde give hans Paarørende over mig, saa havde jeg tillige af Madame Werlows

ond-

ondskabsfulde Anmerkninger over min Frugtsommelighed den største Aarsag at befrygte, at Baronen og hun maatte bringe Verden til at troe, at han havde sendt mig fra sig, hvorved min Ære maatte komme til at lide, og den var mig saa dyrebar, at jeg heller vilde udstaae den skammeligste Behandling end sette den i Fare. Dernæst var min Faders Helbred paa nogen Tid bleven saa slet, at jeg med Føye burde frygte for, at hans Græmmelse over at see sit Barn ulykkeligt og elendigt maatte forøge hans Sygdom og forkorte hans Dage. Baade Kierlighed og Pligt forbød mig altsaa at søge Hielp hos ham, men da Baronen ved at forbyde mig at tage til ham syntes at frygte for at han maatte faae Kundskab om hans Forhold, saa besluttede jeg at betinge mig visse Vilkaar af ham for at vedligeholde min Tavshed.

Det var neppe ret Dag førend min Mand kom ind at erkyndige sig med den største Omhyggelighed hvorledes jeg befandt mig, og mit Svar var kort og kolt: saaledes, at jeg vil blive for mig selv i mit Kammer. Efter nogle Indvendninger og Forestillinger om, at en friskere og friere Luft maatte være mig tienligere lod han det blive derved, og jeg saae ingen uden Lise den heele Dag, undtagen et Øyeblik om Eftermiddagen, som Baronen tilbragte hos mig førend han tog ud, uden at lade sig merke med det ringeste af hvad der Dagen tilforn var forefalden imellem os. Mit Forsæt var at vedligeholde denne Levemaade i den Maaneds Tiid der var tilbage for min Nedkomst

og

og dersom Gud sparede mig Livet, da i den Tid, jeg laae inde, at søge at udfinde et Middel til at giøre mig Livet saa behageligt, som det kunde bestaae med Pligt og Samvittighed. Men da jeg den tredie Morgen gav Baronen at forstaae, at jeg vilde tilbringe den Dag, som de tvende foregaaende, saa svarede han mig, at hans Omhue for mit Vel tvang ham til at sette sig derimod, siden den bestandige Eensomhed var mig meget skadelig, og dersom jeg endelig vilde blive i mit Kammer, saa vilde han ikke nøde mig til at forlade det, men saa vilde han lade nogle gode Venner, som han havde bedet til Bords sige af igien; for at spise med Madame Werlow hos mig, og at jeg nu maatte vælge mig hvilken af Deelene jeg helst vilde, Jeg forsikkrede ham, at ingen af disse Forslag stode mig an, men da han sat en græsselig Eed paa, at det skulde blive ved et af Dem, saa vælgede jeg at holde hans indbudne Giester med Sælskab; thi endskiønt jeg meget vel merkede, at Hensigten var at paabyrde mig Madame Werlows Sælskab Dagen efter, saa ansaae jeg det dog for en Vindning, at udsette hendes for mig modbydelige Syn til Dagen efter.

Da jeg ikke er nær ved Enden endnu af denne ubehagelige Beretning, og mit Brev allerede er græsselig langt, saa vil jeg fare fort med den i mit næste Brev. Jeg veed, at din Kierlighed vil bevæge dig til Medynk over mig, men jeg veed tillige, at du ikke kan billige mit Forhold. Imidlertid vil jeg haabe, at min Louise skal faae meere Aarsag til at

være

være fornøyet med mig i det jeg har tilbage, at sige hende, og blive overbeviist om, at hendes viise Raad og Formaninger ikke har været ganske spildte paa

Hendes

beklagelige Veninde

Baroneſſe Helmer.

Tre og Tyvende Brev.

Baroneſſe Helmer til Frøken Clermont.

Jeg endte min ſørgelige Beretning med Løftet jeg gav Baronen om at tage imod hans Gieſter; og jeg maae lade ham vederfares den Ret, at hans Valg var falden paa dem, ſom han vidſte jeg gad helſt ſeet. Jeg merkede ogſaa, at han havde været ſaa liſtig at ſige Dem, at jeg var meget frygtſom og tungſindig over den Tid ſom nærmede ſig mig, men da den forøgedes, ſaa ſnart nogen ſpurgte om Aarſagen til den, ſaa maatte De ikke lade ſig merke for mig, om De fandt mig anderledes end jeg pleyede at være. Da altſaa enhver umagede ſig for at vedligeholde Munterheden i Sælſkabet, og der ikke forefaldt det mindſte, der kunde opvække ubehagelige Foreſtillinger hos mig, ſaa nægter jeg ikke, at jeg følede en ſlags Lettelſe i mit nedſlagne Sind, ved det, at min Indbildningskraft uformerkt blev draget bort fra de ubehagelige Billeder, ſom jeg i min Enſomhed havde idelig for Øye. Da jeg kom til,

bage i mit Kammer syntes jeg at skylde mig selv, at vedligeholde den Forfatning jeg var kommen i for at forskaffe mig en bedre Nat end de forrige havde været, og dertil vidste jeg intet bedre Middel, end at fornøye mig med at læse endeel af dine kiere Breve igiennem.

Jeg begyndte paa de sidste, og fornøyede mig virkelig over din Beskrivelse over Levemaaden ved Badet; og de mange forskiellige Figurer, som man der blev dagligen vaer, men da disse vare igiennemlæste fik jeg fat paa det sidste du havde skrevet mig til førend du reyste hiemme fra. O min Louise, forkyndte en prophetisk Aand dig den Skiebne, der ventede paa mig, eller havde dit af Fornuften oplyste Øye opdaget den afskyelige Hemmelighed, som mit forblindede Syn ikke kunde blive vaer, siden dit Venskab søgte at drage mig fra den Afgrund jeg har styrtet mig i. Den Vished jeg nu har om, at Baronen aldrig har elsket mig, og Følelsen af hvor lykkelig jeg var medens jeg troede det frem for nu, overtyder mig om hvor rigtig din Slutning er, at Uvidenhed er alt hvad en Kone i slige Tilfælde bør ønske sig, og denne har jeg ved min utidige Begierlighed efter at kildre min Forfængelighed med de Lovtaler, som jeg daarligen bildte mig ind laae paa Baronens Tunge saa ofte han aabnede sin Mund, selv betaget mig; thi om jeg end vilde, saa kunde jeg dog ikke dølge for mig selv, at hans Forhold ikke har bragt mig af min Vildfarelse: og dog er dette ikke det værste jeg har at anklage mig for. O min øyrebare Veninde, jeg slog Øynene ned af Skamfuldhed,

fuldhed, og Blueſel farvede mine Kinder; da jeg ſammenligne-de min Opførſel imod Baronen med den, ſom du anførte, og forſikkrede at være det eneſte Middel til at faae en Egte-mand bragt fra ſin Vildfarelſe Den Stilſtand, der paa den anførte Maade var tilveyebragt i mine oprørte Sandſer, gav Fornuften ſit Herredømme igien, og jeg indſaae hvor viiſe-ligen jeg havde handlet, om jeg, efter at den ulykkelige Op-dagelſe var giort, ikke havde ladet mig forſtaae med hvad jeg vidſte, men ved Venlighed og Sagtmodighed ſtræbet efter at bemægtige mig det Hierte, ſom jeg troede var mit, og lært ham at kiende Forſkiellen imellem en deeltagende og kierlig Egtefælles Omgang og en egennyttig og herſkeſyg Maitreſſes.

Ak! ſagde jeg til mig ſelv, ſaae han ikke i mig en Fu-rie, der i Raſerie og Harme endnu overgik Madame Wer-low? Hvad ſkulde bevæget ham til at bryde en Lænke, ſom Vanen og Kierlighed giorde ham taalelig, for at paatage ſig een, der truede at trykke ham med dobbelt Vægt, og giøre ham til en meere underkuet Slave end han allerede var? Vel er det Offer, hun beraaber ſig paa at have bragt ham, ſkam-meligt og laſtværdigt; men ſaa dybt, ſom det end fornedrer hende, ſaa ſmigrer det dog hans Egenkierlighed, mine Be-breydelſer maae derimod ypirre den, ſiden de ikke avles af en ſkuffet Kierlighed, men en opbragt Stolthed, og da han har indſeet, at jeg, ved at overgive mig i hans Vold, allene offrede til den, ſaa har han ikke aldeles Uret, om han troer, at Deeltagelſen i hans Rang og Formue, er alt hvad han ſkyider mig. Denne Selvkiendelſe forenet med et Glimt af

Haab, at maaskee en formerket Koldsindighed hos Baronen havde givet Anledning til Madame Werlows Trætte med ham, bragte mig til at fatte den urykkelige Beslutning af al Magt at stræbe efter at giøre mig elsket af den Mand, som jeg selv havde valgt mig, og om det ikke lykkedes mig, da i det mindste at overtyde ham om, at Kierligheden til mine Pligters Opfyldelse havde en ulige stærkere Magt over mig end Forfængeligheden. Jeg troede at den beste og sikkerste Maade til at sette det lykkelig i Værk paa, var at omgaaes ham paa den Maade, som du troer at være den eneste og beste til at kalde en utroe Egtefælle tilbage. Dette tør jeg helligen forsikkre at have fra den Tid saa høye iagttaget, at Baronen ikke har havt ringeste Føye til at besvære sig over mig, og endskiønt det paa en vis Maade har giort min Tilstand værre, saa har det dog forskaffet mig den store Trøst at være tilfreds med mig selv.

Efter at jeg havde tilbragt den største Deel af Natten med at bestyrke mig i mit fattede Forsæt, forlod jeg min Sæng temmelig munter, og nød om Middagen en slags Triumpf over Baronen og Madame Werlow ved at blive den Forvirring vaer, som en ganske anden Opførsel af mig end de ventede sig, satte dem begge i. Jeg var munter og snakkesom; viiste en kold Ligegyldighed mod hende, men en saa forekommende og kierlig Opmerksomhed for Baronen, som jeg ikke havde giort i den Tid da jeg troede, at han tilbad mig. Denne Omhue til at tækkes ham, er fra den Tid meere forøget end formindsket; jeg har endog havt den Fornøyelse ved

et

et par Leyligheder at beviise ham nombedet betydelige Tieneſter, og dog saaledes, at han kunde ſtille ſig uvidende om, at han var mig forbunden. Jeg ſpaaede mig ogſaa den ønſkeligſte Virkning af den i Begyndelſen; jeg læſte meere end en gang Skamfuldhed blandet med Ømhed i min Mands Øyne, men det varede ikke længe forend de kappedes om at prove min Taalmodighed paa det haardeſte; thi saa snart ingen af Tienerne vare tilſtæde undſaae de ſig ikke ved at give hinanden de kierligſte Navne i min Nærværelſe; men jeg havde tillige den Græmmelſe, at ſee Ting, hvormed jeg troede at forpligte min Mand, i Madame Werlows Hænder, og naar jeg ſtillede mig an, ſom om jeg hverken gav Agt derpaa, eller merkede Hensigten, saa kunde jeg læſe Forbittrelſen i min Mands Øyne, fordi de ikke havde formaaet at opirre mig.

Da jeg nu ikke vidſte om Aarſagen til denne umenneſkelige Behandling reyſte ſig af Følelſen over, at jo nøyere jeg iagttog mine Pligter, jo ſtraffældigere var han, eller om Madame Werlow havde funden Leylighed til at bilde ham ind, at jeg hevnede mig over ham, paa hans og min Æres Bekoſtning, og ſom ſyntes mig meget troelig af det, jeg havde hørt hende ſige til ham, saa holdt jeg det raadeligſt til at forekomme al Bagvaſkelſe og ſlette Udtolkninger at ſkye alle Forlyſtelſer, saa meget, ſom det ſtod i min Magt, og for at have en gyldig Aarſag dertil foretog jeg mig at amme mit Barn ſelv; og denne Forretning holder mig rigelig ſkadesløs for de Forſamlingers Tab, ſom jeg engang var saa daarlig

at anſee for Middelpuncten af al den jordiſke Lykſalighed. Men opfyldes mit moderlige Hierte af den reeneſte Glæde ved at ſee min kiere Dreng vore og tiltage under min Omhue og Pleye, ſaa igiennemboeres det derimod ved den Ligegyldighed, der næſten grændſer ved Afſkye, ſom hans Fader viiſer imod ham. Foreſtil dig engang hvorledes jeg maae være til Mode ved at ſee ham kyſſe og favne Madame Werlows Søn, at tage ham paa Skiødet ved alle Leyligheder, give ham alt hvad han peger paa, da han endnu ikke har kundet bequemme ſig til at røre ved ham, ſom jeg har bragt til Verden.

Alle de, ſom vide, hvor lykkelig jeg har været indtil for nogle Maaneder ſiden, og kiendte ſaa min nærværende Forfatning, De vilde maaſkee troe, at denne umaadelige Forandring maatte have bragt min Elendighed til ſin høyeſte Spidſe, og dog er det ikke ſaa; det værſte og utaaleligſte Stød er tilbage; hidindtil har jeg kun været en ulykkelig Kone og en bedrøvet Moder, mit Bryſt maae og ſkal føle alle Naturens Beængſtelſer og derfor venter jeg mig hver Time det græſſelige Budſkab, der ikke allene ſom Datter ſkal bringe det til at blode over den værdigſte, den beſte Moders grumme Skiebne, men endog nages af den grumme Bebreydelſe, at hendes Daarlighed har foraarſaget hendes Moders Elendighed. Paa det du ikke ſkal troe at denne fortærende Rædſel er avlet af tungſindige Griller, ſaa vil jeg ſige dig hvad den grunder ſig paa, og naar du har hørt det, ſaa vil din ædle Siel føle den ſtørſte Medynk over en Kone, ſom hidindtil er bleven misundet, ja maaſkee vil du endog vredes over min Fa-

der

ders Aske, fordi han har sat sin Kones Vel i Vove for at fremme sin Daatters Ønske.

Glæden min Fader følede over at see en Daatter-Søn giorde ham stærkere end han virkelig var, men faa Dage efter at han havde været Fadder til ham, maatte han gaae til Sengs, og den Længsel han yttrede efter mig, og min egen Attraae at see til ham, var Aarsag, at jeg toy meget tiilig i Kirke efter min Barselsæng. En Dag da han havde havt en meget slet Nat, sendte han om Morgenen efter min Mand og mig, og da vi havde været der noget, og han havde overtalt min Moder til at legge sig, siden hun havde vaaget heele Natten hos ham, saa befalede han, at man skulde lade os blive allene hos ham; reyste sit matte Hoved med megen Besværlighed fra Puden og sagde: De Øyeblikke jeg har tilbage, mine Børn, ere meget faa, og jeg er bereed til at aflegge den jordiske Hytte paa første Vink; og burde jeg murre, da ieg har opnaaet mit høyeste Ønske ved at see dig, min Friderica i en værdig Mands Hænder, og eders kierlige Baand draget haardere sammen ved et Pandt, som I begge skylde den nøyeste Omhue og den oprigtigste Kierlighed. Kiendte jeg mindre til Deres uegennyttige Hierte, Herr Baron, og kunde jeg tvivle om, min Daatter, at du kunde forglemme den mindste Todde af de Pligter, du skylder din fortræflige Moder, saa vilde Angesten over hendes Skiebne giøre mig Dødens Time grum og bitter; thi det første mine Øyne ere lukkede, saa har hun ingen anden Ven, ingen anden Tilflugt paa Jorden end eder, og hun har dobbelt Rettighed til den om-

meste Kierlighed af eder. Lad hende derfor aldrig savne den, opfyld eders Pligter saaledes imod hende, som I vil staae til Ansvar derfor, naar det vigtige Øyeblik nærmer sig eder; thi ellers har hun storste Foye til at hade min Aske; fordi min Tillid til eders Tænkemaade har overgivet hende ganske i eders Vold; og paa det I kan være overtydet om, at I aldrig kan lade hende vederfares meere end Ret, saa maae jeg sige eder, at den Kongelige Naade, som I har nydt og endnu nyder Frugten af, den har jeg tilkiobt eder paa hendes Bekostning. Da jeg stedse havde undseet mig ved at begiere noget for mig selv af en Konge, som belønnede mig langt over mine Fortienester, saa ndbad jeg mig, at den Naade, som han efter min Død tiltænkte min Familie, maatte viises imod Dem Herr Baron, siden min Kone, om hun overlevede mig, vilde være tilstrækkelig forsørget ved det, hendes Børn skyldede hende; og i Følge deraf har hun intet at vente sig af Hoffet.

Hvad han sagde meere veed jeg ikke; thi Smerte og Forstrækkelse, over at vide min Moder i min Mands Vold forøgedes i saadan Grad ved de afskyelige Bevægelser, der viiste sig i hans Øyne, at jeg sank ned paa min Faders Seng i saa heftig en Graad, at den næsten havde qvalt mig. Min eneste, min beste Veninde, kan du vel vaasaa forestille dig en ærneligere Forfatning end min; der ved en døende Faders Seng, midt i de bittre Følelser over hans ubodelige Tab, af Kierlighed til min Moder, saae mig tvungen til at sende den græsselige, den unatur-

lig

lige Bøn til Herrers Herre, at giøre Ende paa min Moders Liv førend min Fader drog det sidste Suk. Fra det Øyeblik af har neppe nogen Kummer været at ligne imod min; vaagende og sovende har jeg seet min Moder nødtrængende og hielpeløs paa sine gamle Dage; forskudt af en Svigerson, forhaanet og foragtet af dem, som forhen bøyede sig for hende, og midt i disse sørgelige Billeder, der omringer mig, viige tilbage med Afskye for mig selv, som den eneste og egentligste Aarsag til al den Jammer og Elendighed, der forestaaer hende, og jeg allerede er nedsænket i. Den eneste Trøst, som mit Hierte kan føle, er den, at jeg har dulgt min Mands Tænkemaade for min Fader; han er roelig og ubekymret for sines Vel, men hvilken Angst og Qval var ikke hans Hierte bleven et Rov for, dersom han havde seet sin Kone og Daatters Beskytter i hans rette Skikkelse.

Jeg kaldes i største Hast til min Fader; maaskee har han allerede overvunden; mit Hierte bæver! saa snart hans Øyne ere lukkede, ak Louise, saa vil, saa maae min Moder hade mig; og dersom du da ikke staaer mig bie, saa har jeg ingen Ven, ingen Trøst meere paa Jorden. Farvel; Farvel!

Baroneſſe Helmer.

Fire og Tyvende Brev.

Frøken Clermont til Baroneſſe Helmer.

Min værdige, min fortræflige Veninde, fat Mod og fortſet din Vey ſaa uforſagt paa Pligternes Bane, ſom du betraaede den kiek og ſtandhaftig paa en Tid og i en Begivenhed, der har bragt utallige til at forlade den; og vær forviſſet om, at du vil høſte de herligſte Frugter af dit fornuftige og uſtraffelige Forhold. Men gaae ikke heller for vidt, min Friderica, i Foreſtillingen om det, en Kones Pligter kræver af dig; thi vel ſkylder du din Mand meget; men dig ſelv og dit Barn ſkylder du om ikke meere, ſaa dog ikke mindre. Søg derfor ſaa meget ſom mueligt at forjage alle qvælende Foreſtillinger af din Barm, haab meget, men frygt lidet, og det tryggeſte Middel at naae dette Maal er ideligen at ſee frem ad, men aldrig tilbage, uden for at glæde dig over hvor mandigen du har betvungen en farlig Skrøbelighed. En giort Gierning ſtaaer ikke meere til at forandre, og følgeligen er alle Klagemaal derover ikke til mindſte Nytte; bær derfor Følgen af dit ubetænkſomme Valg med Taalmodighed; ſvæk ikke Sindets og Legemets Kræfter med haardere Bebreydelſer imod dig ſelv, end du fortiener; thi da du ikke har ſkadet nogen anden end dig ſelv, og du maae ſelv bære Straffen derfor, ſaa giør dig din Skiebne ſaa taalelig, ſom mueligt, ved ſtedſe at betragte den fra dens behageligſte og fordeelagtigſte Side.

Der

Der er næsten ingen Ulykke i Verden, som jo i en vis Forstand har en Lykke i Følge med sig, og naar du allene vil anvende din ypperlige Forstand til at udleede den sidste, saa vil den første ikke allene tabe meere end sin halve Vægt til at nedtrykke dig, men du vil endog om føye Tid tabe den ganske af Sigte. Maaskee siger du her til dig selv; Ja; min Louise har godt ved at snakke, i en kierlig Faders og Moders Favn, med den behageligste Udsigt i Fremtiden ved Foreeningen med en dydig og veltænkende Mand kan hun letteligen udfinde Lykken Ulykken fører med sig, siden hun hverken føler, eller frygter for at føle den. Men du fornærmer mig sikkert, dersom du troer, at jeg kan være lykkelig, saa længe du er et Rov for de grummeste Smerter; du er ubillig og uretfærdig, dersom du ikke er forvisset om, at mit oprigtige Venskab gior mig deelaatig i hvert et Slag, der enten truer eller rammer dig. Du har fra Barndommen af været min ømme, oprigtige og fortroeligste Veninde; Pligt og Følelse har ved dine Gien vordigheder ikke allene giort dig mit Hierte dyrebarere end du nogensinde har været, men De hor endog forsøget min Høyagtelse for dig, og Seyeren, som du har erholdt over din herskende, din eneste Skrøbelighed, har givet dig en Glands, der ligner Guldets, som er prøvet og renset i Ilden. Troe altsaa ikke at det er af Følesløshed, at jeg søger at viise dig dine Lidelser fra den taaleligste Side, men antag det for det som det er, en sand og venskabelig Attraae til at lette og troste dit beængstede Hierte.

Jeg

Jeg vil begynde med det Onde, som er Oprindelsen til alt det øvrige, nemlig: din Mands nedrige Tænkemaade, hans Hengivenhed til et skamløst og skiendigt Creatur, og hans uartige Forhold mod dig. At det er en haard, en gruesom Prøve, nægter jeg dig aldeles ikke, men den kunde været uliige værre. Forestil dig allene til hvilken umaadelig Høyde din Elendighed var stegen, dersom du havde elsket din Mand saa høyt og inderligen, at hans Kierlighed havde udgiort dit høyeste Gode, og hans Velbehag eller Misfornøyelse bestemt alt dit Vel og din Væe. Hans Latter, bidende og spottende Svar i eders første ubehagelige Samtale, maatte nødvendig smerte dig', allerhelst da det var den første gang i dit Liv at du fik Modsigelser, og ved din egen Overiilelse tillige havde tildraget dig denne Krænkelse; men den uværdige Maade, hvorpaa han og det nedrige Dyr søger at opirre dig, bør du ikke allene foragte, men endog i en vis Forstand g'æde dig over siden det viiser dig at de føler, hvor uendelig høyt du hæver dig op over dem, og derfor vil tvinge dig til at blive deres Liige ved at sette dine Sindslidelser i saa heftig en Giering, at de kunde bringe dig til at glemme dig selv og Dydens Værdighed. Da du selv har indseet, at en forstilt Uvidenhed, eller i det mindste en ganske anden Tone end den, hvori du tiltalede ham, havde været et langt bedre Middel end det, du betiente dig af, saa hverken burde eller kunde du haabe at det vilde giøre en god Virkning. Et kierligt og smigrende Forhold mod dig, efter at det var kommen til slig en bitter Erklæring imellem eder, havde været en aabenbare Forhaanelse

viiste

viiste han sig kold og ligegyldig, saa var det et sikkert Tegn at den store Seyer, som Pligten havde erholdt over din Forsængelighed, var undgaaet hans Opmerksomhed, og ingen Forbedring at vente hos ham, men da hans Ubilighed er et tilforladeligt Beviis paa, at han føer sig beskiemmet ved dit Forhold, og indseer din fulde Værd, saa bør og kan du ogsaa haabe, at din Taalmodighed og Overbærelse med Tiden vil opvække Fortrydelse i hans Barm, og den tvinge ham til at lade dig vederfares Ret, og at giøre dig al den Erstatning, som der er i hans Magt.

Endskiønt jeg ikke er Moder, min Friderica, saa kan jeg dog giøre mig en Forestilling om den moderlige Kierlighed til et Barn; og at dine Følelser for din Søn maae overgaae andre Mødres i Almindelighed er meget naturlig, siden han allene er Maalet for al den Ømhed i din Barm, hvoraf en Egtefælle i lykkelige Egteskaber bekommer, om ikke den største, saa dog en meget betydelig Deel. Medynks heede Taare vædede ogsaa mine Kinder ved at forestille mig de Piinsler det maae volde dig, ikke allene at see Naturens Magt ganske undertrykket i Baronens Barm imod det Barn du med Livs Fare har bragt til Verden, men endog at være Vidne til, hvor stærkt den drager ham hen til et, der er dig uvedkommende, og at see det overøset med Kierligheds Beviiser, som din Søn er ganske udelukket fra. Men hvilken Trøst bør det paa den anden Side derimod ikke være dig, min elskede Veninde, naar du betænker, at Baronens yttrede Koldsindighed imod sin retmæssige Søn, er den største Lykke for Barnet, som du kunde udbede dig af Himmelen; thi vær for-

forvisset om, min Beste, at din Mands overdrevne Kierlighed til Madame Werlows Søn vil volde det arme Barns Fordærvelse, og naar du seer, at det behøver kun at begiere for at faae, saa har du større Føye til at ynkes over det end at føle Misundelse paa din Søns Vegne. Jo mindre Baronen bekymrer sig om din Søn, jo mindre kan han fordærve ham og jo meere vil han blive overladt til din Omhue og Varetægt. Af dig vil han bekomme sine første Underviisninger; du vil blive den, der udvikler hans første Begreber, du maae danne hans Hierte og indprente hans blode Siel, der ligt et Vox tager mod alle Indtryk, Dyd, sand Ære og Menneskekierlighed. Vel veed jeg, at denne Forretning udkræver den uoysommeligste Flid og Aarvaagenhed, men den bringer ogsaa den herligste Belønning i Glæden over at have i en dobbelt Forstand skienket Staten en duelig og værdig Borger, uden engang at tale om den uindskrænkede Kierlighed og Erkiendtlighed, som din Søn vil komme til at føle for en Moder, som han skylder alle Ting. Elskede derimod Baronen ham, saa havde du høyligen at befrygte, at han vilde indprænte ham sin egen fordærvelige Tænkemaade, aldrig søge at boye hans onde Villie, og denne Selvraadighed foreenet med de farligste Exempler vilde giøre ham sine Mønstre fuldkommen liig, og alle dine gode Lærdomme være spildte og unyttige.

Da det altsaa staaer i din Magt rigeligen at erstatte din Søn Savnet af hans Faders Kierlighed, saa bør du ikke tvivle om, at blive en lykkelig Moder, men

endnu

endnu meget mindre har du Aarsag at ængste dig, som Daatter. Vel nægter jeg dig ikke, at det er haardt for et saa ædelt og følende Hierte, som dit, at berøves den store Vellyst, at give en elsket Moder usminkede Beviiser paa den Erkiendtlighed, der skyldes hende for de uafbetalelige Forpligtelser, der have taget deres Begyndelse fra det samme Øyeblik vi bleve til; men naar Evnen dertil er betaget, saa maae Villien og Hiertet være nok. Er din Mand da saa umenneskelig, at han nægter dig den, skammer han sig ikke ved at træde de helligste Pligter under Fødder, og ved sin Myndighed at holde dig fra at efterkomme dem, saa strækker hans Magt sig dog ikke til din Moder, han hverken har eller bør nogensinde faae saa meget som Skinnet af Herredømme over hende. Dit Hierte, min Beste, maae altsaa enten være saa mistrøstig, at det søger de sorteste og afskyeligste Billeder op til at føde din Tunasindighed med, eller og det maae misunde en anden den Vellyst, du ikke selv kan nyde; thi umuelig kunde din Indbildningskraft see hende elendig, forladt, foragtet og forhaanet, saa længe det ikke var reent udslettet af dit Minde, at du havde en oprigtig elskende Søster, der bær samme Ærbødighed og Kierlighed for hende, som du, men som Himlens Naade har forundt den Magt, der er betaget dig, til at forlindre og husvale den beste Moders Kummer. Hverken din Fornuft eller Billighed, min ømme Veninde, kan tillade dig at nisre mig min Ret, til at kalde hende med dette dyrebare Navn Sridia; thi skylder jeg ikke den ydige Frue Selmar end daatterlig Kierlighed og Erkiendt-

kiendtlighed, har hun ikke vaaget over min spæde Barndom med et moderligt Øye, har jeg ikke meere end min halve Ungdoms Tid nydt hendes fortræflige Underviisninger, naar jeg i heele Maaneder tillige var hos dig, som Leegesøster, og da hun har delt sin moderlige Kierlighed og Omhue imellem os, har hun da ikke en en Moders store Krav paa mit Hiertes Følelser, saavelsom paa dine?

Min elskede Friderica, min meere end Søster, er ikke det Baand der foreener os langt fastere, stærkere og uopløseligere end det, som Blodet knytter? I det sidste kan særskildte Fordeele have Sted, men i vores ikke; det gior vores Vel og Væe fælleds, og da jeg med Fornøyelse vilde deele dit tilskikkede Onde med dig, saa bør du ogsaa have Part i mit Gode; og et naadigt Forsyn har sikkert til den Ende velsignet mig saa rigeligen. Lad os derfor stræbe efter med en fast Tillid at overlade os til dets viise Bestyrelse, der stedse veed at vende alle Ting til det Beste for os kortsynede Mennesker, og ofte ved de ubehageligste Midler fremmer vore Ønsker. Du veed selv, hvor ofte din Moder har ønsket, at kunde tilbringe sine sidste Dage paa Landet, om hun skulde have den Græmmelse at overleve din Fader. Hvad enten nu dette grumme Stød alle rede har ramt hende, eller er endnu forestaaende, saa sig hende, at jeg, som hendes anden Daatter, paa det ydmygste og kierligste udbeder mig hendes Biestand og Underviisninger ved at paatage mig en Husmoders store Pligter, og da min Fader ikke kan undvære min eene Moder, saa haaber

jeg

jeg, at den anden vil ved hendes kierlige Ledsagelse paa denne for mig fremmede Bane, overbeviise mig om, at det var hendes Hierte og ikke Læberne allene, der gav mig det søde Daatters Navn; og hendes Godhed skal erkiendes med den fuldkomneste Lydighed og Ærbødighed af Herr Norbert og mig. Hans Tænkemaade og Forhold har noget saa ligt med den Mands, som af alle har været hende den dyrebareste, at hans Omgang maae forsøde hende et Tab, som intet kan erstatte hende, men endskiønt hans Lykke udgiør min, saa har jeg dog Aarsag at frygte for, at jeg vilde blive misundelig over ham; dersom han berøvede mig noget af den Deel, jeg er saa forfængelig at troe, at jeg eyer i hendes Hierte.

Opfylder vor Moder denne min indstændige Begiering, som jeg smigrer mig med, at hun sikkert vil, saa misund mig, for alt det jeg bede kan, ikke den Lyksalighed, at kunde give denne fortræflige Kone Prøver paa min ømme Hengivenhed for hende, og først og fremmest, saa betragt ikke din Mand og ubehagelige Forfatning, som den rette og egentlige Aarsag at du berøves denne Lykke; men betænk i det Sted, at om hun havde givet efter for den Daatters og Svigersøns Bønner, der var nærværende, saa maatte hun dog, endog ved den meest forekommende Opmerksomhed, nødvendig følet Forandringen i sin Forfatning ulige stærkere paa det Sted hvor den var foregaaet, end paa et, hvor Alting er nyt og fremmet for hende; og det største Beviis paa en oprigtig Kierlighed, er at foredrage den elskede Persons Ønsker vore egne.

Bliv du altsaa min Talsmand hos din Moder, foresiil hende, at min halve Glæde er mig betagen paa den vigtigste Dag i mit Liv, dersom hun ikke paa den giver mig mundtlig sin Velsignelse, og at jeg for at nyde hendes Nærværelse med Fornøyelse vil sette den nogle Uger længere ud.

Jeg veed, at jeg ikke behøver at forsikkre dig, at din Komme vilde foraarsage mig den allerstørste Glæde; troer du altsaa at din myndige Regent vil tilstede det, saa begier hans Tilladelse at følge din Moder til sit Opholdssted, og at du da ikke maae lade din kiere Dreng blive hiemme, er en nødvendig Følge. Jeg længes inderlig efter at giøre Bekiendtskab med ham, jeg bilder mig ind at han ligner dig, og at det maae være et sødt Syn at see ham i dine Arme og ved dit moderlige Bryst. O at du kom! med hvilken Glæde skulde jeg ikke trykke dig op til mit bankende Hierte! Med hvilken Omhue skulde jeg ikke stræbe at forjage hver en Bekymrings Skye af dit yndige Ansigt, vi vilde danne os lutter behagelige Forestillinger, og vilde det Nærværende ikke tilstæde os det, saa vilde vi giøre et Spring over en lang Række af Aar, og i min Bryllupsdag forestille os din Søns og min første Daatters; thi at han skal være min Svigerson er allerede afgiort, fordi alle de Baand, hvorved Hierter kan knyttes til hverandre, maae og skal forene Dig og Dine med

Din

uforanderlige Veninde

Louise Clermont.

Fem

Fem og Tyvende Brev.

Baroneſſe Helmer til Frøken Clermont.

Min dyrebare Søſter, min Troſterinde, mit høyeſte jordiſke Gode, med et Ord, min ſande og oprigtige Veninde, hvor høy igen er jeg dig ikke forbunden for dit ſidſte og meere end kierkomne Brev. Smag, min Louiſe, en Vellyſt, der er dit Engle-Hierte værdig, den, at have opvakt Glæde i den nedtrykte Enkes Barm, og aftørret den Faderløſes Taare; thi er jeg det ikke i den ſtrængeſte Forſtand, da han, ſom efter Guds og verdſlige Love burde være min Beſkiermer og mit Forſvar, er min og mines Forfølger? Men jeg har ikke meere Aarſag til Klagemaal, da jeg ſeer Dem, ſom min Sel elſker af Pligt og Overbeviisning, lykkelige, og lykkelige over min høyeſte Forvendtning. Du min Beſte, maae blive det ved en Mand, ſom Forſynet havde beſtemt dig til en Belønning for dine Dyder, og min Moder maae blive det i eders Arme, og ved eders Agt og Kierlighed for hende. Dit kierlige Tilbud, anſeer hun ſom et Beviis paa Forſynets naadige Omhue, og tager imod det med et moderligt Hiertes Følelſer over Beviiſerne paa elſkede Børns Kierlighed til hende. Hendes Glæde ved denne Leylighed er ſaa meget ſtørre, ſom en hende af Hoffet tillagt aarlig Penſion paa 500 Rdlr kan overtyde hendes kiere Børn; thi andet Navn giver hun ikke dig og din ædelmodige Brudgom, at henides Valg ikke er en blot Nødvendighed, men at ſand Høyagtelſe og ømt Ven-

skab overgiver hende i eders Beskyttelse; og at hun har Evne til at viise sig erkiendtlig for eders Omhue ved at komme eders trængende Underhavende til Hielp. O min Beste! Jeg erfarer selv hvor rigtig den Slutning er, at Forsynets Veye til at fremme vort Vel ere skiulte og urandsagelige; thi havde min Mand viist sig mindre nedrig, mindre umenneskelig, saa var min Moder ikke allene bleven mindre lykkelig, men jeg havde ikke heller havt Leylighed til at give hende det allersmerteligste Beviis paa, hvor dyrebar hun var mit Hierte, og Viisheden om, at hun nu ikke kan bære mindste Tvivl om min inderlige Kierlighed til hende, forsøder mig Bitterheden af vor Skilsmisse og de mange Miile, der bliver imellem os. Men for at giøre dig dette meere forstaaeligt, vil jeg give dig en omstændelig Beretning om alt det, der har tildraget sig fra det Øyeblik jeg endte mit sidste Brev.

Den sørgelige Formodning, hvori jeg bad dig Farvel i det, var fuldkommen rigtig, de Taare, som jeg saae alle Tienestefolkene svømme i og deres fordobblede Klagemaal ved at blive mig vaer, sagde mig tydeligen, at jeg ingen Fader og følgeligen ingen Beskytter havde meere. Med et af tusende Beængstelser omspendt Hierte, ilede jeg ind i hans Værelser, kastede mig over hans affiælede Legeme, rykkede min Mund til hans kolde Læber, og vædede hans Ansigt med mine Taare. Min Moder var endog i dette sørgelige Tilfælde sig selv ganske liig, Kummeren stod tegnet i hendes Ansigt, men hendes Overgivelse i den Hoe-

sie

ſtes Villie giorde hendes Smerte ſtum og med en ſand Chriſtens Standhaftighed, ſagde hun til mig: min Friderica, misund ikke din Fader den Lykſalighed han nu er delagtig i, og ſaa haardt ſom Slaget end er, der har ramt os, ſaa forglem dog ikke, at det kommer fra en Faders og Herres Haand, der fremmer ſine Skabningers Vel endog ved det, der falder Kiød og Blod allerſmerteligſt. Gior dig ikke ved din Utaalmodighed uværdig til at ſamles med ham igien om en ſoye Tid, for aldrig meere at adſkilles. Det ſtore Haab, ſom Menneſket er kaldet til, forbinder det til ideligen at ſee fremad, og dette Øyebliks Bitterhed forſødes mig ved Visheden om at Angeſten i min Dods Time vil formindſkes ved den jeg nu føler, ſiden det kiereſte jordiſke Baand er ſønderrevet. Herpaa trykkede hun min Faders kolde Haand til ſine Læber, og da hun ſlap den, greb hun fat om min og ſagde: Kom min Daatter; kom, her er intet meere for os at giøre; den Tieneſte, denne kiere Hytte endnu behøver, føler den ikke meere, og andre har bedre Kræfter til at beviiſe ham den, end vi.

Hidindtil havde min Mand ikke aabnet Munden uden for at ſige min Moder nogle ved ſlige Leyligheder brugelige Talemaader i en kold og ligegyldig Tone; men nu brød han ſin Tavshed, og med en Miine, der viiſte, at han troede at have noget at ſige, ſagde han: Det er dog vel nødvendigt, at der, førend man giør noget videre, ſendes Bud efter vedkommende til at faae forſeglet. Af hvad Aarſag, ſpurgte hun, min ſalige Mand har intet haft

Under Hænder til at aflegge Regnskab for, og jeg er vis paa, at den Gield han efterlader sig kan blive betalt; og enten der da bliver lidet eller meget tilovers, saa kommer det jo ingen anden ved, end hans Efterladte. — Det er heller ikke for Kongens eller Creditorers Skyld, at jeg holder Forseglingen for nødvendig, men Arvingernes Sikkerhed synes mig udkræver det. — Hvad vil De sige der med Herr Baron? — Intet andet, end det, som De længe siden veed, at et Barn tilkommer det halve af hvad Faderen efterlader sig. — De frygter altsaa for, at jeg vil bestiele min Daatter, og havde jeg fleere Børn, saa kunde de i det mindste give deres fornærmelige Frygt en Skin af Rimelighed, som om jeg vilde forurette een for at berige en anden, men da hun skal have det efter min Død, saa er endog den Udflugt betaget dem. — Tiden er lige lang men ikke lige nyttig, min naadige Frue, og da jeg selv ønsker Dem et langt Liv, saa tillader Omstændighederne mig ikke at vente saa længe efter mit. — Denne Tænkemaade er Dem værdig, og Deres Forhold saaledes, som jeg formodede mig det. — Det glæder mig, min naadige Frue, at jeg kan opfylde Deres Forvendtning, og efter mine Tanker er det den sikkerste Maade til at forekomme al Misforstaaelse; thi naar Øvrigheden setter os ud af hinanden, saa skeer ikke allene ingen af os for nær, men det har endog den store Fordeel, at naar man veed hvad man kan kalde sit, saa faaer man at strække sit efter sit Dække, og ikke slaae større paa end man kan holde det ud. — Kan Deelingen med min Daatter giøre den Virk-

ning

ning hos Dem, saa kan De have en Undskyldning for den Umenneskelighed, hvormed De i det Øyeblik, da mit Hierte bløder over en elsket Mands Forliis, hugger Saar i Saar ved at overtyde mig om, at jeg har mistet Mand og Barn paa engang

Nedsenket i den dybeste Kummer havde jeg anhørt denne Samtale uden at aabne min Mund, men da det syntes, som om min Moder ansaae mig for at være medskyldig i min Mands nedrige Forhold, saa kunde jeg ikke længere vedligeholde min Tavshed, men sprang op og kastede mig for hendes Fødder og raabte: Ved min Faders dyrebare Minde besvær jeg den beste og værdigste Moder ikke at tvivle om en ulykkelig Daatters Kierlighed og Hengivenhed! Hvad forlanger De at jeg skal giøre? Hvad Prove ønsker De, at jeg skal give Dem derpaa? Sig mig det, og var det end mit Blod De krævede, saa vil jeg med Glæde udgyde den sidste Draabe for at bevidne Dem min Ømhed og Lydighed. Baronen kastede et forhaanende Øye til mig, og sagde med en bidende Tone og haanlig Latter: En herlig Scene paa et Theater! Min Moder derimod slog sine Arme om mig og sagde: Ak Friderica! du maae enten være skyldig eller høyst elendig, og begge Deele ere saa smertelige for mit moderlige Hierte, at jeg neppe ved, hvilken af dem jeg skal ønske. I det mindste, min naadige Frue, sagde Uhyret, skal jeg stræbe at overtyde Dem om, at hun er i en Mands Hænder, der vil forsvare hendes Ret indtil det yderste. Grev Iban

sagde

sagde det, aabnede han Døren, kaldte paa een af Folkene og befalede ham at hente Rettens Middel. Min Moder satte sig ved min Faders Seng og hældede sit Hoved op til Puden hans laae paa; Baronen gik op og ned af Gulvet og sløytede en Opera-Arie; men min Tilstand er det mig umuelig at beskrive dig: Kummer, Smerte og Forbittrelse giorde mig næsten gandske følesløs, saa jeg hverken kunde tænke, tale eller sandse, og jeg troer, at det havde kostet mig Livet, dersom den gamle Herr G..., der stedse har været en sand og oprigtig Ven af min Fader, ikke var kommen ind til os i det samme; thi uden selv at vide hvad jeg giorde, blev jeg ham ikke saa snart vaer, førend jeg løb ham i Møde, og med opløftede Hænder raabte: For Himlens Skyld staae min beklagelige Moder bie, frels, trøst og forsvar hende imod Fornærmelser og Undertrykkelse! Meere kunde jeg ikke faae sagt, en heftig Graad qvalte min Stemme, men den Lettelse den forskaffede mig gav mig Sandsernes Brug igien.

At denne Modtagelse satte Herr G... i stor Forundring, kan du let slutte; men enten maatte min Mands slette Tænkemaade være ham bekiendt, eller og vore Ansigter sagde ham hvad der var foregaaet, siden han ikke antog min Bøn for en Virkning af en ved Smerten forvildet Hierne, men for det den virkelig var; thi uden at trøste mig, eller hilse Baronen skyndte han sig hen til min Moder, og sagde med Taarene i Øynene: Forholder det sig saa, min naadige Frue, som Baronessens Tiltale giver mig Anledning

at

at troe, saa kunde jeg have Aarsag til at besvære mig over, at De ikke har ladet mig kalde. Min Hensigt ved min Komme, var allene at bevidne Dem den oprigtige Deel jeg tager i Deres Smerte, siden jeg troede, at min Biestand ikke var nødvendig, og Deres Herr Svigerson alt for nidkier over den Glæde at erstatte Dem nogenledes Deres store Tab, til at han kunde eller vilde deele den med nogen anden. Staaer det imidlertid i min Magt, at være Dem paa nogen Maade til Tieneste, saa har De at befale over mig, hvori det ogsaa er, og jeg vil anse det for en Lykke at have Leylighed til at overtyde Dem om, at Døden ikke har formaaet at svække det samme Venskab, der bandt mig til Deres værdige Mand. Jeg er Dem uendelig forbunden, min Herre, svarede min Moder, og jeg havde sikkert taget min Tilflugt til Dem, dersom jeg i dette forfærdelige Øyeblik havde havt Kræfter til at besinde mig. Deres uventede Komme er mig altsaa let nyt Bevis paa Forsynets Omhue for de Forladte, og jeg vilde anse mig for uværdig til dets Naade, dersom jeg ikke med Tillid og Erkiendtlighed tog imod Deres ædelmodige Tilbud; thi da min Svigerson troer, at en Moder og Daatter kan have særskildte Fordeele, og af den Aarsag begiert alle Ting forseglet; saa beder jeg Dem, at haandthæve min Ret, og at være min Biestand og Raadgiver for Fremtiden. Saa smerteligt, som det er mig, svarede han, at see Dem behandlet paa en Maade der giør Dem et Forsvar nødvendigt, med saa megen Fornøyelse paatager jeg mig at være det; men da Deres Ophold her kun giver Deres billige Smerte nye Føde, og det umuligt kan være Dem behage-

ligt at bievaane Forseglingen, saa begiv Dem med Deres Frue Daatter i Deres Cabinet, hvor der venteligen ikke kan findes noget uden det, som i den strængeste Forstand er Deres; imidiertid vil Baronen og jeg see efter, om min salige Ven ikke har føyet slige Anstalter, der gior hans Svigersøns brugte Forsigtighed unsdvendig.

At vi med Glæde tage mod dette Forslag, kan du ikke tvivle om; mig syntes, at en stor Steen blev væltet fra mit Hierte ved at komme bort fra Baronen, men den indfandt sig snart igien ved at see paa min Moder, og føle Samvittighedens Bebreydelse, at min Daarlighed havde bereed hende den grumme Skiebne, som hun truedes med. Det første hun havde sadt sig og bedet mig at tage Plads hos hende paa Sophaen, tog jeg hendes Haand og kyssede, og sagde med Taarene ned af Kinderne: O min Moder, kan De taale mig saa nær ved Dem? Føler De ingen Afskye for en Daatter, hvis ubesindige Valg endog har Indflydelse paa Dem; men troe mig, at mine egne Lidelser er et blot Intet imod den Smerte, som min Mands Forhold mod Dem foraarsager mig. Han er din Mand, min Daatter, svarede hun, det er derfor din Pligt at drage et kierligt Dække over hans Feyl, og døve Naturens Raab i dit Hierte; i det mindste besvær jeg dig, aldrig at giøre ham Bebreydelser paa mine Vegne. Hvem veed om han ikke er tvungen til det han gior; thi forend han fik dig, vidste jeg, at hans Gield var større end hans Eyendomme beløb sig. Det er altsaa Maaden han gior sin Fordring paa, og ikke Attraaen efter at faae det idet, som din

Arv

Arv kan belobe sig til i hans Hænder, som kan forekastes ham. Havde han gaaet paa en sønlig Maade til Værks, havde han aabenbaret mig hans Omstændigheder, saa havde jeg ingen ordentlig Deeling foretaget, men jeg havde overladt ham alt det jeg kunde undvære; fordi hans Vel er dit, og var jeg Moder-Navnet værdig, dersom jeg ikke gjorde alt hvad jeg kunde for et Barn, der behøvede det? Vær derfor ubekymret i Hensende til mig Friderica, jeg haaber, at din Fader ikke har taget det Kongelige Hunses Naade i Graven med sig, men at der er bleven saa megen tilbage for hans Enke, at jeg i den korte Tid, der er tilbage for mig, kan være ubekymret for Livs Ophold; og naar Baronen saa har bekommet sit, saa ere vi ganske skildte ad, og jeg ulige mindre i hans Vold, end om han havde ladet mig blive i Besiddelsen af alt det, min elskede og ærede Mand havde efterladt sig.

Saa grundige og fornuftige, som disse Forestillinger end vare, saa gjorde de dog en ganske stridig Virkning hos mig, imod den, som min Moder ventede sig af dem, siden de grundede sig paa en Naade, som jeg vidste Baronen havde oppebaaret; og dersom Herr G... ikke var kommen ind til os i det samme da min Moder, efter at hun forgieves havde søgt at hemme mine Taare og Klagemaal, paa det indstændigen bad mig, at betroe hende Aarsagen til min Mistrøstighed, saa havde jeg betroet hende denne ulykkelige Hemmelighed. Saa smerteligt, som det end er mig, naadige Frue, sagde han, saa maae jeg dog sige Dem, at der ikke er det

mindste

mindste at finde, som ligner et Testamente, og at De har en Svigerson i Baron Helmer, der hverken kiender Billighed eller menneskelige Følelser: men De kan forlade Dem til, at han skal blive tvungen til at lade Dem vederfares Ret, om jeg og skal søge den paa høyere Steder, og giøre hans Forhold og Tænkemaade bekiendt. Af alt hvad Deres ædle Hierte og Venskab, min Herre, svarede min Moder, kan drive Dem til at foretage til min Fordeel er dette det eneste Skridt, som jeg forbeder mig; jeg vil langt heller lade noget af min Ret falde, end erhvolde den ved et Middel, der kunde have farlige Følger for Baronen; han og jeg kan let blive sat ud fra hinanden, men min Daatter skal leve med ham, og hendes Lykke er det eneste jordiske Ønske jeg har tilbage. I den heftigste Følelse kastede jeg mig for hendes Fødder, og forsikkrede hende, at jeg skulde stræbe at fortiene hendes Kierlighed, og da Herr G . . . bad hende at forunde hans ældste Daatter den Ære, at holde hende med Selskab i nogle Dage og det tillige forekom mig, som om han havde noget at sige hende, som han nødig vilde lade mig høre, saa bad jeg hende Farvel med Løfte om, at see til hende Dagen efter, og forlod et Huus, hvor jeg i saa mange Aar havde nydt en uafbrudt Lykkalighed, med et sønderrevet Hierte.

Det første jeg var kommen hiem, lod jeg Baronen bede at komme ind til mig, og da han giorde det, anvendte jeg alt hvad der stod i min Magt for at formaae ham til at efterkomme den Begiering, min døende Fader havde giort til ham, men Bønner, Taare og de ømmodigste Forestillinger vare

alt

alt for afmægtige til at røre hans haarde Hierte. Han svarede mig, at det han kunde vente sig var alt for lidet til at holde ham skadesløs for den Daarlighed, han havde begaaet i at nedlade sig til et uanstændigt Giftermaal, at han ikke kunde være saa affindig, at kaste det bort, som han havde giort ved sig selv. Da jeg derpaa foreholdt ham, at han skyldede min Moder endnu meere, end om hun i havde bragt ham selv til Verden; siden min Faders Tillid til hans ædle Tænkemaade havde forskaffet ham den Kongelige Naade, som min Moder havde den største Rettighed til; saa svarede han mig med den foragteligste Latter: Jeg beder om Forladelse, Deres Naade! Det var ikke af Godhed for mig, men af Attraae til at opfylde Deres Begierlighed efter Baronesse-Tittelen, at Deres kloge Herr Fader begik den Narrestræg. De har faaet den, og følgeligen ophører alt Krav paa mig, og det vilde see ilde ud for mig og mine Lige, om man ved at sælge borger Frøkner vores Rang, skulde være pligtige til at underholde den heele gemeene Familie af det, vi havde faaet for vores Navn og Titler. Men hvad vil De da, sagde jeg med et bristefærdigt Hierte, at der skal blive af min ulykkelige Moder, hvad skal hun leve af, naar De endog vil tage hende det lidet fra, som min Fader efter'ader sig? — Det bliver hendes Sag og ikke min; men jeg haaber, at der vel iblandt hendes fornemme Bekiendtere findes een eller anden, som behøver en dygtig Husholderske, og da hun har givet Dem saa mange Prøver paa hendes Kunst i en prægtig Anretning, saa kan det vel heller ikke feyle hende paa at komme an hos Dem i denne vigtige Post. Denne Forhaanelse bandt

min

min Tunge, men bestyrkede mig tillige i det Forsæt at vove det yderste for at opfylde min Pligt imod min Moder, og svare til min Faders Tillid.

Efter at tusende Anslag vare blevne fattede og forkastede fandt jeg intet andet Middel giorligt end at søge Tilflugt hos den værdige Greve L... hvis Menneskekierlighed forskaffer ham dagligen nye Berømmelser og Velsignelser. Imod den Tid, at jeg kunde haabe at faae ham i Tale lod jeg mig hente en Hyrevogn og befalede Kudsken i det jeg steg i den at kiøre til min Faders Gaard. Jeg tog ingen Tiener med mig, og da jeg var kommen i en anden Gade kaldte jeg paa Kudsken, og sagde ham, at han først skulde holde ved Greve L...s. Det første Vognen holdt stille, sprang jeg ud uden at lade mig melde og løb op af Trapperne. Jeg mødte til al Lykke een af Tienerne paa dem, som jeg bad at sige hans Herre, at et Fruentimmer af hans Bekiendtskab ønskede at tale et par Ord med ham i Enrom. Tieneren saae paa mig, og troede ventelig at jeg var forrykt; thi jeg havde en simpel Morgen-Jakke paa; Øynene vare røde og tykke, og jeg var saa aandeløs og beængstet, at jeg neppe kunde faae Ordene frem. Imedens jeg ventede paa ham, holdt jeg Tørklædet for mit Ansigt, paa det ingen skulde kiende mig, om der kom nogen ud fra Greven; da altsaa Tieneren kom tilbage og førte mig ind til Greven, saae han meget forundret paa mig, indtil jeg, da Tieneren lukkede Døren tog Tørklædet bort og vilde kaste mig for hans Fødder. Han greb mig hurtig under Armene, og raabte: Min Gud! Frue Baronesse, er

det

det Dem! Hvad bringer Dem hid til mig paa denne Tid? Den yderste Fortvivlelse Deres Excellence, svarede jeg med en Strøm af Taare; Deres ædle Hierte er min eneste Tilflugt; Deres bekiendte Menneskekierlighed er det eneste, der kan frelse mig fra at ansee mig som en Moder-Morder, og at bande mig selv fordi jeg har misbrugt en Faders Kierlighed.

Greven, der ikke vidste hvad jeg vilde sige, saae mig meget stift i Øynene; og med en meget bekymret Mine i sit Ansigt førte han mig til en Lennestoel, bad mig sette mig og være forvisset om, at han vilde giøre for mig alt hvad han kunde; men derfor maatte jeg for alle Ting søge at sette mit Sind saa meget i Roelighed, at jeg kunde give ham en nøyagtig Forklaring over det, hvori jeg for langede Understøttelse af ham. Da han saae, at jeg samlede efter Ord; spurgte han: Er det tilstødt Deres Frue Moder noget værre end hendes brave Mands Forliis; thi det syntes mig, at De lod sig forstaae med; men jeg blev saa forundret over Deres Komme og saa rørt over Deres heftige Bedrøvelse, at jeg ikke gav Agt nok paa Deres Forebringende. — Deres Excellences Godhed er overmaade stor, i at tilregne Deres Mangel paa Opmerksomhed det, der var en nødvendig Følge af mit forvirrede Foredrag; men maatte ikke Skamfuldheden bringe mig ganske uden for mig selv, siden jeg ikke kan beskrive Dem min bedrøvede Moders beklagelige Forfatning, uden tillige at anklage mig selv, som den første Aarsag dertil. Derpaa fortalte

talte jeg ham alt hvad min Fader paa hans Dods-Seng havde sagt til min Mand og mig, saa vel som Baronens Opforsel imod hende det første min Faders Øyne havde været lukkede, og endte med den Mangel og Elendighed, som hun vilde blive et Roy for, dersom han ikke vilde blive hendes Talsmand og udvirke hende enten en Pension af Hoffet, eller en Ordre til Baronen at udbetale hende en vis Summa aarligen hvoraf hun kunde have et ansiændigt Udkomme. Efter at han havde betænkt sig lidet, svarede han: Baronen maae eye det forteste og afskyeligste Hierte, dersom hans Omstændigheder tillader ham at understøtte sin Svigermoder og han gior det ikke, og hvad vilde De da ikke komme til at lide af ham om han blev tvungen dertil? — Det vil jeg bære med Taalmodighed, naar kun min Moder er i Sikkerhed for hans slette Behandling, og hendes Sukke og Taare ikke skal anklage mig. Ney; svarede han, med Taarene i Øynene; det hverken kan eller maae De; De skal meget meere bede Velsignelse ned over Dem; thi Baron Helmer har nydt den ham af Deres salige Fader udvirkede Pension i saa kort en Tid, at jeg tor give Dem den Forsikkring, at Hoffet vil sorge for Deres Frue Moder. Men da den Mand, som kan behandle sin Svigermoder saaledes, som Baron Helmer gior, kun maae have liden eller ingen Agt for sin Kone, saa sig mig oprigtig om De har Aarsag at beklage sig over ham; thi er det saa, anseer jeg det for min Pligt at bringe det derhen, at De kan leve hos Deres Frue Moder, og han tilholdes at betale Dem en vis Deel af sin Gage aarligen. Utallige og vigtige Aarsager, svarede jeg overmaade rort, forbyder mig at benytte

mig

mig af denne næsten faderlige Omhue; thi jeg er baade Kone og Moder; som Kone er jeg pligtig til at bære over med min Mands Fejl, og ikke skille mig selv ved det søde Haab lat være Redskabet til at drage ham ud af sine smaae Vildfarelser, og som Moder er det mig umueligt at skilles fra mit Barn. Det var allene som Daatter, at jeg troede mig berettiget at søge Tilflugt hos Deres Excellence, og naar jeg kan erholde Bønhørelse heri, saa skal mit sidste Suk udbede Velsignelse over Dem. Han lovede mig det, og forsikkrede, medens han fulgte mig bort, at jeg skulde være berettiget til al den Agt og det Venskab, som han havde baaret for min Fader, saa jeg fridt maatte vende mig til ham ved alle Leyligheder.

Grevens trøstende Forsikkringer voldte, at jeg traaede ind i min Faders Huus, med mindre Beængstelser end jeg havde forladt det, og da jeg nu kunde see min Moder i Ansigtet, uden at bebreyde mig det meeste af hendes Gienvordigheder, saa virkede ogsaa hendes taalmodige Overgivelse i Guds Villie med større Kraft i min Barm. Baronen saae vi ikke den heele Dag, men Herr G. . . kom om Eftermiddagen og bragte min Moder en Hilsen fra Greve L. . . med det Løfte, at han snart selv vilde mundtligen forsikkre hende om den Deel han tog i hendes store Tab. Herr G . . . saae derved med saa betydelig en Miine paa mig, at jeg sluttede mig til, at Greven havde fortalt ham vores Samtale. O min Louise! De smertelige Følelser, som nagede i det inderste af min Barm, da Liigvognens hule Rumlen forkyndte mig

en stedsevarende Skilsmisse fra de overblevne Levninger af den beste og kierligste Fader, kan jeg umuelig beskrive dig; jeg troer at den endog overgik Smerten i hans Dods Time; thi min Moders Standhaftighed forlod hende i dette grumme Øyeblik. Men saa gruelig som Morgenen havde været, saa trøstelig blev Aftenen; thi om Eftermiddagen var Greve L... hos os, og forvisfede min Moder om, at hende var tillagt en Pension af fem Hundrede Rigsdaler aarligen, og nogle Timer efter bekom jeg dit kiere, trøstende og meere end søsterlige Brev. Jeg meddeelte strax min Moder Indholdet af det, og med en Mine der var halv Kummer og halv Forundselse, sagde hun: Hvad siger du til dette Forslag, Frideriea, var jeg ikke uskiønsom og uerkiendtlig om jeg ikke tog mod det? Hvad kan jeg svare Dem hertil, sagde jeg; troer min Moder mig saa liegyldig, at jeg uden Fortrydelse kan see en anden opfylde de Pliater, hvis Udøvelse havde udgiort mit Livs Glæde. Din Samtale med Greve L..., svarede hun; har givet mig det største Bevis paa, at du elsker mig; mit Spørgsmaal vil derfor ikke sige andet, end om du troer, at jeg ved at blive her i Byen kunde forlindre din Skiebne; thi kan jeg det, saa er min Beslutning alt taget. — Saa haardt som det end vil falde mig at berøves baade Fader og Moder, og saa megen Trøst jeg end kunde haabe at nyde i en kierlig Moders Arme, saa ifrygter jeg dog for, at det ikke maatte blive mig ofte forundt; Umueligheden at naae det til altsaa sette Ønsket mindre smertelige Grændser end Vold og Ubilligheb; og min Skiebne vil blive mig taaleligere ved

Vis-

Visheden om, at min Moder ikke lider ved den. Hun trykke de mig op til sit Bryst med den Forsikring, at hendes Besignelse skulde stedse hvile over mig, og at hun ved det mindste Vink om, at hendes Nærværelse kunde være mig nyttig vilde komme tilbage; thi da hun havde draget samme Slutning af Baronens Forhold, som jeg, saa holdt hun det tienligst baade for ham og os, saa meget som mueligt at betage ham Leyligheden til at viise sit onde Hierte.

Om fiorten Dage tænker altsaa min Moder at omfave ne hendes og min elskede Louise, og mit Hierte fandt saa stor en Glæde i den Forestilling at trøstes og hvsvales i dine Arme, at jeg besluttede at bruge List for at komme til at nyde den, siden jeg vidste, at Bønner vilde være forgieves, men efter en nøyere Overveyelse frygtede jeg for at enten hans egen eller andres Ondskab maatte deraf tage Leylighed til at udspye deres Gift, og give en Reyse uden ham Skinnet af de skammeligste Hensigter, og Verden er saa villig til at troe det værste, at jeg let kunde blive skildt ved det eneste Gode jeg har tilbage, nemlig: et ubesmittet Navn og Rygte; og for at vedligehoide det, maae jeg nægte mig selv den eneste Glæde jeg kunde nyde. Du allene kan nogenledes erstatte mig den, ved at skrive ofte og være meget omstændelig i dine Breve; thi uagtet det store Rum der er imellem os, er mit Hierte og mine Tanker stedse hos dig; og ligesom dit Venskab udgior al min Lykke, saa bestaaer ogsaa min eneste sande For-

nøyelse i at forsikkre dig, at Døden ikke skal udslette den Ømhed af min Siel, hvormed du elskes af

Din

hengivne Veninde

Baronesse Helmer.

Sex og Tyvende Brev.

Baron Helmer til Herr Techfeldt.

Du vil venteligen forundre dig over at du ikke i saa lang en Tid har hørt noget fra mig; men min Forbittrelse over at see mit Haab ved saa mange Leyligheder giort til intet, og reent at gaae glip af den store Fornøyelse at ydmyge og qvæle min Svigermoder, har ikke tilladt mig at igientage alle disse krænkende Omstændigheder, og saa at sige fornye dem i min Hukommelse ved at fortælle dig dem, men da min Forfatning bliver mig Dag for Dag utaaleligere, og mit Sind tungt og beængstet, saa maae jeg tage min Tilflugt til dig, og overvinde min Skamfuldhed over at giøre dig mine latterlige Griller bekiendt, i det Haab, at du skal hielpe mig til at hitte reede i mine Bevægelser. Belee mig ikke Techfeldt, naar jeg siger dig, at jeg er paa Veye til at troe, at der er noget sligt til, som det Almuen kalder Samvittighed; thi er det ikke den, som bebreyder og foreholder mig, at jeg giør Baronessen en himmelraabende Uret, saa

maae

maae jeg have begaaet den store Daarlighed og forelsket mig i min Kone, men havde jeg det, saa kunde jeg jo ikke elske Micha længere, og det maae jeg dog, siden hendes Herredømme over mig er endnu saa indskrænket, at jeg ikke tør vegre mig ved at giøre Ting, som nager mig ind i Sielen; og hendes Forhold giver mig dagligen Anledning til at ønske, at jeg aldrig havde kiendt hende.

Efter det, som min Svigerfader sagde mig og hans Daatter nogle Dage for hans Død, havde jeg største Aarsag til at troe, at hans Kone vilde komme ganske i min Vold og begyndte derfor strax at udøve min Enevolds Magt; men en gammel forbandet Knark, som under Navn af Ven paatog sig at forsvare hendes Rettigheder, lærte mig snart, at en Svigersøns Magt ikke var saa stor, som jeg bildte mig ind; thi det første hvori jeg vilde viise den, var at indskrænke Omkostningerne ved min Svigerfaders Begravelse, under den Forevendning, at naar den blev indrettet efter hans Forfædres, saa var der intet at sige paa, men han gav mig det bidende Svar, at den skulde indrettes efter hans Fortieneſter, siden det var af Mangel paa dem hos visse Personer, at man af Høyagtelse for fortiente Mænds Aske lod deres Afkom smykke sig med hines Fiædre, og ifald jeg vægrede mig ved at lade min ærværdige Svigerfader nyde det, som ham tilkom, saa saae han sig nødt til at melde det paa de Steder, hvor jeg nødig vilde have mit Forhold bekiendt. Jeg maatte altsaa give efter, men lovede ved mig selv at lade min Svigermoder undgielde det; thi naar alting var drøftet og reengiort, saa

saae jeg meget vel, at Hullet i min Casse, som jeg havde skrevet dig om, ikke blev tilstoppet af min Arvepart, og at det i Følge deraf vilde være umueligt for min Svigermoder at nyde længe Underholdning af sin.

En ansеelig Pension, som af særdeles Kongelig Naade blev hende tillagt, giorde mig ikke allene en hæslig Streg i denne Regning, men jeg merkede endog af de foragtelige Miner hvormed jeg blev anseet ved Hoffet og især af Premierministeren Greve L..., at man var meget misfornøyet med mig. Du kan neppe giøre dig et Begreb om det Raserie, der udbredte sig i min Barm, da jeg saae at jeg ingen havde skadet uden mig selv ved at lade mig see i min rette Skikkelse. Vel tilskrev jeg Herr G... de sure Byckast jeg fik, men den saa kaldte Madame Werlow giorde mig det saa sandsynligt, at min Kone ved sin idelige Skriven havde beklaget sig over mig, og at hun med hendes skinhellige og taalmodige Forhold allene søgte at dysse mig i Søvn indtil hun havde bragt det saa vidt, at hun under Hoffets eller rettere sagt Greve L...s Beskyttelse kunde byde mig offentlig Trods; at hun i mine Øyne blev den giftigste Slange, hvis Hoved jeg til min egen Sikkerhed maatte kunse, forend den stak mig. Det værste var, at jeg intet Middel saae til at begegne hende værre end jeg giorde, saa længe jeg ikke kunde betage her, de al menneskelig Omgang, og al Leylighed til at sende Breve bort, men deri var hendes Moder mig en uovervindelig Hinder; thi jeg kunde være vis paa, at hende ikke

saa

saa snart blev betagen Adgangen til sin Daatter, førend hun beklagede sig derover. Jeg blev altsaa ikke lidet glad, da Frue Selmar tog den Beslutning at forlade Hovedstaden, og leve paa Landet hos den Froken Clermont, der var til mit Bryllup, og som jeg den Tid giorde dig en Beskrivelse over. For desto bedre at skiule mine Tanker og hvad der gik for sig i mit Hierte, begegnede jeg min Kone langt venligere end jeg pleyede, ja, jeg syntes endog at beklage hende saa meget over Skilsmissen fra en kier Moder, at jeg spurgte hende, om hun ikke havde Lyst at følge sin Moder til sit Opholds Sted, saavel for at besøge sin Veninde, som for ikke at blive paa et Sted hvor Alting erindrede hende om en Faders og Moders Tab? Men hvad enten hun ikke ret troede mig, eller hun søgte at giøre mig en Compliment dermed, saa svarede hun mig: at da jeg var hende meere end baade Fader og Moder, saa havde hun ingen Lyst til at forlade Byen med mindre jeg fulgtes med, men dersom jeg vilde det, saa var hun mig uendelig forbunden og tog med Glæde imod mit Tilbud. Jeg undskyldte mig med mine Forretninger; og hun sig for at være saa længe fra mig, men for dog at vedligeholde det gode Skin, fulgte vi begge Frue Selmar til den første Post-Station.

Jeg holdt det raadeligst at lade nogen Tid gaae forbie inden jeg lod hende føle Vegten af min Hevn, og tvang hende derfor saa godt som til at tage ud og lade sig see til Hove, og hun skyndte sig selv i mit opstillte Garn,

ved at tilstaae, at hendes Tungsindighed over hendes Faders Død, og hendes Moders Bortreyse giorde hende uskikket til at tage Deel i nogen anden Fornøyelse end den, som hun nød ved at give Agt paa Fornuftens frembrydende Straale hos hendes Søn. Da altsaa Mistanken var forebygget, som man kunde falde imod mig, naar man ikke fik hende at see, saa begyndte jeg med at gaae til Bords uden hende; og at sende hende nogle af Levningerne, og endda ikke de beste, paa sit Kammer. Tienesten, der bragte hende det var min troe Jacob og havde Befalning af Madame Werlow til at give nøye Agt paa hvad hun sagde, og foretog sig. Han berettede, at hun havde siudset lidet ved at see ham bringe hende Mad, uden at sige noget andet end: spiiser Baronen ikke hiemme i Dag? Og da han derpaa svarede hende: Jo; Baronen og Madame Werlow har allerede spiist, saa sagde hun ikke et Ord videre. Et par Timer efter kom hun ind til mig; og istæden for at besvære sig, som jeg ventede, spurgte hun mig med den sagtmodigste Stemme, om jeg ikke var vel? Hvor kan De komme paa det Indfald? svarede jeg. — Jeg frygtede, at en Upasselighed holdt Dem i Sengen, eller i det mindste i Deres Kammer, siden jeg ikke blev kaldt til Bords i Dag. — Det har jeg troet at giøre Dem en Fornøyelse med, det randt mig i Sinde, at jeg forrige Aar tvang Dem til at forlade Deres Kammer, og for ikke at giøre Vold paa Deres Tilbøyelighed, har jeg besluttet, at De for Fremtiden skal befries fra at see Personer, hvis Aasyn er Dem modbydelig, ved at blive i

den

den Eensomhed, som De den Tid fandt saa megen Behag i. — Naar det er Deres Anordning, har jeg ikke det ringeste derimod, men skal rette mig derefter; og uden at sige videre forlod hun mig.

At denne Sagtmodighed beskiemmede mig, kan jeg ikke nægte, jeg kunde ikke bare mig for at anstille en Sammenligning imellem hendes Forhold og det, Madame Werlow i lige Tilfælde vilde have viist, og at Fordeelen blev paa Baronessens Side begriber du lettelig, men saa stærk, som jeg end følede min Uret, saa var jeg dog allerede gaaet for vidt til at gaae tilbage. Den bestandige Eensomhed hvortil hun var fordømt var ikke nok endnu til at fornøye Madame Werlows Hevngierrighed; thi endskiønt alle, som vilde besøge hende bleve afviist under den Forevendning, at hun ikke befandt sig vel, saa troede hun dog, at hun var for lykkelig saa længe hun fik Efterretning fra sin Moder og Veninde, og snappede derfor alle Brevene op, saa vel de Baronessen skrev, som de der kom til hende, og spoerede mig til at aabne dem, siden jeg af dem ikke allene kunde komme efter hendes Ränker, men endog finde noget, som kunde beskiemme hende og retfærdiggiøre mig i Hoffets og heele Verdens Øyne. Men da dette Haab feylede, og hun merkede, at Baronessens sidste Breve, der vare meget bevægelige skrevne, og hvori hun beklagede sig over Forglemmelse af en inderlig elsket Moder og Veninde, uden at yttre mindste Mistanke, at jeg voldte hende al den Angst og Græmmelse, rørte mig meget stærkt,

saa lod hun mig ikke see fleere, men brændte dem naar hun havde læst dem.

En Dag, da Madame Werlow var gaaet ud, kom Baroneſſens Pige grædende ind til mig, og bad mig for Himlens Skyld at komme ind til hendes Herskab, da jeg ſikkert vilde ynkes over hende; ſiden ikke allene Mangelen, ſom hun leed paa det nødtorftige, men hendes ſtore og bittre Græmmelſe, ſnart vilde giøre Ende paa hendes Liv. Hun veed ikke, lagde Pigen til, at jeg har driſtet mig til at giøre Dem denne Bøn, hun har endog paa det ſtrængeſte forbuden mig det, ſiden hun frygtede for at Madame Werlow ſkulde deraf tage Anledning til at jage mig bort. Efter at jeg havde betænkt mig lidet, lovede jeg hende ikke allene at komme til Baroneſſen men endog at fortie for hende, at Pigen havde været hos mig, og hvad hun havde ſagt mig. Jeg var to gange paa Veyen til hendes Kammer, men vendte om igien; jeg ſkielvede for at være Vidne til den Tilſtand, ſom hun efter Pigens Sigende var i, men endelig naaede jeg omſider hendes Kammer, og traae, de ind i det med ſtorre Siele-Angſt end en Misdæder møder for ſin Dommer. Hun var næſten ukiendelig; havde ſit Barn paa Skiødet, og det taareſulde Øye hvormed hun betragtede ham, udtrykkede baade Kierlighed og Smerte. Han havde ſine uſkyldige Arme om hendes Hals, og ſyntes at vilde troſte hende ved ſine Careſſer. Jeg maae tilſtaae dig Trchfeldt, at hun aldrig havde været deyligere i mine Øyne; jeg var meere end engang paa Veye til at

trykke

trykke dem begge op til mit Bryst, og havde jeg været vis paa, at hun ikke havde slødt mig fra sig med Afskye, saa havde jeg sikkert giort det; men en lonlig Stemme i mit Bryst, der anklagede mig, holdt mig tilbage, og satte mig i slig en Forvirring, at jeg ikke vidste hvad jeg skulde sige.

Hun merkede det, og min Uroelighed, saavel som min uventede Komme satte hende i en kiendelig Forskrækkelse, med et beængslet Øye saae hun snart paa mig, snart paa Barnet, som om hun troede, at jeg kom for at berøve hende denne sidste Trost, og denne stumme Tilstaaelse, at hun intet godt tiltroede mig, giorde mig endnu meere uskikket til at tale. Enten maae Fruentimmerne have en naturlig Færdighed til at fatte sig hurtigere end vi; eller og Uskyldigheden giver en Friemodighed i Undertrykkelsen thi længe forend jeg var i Stand til at aabne Munden sagde hun; jeg har længe og inderligen ønsket at see Dem og dersom jeg ikke havde frygtet for, at man havde fortiet min Bøn for Dem, saa havde jeg ladet Dem bede om at komme til mig for at befries af en dødelig Angst. Hvori bestaaer den, spurgte jeg med nedslagne Øyne, og stammede noget uforstaaeligt Tøy frem om hvor kiert det vilde være mig, om jeg kunde betage hende den. Har De ikke hørt noget til, sagde hun, hvordan min Moder lever; jeg har ikke faaet meere end et Brev fra hende siden hun er herfra Byen, endskiønt jeg har skrevet hende adskillige Gange til. Havde, jeg uden at røbe mig selv, at jeg

hav-

havde forholdt hendes Breve, kundet forsikkret hende, at hendes Moder levede vel, saa havde jeg sikkert giort det; men nu maatte jeg stille mig ganske uvidende an, og yttre en paataget Forundring over, at hun ingen Efterretning havde faaet. Det kan aldrig feyle, tog hun derpaa Ordet, at der maae være skeedt nogen Feyltagelse med Brevene, hvori den ogsaa bestaaer, og det, der er mig det grummeste derved er Frygten, at hun maaskee udstaaer samme Angst for min Skyld; thi hvad er egne Lidelser i Betragtning mod Deres, som vi elsker, og ere saa høyligen berettigede til vor Kierlighed! Jeg besvær Dem derfor paa mine Knæe, og hun kastede sig virkeligen for mine Fødder, at viise den Barmhiertighed imod mig, at sende et Brev fra mig under Deres Segl og Opskrift til min Moder og mit Hierte skal velsigne Dem for denne Godhed.

Er der et Helvede til, saa har jeg havt et Forsmag paa deus Piinsler i det Øyeblik, dens Luer kan ikke brænde græsseligere, end det Ord Velsignelser over mig, af en Mund, der burde udøse Forbandelser over mig, brændte paa min Siel; jeg kunde ikke holdt hendes Nærværelse længere ud, om mit Liv end havde staaet derpaa, og da det til al Lykke var Søndag, saa forlod jeg hende strax under Paaskud at give hende Tid til at skrive, og lovede hende ikke allene at sende Brevet bort, men flyede hende endog min Hovednøgel til at lade hendes Pige aabne Døren med imellem vore Værelser, som havde været i Laas, siden den Tid, hun havde hørt min Samtale med Madame Werlow, og ifald hun ikke fandt

mig,

mig, saa kunde hun kun legge det paa mit Skriverbord. Hun takkede mig hiertelig, og da jeg vilde gaae sagde hun til Barnet, at han skulde bede mig Farvel; og den Miine, hvormed han kyssede paa sine smaae Hænder og rakte dem til mig, var saa uimodstaaelig, at jeg for første gang tog ham i mine Arme og kyssede ham, og da jeg gav ham igien til sin Moder, kyssede jeg hendes Haand med, som jeg ikke havde giort naar vi vare allene, siden den Tid, da min Forstaaelse med Madame Werlow blev hende bekiendt. Da jeg kom ind i mit Cabinet igien fattede jeg det alvorlige Forsæt at see til at blive af med Madame Werlow, og giøre Baronessens Skiebne saa taalelig, som mueligt; thi det sidste stod ikke i min Magt saa længe det første ikke skeedte. I disse Betragtninger bragte hendes Pige mig Brevet, som jeg paa nye lovede at besørge, men medens jeg læste det, kom Madame Werlow ind, snappede mig det af Haanden, og det første hun saae hvad det indeholdt og hvem det var fra, rev hun det i hundrede Stykker, og kastede mig Lapperne for Fødderne.

Venteligen har nogen af hendes Spioner berettet hende, at jeg havde været inde hos Baronessen, og da hun af Brevet saae, hvad Løfte jeg havde givet hende, saa kunde jeg hverken nægte det ene eller det andet, men stod der som en Tyv, der er grebet i Gierningen. Hendes Raserie var saa umaadelig, at jeg meere end engang troede at hun havde faret mig i Øynene, og efter at hun havde udtømmet sig i Skieldsord og Bebreidelser, begyndte hun at græde, jamre og beklage sig, og endte med Trusler, som bestode i at for-

lad

forlade mit Huus med samt sit Barn paa Øyeblikket, saa fremt jeg ikke giorde hende en høy og hellig Eed paa, ey allene aldrig at see eller tale med Baroneſſen uden hendes Vidende, men endog at overlade hende ganſke og aldeles i hendes Vold. Jeg, ſom nyeligen anvendte alle Forſtandens Kræfter til at udfinde et Middel at blive ſkildt ved hende, hørte hende ikke ſaa ſnart at true mig med at forlade mit Huus, førend det forekom mig, ſom den ſtørſte Ulykke der kunde ramme mig, ſaa at jeg ikke allene havde den Skrøbelighed at indgaae alle hendes foreſkrevne Vilkaar, men endog med de kierligſte og ſødeſte Ord at bede hende om Forladelſe, ſom om jeg havde begaaet den allerſtørſte Uret imod hende. I Sandhed, min Ven, en daglig og grueſom Erfarenhed overtyder mig om, at de Lænker, ſom man i en ſaa kaldet ubunden Forening paalegger ſig ſelv, trykker uliige haardere og ere langt beſværligere end Egteſtandens.

Det aller ubegribeligſte herved er endnu det, at hun ikke ved Kierlighed og forekommende Opmerkſomheder underſtotter ſin Magt over mig; men er det trodſigſte og meeſt ſelvraadige Creatur under Soelen; et Kongerige kunde ikke forſlaae til hende, ſlig en Ødeland er det; Troe er hun mig ikke heller; thi der fattes intet uden det ſidſte Beviis paa, at min Fuldmægtig nyder alt det ſamme, ſom jeg, hos hende, og hun gior ſig al optænkelig Umage for at harme og ærgre mig, hvorpaa jeg allene vil anføre dig et Beviis Du veed at min hele Siel klæver ved den Dreng hun har med mig; og at han

kan

kan faae alle Ting af mig; denne Kierlighed benytter hun sig af til at krænke mig, ved at udrydde al Ømhed for mig af Barnets Bryst; thi i Gaar, da han var allene hos mig, og imod sin Sædvane blev i den anden Ende af Stuen, sagde jeg: Kom hid til mig, min Dreng! — Ney; jeg vil aldrig meere komme til dig. — Hvorfor ikke? — Fordi du er en Ravnefader. — Hvad er det for en Snak, og hvem tør sige det? — Det tør jeg sige; og Mama har lært mig, at naar du ingen Ravnefader var, saa skulde jeg hedde Herr Baron, istedenfor den fæle Dreng, der er i de andre Værelser, og det er jeg saa vreed for, at jeg aldrig meere vil holde af dig, dersom du ikke lader mig blive Baron. Jeg gik derpaa hen til ham, og vilde sette ham paa mit Skiød; men han rev, slog og bed om sig, hvorved han tillige skreg saaledes, at hans Moder kom løbende ind; rev ham fra mig, og sagde: at naar jeg vilde mishandle nogen, saa skulde det ikke være hendes Barn.

Imidlertid er den Fortræd, som dette uværdige Creatur dagligen volder mig, i ingen Maade at ligne mod den Marter jeg udstaaer over mit Forhold mod Baronessen, hendes Billede forfølger mig overalt, saa blegt, affaldent, og udtæret som det end er, saa har det uimodstaaelige Tillokkelser for mig, ofte, meget ofte strækker jeg mine Arme ud efter det, med Taarene i Øynene; og synes at mit Hierte vilde blive roeligt og tilfreds, naar jeg kunde trykke

min

min forurettede Kone op til det; men dette kan ikke skee, uden at giøre hende Erstatning, og dette hverken tør eller kan jeg. At denne Forfatning er nye og fremmet for mig, som stedse har troet, at jeg ingen anden skyldede noget uden mig selv, behøver jeg ikke at sige dig, men jeg trænger høyligen til din Hielp i at udvikle Oprindelsen til disse besynderlige Følelser, lad mig derfor ikke bie for længe paa dit Svar, men skynd dig saa snart som mueligt, at omdanne mig til den forrige

Baron Helmer.

Syv og Tyvende Brev.

Herr Walmann til Frue Norbert

Endeligen, min naadige Frue, er jeg istand til at meddeele en meere omstændelig Efterretning, om Deres ulykkelige Venindes Skiebne, endskiønt den ikke er meere trøstelig; thi med al den Møye jeg har giort mig, har hverken jeg eller nogen anden kundet bragt meere i Erfarenhed, end det jeg meldte Dem, at hun ikke var til at overtale, at see eller tage imod nogen, og at hendes bestandige Eensomhed forøgede hendes Tungsindighed. Men i Gaar blev det fortalt, som en Vished overalt, at Baronen med samt hans Huusholderske var forsvunden, og havde taget alle Pengene med han havde under Hænderne; og som beløb sig imellem fem ten til atten tusende Rigsdaler. Det første jeg hørte det

gi-

gik jeg til Vedkommende, og da jeg af Dem fik Stadfæstelse derpaa, iilede jeg af fulde Kræfter til Baronens Huus og begierede at faae Baroneſſen i Tale. Folkene svarede mig: at hun var meget syg og ikke istand til at lade nogen komme for sig; hvorpaa jeg erkyndigede mig, om hun endnu havde sin gamle Kammerpige, og da man sagde ja, saa bad jeg, at kalde paa hende.

De, som elsker hende saa inderligen, kan allene giøre Dem en Foreſtilling om det, mit Hierte følede, da denne trove Pige sagde mig: at hun, siden fiorten Dage efter hendes Moders Bortreyse, havde været indsperret paa hendes Værelser, hvor man ofte havde ladet hende og Barnet mangle det Nødtorftige, men at det ikke havde voldt hende halv saa megen Græmmelse, som at hun slet ingen Efterretning fik fra sin Frue Moder og Dem, i hvor tit og ofte hun end skrev og bad derom. Jeg foreſtillede hende vel, lagde Liſe til, at Brevene bleve opsuappede, men det gav allene hendes Kummer en anden Vendning, siden hun, naar saa var, saae dem, hun elskede høyest, sat blot for den samme Angst og Hiertenag, som hun selv var et Rov for. Hendes Kræfter og Helbred tog altsaa dagligen af, men en Samtale, som hun i Forgaars Morges havde med Baronen greb hende saaledes an, at hun ikke kunde forlade Sengen. Alle mine Bønner kunde ikke formaae hende til at sige mig hvad hun græd og jamrede saa meget over, eller tillade mig at sende Bud efter Doctoren førend i Morges, da jeg foreſtillede hende, at hun af Kierlighed til sin Søn burde søge at forlænge sine Dage.

Da Doctoren forlod hende, sendte hun Bud til Greve L... og bad ham at gisre hende den Ære at komme til hende, siden Sygdom forhindrede hende fra at komme til ham; og han har lovet hende at komme i Eftermiddag. Befaler De det altsaa, Herr Walmann, at jeg skal sige hende, at De er her, og ønsker at tale med hende? Da jeg frygtede for at min Nærværelse vilde ved disse Omstændigheder, sette hende i al for stor Bevægelse, saa svarede jeg Lise, at jeg var bange for at gisre hende Ulevlighed; hun kunde altsaa kun sige hende, at jeg havde været der for at spørge hvorledes hun befandt sig, og at formelde hende en meget kierlig Hilsen fra Frue Selmar og Frue Norbert, som levede meget vel, og i hvis Lykfalighed der ikke manglede andet, end at faae gode Tidender fra hende. Derfra gik jeg til Doctor G... for at indhente den tryggeste Efterretning om denne elskværdige Kones Tilstand, og hans Svar var, at han intet tilforlade, ligt kunde sige derom; thi da Kummer var den egentlige Aarsag til hendes Sygdom, saa vilde ogsaa Opmuntringer og Sindets Roelighed være mægtigere end al hans Kunst.

Siig mig, fortræflige Frue, om jeg tillegger Venskab for stor en Kraft, naar jeg troer, at den vil blive mægtig nok til at rive Dem af en elsket Mands Arme, og at De vil ile Nat og Dag for at opmuntre, trøste og glæde en lige saa værdig, som ulykkelig Veninde ved Deres Nærværelse? Jeg kiender Deres ædle Hierte for vel til at tvivle om at det lider og føler med den elskværdige Baroneſſe, og saa haart, som det end vil synes Herr Norbert at skilles paa nogen Tid fra

sit

sit Livs Glæde, saa vil han dog giøre det med Fornøyelse, naar han overveyer, at Opfyldelsen af en høy og hellig Pligt kalder Dem fra ham, og hvilken Vellyst maae det ikke være for Dem at samles igien med den Overbeviisning, at en kort Skismisse har forskaffet Jorden en af sine største Prydelser: et værdigt og dydigt Fruentimmer. Jeg haaber altsaa snart at nyde den Lykke mundtligen at forsikkre Dem, med hvor sand en Høyagtelse, jeg har den Ære at være

Deres

hengivne Ven og ærbødige
Tiener
Walmann.

Fem og Tyvende Brev.

Baron Helmer til Herr Techfeldt.

Vel maae og bør jeg vente mig, at dit fordums Verskab er forvandlet til Afskye og Foragt ved det Skiendsels Mærke, som jeg har sat paa mig og mit Navn, men dersuagtet fynder en næsten uimodstaaelig Drift mig til at sige dig det sidste Farvel, og lade dig vide, at jeg staaer færdig at gaae til Indien, for enten at hente mig Døden der, med Kaarden i Haanden, eller at bøde for mine begangne Laster ved at slæbe paa et lummerfuldt Liv. Det er altsaa ikke for at søge eller vente Trøst fra dig, at jeg viiser dig den Afgrund, Daarligheder og Vildfarelser har styrtet mig i, men for, om det er mue

ligt, at overtyde dig om, at baade du og jeg, saa vel som mange andre af vore Staldbrødre har modtvilligen lukket Øynene for Sandheden ved at søge at bilde os ind, at der ingen Hevner og Dommer var, og at vi kaldte det Fornuftens Magt at døve den lønlige Paaminder i vor Barm, og at hæve os op over Almuens taabelige Griller, som i sig selv ikke var andet end en Rædsel, der forkyndte os, at vi ikke havde andet at vente os af et reent og helligt Væsen end Vrede og Straf. Den har ogsaa ramt mig, og paa en Maade der viiser Herrens Retfærdighed, siden det er blot Følgen af mine Handlinger, der har giort mig ulykkelig og elendig.

For at giøre dig dette meere fatteligt, maae jeg sige dig, at det Skridt, som vanærer mig meest i Verdens Øyne, er ikke allene det meest uskyldige i mit Levnets Løb, men endog det, som meere trøster end angrer mig, siden det var det eneste Middel, hvorved jeg kunde giøre min ulykkelige Kone nogen slags Erstatning; og da jeg ikke kunde løse Baandet, der bandt hende til mig, uden ved at giøre mig selv ærelos og til en Romnings Mand, saa bragte jeg hende godvilligen dette Offer, for nogenledes at forsone de Lidelser, jeg havde voldt hende. Min lastværdige Forbindelse med Micha, er egentligen Udspringet til al min Ulykke: thi vel var jeg allerede fordærvet, da jeg giorde Bekiendtskab med hende, men saa længe var jeg dog endnu ingen Uskyldigheds Forforer; og havde maaskee været at redde. Du veed, at hun havde nydt en god Opdragelse, og at hendes værdige Moder havde indprentet hende Ærbødighed for Religionen, den maatte jeg

altsaa

altsaa først have udryddet hos hende, og førend jeg kunde naae mit Maal opfylde hendes Barm med al den Ugudelighеds Gift, som jeg havde indsuet hos andre. Til min egen Fordærvelse lykkedes dette Anslag mig alt for vel; thi mine onde Lærdomme slog saa dybe Rodder hos hende, at hun blev min Anfører paa Lasternes Bane, og bragte mig til at begaae slige Ting, som jeg ved vort Bekiendtskab havde skiælvet for at tænke paa. Om en føye Tid havde hun ganske ødelagt mig, og for at undgaae Bebreydelser og Forbandelser, som hendes Uskyldigheds Forfører, saa snart jeg ikke kunde tilfredsstille alle de Begierligheder, som jeg selv havde opvakt hos hende, lod jeg mig forlede til at glemme min Ære og mig selv, og blev den skiendigste Bedrager; men da hun var Medvideren og Hielperen i alle mine nedrige Trækker, saa giorde Frygten for at hun maatte opdage dem, mig ganske og aldeles til hendes Slave. Følelsen af disse Lænkers Tyngde var min første Revselse, og den fordobbledes ved hendes skamløse Trodsighed og min Kones magelose Forhold; jeg indsaae hvor ubillig og umenneskelig jeg handlede ved at overgive en Engel i en rasende Furies Vold, uden at jeg turde vove at sette hendes Grumhed Grændser.

I Baronessens Taalmodighed og uforskyldte Venlighed opdagede jeg Dydens Værdighed og blev fuldkommen overbeviist om, at et lønligt Vidnesbyrd om vor Uskyldighed gior os roelig og friemodig i Undertrykkelsen, naar Vellysten nydes med Bitterhed af Lasternes Slaver, og at Forbrydelsen har Straffen i Følge med sig. Endskiønt jeg følede den hvor

jeg gik og stod, saa havde dog den, som jeg ved Michas Fordærvelse og min Kones Forfølgelse fortiente ikke naaet sin heele Hoyde endnu, men blev først fuldkommen da jeg Dagen for min egen Bortgang ikke kunde tvivle om, at Micha og min Fuldmægtig havde taget Flugten med hinanden, og den ene plyndret Huuset ud og den anden ikke ladet een Skilling blive tilbage i Cassen, som jeg skulde giore Regnskab for. Havde jeg ikke kundet anklage mig selv for andre Forbrydelser end Skiodeslosshed og en al for blind Tillid til Uværdige, saa kunde jeg have indgivet en Klage over Dem, og sogyet Anstalter til at saae sendt Stikbreve efter Dem; men den nagende Samvittighed spurgte mig ikke allene paa hvad Grund jeg torde driste mig til at forlange een af mig selv fordærvet Person afstraffet; fordi hun handlede efter Grundsetninger, som jeg selv havde lært hende at være de retteste til at nyde Lt, vetz Behagelighed? Men den indjog mig endog en ubeskrivelig Angst for at Micha, om hun blev grebet, vilde opdage slige Ting, at min Straf maatte blive haardere end hendes. I denne gruelige Forfatning var jeg meere end engang paa Veye at legge Haand paa mig selv, men Rædsel for det Tilkommende, holdt min formastelige Arm tilbage, og da jeg i Slaget, der havde ramt mig, ikke meere kunde miskiende den Hoyestes Retfærdighed, saa besluttede jeg at forsone den ved at underkaste mig al den Elendighed, som Mangel og Landflygtighed har i Folge med sig. Hvad der meest bestyrkede mig i dette fortvivlede Forsæt var Forestillingen, at det var det eneste og beste Mid-

de

del til at giøre min Kones Skiebne taalelig; thi om jeg endog vilde smigre mig med, at Regieringen bevæget af hendes Taare og Bønner, vilde tilgive mig min Efterladenhed i mine Pligter, saa bævede jeg dog ved den blotte Tanke om det, som hendes dydige Siel maatte lide i Samfund med en saa lastefuld Mand, og ved ideligen at have sin Tyran for Øye. Du og mange andre vil maae skee anfee denne min tagne Slutning, som et Foster af en opbragt Indbildnings Kraft og et halvt Raserie, men hvorom alting er, saa har jeg dog ikke endnu fortrydt det, og i hvad Nød der end forestaaer mig, saa skal den forsødes mig ved den Tanke, at jeg har giort alt hvad der stod i min Magt, for at raade Bod paa det Onde, jeg havde foraarsaget det værdigste Fruentimmer.

Imidlertid kunde jeg ikke forlade mit Huus uden at sige hende Farvel og erholde hendes Forladelse; jeg bad hende om den paa mine Knæe ved at fortælle hvad der forjagede mig fra hende og mit Fædreneland. O Techfeldt! endnu bløder mit Hierte og mine Taare væder Papiiret ved at erindre mig alle de Foresiillinger hvormed hun søgte at bevæge mig til at staae fra mit Forsæt, og hendes kierlige Forsikkring om at deele Mangel med mig, indtil det, som man havde røvet fra mig, var betalt. For at afbryde hendes Overtalelser maatte jeg sige hende, at min Forsømmelse i mine Embeds Pligter var saa stor, at Flugten var det eneste Middel til at frelse mig fra et evigt Fængsel, og at hendes Tilgivelse var det eneste jeg havde

tilbage at ønske eller haabe. Dette Monster af en Kone lovede mig ikke allene, at hendes Velsignelse skulde følge mig overalt, og at hun vilde giøre alt hvad mueligt var for at formindske min Forbrydelse og forskaffe mig Naade; men hun tvang mig endog til at tage imod alle hendes Medailler; thi paa andre Vilkaar vilde hun ikke love mig at forkie min Afreyse i nogle tredive Timer, som jeg behøvede til Forspring for at komme i Sikkerhed. Jeg holdt hende længere indsluttet i mine Arme end jeg nogensinde havde giort, hendes Taare vædede mine Kinder, og hun bad den Høyeste saa indstændigen om at samles med mig igien, at jeg ikke kunde holde det ud, men rev mig fra hende, med en fordobblet Afskye for mig selv, og med et af tusende Pinsler sønderslidt Hierte.

I Morgen gaaer jeg om Borde, antag derfor disse Linier, som en døende Vens sidste Tale; thi fra dette Øyeblik af er jeg død for min Kone, mit Barn, mine Venner, og mit Fædreneland. Du har hiulpet til at bestyrke mig i mine Vildfarelser, men Himlen give! at mit bedrøvelige Exempel maatte tiene til at overtyde dig om, at Lasternes Straf er unndgaaelig, og at Dyd og Retskaffenhed allene kan giøre lykkelig. Dine Øyne vil aldrig saa snart blive opladte til at indsee denne store Sandhed, førend du ikke allene vil søge og finde Beviiser for at der er et høyere Væsen, men du vil endog smage den reeneste Vellyst i den Tanke, at han belønner de Gode og tilgiver de Onde, naar de alvorligen fortryder deres Misgierninger; og i dette store Haab er jeg langt

lykke-

lykkeligere, end jeg nogensinde har været i Vellysternes Skiød. O at du maatte blive det med! større Lykfalighed veed jeg ikke at tilønske dig ved mit sidste Farvel!

Nie og Tyvende Brev.

Frue Norbert til hendes Mand.

Jeg veed, at den beste og kierligste Egtefælle vil være bekymret for sin omme Louise, og det ikke allene for hendes egen Skyld, men endog for den Veninde, som hendes Hierte tager saa stor Deel i, og derfor skynder jeg mig at berette ham, at Frue Selmar og jeg kom lykkelig og vel til Byen i Forgaars Middag; men ak; jeg kan desværre ikke sige, at jeg seer synderlig Haab til at vor Komme vil giøre den forønskede Virkning hos min elskede Friderica, endskiønt Herr G... troer; at hun kan komme derfra. Kiendte du, min elskede Mand, Baronesse Helmers fortræflige Hierte, saa vilde du være lige saa bange for hendes Tab som jeg; de Lidelser hun har gaaet igiennem ere utroelige, og den Virkning de har giort paa hendes forhen lidet forfængelige Siel, forsøger min Frygt ved at fordobble min Agt og Ømhed for hende; thi hun synes mig at være for god til Jorden, og fuldkommen Moed til at høste Frugten af sin Taalmodighed

At hun blev inderligen glad ved at see os, og med en ubeskrivelig Henrykkelse trykkede os op til sit Bryst, kan du

let slutte; hun syntes i vore Arme at faae Erstatning for alle sine udstandne Gienvordigheder, men Spoeret af dem sad saa kiendelig paa hendes indfaldne og blege Kinder, at de Taare, Frue Selmar og jeg fældede, ikke bleve fremlokkede allene ved Glæden over at samles med hende igien. Den Forandring jeg blev vaer hos hende var saa la igt over al min Forvendtning, at mit Hierte bævede ved dette Syn, og dets Beængstelse forøgedes endnu meere, da hun, ved at legge sit segnende Hoved op til mit Bryst, sagde: Nu skal Dodens Komme blive mig et glad Budskab; thi jeg har intet meere at ønske, men kan vel tilfreds forlade en Verden, hvis Galde og Bitterhed jeg har uddrukken indtil Bunden. Baade hendes Moder og jeg bade hende at glemme alt det forbiegangne, og trøste sig ved, at det Onde nu var overstaaet og at Fremtiden giemte ligesaa megen Glæde til hende, som hun paa nogen Tid havde havt Kummer at drages med. Det er jeg vis paa, svarede hun og saae op til Himmelen; thi det stadige Haab, hvormed jeg i lang Tid har seet frem ad, har allene givet mig Kræfter til at bære det, der var mig paalagt. For at give Samtalen en anden Vendning spurgte jeg i den munterste Tone, der var mig muelig: Om jeg ikke skulde see min tilkommende Svigerson? Derpaa lod hun Barnet komme ind, satte det paa mit Skiød, og bad mig elske det for hendes Skyld, indtil han kunde fortiene min Kierlighed! Jeg troer ikke at den moderlige Ømhed kan overgaaae den hvormed jeg tog det i mine Arme; han er ogsaa virkelig et meget deyligt Barn, og det, der glæder mig meest naar jeg seer paa ham, er, at han ligner sin Mo-

der

der, og Himlen give, at hans Hierte ikke maae have meere Ligning med hans uværdige Fader end hans udvortes Dannelse. Baroneſſen forſikrer dog høyt og helligen, at hendes Mand ikke er saa straffældig, som han synes, siden han ikke har taget en Skilling af Cassen med sig, men allene har søgt Sikkerhed for sin Person; da Madame Werlows og hans Fuldmægtiges Ran, havde giort ham det umueligt at svare til den. Det samme har hun ogsaa forvisset Greve L... om, og i Gaar besøgte denne ædle Menneskeven hende igien, for at meddeele hende den glædelige Tidende, at hans Majestet af særdeles Naade for hende og hendes Søn vilde skaane Baronens Navn for Skiendsel, skienke hende en anstændig Underholdning, og bevilge hende en lovformelig Skilsmisse fra ham enten strax eller naar hun forlangte det.

Det første jeg fandt Leylighed til at tale allene med Doctoren bad jeg ham indstændig at sige mig reent ud om Baroneſſen var i Fare. At hun er det, svarede han, kan jeg ikke nægte, en snig Feber, der har sin Oprindelse af et ængstet og bekymret Sind, kan jeg paa ingen Maade blive Mester over; hun maae selv bestride den ved at forjage den store Tungsindighed, der yttrer sig i hendes Øyne og heele Væsen; thi saa længe hun føder den er det mig umueligt at udrette noget. Jeg byggede altsaa ikke lidet paa den Virkning, som Grevens gode Budskab vilde giøre, og blev ikke lidet bestyrket i mit Haab, da jeg i Morges kom ind til hende og fandt langt meere Munterhed i hendes Øyne og et Skimt af Rødme paa hendes blege Kinder. Men hun nedslog

slog dette opstigende Haab i en Hast; thi da jeg yttrede hende min Glæde over den lykkelige Forandring jeg blev vaer hos hende, og begyndte at udregne hvor snart hun kunde følge hiem med mig, og hvor roelige og fornøyede Timerne skulde der svinde bort for os; faldt hun mig ind i Talen med disse Ord: O min evig-elskede Louise! Du er i en behagelig Drøm, som du snart vil vaagne op af; thi det som du, af Attraae efter min Helbred, anseer for et ubedrageligt Kiendetegn, er i sig selv ikke andet end det sidste Blus af et Lys, der snart skal slukkes. — Hvad Fornøyelse kan du dog finde i at føde en Tungsindighed, der er den mægtigste og næsten eneste Hinder til at naae din Helbred, og som tillige qvæler og ængster deres Hierter, som elsker dig høyere end noget andet? — Det er hverken Griller, eller Indbildninger, min sande og dyrebare Veninde; men Overbeviisning og Følelse. Dødens kolde Gysen igiennemløber allerede mine Aarer, ingen menneskelig Magt er meere istand til at hindre den i at standse Blodets Løb, alt hvad den formaaer er at forhale det vigtige Øyeblik i nogle Dage. Jeg besvær dig derfor ved den Kierlighed, som du har givet mig saa store og uforfalskede Prøver paa, at forbereede min Moder til at tage imod dette Slag; mine egne moderlige Følelser lærer mig hvor haardt det vil ramme hendes ømme Hierte, men hun vil føle det dobbelt, dersom det træffer hende uventende.

Der laae saa megen Overbeviisning i hendes Tale, og den roelige og høytidelige Miine hvormed hun fremførte den, satte mig i den heftigste Bevægelse; det var mig umueligt at

bringe

bringe et eneste Ord frem, og jeg brast i slig en Graad, som jeg aldrig veed at have været i forhen. Hun greb min høyre Haand, der laae paa Sengen, med begge sine; trykkede den til sine Læber, og sagde i den vemodigste Tone: For første gang i dit heele Liv bedrøver du mig, min troefaste Veninde; men fat dig, og overvey alle Ting med din store Fornuft, og dersom du da elsker mig, saa vil du ikke meere græde, men glæde dig over, at jeg kaldes bort fra en Verden, hvor jeg ikke meere kunde have en glad Time, siden jeg selv, og ingen anden, havde giort mig ulykkelig. Har Venskabs Stemme, raabte jeg, endskiønt tabt al sin Magt til at røre dit Hierte, saa kan det dog ikke være følesløst ved Naturens Raab; som Daatter skylder du en Moder, hvis eneste Trøst du er, at leve for hende, og dit umyndige og uopdragne Barn rækker sine uskyldige Arme imod dig om Beskiermelse og Varetægt: og skulde da en Moders Ømhed, en Sons tiltagende Erkiendtlighed, og en troefast Venindes Hengivenhed ikke formaae at holde dig skadesløs for Tabet af en uværdig Mand, eller troer du, at hans Pligters Forsømmelse imod dig, friekiender dig fra at opfylde dine imod os? Du taler til mig, min Beste, sagde hun, som om Liv og Død stod i min Haand, og det allene beroede paa min Villie at hæmme Virkningen af en lang Tids nagende Græmmelse; for nogle Maaneder siden havde det maaskee været giørligt, men nu er det for sildig, og, tilgiv mig min Beste, jeg er inderlig glad derved. I den Forfatning jeg er, min elskede Louise, maae al Forstillelse forsvinde, og ved den Gud, for hvis Ansigt jeg snart skal møde, bevidner jeg, at mit Venskab al-

drig

drig har været varmere og stærkere til dig end det nu er, og den Rettighed en Moder og Søn har til Hiertets Følelser kan kun et Uhyre fornægte. Det er altsaa en Følge af min inderlige Kierlighed til eder alle tre, at jeg glæder mig over at min Opløsning er saa nær; thi saa grum som Skilsmissen end er, og saa heftigen, som min Død end vil smerte dig og min Moder, saa vilde eders Smerte dog bleven ulige større ved at see mig henslide et kummerfuldt og elendigt Liv.

Jeg vilde søge at bestride disse Forestillinger, men hun gav mig et Vink, at hun ikke havde udtalt endnu, og efter at hun havde samlet lidet Kræfter blev hun saaledes ved: Jeg er vis paa, at I med forenede Kræfter vilde søgt at giøre mig Livet behageligt, men vilde det ikke forsøget min Elendighed, at jeg maatte synes uerkiendtlig for al eders Godhed, og belønne den ved en lykkelig Fremgang kunde jeg ikke. Du kiender mig for vel, min troefaste Veninde, til at troe, at Avinds Gift kunde opfylde min Barm, og allermindst, at jeg kunde misunde dig Belønningen for dine Dyder; og dog maae jeg reent ud tilstaae, at jeg ikke kundet være Vidne til den Lykkalighed du nyder i din Ægteforeening, uden at mit Hierte var bleven martret af indvortes Bebreydelser, og en al for sildig Fortrydelse, at min Stolthed og Ærgierrighed havde for stedse udelukket mig fra at nyde den huuslige Glæde, som du saa ofte havde forsikkret mig at være det høyeste jordiske Gode. O min Louise, min anden jeg, læs i det

inderste

inderste af mit skrobelige Hierte, og saa vil du finde Ønsker i det, som aldrig kunde opfyldes; thi da min beklagelige Mands grumme Forhold havde oppustet en næsten qvalt Gnist i min Barm til en spillende Lue, ved de Sammenligninger, som min Indbildnings Kraft anstillede om hvor ulige anderledes min Skiebne var bleven med Walmann, hvad var der da bleven af mig, naar jeg i din værdige Egtefælles Tænkemaade, ædle Hierte, og ømme Hengivenhed for dig havde dagligen havt Walmanns udtrykte Billede for Øynene, og hver gang mine Øyne faldt paa det, tillige seet det svælgende Dyb, som mine Daarligheder havde gravet imellem ham og mig. Jeg er vis paa, at din Kierlighed for mig er alt for uegennyttig til at du kunde ønske mig at leve for at være et dagligt Rov for Piinslerne af en haabeløs Kierlighed; men saa grumme, som de end ere, saa vilde jeg dog indstye til Livets Herre om at forlænge mine Dage, dersom De kunde være min Moder til Trøst og min Søn til Nytte. Din Fornuft maae viise dig, at det er mig umueligt; lov mig derfor, min Evig-elskede, at du ikke vil bedrøve dig over min Død, du mister mig ikke ganske; thi jeg efterlader dig den beste Deel af mig selv i min Moder og min Søn. Elsk mig i dem, saa vil den dydige og lykkelige Daatter, betoge Moderen Grædmelsen over Tabet af den ubesindige og kummerfulde, og hun vil trøstes ved Visheden om', at vi snart skal samles igien. Min Søn er for ung til at føle sit Forlis og førend Fornuften lærer ham at kiende det, vil han have funden saa aarvaagen en Fader og saa øm en Moder i

dig

dig og din Mand, at hans Forældres Tab vil blive ham en Vindning.

Taarene hindrede hende i at sige meere; og da hun syntes at have udøst sit ganske Hierte, saa sagde jeg: Du lader mit Venskab til dig allene vederfares Ret ved din Tillid, jeg vil derfor heller ingen Forsikkringer give dig om, hvor nøyagtig jeg skal stræbe efter at giøre mig den værdig, men allene forestille dig om min Mand og jeg er istand til at giøre det for dit Barn, som du kan; at danne hans Hierte, og ved Opdragelsen og Underviisninger stræbe at giøre ham til en dydig og duelig Mand, er alt hvad vi formaaer, men da han maae søge at fremme sin Lykke i Hovedstaden, saa maae han ogsaa meget ung berøves vor Varetægt, og settes blot for Forførelser; du derimod kan ved at giøre dig selv lykkelig forskaffe ham en Beskiermer og Ledsager paa den Bane, som han vælger sig til at tiene sin Konge og sit Fædreneland. Da Baron Helmer giorde ham faderløs, sønderrev han tillige Baandet, der bandt dig til ham, og gav dig din første Frihed igien. Belon altsaa Walmanns oprigtige Kierlighed ved at give ham din Haand, da han eyer dit Hierte, derved vil du ikke allene giøre baade dig selv og en værdig Mand lykkelig, men du forskaffer endog dit umyndige Barn den beste, den dydigste Fader istæden for en lastværdig, uden at tale om den Trøst det vilde være din Moder og den Glæde mit Hierte vilde blive oversvømmet af ved at see dig saa lykkelig, som det største jordiske Gode kan giøre Mennesket; thi hvad var der i Walmanns Arme tilovers at ønske for

dig

dig, uden Vedvarighed i det Vel, hvormed dine Lidelser var belønnet. Disse Lidelser, sagde hun meget bevæget, havde jeg allene min Letsindighed og Forsængelighed at takke, og derfor kan jeg ikke belønnes, men maae straffes; og det bliver jeg ved Umueligheden i at naae en Velsignelse, som engang blev mig tilbuden, men foragtet. Jeg vil altsaa ikke engang tale om det Uanstændige, en nye Forbindelse har i mine Øyne, saa længe ikke Guds Haand, men allene Mennesker har sønderrevet det første Baand, men var det endog skeet, saa vilde min egen Overtydelse om, at jeg havde giort mig uværdig til Walmanns Agt, holde mig fra at give ham min Haand. Min Kierlighed til ham er alt for stærk, at jeg kunde taale den Tanke i hans Barm, at min nærværende Forfatning, og ikke hans Fortieneſter var mit Hiertes Drivfiæder, og jo ædelmodigere hans Forhold var, jo elendigere maatte jeg blive; siden jeg ikke kunde bevidne ham det Fortrin jeg stedse havde givet ham for alle andre, uden at giøre mig selv foragtelig, og give ham Anledning til at troe, at ligesaa vel, som min Forsængelighed havde bragt mig i Baronens Arme, endskiønt Kierligheden talede Walmans Sag i mit Hierte; saa kunde andre Grunde have bragt mig i hans; da det maaskee sukkede for en anden. Men set nu ogsaa, min fortræflige Veninde, at jeg virkelig kunde opnaae al den Lyksalighed som Natur, Kierlighed og Venskab kan forskaffe Mennesket, hvad eyede jeg da? Et Skyggeværk, er flygtigt og ustadigt Gode, som jeg maaskee maatte forlade paa en Tid, da jeg klævede aller stærkest ved det, og kan jeg da nokſom takke den Allerhøyeste for at see min Opløsning nærme

sig mig paa en Tid, da jeg føler hvor intetbetydende og forgiengeligt alt det Jordiske er. En varig, en ubeskrivelig Glæde venter paa mig, og den Overbeviisning maae trøste alle dem, som elsker mig; thi siig mig, min Louise, om du ikke selv vilde skynde mig til at forlade dig, ifald Doctoren sagde, at jeg kunde faae min Helbred igien ved at opholde mig et Aar eller længere i et fremmet Land, og hvad er Døden andet end en Reyse til vort rette Hiem, hvor vi skal samles igien med alle dem vi elsker? Vær derfor roelig, vores Skilsmisse er ikke for stedse; men allene paa nogle korte og flygtige Øyeblikke, og da det er alle Menneskers Lod, saa siger nogle Dage før eller sildigere ikke det allermindste.

Hvad enten det nu er saa i sig selv, eller en Virkning af Indtrykket denne Samtale giorde hos mig, saa synes mig virkelig at blive vaer, at min Fridericas Kræfter tager øyensynlig af; og hvor skal jeg faae Standhaftighed fra til at bære dette store Tab, og trøste den bedrøvede Moder? Beste, kierligste Mand, er det dig mueligt, saa til at understøtte din Louise, kom at trøste og hufvale hendes beængstede Hierte, du, som har paataget dig at være hendes Beskiermer og Ledsager igiennem alle Livets Besværligheder. Hendes uforfalskede Kierlighed til dig vil være dig uendelig Tak skyldig derfor, og denne Godhed vil forøge den sande Glæde hvormed hun kalder sig

Din

oprigtig elskende Kone

Louise Norbert.

Tredivte

Tredivte og sidste Brev.

Herr Walmann til Herr Norton.

Hvor svag og skrøbelig er dog ikke den menneskelige Viisdom, min Ven, og hvor liden Magt har vor Philosophie til at dæmpe og bestride Hiertets Følelser; en smertelig Erfarenhed har overtydet mig om, at du havde fuldkommen Ret i din Paastand, at det ikke var min elskede Fridericas Skiebne allene, som jeg beklagede, da hun kom i den uværdige Helmers Vold, men at det Tab mit eget kiere Jeg led ved denne Forbindelse havde stor, om ikke den største Deel i mine Klagemaal; thi hvorledes kunde ellers mine Taare væde Papiiret nu da jeg er overbeviist om, at hun er ubeskrivelig lykkelig, at ingen Smerte meere kan røre hende; men hun nyder Dydens henlagde Løn? Dette er nok til at sige dig, at den fortræflige Baroneſſe Helmer ikke meere er til, men at Jorden er berøvet et Mynster paa Taalmodighed og Standhaftighed i Lidelser; og et Beviis paa, at undertvungne Skrøbeligheder fortiener den herligste Æres Krands, siden det er den største af alle Seyervindninger at overvinde sig selv.

Endskiønt jeg ventede mig det, fra det første Øyeblik jeg hørte, at Græmmelse var Oprindelsen til hendes Sygdom, endskiønt Fornuften sagde mig, at de, som virkelig elskede hende, ikke burde misunde hende at forlade en Verden, der havde intet tilovers for hende uden Ubehageligheder og

smertelige Erindringer, saa kunde jeg dog ikke overgive Haabet, at hendes Ungdom og hendes Venners Omhue kunde berøve Døden dette kostbare Bytte. Jeg gik derfor dagligen tre til fire gange til Frue Norbert for at erkyndige mig om hendes Venindes Helbred, og endskiønt Efterretningerne bleve idelig slettere og slettere, saa skyndte jeg mig dog hen til hende igien, i den længselfulde Forvendtning, at hver kommende Øyeblik skulde giøre en lykkelig Forandring. Da jeg to Dage for hendes Død havde hørt om Formiddagen af den trøstesløse Frue Norbert at Doctoren havde sagt, at der ingen meere Redning var, drev min Utaalmodighed mig efter nogle Timers Forløb derhen igien, og det første jeg blev Frue Norbert vaer, raabte jeg: Deres Ansigt, Frue, siger mig, at det søde Haab jeg iilede her hen i, har skuffet mig! Desværre! svarede hun; vi skal miste hende; men har De ikke Lyst at sige hende det sidste Farvel? Dette Spørgsmaal satte mig i en heftig Bevægelse, og forend jeg kunde svare, blev hun saaledes ved: Jeg har sagt hende, hvor bekymret De viiser sig for hendes Helbred, og hun ønsker at takke Dem derfor. O saa bring mig ufortøvet ind til hende; lad mig paa mine Knæe udbede mig det Beviis paa hendes Agt for mig, at tilkiendegive mig om hun har noget jordisk Ønske tilbage, og dersom det ikke overgaaer menneskelige Kræfter, saa vil og skal jeg opfylde det. Hun slumrer nu, sagde hun, men vil De umage Dem herhid om nogle Timer, saa vil jeg sige hende det, naar hun vaagner. Jeg

lovede

lovede det, og de Sindsbevægelser hvori jeg tilbragte den bestemte Tid, er mig umuelig at beskrive.

Da jeg lod mig melde, kom Frue Norbert mig i Mode, og sagde: De vil faae al Deres Standhaftighed nødig til at holde ud at see den Ødeleggelse, som Ungdom og Deylighed har liidt; og den overgik ogsaa al min Forvendtning; men endskiønt Rædsels Konge, allerede havde udstrakt sin vældige Haand over hende, saa kunde han dog ikke betage hende sine uimodstaaelige Yndigheder; men hendes Siels glade Roelighed, udbreedte en meere en jordisk Glands over hendes Ansigt. Forend jeg kunde komme til at bevidne hende min Kummer over hendes Tilstand, rakte hun sin Haand imod og sagde: Tilgiv mig Herr Walmann, den Beængstelse jeg volder Deres følende Hierte' men den Agt, De ved Deres flittige Efterspørgsel har bevidnet imod en Person, hvis Daarligheder har giort hende uværdig til den, har foraarsaget mig en Glæde, som jeg ikke troede at kunde smage meere i denne Verden, og jeg kunde ikke imodstaae Driften at takke Dem derfor og at udbede mig noget af Dem. Jeg knælede ved Siden af hendes Seng: tog hendes udstrakte Haand og trykkede til mine Læber, med den Forsikkring, at jeg vilde opfylde de Befalninger, som hun bærede mig med saaledes, som jeg paa hiin Dag vilde staae hende til Ansvar derfor. Denne Forsikkring er aldeles overflødig, svarede hun mig med et Engleſmiil; thi saa vigtig, som min Bøn end er, saa er jeg dog vis paa, at de uombedet havde giort det. Men da det er det eneste

Middel, hvorved jeg kan overtyde Dem om, at mit Hierte har ladet Dem vederfares Ret, endskiønt min taabelige Stolthed holdt mig fra at give Dem Beviiser derpaa, saa har jeg vildet giøre Brug af det. Tag imod denne ydmygende Bekiendelse af en Døende, at mit Hiertes Følelse straffede mig i det Øyeblik jeg afslog Deres Haand; men at den Handling, som har smertet mig i saa lang en Tid, har trøstet mig fra det Øyeblik da jeg bekom Dødens Budskab; thi hvor gruesomt var det ikke bleven mig, dersom jeg havde været forenet med den beste og dydigste Mand, og hvor sødt er det mig ikke nu, da jeg har intet at leve for. Min Moder er forsørget, min Veninde lykkelig, og min Søn maae blive det, siden deres Omhue og Exempel vil giøre ham dydig og retskaffen. Men naar den Tid kommer hvori han maae unddrages deres vogtende Øye, saa veed jeg, at De vil værdige ham Deres Raad og Ledsagelse, og Vieheden om denne min Bøns Opfyldelse, forjager al Angst fra mit Hierte. Bliv De hans Fader og Beskiermer; jeg overgiver ham i Deres og min omme Venindes Hænder, som et Pandt paa min Kierlighed, og jeg skal takke dem begge derfor, naar vi sees igien, og paa en værdigere Maade, end jeg nu formaaer. De har begge givet mig for store Prøver paa Deres Godhed for mig, at jeg kunde tvivle om, at De vil elske ham, og endskiønt hans ganske Erkiendtlighed bør tilhøre Dem, saa vil han dog tænke med Ømhed paa en Moder, hvis sidste jordiske Omhue var at overgive ham i saa ædle Beskytteres Varetægt. Frue Norbert og jeg, som begge svømmede i Graad, vilde høytideligen

for

forbinde os til denne Begierings Opfyldelse, men hun vilde ikke tillade os det, men bad os i det Sted at sige hende, om der ikke var noget, som hun endnu kunde giøre for os. Jeg kunde ikke tale, men da hendes Portrait hang lige for Sengen, saa saae jeg til det, og med bedende Øyne til hende. Jeg forstaaer Dem, sagde hun, men det er allerede givet til min Louise; vil hun altsaa ikke afstaae Dem sin Ret, saa skal hun give Dem det Miniatur-Portrait, som hun har. Jeg takkede hende inderligen, og udbad mig tillige, at see personligen til hende, som hun meget forbindtligen bevilgede mig.

De øvrige tvende Dage hvori denne Engel endnu blev paa Jorden, anvendte hun til gudelige Betragtninger, og til at trøste alle dem, der ængstede sig over hendes Forliis. Hun forestillede os ideligen vor glædelige Sammenkomst, og talede om den, som om hun kun forlod os paa nogle Dage, og er det længste Liv ogsaa andet, end nogle Øyeblik? At jeg med største Ridkierhed vil opfylde hendes Begiering tvivler du vel ikke om, men paa det Døden selv ikke skal hindre mig deri, saa har jeg allerede giort et lovformeligt Testamente, hvori den unge Helmer er udnævnt til min eneste Arving, hvoraf du med næste Post skal faae en veridimeret Copie, paa det Egennytte eller Ondskab ingen Fordeel skal have af at forkomme Originalen. Livets Øyeblikke ere for usikkre til at en fornuftig Mand bør opsette en vigtig Handling; og uagtet intet er kostbarere end

Tiden'

Tiden, saa er der dog intet, som Mennesket forsøder skammeligere. Jeg troer altsaa ikke, at kunde bruge min bedre, end ved at bede dig, at om din Ven skal gaae for i Veyen til et bedre Liv, at du da vil skienke min elskværdige Myndling den Deel af dit Hierte, hvis Besiddelse udgiør min væsentligste Lykke, saa længe jeg har Kræfter at kalde mig

Din

troefaste Ven

Walmann.

Den

Den

unge Wartwig.

Den unge Wartwig.

Der er ingen Forretning vanskeligere og saa mange Feyltagelser underkastede, som den, ved Opdragelsen at danne unge Menneskers Hierte og Tænkemaade, fordi intet udkræver en større Selvfornægtelse; thi skal der høstes Frugter af dette møysommelige Arbeyde, saa maae Læreren, saa at sige, aflegge sin egen Natur for at gaae ind i sin Lærlings, tænke, tale og handle efter hans Følelser for at drage dem paa sin Side, og ved Hielp af dem, at dæmpe og styre hans herskende Sindslidelser, og forvandle Sæden til Laster og Daarligheder til Dyders og nyttige Egenskabers Udspring. Men denne store Regels Iagttagelse forsømmes, som oftets, Egenkierligheden forleeder endog under-

undertiden den Vilseste til at anse sig selv for Mønsteret til at danne andre efter, saa at den haarde og choleriske Mand vil udrette alle Ting med Frygt og Tvang, han vil ved Trudsler og Straf omdanne et Hierte, der med Læmpe og Godhed tog imod alle Indtryk, som et blødt Vox. Derimod vil den Følende og Melancholiske udrette alle Ting ved Følelser, som ere ganske fremmede for hans Undergivne, hvis haarde eller dorske Sind udkræver de skarpeste Midler, og ingen af dem betænker, at man ikke kan forandre Naturen, men allene komme den til Hielp, at i Følge der af deres Undergivne ikke saa snart slipper dem af Øynene, førend Naturen, som der er giort Vold paa, bliver Mester, og Sindslidelserne bekomme et dobbelt Herredømme, siden de hverken kiende dem, eller Faren de har i Følge med sig.

Herr Wartwig, en rig og gammel Adelsmand, hvis stive og ubøyelige Sind var bleven end meere forhærdet ved hans bestandige Ophold paa sine Godser, hvor enhver var forbunden til Lydighed imod ham, og hans Villie derimod hans eneste Lov, begik denne store Feyl i hans eneste Søns og Barns Opdragelse; thi da han af Naturen var haard og streng, saa ansaae han Ømhed og Medlidenhed for en Skrøbelighed, der var høyst unanstændig for en Mand, og paa det hans Søn ikke skulde blive kielen og qvindagtig, som han kaldte Deeltagelsen i andres Nød, saa yttrede han sin faderlige Kierlighed allene ved en uindskrænket Myndighed og de skarpeste Revselser. Der kom aldrig et kierligt

eller

eller venligt Ord af hans Mund til Barnet, hans Tone var bestandig bydende, og den urykkelige Grundsetning: at den man elsker frygter man; vendte han om, og troede, at den man frygtede elskede man. Det værste herved var dette, at den unge Wartwig havde bekommet sin Moders blode og tungsindige Temperament, og ikke det ringeste af sin Faders haarde og stive; men derimod det største Anlæg til den høyeste Grad af Følsomheds Sværmerie: hans Hierte blødte ved det mindste Dyrs Lidelse, saa ofte, som han af Vanvare enten traaede paa en Orm, Oldenborg eller andre slige Insekter, saa kom Medynks varme Taare i hans Øyne, men saa ofte, som hans Fader blev det vaer straffede han ham derfor, som for den groveste Misgierning, og belagde ham med de allerforagteligste Navne. Havde han i det Sted med Fornuft og Exempler søgt at viise ham det skadelige i overdrevne Følelser, og lært ham at bestride dem af Kierlighed til sit eget Vel, ved at overtyde ham om, at en alt for vidt dreven Medlidenhed mod andre er Grumhed mod os selv, saa havde Sønnen ved Hielp af Fornuften og en moednere Eftertanke sat disse opstigende Bevægelser behørige Grændser, men da nu Angesten tvang ham til at skiule dem, saa voxede deres Kræfter dagligen ved den dem paalagde Tvang.

Da den gamle Wartwig ingen anden Kierlighed ønskede sig af sin Søn end den der avles af Frygt, saa søgte han ikke heller at opvække nogen anden i hans Barm for det høyeste Væsen; han giorde ham ikke opmerksom paa den Godhed og Barmhiertighed, som heele Skabelsen bevidner, men allene

paa

paa Misdædernes unndgaaelige Straf; thi endskiønt han viiste den Unge Gud som heele Naturens Skaber, Opholder og Fader, saa kunde dog dette kierlige Navn ingen Tillid opvække i den unge Wartwigs Hierte, siden han i dette trøstende Billede kun blev sin Fader vaer, der aldrig forbarmede sig, men idelig straffede paa det haardeste. Man kan altsaa ikke med Føye sige, at hans Hierte hævede sig til Gud med Bøn og Taksigelse, endskiønt han hver Morgen og Aften indfandt sig troeligen i Bedetimerne; thi da han ikke vidste af nogen anden Pligt imod den Allerhøyeste end den, at bede paa disse bestemte Timer og ikke forsømme Prækenen, saa troede han, at naar han iagttog det, saa havde Gud intet videre at kræve, og kunde følgeligen ikke heller straffe ham; thi Rædsel for Straf var den eneste Drivfieder til alle hans Handlinger.

Hans Moder, som Faderen førte ligesaa strængt et Herredømme over, vovede ikke, saa inderlig som hun end elskede ham, at give ham Prøver paa sin Kierlighed, siden hans Fader ikke allene havde strængeligen forbuden hende at viise mindste Ømhed i sit Forhold imod ham, men lod ham endog efter hans fierde Aar aldrig være en halv Time allene hos hende, paa det hun ikke, som han sagde, skulde forkiele ham Drengen; og da han næsten aldrig kom sin Fader af Øynene, saa kunde han heller ikke faae en Leege-Kammerat at binde sin Tilbøyelighed til, siden slige Forbindelser vare meget skadelige og farlige i den Gamles Tanker. Man kan altsaa ikke bebrøylde den gamle Wartwig for, at han ikke var aarvaagen og paapasselig nok, kun Skade at al denne Møye var spildt,

siden

siden han ved den søgte at giøre Sønnen til det, som Naturen havde nægtet ham at blive, nemlig: sin Faders Billede; men da Menneskerne ideligen smiggre dem selv med deres Anlægs lykkelige Fremgang, saa troede Faderen og da hans Søn traadde i sit attende Aar, at have indprentet ham sine Grundsetninger saa stærk at han trygt kunde sende ham til et Universitet for at fuldende sine Studeringer, uden at give ham en Hovmester med. Al den Forsigtighed han holdt nødvendig i denne Sag var at skrive een af sine gamle Venner til, der var Professor ved Academiet, som den unge Wartwig skulde sendes til, og bede ham at holde et vaaget Øye over hans Forhold, og da han havde faaet Løfte derpaa fra sin Ven, lavede han Alting færdig til Sønnens Reyse. Iblandt de Advarseler og Forholds-Regler, som han gav ham med paa Veyen var tillige en Bekræftelse paa, at han aldrig meere vilde see ham for sine Øyne, saa fremt han begik den mindste Daarlighed, og især om den havde sin Oprindelse af en naragtig Forliebelse. Den unge Wartwig lovede ham heldigen at være hans Befalninger ligesaa lydig i Fremtiden, som han hidindtil havde været; og da den Gamle til Trods for sin Haardhed, maatte yde Naturen sin Ret og blinke Vandet af sine Øyne ved at omfavne sin Søn til Afskeed saa slap han og Moderen, hvis Taare flød strømmevis. for en streng Irettesettelse, men han lod sig nøye med at sige, da Moderen blev ved at trykke ham op til sit Bryst: Nu lad det saae Ende igien, og giør ham ikke til en Kierling.

Da dette var de første Taare, som Wartwig havde fældet ustraffet, saa fandt han en Vellyst i at lade dem flyde endnu længe efter at han havde tabt sin Faders Gaard af Sigte, men efter Haanden fortørredes Graads Kilden ved forskiellige Betragtninger, og for ham ganske nye og fremmede Følelser. Beklemmelsen over at være skildt fra Fader, Moder og alle sine Bekiendtere, saavel som Angsten over at komme ind i en nye Verden, og leve blandt lutter fremmede Mennesker, paa Tieneren nær, som han havde med sig, tog alt meere og meere af, og Frieheden, Menneskets kostbareste Klenodie, begyndte at tale overlydt i hans Barm, og at lade ham smage en ubeskrivelig Vellyst i den Foresiilling, at han herefter i sine Handlinger kunde følge Hiertets Tilskyndelse uden at frygte for sin Fader. Hans Glæde bestod fornemmeligen deri, at han havde Raadighed til at give sin Medlidenhed Tøylen, og komme den Nødlidende til Hielp, som hidindtil var bleven henregnet ham til en stor Forbrydelse; thi uagtet hans Fader ikke lod ham mangle Penge, saa krævede han dog, af Frygt for, at Sønnen gav dem bort, Reede og Rigtighed for hver en Skilling, og da det ikke skeedte af Gierrighed, men fordi hans Haardhed havde giort det til en fuldkommen og urykkelig Sandhed hos ham, at Gavmildhed tiente allene til at bestyrke Lediggang og Dovenskab, saa gav han Sønnen, i den Overbeviisning, at han havde antaget hans Grundsetninger, en meget anseelig guld Børs med sig, foruden hans Vexel paa det første Qvartal.

Wartwig

Wartwig havde neppe giort sig ret bekiendt med Forestillingen, at han nu var sin egen Herre, førend han fik en Pung op af Lommen, lod Ducaterne løbe fra den ene Ende til den anden og ønskede inderligen, at han nu maatte møde nogle af de Elendige, som han forhen havde maattet vende Øyet bort fra, for jo før jo heller at nyde den Glæde at forlindre deres Nød. Men til hans store Græmmelse blev hans Ønsker uopfyldt, hvor vidt han end lod Øyet løbe omkring, saa kunde han ikke opdage nogen, som han kunde giøre til Maalet for sin Gavmildhed, saa han omsider med et dybt Suk puttede Pungen i Lommen igien. Lidet derefter skulde de igiennem et Led, Postillionen stødte i sit Horn, hvorpaa der kom en gammel graaehærdet Mand med en Krykke krybende ud af en faldefærdig Hytte og humpede hen at aabne Leddet. Hvem der blev glad det var Wartwig, havde han endnu havt Pungen i Haanden, saa havde den Gamle sikkert faaet en Ducat, men da han ikke havde Tid at faae den aabnet, greb han i Lommen efter det største Stykke han kunde finde og kastede det til den Gamle, som, da han saae, at der var en halv Krone, gav sig til at velsigne den naadige Herre med høy Røst og Glædes Taare. Tieneren, Wartwig havde med sig, sluttede sig af den Gamles Adfærd strax til, at Gaven var usædvanlig stor, og sagde derfor: Junkeren har nok grebet brav dybt i Lommen, men lad sig kun merke med, at De har den Orm, saa skal De nok faae Hast paa Deres Penge. Wartwig var endnu alt for stærk i Vanen med at aflegge Regnskab for sit Fore-

tagende, at ikke alt Blodet skulde stegen ham op i Ansigtet ved Tienerens Ord og da han tillige frygtede for at det maatte være ham befalt at passe paa ham, og at berette hans Fader hvad han foretog sig, saa søgte han det beste han kunde at betage sin Johan den Tanke, at Gaven havde været større end sædvanlig, og sagde: Jeg veed ikke selv hvad han fik, men meget kan det ikke have været; thi jeg har ikke andet end ganske smaae Mynt i den Lomme.

Jeg beder Junkeren, tog Johan lidet efter Ordet, ikke at fortørnes over min Dristighed, det jeg sagde, var hverken af Ondskab eller Misundelse over den gamle lamme Stakkel, men allene for at erindre Dem om at det er bedre at spare paa Bredden end paa Bunden; og især maae De vel vogte Dem for at lade nogen merke, hvor løse Pengene sidder hos Dem; thi ellers finder sig der ti for een til at skille Dem af med denne Byrde, og det værste derved er endnu det, at de, som har trokken meest fra Dem, ere de første til at lee Dem ud, naar De ikke har meere. Det holder jeg for den største Umueligbed, sagde Wartwig; thi hvad skulde bevæge et Menneske til at belee og bespotte den, som havde rakt ham Haanden i sin Nød? Hvad der bevæger ham dertil, svarede Johan, det veed jeg ikke at sige, men at det skeer, og skeer dagligen, det er saa vist, som at to og tre er fem. Tag sig derfor vel vare, kiere, gode Junker, at ikke Troen skal komme af Svien, og især maae De ikke troe dem paa et Haar, som taler meget om den store Fornøyelse og Lyksalighed det er

at

at hielpe andre af deres Nod; thi saa gammel, som jeg er, saa har jeg endnu aldrig seet, at een af disse Godædigheds Udbasunere har søgt at nyde denne Lyksalighed selv ved at give, men vel ved at tage. Efter den Beskrivelse, sagde Wartwig, som du giør over Menneskene, saa maatte man blive bange for at omgaaes dem. Omgaaes dem kan man nok, sagde Johan, men førend man har spiist en Skieppe Salt med nogen, kan man ikke uden sin Skade sette Liid til hvad de siger; thi det veed jeg af Erfarenheden. Førend jeg kom i Deres Herr Faders Brod, tiente jeg en ung Herre medens han opholdt sig ved det samme Universitet, hvor vi skal hen. Han var sikkert det beste Menneske der kunde ligge Liv og Blod i; thi han deelede med Glæde sin sidste Mundfuld med en anden, og fik derfor ogsaa Venner i Skokketal. Disse holdt det troeligt med ham saa længe han havde noget, de kunde aldrig leve ham forunden; til alle Gilder, til alle Lyst-Tourer maatte de have ham med, ellers havde de ingen Fornøyelse, men ved alle slige Leyligheder ventede snart den eene, snart den anden af disse unge Herrer paa sin Vexel og bad min Herre at legge ud for dem saa længe, saa at han idelig betalte for fire eller fem; men da det gik paa Fældenden med hans Penge, saa var der ingen hiemme til at betale ham sit Udlagte igien, end sige til at legge ud for ham, og al den Fornøytlse, som man havde funden i hans Selskab, var reent borte. Det skulde aldrig fortrudt mig, dersom han havde været en Hiemfødning og Dumrian, men han havde ene meere Forstand end alle de tilhobe, som han

od sig trække ved Næsen af, saa hans gode Hierte var allene Skyld i hans Fortræd, og derfor er der ofte ingen Skade ved, at synes mindre god, end man virkelig er i sig selv.

Denne Beretning, og enfoldige Anmerkninger giorde et dybere Indtryk i Wartwigs Barm end alt det, som hans Fader havde sagt ham om Verdens Ondskab og Rænker; thi da Faderen kaldte mange Ting for daarlige og lastværdige, som Sønnen ikke allene holdt for at være uskyldige men endog roesværdige, saa havde han langt fra ikke troet Menneskene at være saa falske og farlige, som han afmalede dem, og Johan ved sin Fortælling stadfæstede. Denne ubehagelige Opdagelse giorde ham lidet nedslaget, men da han, ved at erkyndige sig nøyere hos Johan om hans forrige Herre, fik at høre, at et par af Studenterne havde meent ham det godt og ofte varet ham ad, men at han ikke havde satte Vriis paa dem forend de falske Venner havde vendt ham Rygaen; saa fattede han Moed igien, og tiltroede, som de fleeste unge Mennesker, sig selv meere end Indsigt nok til at skielne imellem de ærlige og falske, og til at vogte sig for at føres bag Lyset af de Sidste. Uden at der tilstødte vor unge Reysende noget, der fortiente at anføres, ankom han efter nogle Dage lykkelig og vel til det bestemte Sted, og blev af Postillionen bragt hen paa det fornemste Vertshuus. Han var saa træt og forstødt, at han ikke vilde melde sig hos Professoren, som hans Fader havde befalet ham og givet ham Brev med til, men besluttede at lade det beroe dermed til Dagen efter.

Wartwig,

Wartwig, som fra Ungdommen af var vant til at være tillig oppe om Morgenen, kunde endnu meget mindre sove længe ved den for ham saa usædvanlige Tummel og Bevægelse paa Gaden; han var altsaa den første der var oppe i heele Huuset, og da han ikke mærkede at nogen rørte sig, lagde han sig i Vinduet, og betragtede med største Forundring den store Brimmel af Mennesker der løbe frem og tilbage, saa vel som de mange forskiellige Ting, der blev buden og holdt til Fals. Hen imod Middag indfandt han sig hos Professoren, overleverede ham sin Faders Brev og udbad sig hans Bevaagenhed og Beskyttelse. Denne værdige Mand tog meget kierligen imod ham, og for strax at giøre nøyere Bekiendtskab med ham bad han ham blive og spiise med sig, som af Wartwig med Taksigelse blev imodtaget. Professoren, der var en meget fornuftig Mand, mærkede strax, at det ikke feylede Wartwig paa Forstand, men at den ikke var behørig udviklet, og at hans Opdragelse havde været alt for haard og stræng til hans Sinds Beskaffenhed, der var følsomt og bøyeligt; han vedste tillige, at jo strængere slige Mennesker vare blevne behandlede, jo lettere bleve de et Rov for Forførelser, siden den mindste forekommende Venlighed banede Veyen til deres Hierte og Fortroelighed, og satte de hidindtil underkuede Følelser i fuld Giering. Da nu Wartwigs heele Hierte stod tegnet i hans Ansigt, saa drog det Professorens saaledes til sig, at han fra samme Øyeblik af tog den oprigtigste Deel i hans Vel og foresatte sig at bære al muelig Omsorg for ham.

Den gamle Wartwig havde skrevet ham til, hvad han havde bestemt sin Søn aarligen, men med det Tillæg, at dersom han fandt, at det unge Menneske ikke kunde leve anstændig deraf, saa vilde han give alt hvad der udkrævedes, saa snart Pengene ikke bleve ilde anvendte, og for at være vis paa det gav han Professoren frie Hænder til at trække Vexler paa ham for saa store Summer som der behovedes; thi alt hvad hans Søn bekom over det ham Bestemte, skulde han have igiennem Professorens Hænder, siden han derved fik Sikkerhed for dets nyttige Anvendelse. Han besvoer ham tillige ved deres Venskab, at forskaffe den unge Wartwig Værelser i et skikkeligt og anstændigt Huus, hvor han intet ondt eller forargeligt fik at see, og ingen Forførelser var underkastet. Denne Omstændighed søgte Professoren at benytte sig af til at bringe Wartwig i Forbindelse med et Menneske, som paa mange Maader kunde komme hans Uerfarenhed til Hielp, og hvis Venskab vilde giøre ham endnu større Nytte end alle muelige Advarseler og Formaninger. Dette var en ung Student ved Navn Barthold, hvis Flittighed, ustraffelige Forhold og ædle Tænkemaade giorde ham elsket og agtet af alle. Han var munter uden at være vild, han havde den fineste Vid, men vogtede sig nøye for at saare ved den, eller at skierpe den paa tredie Mands Bekostning; han tog Deel i alle anstændige Forlystelser naar Tiden og hans Pung tillod det; men han var for ærekier til at nyde dem paa andres Bekostning; han var tienstvillig og redelig, men ikke meget forekommende især mod dem, hvor det kunde have Skin af Egennytte; han følede andres Ulykke lige saa meget, som sin egen,

uden

uden at smelte af Følelser, og han ynkedes meere over Svær-merne end han beloe dem. Een af hans beste Venner, der havde boet i Huuse med ham, havde faa Dage forhen for-ladt Academiet, og hans Værelser besluttede Professoren at forskaffe Wartwig. Under Maaltidet sagde han ham, hvad Commission han havde faaet af hans Fader, og at det eneste Sted, som han vidste, der kunde være ham tienlig var det, hvor den unge Baron S... havde boet, men at han der kun fik et Værelse for sig selv, og det andet tilfælleds med en ung Student, hvis Venskab og Fortroelighed han vilde høyligen ønske ham, siden han ved sit ypperlige Forhold og Hierte havde erhvervet sig alles Agt og Yndest. Wartwig forsikkrede at være overmaade fornøyet med det Professoren fandt for godt at vælge til ham og erkiendte sig ham uendelig forbunden for hans Godhed og Omhue. Efter Maaltidet førte Professoren ham hen i Huuset, bragte alle Ting i Rig-tidhed med Verten og sagde til Barthold: at han ønskede, at Wartwig maatte erstatte ham Forliiset af Baron S... Han tog iligemaade Leylighed, at bede ham hemmeligen, at holde et vaagent Øye over dette unge Menneskes Forhold; thi siden hans Fader var meget riig, saa vilde Sviirebrødrene sikkert søge at faae ham i deres Strikker, men han haabede, at Wartwig ved Bartholds gode Raad og Formaninger skulde undgaae dem. Jeg er Dem høyligen forbunden, svarede han-for den Tillid De beærer mig med, og dersom Herr Wart-wig forlanger den Biestand, som mine ubetydelige Raad kan forskaffe ham, saa skal jeg handle med samme Oprigtighed imod ham, som om han var min Broder, men just det, at

han er riig, forbyder mig at paabyrde ham mine Meeninger, siden han let kunde falde paa at troe, at jeg allene advarede ham for andre for selv at drage Fordeele af ham.

Wartwigs skye og rædsomme Væsen, der var en Følge af hans strænge Opdragelse, og Bartholds Tænkemaade var en næsten uopervindelig Hinder til at der kunde avles enten Venskab eller Fortroelighed imellem dem, kolde Høflighedsbeviiser og Samtaler om ubetydelige Ting var alt hvad der forefaldt imellem dem, naar Hændelsen engang bragte dem sammen, som kun var meget sielden, siden Bartholds Flittighed holdt ham fra at opholde sig meget i det Værelse, de havde tilfælleds, og enhver havde sine gyldige Aarsager ikke at søge hinanden i det, som hørte dem selv til. Men saa tilbageholden som Barthold var imod Wartwig, saa forekommende var endeel andre Studentere, siden de haabede at høste Fordeele af Wartwigs Rigdom og Uerfarenhed ved at drage ham ind i deres Spiire-Selskaber, og for at være des vissere paa at naae deres Maal, beskrev de ham Barthold, som en halv Menneskehader, der med den yderste Strænghed fordømte alle Forlystelser, og udraabte alle de uskyldige Ting, som han ikke fandt Behag i, for afskyelige Laster. Dog naaede de ikke gandske deres Hensigt; thi Wartwigs Hierte var alt for godt og uskyldigt med et at finde Behag i grove Vellyster og velte sig i dem, hans ustraffelige Sæder bragte ham til at rødmes ved mange af hans foregivne Venners Ord og Handlinger, og da deres Spottegloser over hans saa kaldte Pænhed meere opirrede end beskiemmede ham, saa

merkede

merkede de, at det var nødvendigt, at faae hans Begreber og latterlige Griller, som de kaldte hans Afskye for Lasterne, udryddede, førend de kunde haabe, at han vilde finde Behag i dem. En Aften havde de imod hans Villie og Samtykke slæbet ham ind med sig paa et berygtet Huus, i den faste Overbeviisning, at Nymphernes Tillokkelser skulde blive mægtigere end deres Tilskyndelse; men til Lykke for Wartwig tænkte ingen af dem stint nok til at giøre Angrebet paa ham ved en forstilt Ømhed og Beskedenhed, saa at deres skamløse Frækhed istedenfor at sætte hans Sandser i Oprør, giorde dem saa modbydelige og vemmelige i hans Øyne, at han, til Trods for alle hans Staldbrødres Forestillinger, skyndte sig at komme derfra igien. Imedens de havde opholdt sig hos disse godvillige Dukker, havde der trokken sig et haardt Uveyr sammen, uden at de i den Støy og Tummel havde merket det ringeste dertil; men neppe vare de komne ti Skridt fra Huuset førend et mægtigt Lynilds Blink satte Wartwig i den heftigste Forskrækkelse. Han, der fra Ungdommen af var bleven vandt til at anse Naturens rædsomme Virkninger for Kiendetegn paa den Høyestes Vrede, troede fuldt og fast, at Herren ved sin Torden-Straale vilde lade Straffen falde paa dem for de Ugudeligheder, som de andre nyeligen havde begaaet og han været Vidne til; og hans Angst derover var alt for stor, at han ikke skulde yttret den for sine Selskabs-Brødre, og Skogger-Latteren, hvormed de besvarede ham sin velmeente Formaning, forsøgde hans Rædsel for dem og Tordenen, saa at han skyndte sig med slig en Hurtighed at komme fra dem, at han neppe havde naaet sit Kammer

førend han faldt om paa en Stoel og kunde i lang Tid ikke faae sit Veyr igien, eller besinde sig hvor han var.

Ligesaa latterlig, som hans Rædsel og Grunden til den forekom hans Staldbrødre, ligesaa høyligen glædede de sig over denne Opdagelse; thi de ansaae denne hos ham saa dybt rodfæstede Frygt, for det eneste der hidindtil havde hindret deres Anslags lykkelige Iverksettelse; og troede sikkert, at de, ved at udrydde den hos ham, vilde bringe ham til at blive dem ganske liig. Een iblandt dem, der under Masquen af den stemmeste Deeltagelse i andres Vel skiulede et ondt og lastefuldt Hierte, og misbrugte de ypperligste og anbetroede Evner til at forleede Uskyldige og udbrede Vildfaarelser, paatog sig denne vigtige Forretning, og bragte den ogsaa tildeels lykkelig til Ende; thi denne idelige Angst for et almægtigt Væsens Vrede og Straf faldt Wartwig alt for besværlig, at han ikke med Glæde skulde aabnet Hierte og Øre for Beviiserne, at Hevn og Straf vare ganske stridige imod Guds uendelige Fuldkommenhed. Den tog ogsaa merkelig af, men Wartwig meere tabte end vandt derved; thi da den ikke grundede sig paa Guds ubegribelige Barmhiertighed, og at han som Naadens Fader vilde elskes og ikke frygtes, saa mistede han ved det farlige Sophisterie, at Menneskt var et alt for ubetydeligt Væsen, at den Uendelige enten kunde have Behag eller Mishag i dets Foretagende, Slagbommen for Lasterne i sin Frygt for Straffen. Uagtet Wartwig med megen Begierlighed havde indsuet denne farlige Gift, og giorde sig megen Møye for at blinde sig selv, saa var der ham dog noget

mod-

modbydeligt i den Tanke, at det høyeste Væsen var for stort til at agte paa Menneſket, siden den betog ham Trøſten, at Almagtens beſkiermende Haand hvilede over det, hvorved hans Frygt for Menneſkernes Ondſkab tog til, ligeſom hans Rædſel for Herrens Vrede tog af. Diſſe Tvivlsmaal og Betragtninger meddeelte han ſtrax ſin farlige Ven, og denne vidſte i en Haſt, at viiſe ham, ſom en naturlig Følge, at Skaberen maatte bære Omhue for ſine Skabningers Vel, endſkiønt Afſtanden imellem dem var ſaa ſtor, at han ikke kunde opirres til Vrede og endnu mindre til Hevn, ſiden den alletider ſatte en Lighed i Kræfterne forud. Endſkiønt diſſe ilde og nedrigſindede Mennesker havde den Fornøyelſe dagligen at beſtyrke Wartwig i diſſe farlige Vildfarelſer, ſaa droge de dog ikke de forventede Fordeele deraf; thi vel var han villigere til at ſamtykke i de foreſlagne Forlyſtelſer, men hans heele Forhold viiſte tydeligen, at hans Samtykke var meere en Virkning af hans Føyelighed end af den Behag han fandt i dem, og han følgeligen var meget langt fra at holde de andre frie, ſorend han vilde undvære dem. De forſøgte det paa adſkillige Maader, men ingen vilde lykkes; thi ſaa ſnart nogen undſkyldte ſig med ſin Vexels Udeblivelſe enten fra at giøre Partie, eller at følges med naar de ſtode færdige til at begive ſig paa Veyen; og nogen opmuntrede dem til at følge med, ſiden een eller anden jo kunde betale for dem ſaa længe, fordi Fornøyelſen kun var halv, naar de ikke vare ſamlede, ſaa var Wartwig alle Tider den første der foreſlog, at ſette det ud ſaa længe. De havde gierne beſkyldt ham for Gierrighed, derſom ikke den Gavmildhed og Iver hvormed

ham

han rakte Ynkværdige og Klagende Haanden havde betaget dem al Anledning dertil, men da de ved mange Leyligheder havde merket at Medlidenhed over andres Nød og Jammer var det eneste der kunde aabne Wartwigs Pung, saa bleve de enige om at betiene sig af den til at naae deres Øyemeed. Saa ofte de altsaa fandt for godt at giøre et Greb i den havde de stedse en bedrøvelig Historie i Beredskab, snart var en Daglønner eller Haandverks Karl falden ned og slaaet sig til Skamme, af hvis Dagpenge en talrig Familie skulde have sin Underholdning, snart var der tre eller fire Børn syge for en fattig Enke, der maatte føde dem med sine Hænders Arbeyde; snart var der et Barn dødt for en anden, som ikke eyede saa meget at hun kunde faae det i Jorden, og alle slige Fortællinger endte sig stedse med et Udraab over de Riiges Lykksalighed i at have Evne til at forlindre slige Elendigheder, som andre maatte lade sig nøye med at viise sig rørt over, fordi deres Hielp var alt for utilstrækkelig. Alle slige Klagemaal naaede neppe den blødhiertede Wartwigs Øre førend Haanden strax var i Lommen, og i Forhold af Forebringerens Gaver til at sette hans følende Hierte i Bevægelse, var Hielpen større og mindre, som han rakte Tolken for disse Elendige til deres Hufvalelse og Understøttelse.

De udtømmede al deres Veltalenhed paa at berømme Wartwigs Ædelmodighed medens de i Hiertet beloe ham, som en Giek og Daare, med da det, de paa denne nedrige Maade droge fra ham, ikke endnu var klækkeligt nok, saa

havde de intet andet Middel tilbage end, om det var mueligt, at faae ham til at spille. Hans Ukyndighed i denne Videnskab, giorde ham det i Førstningen meget kiedsomme ligt, men alt som hans Kundskab tog til, fandt han meere og meere Behag deri, siden denne Tidsfordriv kom ham mindre stoyende og meere sømmelig for end de fleeste andre især da Gevinsten og Forliisen i en rum Tid var meget maadelig. Men neppe havde Wartwig et par gange, naar der var bleven foreslaaet Partier paa de omliggende Værtshuuse uden for Byen, ladet sig forstaae med at han syntes bedre om at blive hiemme og fordrive Tiden med at spille, førend hans Tab blev alt større og større. En Aften, da han havde tabt alt hvad han havde hos sig, som beløb sig til nogle og tredive Rixdaler, vilde han holde op at spille. Gior ikke det, sagde Banqueuren; Lykken slaaer sikkert om, og jeg maae reent ud sige, at jeg ikke skiotter om at beholde dine Penge. Vi spiller for Tidsfordriv og som Venner, og det er ingen Fornoyelse for en Ven at vinde meget fra en anden, see derfor til at faae det meeste af dit tilbage. Det er ganske godt, svarede Wartwig, men jeg er nødt til at holde op, da jeg ingen fleere Penge har. Ikke andet, tog han derpaa Ordet, du kan jo spille for Marquer, og paa det du desto snarere kan komme til din Regresse, saa skal det for i Aften være dig tilladt at sette saa meget ud, som du lyster; thi det du har tabt er for meget imellem Venner. Da det var imod den Tid, at Wartwig skulde have sin Vexel, saa var dette Tilbud ham ganske velkommen, han tog derfor uden

Betænk-

Betænkning imod det og var ligesaa villig til at følge sine Venners Raad, der skyndte ham til, at sette alt meere og meere ud, men Lykken var trodsig og vilde slet ikke dreye sit Hiul. Denne Haardnakkenhed opirrede ham; han blev hidsig, og vilde tvinge denne egensindige Gudinde med Magt, skiønt ganske forgieves; thi da de holdt op, og regnede Marquerne sammen, var han sin Ven tre hundrede Rixdaler skyldig. Denne Summa oversteg saa aldeles hans Forventning, at han af Forundring og Forskrækkelse raabte: Min Gud! hvad har jeg giort og hvorledes skal jeg faae dem betalte. Ey! hvad vil det sige! sagde hans Creditor, gior dig ikke mindste Bekymring derover, en anden gang kan du faae dem tilbage igien og meere til, Lykken bliver dig ikke stedse saa umild, som den har været dig i Aften, og da det er Spillepenge, saa tør ingen kræve dig dem. Men alle disse Trøstegrunde formaaede ikke at sette Wartwigs Sind i Roelighed, den Angst, hvori han forlod Selskabet og tilbragte det lidet der var tilbage af Natten, var ubeskrivelig; han kunde ikke syne mindste Mueligbed til at faae denne Gield afbetalt uden hans Faders Vidende, og Følgerne, naar han blev underrettet derom, præssede Angestens Sveed som store Hagl ned paa hans Pande. Den Gamles Trudsler, at han aldrig meere vilde erkiende ham for sin Søn, dersom han begik den mindste Daarlighed, svævede ham idelig for Øre, og den, han havde giort sig skyldig i, forekom ham selv saa stor og utilgivelig, at den endog i hans egne Tanker retfærdiggiorte hans Faders yderste Haardhed.

Saa

Saa ung og uerfaren, som han end var, saa forekom dog, ved en noyere Overveyelse, hans bestandige Forliis og de andres Tilskyndelse at sette alt høyere og høyere ud ham temmelig mistænkelig: hans Hierte sagde ham, at han i en lige Begivenhed havde forholdt sig ganske anderledes og ved at legge det til, som Johan havde fortalt ham om sin forrige Herres Venner, blev han næsten overtydet om, at hans vare af samme slags. Jo meere han bestyrkedes i denne Tanke, jo stærkere græmmede han sig over den Uforsigtighed hvormed han havde overgivet sig i deres Snarer; han piinede og plagede sin Hierne for at udfinde et Middel til at betale hvad han havde tabt for at kunde ophæve al Omgang med dem, som han ikke torde vove forinden af Frygt for, at de maatte vende sig til hans Fader om Betalningen; thi at de havde sagt, at man ikke kunde kræve Spillepenge, ansaae han for Lokke-Mad; til at faae endnu meere fra ham. Det der meest krænkede ham var, at han ikke havde en Ven, han i denne Begivenhed kunde aabne sit Hierte for og søge Raad og Trost hos, men saae han sig endskiont trunget til at blive ved at omgaaes Personer, som han tabte al sin Tillid til, saa foresatte han sig dog, at ingen Overtalelser skulde være mægtige nok, at faae ham til at spille oftere. Han blev ogsaa denne Beslutning troe, alle Forestillinger, alle Overtalelser og Tillokkelser vare forgieves, de tiente allene til at bestyrke hans fattede Mistanke, og han blev ved at sige, at den Erfarenhed, han havde om, hvor let man ved slige Leyligheder kunde glemme sig selv, havde giort ham

al

al slags Spil saa modbydelig og forhadt, at han ikke uden Afskye kunde see enten Kort eller Tærninger. Thi vel havde hans meget strænge Opdragelse ikke været istand til at forhærde hans blode Hierte eller giøre det følesløst, men den havde dog givet Sindet en slags Stivhed, der ved visse Leyligheder lignede Standhaftighed, og som næsten giorde det umueligt, at faae ham til at staae fra et Forsæt, som han engang havde fattet. Dette havde hans Staldbrødre meget vel merket ham af, og i Følge deraf havde han ikke to eller tre gange vægret sig for at spille, forend de opgave al Haab om at faae denne Guld Aare aabnet igien, og da de tillige merkede noget fremmet og koldt i Wartwigs Forhold imod dem, saa ønskede de kun at faae det, han var bleven dem skyldig, paa en god Maade betalt forend der kom noget om denne Sag Professoren for Øre; thi saa gik de ikke allene glip af de tre hundrede Rixdaler, men maatte betale Straf oven i Kiøbet; siden alle Hazard-Spil paa det strængeste var forbuden; og da Wartwig ikke meere var saa villig til at følges med dem, naar een eller fleere efter Sædvane gik hen at hente ham af, men blev meget ofte hiemme, saa frygtede de for, at Barthold maatte komme efter Aarsagen dertil, da al deres Møye havde været spildt, hvorfor de besluttede jo før jo heller at bemægtige sig deres erhvervede Bytte.

Til den Ende gik han, som havde vunden Pengene, en Dag hen til Wartwig med et saa bekymret og nedslaget Ansigt, som det var ham mueligt at paatage sig. Dette vedste de, giorde stedse sin Virkning hos Wartwig, og havde sikkert

ikke

ikke heller feylet den gang, dersom hans Nærværelse ikke havde giort ham forvirret og skamfuld, men da det var den første Creditor, som han nogensinde havde havt, saa giorde Umueligheden, som det var Wartwig at betale ham, at han ikke torde vove at see ham i Ansigtet, men han slog Øynene ned, som en Misdæder. Efter at de havde talt om adskillige Ligegyldige Ting, standsede Samtalen, den ene drog adskillige dybe Suk i det Haab, at Wartwig skulde spørge om Aarsagen dertil, men hans Forlegenhed var saa stor, at han hverken hørte dem eller kunde finde nogen Materie til at bringe paa Bane. Endelig brød den Besøgende denne lange Tavshed og sagde til Wartwig, at de mange Beviser han havde givet paa en ædel Tænkemaade og sand Menneske-Kierlighed opmuntrede ham til at søge Hielp og Biestand hos ham i en Begivenhed, der vilde have Indflydelse paa hans heele Livs Lyksalighed. Wartwig forsikkrede, at intet skulde være ham kierere; end at kunde viise ham nogen sand og væsentlig Tieneste, men da han tvivlede om at hans Kræfter vare tilstrækkelige dertil, saa maatte han jo før jo heller sige ham, hvad han skulde giøre for ham, og saa fremt det da stod i hans Magt skulde han finde ham ligesaa villig som skyldig dertil. Den anden kom derpaa frem med en lang Historie, hvorledes hans troesfyldige Hierte og varme Menneske-Kierlighed havde forleedet ham til at frelse et ungt Menneskes Velfærd ved at blive hans Borgen for to hundrede Rigsdaler, men nu, da de skulde betales, saa lod han ham til Løn for velgiort i Stikken, og han stod største Fare for at blive anklaget og beskiemmet, saa fremt Wartwigs Venskab

ikke bevægede ham til at hielpe ham med den benævnte Sum-me, som han redelig og ærlig skulde betale ham igien indtil den sidste Skiærv. Dersom jeg, svarede Wartwig lidet skamfuld, enten havde havt saa mange Penge, eller vidst Ud-veye til at faae dem, saa var du ikke kommen i den Forlegen-hed, som du er; thi jeg veed meget vel, at jeg skylder dig endnu meere, og det krænker mig stærkere, end du maaskee kan forestille dig, at jeg ikke seer nogen Mueligbed til at af-drage denne Gield, uden ved den nøyeste Indskrænkelse efter Haanden at spare saa meget sammen. — Med den Gield har det gode Veye, den er for lang Tid siden glemt hos mig, men Himlen give! at min Fader kun var halv saa riig, som din; thi saa var det mig en let Sag at faae Penge. — Jo; det skulde meget hielpe dig, allerhelst om han var saa streng, som min: forend jeg vovede at bede ham om den ubetyde-ligste Summe, underkastede jeg mig heller den største Elen-diahed: thi vovede jeg det, saa er jeg vis paa, at han gior-de mig arveløs, som en Skamflik for hans Navn. — I den Post, ere nok alle Fædre ligesindede; i det mindste vilde jeg vist tage mig vare for at vende mig til min; men naar jeg kun havde noget klækkeligt at vente, saa kunde jeg faae langt meere til Laans end jeg behøvede, og de smule Renter skulde ikke giøre mig fattig. Troer du da, spurgte Wart-wig med Heftighed, at der var nogen, som vilde laane mig noget? — O ti for een. — Men paa de Vilkaar, at jeg ikke skulde betale det forend efter min Faders Død? — Det følger af Fornødenheden, men i saa Fald maatte du nok give Forskrivning for lidet meere, end du virkelig fik Valuta for; men

men er dit Venskab og Ædelmodighed mægtige nok at bevæge dig til at redde mig denne ene gang, saa skal du ikke tabe det mindste derved; thi jeg setter dig min Ære i Pandt paa, at jeg skal holde dig skadeslos for hver en Skilling. — Der behøves ingen Forsikkringer, men skaf mig kun fat paa een der vil tiene os begge. — Hom skal jeg bringe dig i denne Formiddag. Derpaa omfavnede han Wartwig, kaldte ham et Venskabs og Ædelmodigheds Mynster; og gik hen at hente Manden, de trængte til.

Havde Wartwig faaet tusende Rigsdaler forærede, saa kunde han ikke have følet en større Glæde end den, Haabet, at faae sin Spillegield betalt, opvakte i hans Barm. Han kiendte Verden alt for lidet til at indsee Følgerne af det farlige Skridt han vilde giøre, men troede fuldt og fast, at naar Pengene laantes ham paa bemeldte Vilkaar, saa var al den Ulevlighed, det kunde volde ham, de aarlige Renter, og disse, saavel som det, han maatte giøre Forskrivningen høyere, ansaae han meere som en Vindning end et Tab, siden det satte ham i Stand til at ophæve al Omgang med Personer, som han mistænkte for at have handlet uredelig imod ham, og dette vovede han ikke saa længe han skyldede dem noget, paa det de ikke skulde troe at han giorde det for at undgaae Betalningen og i Følge deraf vende sig til hans Fader om den. Men da han ved dette Middel haabede, at han stedse skulde blive uvidende derom, saa havde han ingen anden Frygt end den, at der ikke maatte findes nogen, der vilde betroe ham saa betydelig en Summe i saa lang en Tid.

Men denne Frygt blev han snart befriet for; thi hans foregivne Ven havde neppe været en halv Time borte førend han kom tilbage med en fremmet Mand, som han foreſtillede ham med diſſe Ord: kan du der ſee, at jeg holder hvad jeg lover. Den fremmede bukkede meget dybt for Wartwig og mumlede noget i Skiegget om den Ære og Forunøyelſe det var ham at kunde tiene en Herre, ſom alle talede ſaa vel om. Men Wartwig der var ganſke ukyndig i ſlig en Handel famlede ſaa meget efter hvad han vilde ſige, at den tienſtvillige Ven maatte tiene ham til Tolk og forelegge den Fremmede Vilkaaret at bie med Betalningen indtil hans Fader døde, eller han fik Embede. Dette blev efter nogle Indvendninger bevilget, og da Wartwig derpaa begierede tre hundrede Rigsdaler; ſvarede han, at han havde ikke meerr en fire Hundrede for nærværende Tid, og de kunde han ikke vel ſkille ad; men da Wartwig ſagde, at han ikke brugte dem og ikke vilde giøre ſtørre Gield end han behøvede, ſaa giorde han det paa Mellemhandlerens Forſikkring, at ſkaffe ham det overblevne Hundrede ſikkert og vel anbragt. Derpaa blev Vexelen ſkreven og da Wartwig ſkulde underſkrive den, ſaae han at den var paa fem Hundrede og kun ſtilet paa to Maaneder. Han troede først at det var en Feyltagelſe, men Udlaaneren ſvarede ham, at han ikke kunde giøre det anderledes. Jeg nægter ikke, lagde han med et dybt Suk til, at det kan ſynes noget haardt, og var Pengene mine egne, ſaa miſtede jeg heller et Led af min Finger, end jeg tog det; men jeg har paa min Ære og Redelighed intet andet for al min Løben og Renden end den Forunøyelſe det er mit velvillige Hierte at kun-

de

de tiene sunkke Folk, og de jeg faaer dem af, er i visse Maader ikke heller at fortænke, siden de har ti Leyligheder for een til at faae Deres Penge paa Bodmerie, hvor De faaer Skilling paa Skilling, og hvem vil ikke giøre sig sit, ved Sveed og Møye, Erhvervede saa nyttigt, som man kan? Nu lad det saa være, sagde Wartwig, men det er jo reent imod Accorden, at de skal betales om saa kort en Tid. Det er langt fra ikke heller Meeningen, svarede Aagerkarlen, jeg er en ærlig Mand, der ikke sviger sine Ord; og om jeg end vilde, saa har De jo i denne Herre et Vidne paa min Mund, der forbyder mig at æske Betalning af Dem forend Deres Omstændigheder ere forandrede. Heele Aarsagen hvorfore Vexelen ikke er stillet paa længere Tid er den, at siden jeg til den Tid skal betale disse Penge igien, saa kan jeg hente Renterne hos Dem, naar De faaer en nye Vexel, thi Capitalen kan De forlade Dem til, at jeg skal drive op paa et andet Sted, og da endnu ingen af alle dem jeg har handlet med har havt Aarsag til at beklage sig over mig, saa skal De ikke blive den første. Wartwigs Ven forsikkrede ham det samme, saa at han uden videre Betænkning underskrev Vexelen og annammede Pengene. Da den ærlige Mand havde forladt dem kostede det endnu Wartwig megen Strid og Møye at faae hans Ven til at tage imod de tre hundrede Rigsdaler, som en Betalning; han paastod at han ikke vilde have meere end de ombedede to Hundrede, som han vilde betale ham igien tillige med det, som Forskrivningen var høyere end det Bekomne, og dersom han endeligen vilde ansee det, han havde vunden for en Gield, saa vilde han dog ikke have

en Skilling af dem, forend efter hans Faders Død; men da Wartwig var ubevægelig i den Post, saa begvemmede han sig omsider dertil, og forlod ham med mange Venskabs og Erkiendtligheds Forsikkringer.

Fra den Dag af kom Wartwig ikke meere i sine forrige Staldbrødres Selskab; og da han følgeligen var meget oftere hiemme, saa blev han ogsaa nøyere bekiendt med Barthold, og de fattede paa begge Sider fordeelagtigere Tanker om hinanden. Undertiden faldt det vel Wartwig ind, at dersom hans Creditor var ligesaa uredelig sindet, som hans forrige Venner, hvad han da skulde gribe til naar de to Maaneder var omme, og han æskede Betalning for næsten dobbelt saa meget, som han havde saaet; men saa ofte, som denne Tanke forurolligede ham, trøstede han sig med den Forestilling, at Personer, som kunde drive Spot med alt det der var helligt og agtbart, vare alt for afskyelige til at kunde taales i det menneskelige Samfund. Da hans Sind altsaa var temmelig roeligt og ingen forleedte ham til at søge Adspredelser, giorde han en kiendelig Fremgang i sine Studeringer, og Tiden syndt saa hastig for ham, at han ikke troede det var en Maaned siden han var bleven skildt ved sine Sviirebrødre, da han en Morgen saae den redelige Mand, der tiente unge Mennesker af blot Menneskekierlighed, komme ind til sig, og erindrede ham om at Vexelen var udløben. Saa har De vel ogsaa den nye med sig, sagde Wartwig i en kiendelig Uroelighed — Det følger af Fornødenhed,

jeg

jeg er, Himlen skee Tak ikke af det Slags, der hielper Folk af Dynen i Halmen eller siger et og meener et andet; jeg forlanger kun Renterne, som ere forfaldne. Dette Svar giorde Wartwig saa fornøyet, at han ved at betale dem, gav ham to Ducater for sin Umage, som bleve imodtagne med mange Buk og Taksigelser. Derpaa forelagde han Wartwig den nye Vexel til Underskrift, men hvor forbauset og forskrækket blev han ikke da han saae at Summen var stegen til syv Hundrede Rigsdaler. Han sprang op og spurgte i en heftig og forbittret Tone, om han bildte sig ind at have et Barn eller en Tosse for sig? Nu det maae jeg bekiende, sagde Aagerkarlen meget fortrydelig; slig en Modtagelse var jeg mig paa ingen Maade ventendes; jeg troede snarere at fortiene mig Lovtaler og Taksigelser fordi jeg har tinget, pruttet og betlet saa længe, at jeg bragte fem Hundrede til Veye for samme Priis, som tre Hundrede havde kostet, men saaledes skiønnes der paa Velgiort. — Velgiort! Ja; en herlig Velgierning! Er det ikke meget meere det skammeligste Blodsuerie, at tre hundrede Rigsdaler i to Maaneder er bleven til Syv, og ingen uden en Afsindig eller en Bedrager kunde lade sig saaledes tage ved Næsen; thi hvorledes skulde det blive betalt, naar Enden kom? — Det bliver Deres og ikke min Sag; det veed jeg, at jeg ikke kan skaffe Dem ringere, og staaer det Dem ikke an, saa maae De have den Godhed at vdbetale mig den gamle Vexel. — Ney; det gior jeg ikke; thi jeg har Vidner paa, at vores Accord var, at jeg skulde beholde dem indtil jeg kom i en anden

Forfatning. — Det hverken vil eller kan jeg nægte; jeg har jo ogsaa skaffet dem, men da De vægrer sig for at tage imod dem, saa er det ikke mig, der gaaer fra sit Ord. Altsaa kort og godt; underskriv enten den nye Vexel, eller jeg nødes til at forsikkre mig min Betalning ved Lands Lov og Ret, dog paa det De ikke skal sige, at jeg har voldt Dem unødige Omkostninger vil jeg først i al Mindelighed melde mig hos Deres Herr Fader. Dette Navn var et Tordenskrald i hans Øre, han greb altsaa til den bedende Tone og forestillede ham paa den bevægeligste Maade hvor haarde og arnesomme de forelagde Vilkaar vare, og at de vilde giøre ham ulykkelig for hans øvrige Levetid. Alt hvad jeg derfor kan giøre, lagde han til, er dette; at jeg vil give Dem et halv hundrede Rixdaler i rede Penge derfom De vil fornye Vexelen uden at forhøye den. Nej; skal De ikke, kiere Wartwig, om De vil følge mit Raad, sagde Barthold, og traadde i det samme ind til dem; jeg er Vidne til denne ugudelige Aagerkarls egen Tilstaaelse, han skal altsaa ikke have een Skilling, og istedenfor at legge Sag an imod Dem vil jeg være Sagsøger imod ham. Han har til manges Fordærvelse drevet dette skiendige Haandværk alt for længe, men nu er han omsider bleven moden til Straffen, og han skal sikkert heller ikke undgaae den.

Den heftige Sindsbevægelse, som Wartwig og Aagerkarlen blev sat i ved Bartholds uventede Overfald, yttrede sig hos dem paa forskiellige Maader, alt Blodet steg den første i Ansigtet af Skamfuldhed; den anden derimod blev saa

saa bleg, som et Liig, og skielvede fra Top til Taae. Det første Barthold havde udtalt bad og tiggede han paa det væmodigste, at han for Himlens Skyld ikke vilde styrte ham i Ulykke; han vilde gierne give Wartwig sin Vexel tilbage, uden at tage en Skilling for den, naar han allene vilde give ham Løfte paa at lade Sagen fare, og da Wartwig selv yttrede lige saa megen Rædsel for Anklagelsen, som Modbydelighed at tage mod Vexelen, saa sagde Barthold, at han maatte undersøge Sagens Sammenhæng nøyere førend han kunde bestemme sig til noget vist, han kunde altsaa komme igien Dagen efter, da han skulde faae hans endelige Beslutning at vide. Det første han var ude, tog Barthold Wartwig meget kierligen ved Haanden og sagde: Tilgiv mig, kiere Wartwig, at jeg ubuden brød ind til Dem, og tænk ikke, at jeg søger at udspeyde Deres Foretagende eller staaer paa Luur efter Dem; thi jeg forsikrer Dem helligen, at det er den første Gang, at jeg i den Hensigt har nærmet mig Deres Kammer-Dør, og at Agt og Omhue for Dem vare mine Drivfiedre dertil. Jeg stod af en Hændelse i Vinduet og saae ham gaae herind; jeg kiendte ham, og vidste hvor mange unge Menneskers Ulykke han havde foraarsaget, og da jeg hørte ham spørge Deres Johan om hans Herre var hiemme? saa giorde den Tanke, at det maaskee kunde være Dem gavnligt, om jeg hørte hans Forebringende, mig det til en Pligt at være Vidne til Samtalen imellem Dem. Wartwig takkede ham paa det forbindtligste for hans Godhed, men bad ham tillige indstændigen ikke at klage det slette Menneske an, siden Sagen da meget let kunde komme hans Fader for

Øre, og Frygten for hans Vrede havde været det eneste, der havde forledet ham til at giøre dette farlige Skridt. Da han derpaa havde fortalt ham Maaden de havde giort Bekiendtskab paa og Anledningen dertil, saa sagde Barthold, at saa nødig som han end lod denne skiønne Leylighed til at revse denne Plage i det menneskelige Samfund fare, saa skulde han dog for denne Gang ingen anden Straf have, end at levere Vexelen tilbage. Jeg nægter Dem ikke, tog Wartwig Ordet, at han fortiener at straffes, men jeg vilde skamme mig ved mig selv, om jeg enten vilde eller kunde drage Fordeele af hans skiendige Forhold. Mig synes derfor at det er Straf nok, at han mister sin ugudelige Fordeel, men naar jeg ikke vil settes i Classe med ham, saa forbinder min Ære mig til at give ham Beviis for det, jeg virkelig har bekommet og ikke kan betale ham; allerhelst da jeg paa ingen Maade er berettiget til at være hans Dommer. — Denne Tænkemaade er et ærekiert Menneske værdigt; jeg kan derfor ikke andet end biefalde den; men vil De lyde mit Raad, saa giver De ham hverken Vexel eller Beviis; thi istedenfor at han nu ved sin skiendige Aager er ganske i vores Magt, saa vilde De, det første De ikke kunde nægte Valuta komme i hans, og han er alt for ildesindet, at han ikke, for at hevne sig, skulde søge Betalningen hos Deres Herr Fader. Vil De altsaa ikke lade det beroe ved Løftet om at betale ham med Tiden, saa maae De tillade mig at forebringe Deres og min Beskytter, vor ærværdige Professor, Sagens heele Sammenhæng; han elsker Dem; han har været meget uroelig over Deres nøye Bekiendtskab med Personer, hvis Sæder og

Tænke

Tænkemaade han ikke har de beste Tanker om, endskiønt han ikke vilde sige Dem noget derom; fordi Foresattes Advarseler ofte forøger unge Menneskers Tillid til deres egne Indsigter; og han har yttret saa megen Fornøyelse for mig over Ophævelsen af denne Omgang, at den bør være Dem Borgen for, at han med største Beredvillighed vil drage Dem ud af den Forlegenhed, som De af den Aarsag er kommen i.

Wartwig vilde meget nødig dertil, men gav dog omsider efter for Barthold's Forestillinger, at denne Fortroelighed vilde forøge Professorens Godhed for ham, og den Tillid, hvormed han søgte Hielp og Raad hos ham tillige blive ham Borgen for Wartwigs alvorlige Forsæt at vogte sig bedre for Fremtiden. Da altsaa Barthold havde bereed ham Veyen, gik han selv hen til Professoren, der, uden at lade sig merke med, at den gamle Wartwig havde givet ham Raadighed til at fordre alt hvad han fandt den Unge tienligt, skiød ham de tre hundrede Rigsdaler, og da han saae hvor skamfuld og nedslaget han var, saa giorde han ham ikke ringeste Bebreydelse, men lykønskede ham til at være sluppen med saa faa Lærepenge, hvorved han tillige berømte hans udviiste Redelighed mod Dem, der havde bedraget ham. Dagen efter bekom Aagerkarlen sine Penge, og under Haanden en alvorlig Paamindelse at det første han igien kun giorde sig mistænkt, saa skulde denne Sag gielde for Beviis imod ham, og han saa exemplariter afstraffes, at Lysten til deslige Stræger skulde forgaae ham. Da Professoren i sit Hierte var overbeviist om, at Forældre ved at indiage deres Børn Frygt

og

og Angst for dem ofte ere Aarsagen til Børnenes Vildfarelser, fordi de, ved at dæmpe Tilliden og Fortroeligheden i deres Hierter, berøve dem den trygge Ven og Ledsager, de burde finde i dem, som de havde at takke for Livet, saa besluttede han ikke allene at dølge denne Forseelse, men endog at blive Wartwig det, som hans Fader burde været ham: en om Ven og troe Raadgiver. Han skrev altsaa den Gamle til og berømte Sønnens Flittighed og Forhold, med det Tillæg, at han ikke med det, Faderen havde bestemt ham, kunde udvide sine Indsigter saa meget, som han ønskede, men dersom han vilde give tre hundrede Rigsdaler til de fornødne Bøger og Instrumenter, og et halv Hundrede aarligen til at høre fleere Collegier, saa vilde han ikke allene faae Ære for sin Søn, men han vandt endog det derved, at Afvexlingen i det unge Menneskes Studeringer tiente ham til en Tidsfordriv, og hindrede ham fra at søge farlige Forlystelser. Faderen skrev strax tilbage; takkede ham for hans Omhue og igientog, at han fridt kunde fordre alt hvad der behøvedes, siden han ikke var sindet at spare det ringeste paa ham. Med Brevet fulgte tillige en Vexel paa fire hundrede Rigsdaler, hvoraf de tre skulde anvendes efter Professorens Forlangende, og det fierde bad han ham give Wartwig fra ham, som et Beviis paa hans Fornøyelse over det gode Vidnesbyrd han havde faaet om ham. Da dette Svar var kommet, lod Professoren Wartwig kalde til sig, og da han havde viist ham sit Brev og den Gamles Svar, sagde han: De seer, min kiere Wartwig, at jeg har handlet

meere

meere, som deres Ven end deres Foresadte, men til Lon derfor haaber jeg, at De stræber at opfylde det, som jeg i en vis Forstand har lovet Deres Herr Fader. Jeg tilstaaer Dem, at jeg er velfornøyet med Deres udviiste Flittighed og den Fremgang De hidindtil har giort i Deres Studeringer. Jeg forlanger ikke heller, at De skal fortsette Dem med større Ivrighed, men jeg ønskede at De anvendte den øvrige Tid paa en Maade, der baade kunde fornøye og gavne Dem. Deres Fader har betroet mig, at han har bestemt Dem til at leve i den store Verden, det er altsaa ikke nok, at De er en lærd Mand, men De maae ogsaa være en behagelig Mand i Omgang, og til denne Fortieneste kan allene de spøgende Muser forhielpe Dem, hvorfor det skulde være mig meget kiert om De søgte at giøre Bekiendtskab med disse yndige Viger. Wartwig, der aldrig havde hørt uden nogle løse Ord om de Videnskaber, som tillegges disse Jomfruer, forstod ikke egentligen, hvad hans Velynder vilde sige, men efter at han havde takket ham for hans meere end faderlige Godhed og Omhue, og forsikkret ham om en fuldkommen sønlig Lydighed, bad han ham at bestemme nøyere, hvad han forstod under de Musers Bekiendtskab han skulde søge. Denne værdige Mand forklarede ham derpaa hvad man forstod under de skiønne Videnskaber, og de forskiellige Greene enhver af dem udbreedte sig i, samt Virkningen deres Dyrkelse giorde paa Sæderne og Levemaaden; men efter at han havde viist ham Fordeelene, de tilveyebragte, formanede han ham tillige meget alvorligen ikke at lade sig

ganske

ganske besnære af deres Tillokkelser, men allene at betiene sig af dem, som en Forfriskelse for Sindet, naar det var træt og mat af alvorlige Arbeyder, og især maatte han vogte sig for, at Indbildningskraften ikke bemestrede sig Skiønsomheden og Forstanden. Det, lagde han smilende til, at disse Videnskaber betegnes ved unge og yndige Piger, bør allene være nok til at lære Dem hvor farlige de ere, og hvor let man ved at være i Selskab med dem kan glemme sine høyere Pligter, men naar De lader Fornuften være Deres Veyleder, saa vil De ved deres Omgang ikke allene trænge mindre til at søge Selskaber, men De kan endog erhverve sig en slags Kundskab om Mennesket og dets Sindslidelser, dog maae De stedse erindre, at de fleeste af disse Billeder ere giorte til at sees i en vis Afstand, og at i Følge deraf baade Dyder og Laster have en overnaturlig Størrelse. Wartwig takkede for de ham meddeelte Underviisninger, og lovede at de hverken heri eller i noget andet skulde være spildte paa ham.

Neppe havde han forladt sin Ven og Raadgiver førend han begyndte at overlegge hos sig selv, hvilken af disse tækkelige Piger han først skulde giøre Bekiendtskab med. Musiquen forekom ham meget yndig og tillokkende, men hun forekom ham tillige meget tilbageholden, og at det maatte tage lang Tid bort at komme i god Forstaaelse med hende. Den høye Poesie manglede det ikke paa Tillokkelser, men hendes alvorlige og majestetiske Miine afskrækkede ham; Valget faldt altsaa paa den fortællende Musa, som den

han

han troede at komme snareſt i Bekiendtſkab med. Saa snart han havde fattet denne Beſlutning, gik han ind i en Boglade og spurgte om han kunde faae nogle af de nyere Romaner? Boghandleren svarede: Ja; og erkyndigede sig, hvilke han vilde have? Og da Wartwig derpaa begierede de Beſte, saa gav han ham de, der var meest Aftræk paa, som et for ham ustridigt Beviis paa deres Værd. Wartwig skyndte sig at pakke alle sine Lommer fulde, og tog Skridt af tre Alens Længde for desfor at naae sit Kammer, hvor han neppe var kommen ind førend han kastede sig paa den første den beste Stoel, fik en Bog op af Lommen og gav sig til at læse. Enten Skiebnen eller en blot Hændelse bragte ham allerførst Siegwart eller en Kloster-Historie i Haanden, og da den idelige Undertrykkelse af hans stærke Følelsomhed havde givet den en Udspendning, der arændsede ved Sværmerie, saa begriber enhver let, hvilken Henrykkelse de sværmende Udtryk bragte ham i og hvor om en Deel han tog i alle de der forekommende Personers, men først og fremmest i Siegwarts Skiebne. Han glemte Aftens Mad, Seng, Søvn og sig selv for lutter Læsen og han holdt næsten ikke op førend han kom til Enden, men da han havde naaet den, bebreydede han sig selv, at have løbet den alt for flygtig igiennem. Han tog altsaa fat paa den igien, men istedet for at følge den ham givne Lærdom, og lade sig veylede af Fornuften, kastede han den under Aaget af en opbragt Indbildningskraft, saa at hver en Tanke, hver en Følelse Siegwart havde, syntes ham at være hentet i hans Siel, og Siegwarts Kummer

ansaae

ansaae han ikke for et Onde, men i hans Tanker var det en ubeskrivelig Vellyst at lide for sin Kierlighed til saadan en Engel, som Mariana. Da han havde holdt op at læse, forekom det ham, som om alle hans Siele-Evner vare blevne forøgede; nu kunde han udvikle alle sine ubekiendte Følelser, nu vidste han hvoraf den Ulyst og Kiedsomhed, som han fandt ved vilde og støyende Forlystelser havde sin Oprindelse, og hvad der skulde fylde det ubehagelige Øde i hans Barm. Den Overeenstemmelse, som han fandt imellem Siegwart og sig, forvissede ham om, at Forsynet ogsaa havde dannet en Pige til ham, saa ganske efter hans Hierte, med hvilken han Arm i Arm skulde vandre Livet gladeligen igiennem og aande Vellyst og Salighed ved hvert et Trin. Vel var i Begyndelsen denne Tanke kun et opstigende Ønske; men den idelige Forestilling om den Glæde og Henrykkelse, der ventede paa ham i Foreeningen med slig en Engel, forvandlede Ønsket i en Hast til en fuldkommen Vished, saa han ofte sprang af sin Seng for at betragte Maanen i det søde Haab, at den ham bestemte herlige Pige betragtede den med samme Længsel efter at samles med sin halve Deel; ja, dette Sværmerie gik endog saa vidt, at han i Aanden troede at see sin Mariana, hendes Lader, Miner, Gang og mindste Bevægelser og enhver begriber lettelig, at dette Foster af hans sværmende Indbildning var et Mønster paa Fuldkommenhed. Det svævede ham Nat og Dag saa bestandigen for Øye, at han ikke allene blev høyligen forelsket i dette selvskabte Billede, men han troede endog, at det var en virkelig og levende Afbildning paa hende, der skulde saliggiøre ham ved sin Kierlighed

hed. Disse latterlige Griller havde sikkert giort Wartwig skiodesløs og efterladen, og bragt ham til at sette sine Studeringer reent til Side, dersom ikke til hans Lykke Venskabet imellem ham og Barthold havde taget saaledes til, at de stedse fulgtes ad til Collegierne, spadserede sammen og tilbragte en Deel af Aftenen hos hinanden. Wartwig undsaae sig altsaa for at vegre sig ved at følges med naar han sagde ham, at det var Tid at indfinde sig paa Collegiet, og endskiønt han hørte det med større Adspredelse, og var meere efterladen i at igientage det han hørte hiemme, saa havde det dog den Nytte, at om han ikke giorde stor Fremgang, saa glemte han dog ikke det han vidste, som sikkert var skeedt ifald han havde været ganske overladt til sig selv. Ved samme Tid fik han Brev om sin Moders Død, og da alle Følelser vare i den heftigste Giering hos ham, saa steg haus Smerte over hendes Forliis til den høyeste Grad.

I denne bedrøvelige Forfatning var hans kiere Siegwart det eneste, der skaffede ham Trøst og Hvalelse; ved hans Moders Tab var der bleven en nye Overeenstemmelse imellem dem, men da han en Aften ganske nedsænkede sig i Følelserne over Siegwarts og Marianas Kierlighed, og drog et Længsels Suk efter at segne stum og aandeløs i sin Piges Arm, faldt det ham pludseligen ind, at han ingen Cronhelm havde til at bringe ham i hendes Faders Huus; og forstod heller ingen Musique til at blive berømt for. Dagen efter antog han altsaa Læremestere paa Violinen og Fløyten, og i Barthold haabede han at finde en Cronhelm, og foresatte

sig derfor ved den første Leylighed at udøse sit ganske Hierte i hans Barm. En Aften var han saa fordybet i sin Læsning at han ikke mærkede det mindste til Barthold's Komme, førend han tilsidst talede til ham, men ved hans Røst vognede han som af en dyb Søvn, og sagde: Kiære Barthold! har du været her længe saa tilgiv mig, men jeg var virkelig bragt ganske uden for mig selv ved denne fortræflige Bog, der taler saa ganske ind i Sielen, at man bliver saa vel derved, at alt andet glemmes, og man allene føler sig ubeskrivelig lykkalig. Af Stilen, du taler i, sagde Barthold smilende, synes det, som du ikke var kommen ganske til dig selv igien; men hvad er det for en Bog, der kan giøre saa store Virkninger? — O det er Siegwart. Kiender du den? — Ja; jeg giør. — Finder du den da ikke over al Beskrivelse, og en sand Føde for somme Hierter? — Intet mindre, i mine Tanker er den ikke engang god end sige fortræflig. — Ikke engang god, hvorledes er det mueligt! — Aarsagen er den, at Forfatteren ikke har anbragt mindste Sandsynlighed i den, og i Følge deraf ikke kan bedrage en Læser der gaaer ind i Tingenes Natur; thi saa afskyelig som alt Bedraaerie end er, saa er det dog en Digters Pligt og største Fortieneste, at bedrage Læseren ved at opvække Deeltagelse hos ham i indbildte Væseners Skiebne; men de Personer som denne gode Mand fremviser i Siegwart, ere alle andre Mennesker saa uliae, at de ideelig minder Læseren om at de ere Marionetter, som Forfatteren sætter i Bevægelse efter eget Tykke, og han er saa riig paa Virkninger uden Aarsag, at han kan roese sig af at den meest klarseende Læser ikke er istand at kige ham i Kortet,

og

og den lemfældigste Dom, jeg, efter hans handlede Personers Forhold, kan fælde over ham er den, at han hverken har kiendt Verden eller det menneskelige Hierte. — Men kunde han forestille Handlingerne anderledes end de havde tildraget sig? — Anseer du da Siegwart for en virkelig Historie? — Tilforladelig. — Men hvad kan have givet dig Anledning til den Vildfarelse? Der er jo ikke mindste Lighed imellem hans Mennesker og de vi lever iblandt; sig mig dog, om du din heele Levetid har seet en dydig Pige paa et offentlig Bal at kysse en Mandsperson, der var hende halv fremmet, og legge sit Hoved op til hans Bryst eller blive siddende ved Bordet efter alle andre for at skiære Tærte i tu og putte sin Adonis i Munden; thi dersom de ikke i deres Henrykkelse er bleven allene ved Bordet, saa begriber jeg ikke hvorledes denne Scene kunde afbrydes ved en Student, der bad hende op til at dandse, men det veed jeg, at denne Student, der fandt hende i Siegwarts Arme maae have været ulige meere blyesærdig end den pæne og stolte Jomfrue Fischer, dersom han ikke har endt Dandsen paa en Maade, som han, efter det han havde været Vidne til, burde troe at være hende behagelig. Jeg kan umuelig troe, at Forfatteren derved har vildet opmuntre følende unge Piger til at være Skiøger i deres Forhold, men han maae have været misfornøyet med vore Tider og dens Sæder, og troet, ved at vise just det modsatte af dem, at give Verden Fuldkommenheds Monstre, og af den Aarsag giort alle sine unge Mandfolk til Grædere, og ladet alle sine unge Fruentimmere giøre Kier-

ligheds Erklæringer. Førend jeg fik at vide hvad og hvem Forfatteren er, troede jeg fuldt og fast, at han enten var Snedker eller Graver, siden han gior sig saadan en Fornøyelse af at dræbe Folk; han slaaer ihiel for Fode, Cronhelm og Thereſa ere de eneſte der ſlippe fra ham med Livet, og endda kan han ikke bare ſig for at indjage Læſeren Skræk for dem med. Cronhelm tæres bort af Græmmelſe, og har en mægtig Anſats til Svindſot, og den arme Thereſa ſpiller Døden alt paa Læberne, og hun reddes ved et halvt Underværk af den langſtrækkende Mands Arme. Ikke mindre end fire Perſoner døer af Kierlighed; Sophie vanſmægter af Attraae efter Siegwart; Gutfried døer af Angſt for at berøves den Vellyſt at ſee Mariana; og det er venteligen for at iagttage den poetiſke Retfærdighed, og hevne diſſe uſkyldige Slagtoffere, at han lader ſin Helt og Heltinde døe af Kierlighed til hverandre, men denne Monotonie hemmer al Deeltagelſe i deres Skiebne og falder tillige kiedſommelig. I alle de Skrifter af det Slags, ſom jeg har læſt, har jeg ikke funden nogen ſtørre Tyran imod ſine egne Skabninger end denne Forfatter er; ikke en eneſte finder han Behag i at giøre lykkelig, uden Thereſa; thi Cronhelm maae have aflagt alle menneſkelige Følelſer, derſom hans Faders Døds Maade ikke efterlader en ſkarp Torn i hans Hierte; og da Forfatteren fandt for godt at lade ham bryde Halſen, ſaa begriber jeg ikke hvorfor han ikke betiente ſig af Jagten dertil, iſteden for at lade denne Ulykke møde ham ved at ſette efter ſin Søn, med et af Had og Vrede opfyldt Hierte. Den førſte

Straf

Straf havde enhver Veltænkende undt ham, men saa afskyelig, som han end er, saa langt under Mennesket, som han end er afbildet, saa føler dog den Dydige, at en Søn, der var Redskabet til en Faders voldsomme Død, og hans Fremstillelse for Dommeren i saa græsselig en Forfatning, aldrig meere kunde føle sand Glæde i sit Hierte, og i det mindste er det mig ubegribeligt, hvorledes den retskafne Cronhelm strax kunde være betænkt paa at fyldestgiøre en Kierlighed, der var den første Aarsag til saa beklagelig en Ulykke.

Med megen Misbehag anhørte Wartwig sin Vens Betænkninger over en Bog, hvis Sværmerie havde giort saa heftigt et Indtryk hos ham, men da han ikke saae sig istand til at igiendrive hans anførte Grunde, saa lod han sig nøye med at sige, at den store Behag, som han fandt i denne Bog, havde maaskee sin Oprindelse af den nøye Overeenstemmelse der var imellem ham og Siegwart. — Og hvori kan den vel bestaae? Da Siegwart er en grædende Sværmer, og jeg anseer dig for et fornuftigt Menneske. — Først er der kun et eneste Bogstavs Forskiel i vort Navn; dernæst havde han ikke saa snart forladt sin Faders Huus førend han af en falsk Ven blev forleedt til Spil, Efterladenhed i sine Pligter, og Koldsindighed imod den værdige Cronhelm. Er alt dette ikke ogsaa mødt mig; er vor agtbare Professor ikke virkelig Pater Phillip for mig, og smiggrer jeg mig med et falskt Haab ved at troe, at du vil forskaffe mig den næst høyeste Lykkalighed ved

at blive min Cronhelm? — En Cronhelm kan jeg aldrig blive for dig. Hvorfor ikke? spurgte Wartwig med en heftig Urolighed. — Fordi alle Cronhelms Fordeele, saa vel i Henseende til Fødselen som Formuen ere paa din Side; men vil du have en sand og opriatig Ven i mig, der hverken hykler for dig, eller dølger sine Meeninger; men anseer dit Vel for sit eget, og efter sin bedste Overbeviisning søger at fremme det paa alle mueligе Maader, saa skal du finde den i mig, saa længe jeg har Kraft til at tænke. Neppe havde han udtalt, førend Wartwig faldt ham om Halsen trykkede ham med Heftighed til sit Bryst, og sagde med taarefulde Øyne: Ak! da jeg nu har faaet en Cronhelm, saa er jeg ogsaa vis paa en Mariana! Det første Bevis paa det dig lovede uforfalskede Venskab, tog derpaa Barthold i en meget alvorlig Tone Ordet, skal være det, paa det indstændigste at bede dig, af al Magt at stræbe efter at udrydde de sværmende Begreber, som du synes at finde saa megen Behag i, og alvorligen at umage dig for at blive af med den Forestilling om Overeenstemmelsen imellem dig og Siegwart. Den er lige saa ugrundet, som den er farlig, og kan have de skadeligste Følger for din Lykkalighed. Alle heftige og stærke Indtryk i Sielen støde Fornuften fra Roret og svække Skionsomhedens Kræfter; thi naar det ikke var, saa maatte du selv blive vaer, at din indbildte Lighed med Siegwart bestaaer i slige intetbetydende Ting, som du har tilfælleds med meere end tusende andre, men at I ere uendelig langt fra hinanden i de væsentligste Omstændigheder i Livet: først i Religionen, som

er

er ulige vigtigere end Navnet; dernæst havde han den ommeste og kierligste Fader, da din derimod er myndig og streng; han var fød i Middelstanden, og til meget maadelige Vilkaar, du er af god Adel og en Arving til anseelige Midler; et tarveligt Udkomme paa et eller andet lidet Sted, var det høyeste han kunde vente, og du er bestemt til at glimre ved Hoffet og i den store Verden, sig mig da nu, hvori den store Lighed bestaaer, og om Uligheden ikke er ulige vigtigere og betydeligere. Ney min Ven, svarede Wartwig; thi Hiertet og Tænkemaaden gaaer du forbie, som er det fornemste; thi den træffer saa nøye overeens, at jeg føler hos mig selv at jeg i lige Begivenheder vilde handle ligesom han, og elske, som han. — Og saa handlede du daarlig, og elskede maadelig; thi Forfatteren kalder ham vel en Kierligheds Martyr; men Rimeligheden, at han var det, glemmer han at iagttage hans Øyemeed er at dræbe dem, men at komme naturligt til sit Maal er hans mindste Bekymring, og endog i den vigtigste i den meest rørende Tildragelse, som er den, hvor han i den døende Nonne, som han skal skrifte, finder Mariane, kan han ikke overraske uden dem, som ere fremmede i den Slags Litteratur; thi de som ere lidet bevandrede i den, hører de ikke saa snart, førend de veed Udfaldet, siden de har lært det af Historien om Constance og Pater Theodosius. — Alt dette er mueligt, men Beskyldningen, at han ikke elsker Mariane er baade ubillig og urigtig; thi med større Varme og Heftighed end han elskede kan aldrig nogen elske. — Maaskee, men hans Forhold i Klosteret bevidnede det i det mindste ikke. Jeg vil ikke engang tale om Usandsynligheden, denne Begivenhed

er sammensat med; thi Klosternes Rettigheder ere alt for store, og den mægtigste i Landet, der blev greben i en Nonnes Bortførelse, kunde ikke undgaae Straffen, men her er Abbeddissen bange for en fattig Student, og søger med List at bringe ham ud af Klosteret. Og hvori bestaaer da dette af Fruentimmere og indsluttede Fruentimmere oven i Kiøbet udfundne snedige Anslag? i at lade deres Fortroelige, som de siden straffer, uden at man veed hvorfor, sige ham: at Mariane ligger i det sidste Aandedræt. Det lykkes dem ogsaa efter Ønske, Siegwart hører det ikke saa snart, og bliver tre til fire Nonner vaer, førend han glemmer Mariana, hendes Tilstand og alle Ting for at være betænt paa sin egen Frelse, saa han over Hals og Hoved skynder sig op af Stigen og over Haugе-Muuren, og enten til sin Undskyldning, eller, som det almindeligen skeer, for at forøge Rygtet, svarer han den, der spørger ham, om der ikke kommer flere? Ney; hun er død, endskiønt Brigitta kun havde sagt, at hun laae paa det yderste. Hvorledes stemmer nu dette overeens med en rasende og fortvivlet Elskers Forhold? Er Mariana ham meere end Liv og Alt, hvad har han da meere at tabe, hvad har han meere at frygte for? Kunde en heftig Kierlighed i det Øieblik indskyde ham noget andet end at ile sin Mariane til Hielp, at oplive hende i sine Arme, ved sine Bønner og Klagemaal at holde hendes Siel tilbage eller og døe med hende, og det om han end skulde banet sig Vey igiennem dragne Kaarder end sige forbie nogle ubevæbnede Nonner. Beængstelsen, som Marianes Tilstand satte ham i, kan ikke heller tiene ham til mindste Undskyldning; thi vidste han ikke hvad

han

han giorde, saa er det et tydeligt Beviis, at Følelsen for hans egen Frelse var stærkest hos ham. Vil du alsaa, min Ven, endelig have en af Indbildningskraften dannet Helt og Elsker til Mønster, saa vælg dig en ærværdigere, hvis Efterlignelse kan giøre dig meere Ære end at træde i en sværmende Munks Fodspor.

Ved disse og mange andre Grunde søgte Barthold at formindske det Indtryk som Læsningen af denne Klosterhistorie havde giort i Wartwigs Barm, men ganske forgieves, de giorde ikke ringeste Virkning hos ham; han tilregnede det Mangel paa Følelse hos sin Ven, og blev ved at søge en Vellyst i at læse alle Siegwarts Samtaler med Mariane og dromme sig til den samme Lykkalighed. Imidlertid forsømte han ikke at legge sig efter Musiquen, og endskiønt han snarere kunde giort Fremgang paa Fløyten end Violinen, saa anvendte han dog næsten al sin Tid paa den, fordi Siegwart ved den havde indlagt meest Ære. Det første han var kommen saa vidt, at han kunde spille et par Stykker, saa greb han i sine følsomme Henrykkelser til Violinen, men hvad enten hans Genie var mindre musicalsk, eller en lige Aarsag frembragte en ulige Virkning, saa er dog saa meget vist at han aldrig kunde frembringe Siegwarts smeltende Toner; thi jo større hans Henrykkelse var, jo meere skurrende Toner greb han. Men anvendte han Flid for at blive Musicus saa var hans Nidkierhed ikke mindre i at søge Originalen til Billedet af den Mariane der idelig svævede ham for Øye, og da det i hans Tanker var en afgiort Sag at han maatte sin

de hende i Kirken, saa forsømte han heller ingen Præken, men hos alle Fruentimmere han saae der, kunde han ingen Liighed finde med det Billede, han havde dannet sig, og lige saa lidet den brændende Andagt, som var kiendelig i Marianes Øynes Opløftelse. Omsider faldt han paa den skærmende Tanke, at al hans Søgen var forgieves, fordi Himlen umiddelbar vilde meddeele ham denne kostbare Gave. Den næste Søndag lod han derfor al sin Søgen fare, men sendte derimod de ivrigste Bønner til Himmelen om ikke at forholde ham denne dyrebare Gave længere, men lade hans vansmægtede Siel nyde Vederqvægning og Huspalelse af den Engel, den havde dannet til ham! At Gud! Barmhiertige! Evige! Mægtige! begyndte hver Periode, kan enhver, som kiender hans Monster, let slutte sig til, og han var alt for stærk siegwartiseret, at han ikke skulde følet samme Trost og Forvisning, som Siegwart ved slige Leyligheder bekom. I Visheden om, at hans Siels Længsel snart vilde blive stillet forlod han derpaa Kirken, og var neppe kommen ti Skridt fra den, førend der mødte ham et meget velklædt Fruentimmer, og hvad enten hun nu lignede hans indbildte Skionhed, eller Visheden om snart at see hans Ønske opfyldt frembragte denne Lighed i hans Øyne, saa blev han hende neppe vaer, førend han standsede og med Henrykkelse raabte; Der er den Engel, der er hun, som skal fylde mit Bryst med en Himmel af Saligheder! Disse Ord, som ikke bleve udstøtte saa sagte, at jo Fruentimmeret kunde høre dem, drog hendes Øyne, til Wartwigs større Glæde hen paa ham; og han, der ikke selv vidste, at han havde sagt noget og endnu mindre

at

at det, han havde sagt, kunde høres, ansaae dette Øyekast for et uomstødeligt Beviis paa en lønlig Magt, der drog Sielene til hinanden. Han erindrede sig alt for vel den Angst, som Siegwart havde udstaaet førend han fik at vide hvor og hvem hans Mariane var, at han vilde sette sig blot den for, og ikke skulde søge at undgaae den, hvorfor han besluttede at følge efter hende indtil han fik at see hvor hun gik hen. Dette lykkedes ham snarere, end han selv ønskede: thi i den næste Gade de kom, gik hun ind i et smukt og anseeligt Huus; men i det hun traadde ind af Døren, vendte hun sig og saae meget mildt til Wartwig, og dette Smiil havde han neppe taget et Kongerie for. Ganske uden for sig selv, og halv forvildet af Glæde kom han hiem, løb lige ind til Barthold, kastede sig i hans Arme og raabte: o jeg har fundet hende! jeg har seet hende! o deel dog, deel min Glæde med mig! Hvem har du seet, og hvad skal jeg glæde mig over? spurgte Barthold ganske forundret. — En levende Engel! den anden Mariane! min Mariane! den herlige, den ømhedsfulde Pige, og i hendes straalende Øye har jeg læst hendes ganske Siel, saa vel som den reeneste, den heftigste Lue; med et Ord, at jeg er alt det for hende, som hun er for mig. Endnu var Barthold lige klog; han bad derfor Wartwig at sette sig, og give ham en udførlig Beretning om hvad der var mødt ham Det varede længe inden hans Sind blev roeligt nok til at opfylde hans Vens Begiering, men da han omsider fik det fortalt overgik Barthold's Forskrækkelse hans Forundring. Han havde aldrig troet, at hans Vens Galskab var stegen til den Høyde, og alle de grælselige Følger som dette Sværmerie kunde

have

have for ham, fremstillede sig med et for hans Øye og ængstede hans troefaste Barm.

Da han ikke var af de Venner, der enten af en qvindagtig Blødhed eller en nedrig Egennytte styrker et forblindet ungt Menneske i sine Vildfarelser, saa besluttede han at giøre alt sit til at aabne Øynene paa Wartwig, om han end skulde miste hans Venskab derved, og sagde derfor i den bevægeligste Tone: Hvorledes er det mueligt, Wartwig, at du, som Himlen har begavet med saa megen Forstand og Skiønsomhed, kan forfalde til slige Daarligheder? Ved vort Venskab, ved din egen Lykfalighed og dine tilkommende Dages Roelighed besvær jeg dig, at bestride og overvinde det Sværmerie, som du anseer for Kierlighed, for, end det bliver til denne voldsomme Lue; thi endnu er det ikke andet end oprørte Sandsers Brusen, som din, ved Siegwarts Læsning, opbidsede Indbildningskraft har sat i Giering. Uden engang at tale om hvor daarligt det er handlet at slutte nogen Kierligheds Forstaaelse forend man har nogenledes Vished paa sin Bestemmelse i Verden, beder jeg dig allene betænke, at du har en streng Fader, der er overmaade nidkier over sin Myndighed og ikke taaler at der skeer mindste Indgreb i hans Rettigheder. Du kan altsaa forlade dig til, at du aldrig erholder hans Samtykke, saa fremt du forlover dig uden hans Vidende og Villie, om der ogsaa ikke var andet at sige paa dit Valg end at det manglede hans Bifald, end sige naar det var dig uanstændigt, som man allerede kan vædde ti imod een

paa

paa, at det er. Troe mig, min Ven, det Smiil, hvor du læste din Lykfalighed, er intet mindre end et Beviis paa den lonlige Drift, der drager beslægtede Siele med en uimodstaaelig Magt til hinanden; den er kun til i Romaner; og de, som i det menneskelige Liv har vildet beviise denne Drifts Virkelighed, har som oftest giort sig ulykkelige og elendige. Jeg kiender den Person, i hvis straalende Øye du læste den reeneste og heftigste Lue, lige saa lidet, som du, men jeg kiender Kiønnet saa meget nøyere end du, at jeg tør forsikre dig, at det enten er een af disse Lokke-Duer, der søger at besnære unge uerfarne Mennesker, hvis Hierters Fordærvelse og Velfærds Spilde er de almindelige Følger af Bekiendtskabet; eller og er det en forsængelig Vildlap, der er bleven din Henrykkelse vaer, og ved at gyde Olie i Ilden, har søgt at fornøye sig paa din Bekostning. Disse velgrundede Slutninger setter ingenlunde forud at du ikke er elskværdig; Naturen har været dig saa gunstig, og dit Ansigt bevidner saa fortræflig en Siel, at du meget gierne kan drage det dydigste Fruentimmers Øye til dig og røre hendes Hierte, men var det saa, havde hun yttret sin Behag ved ganske andre Tegn. Hvor Dyd og Reenhed boer i Hiertet, viser Tugtighed og Undseelse sig i hvert et Træk: en yndig Forvirring, blussende Kinder, bortvendte og halv nedslagne Øyne bevidner Følelsen af en ukiendt og uvilkaarlig Behag i en uskyldig Barm; og den, som siger, at Kierlighed gior en ung tilbageholden Pige frie, ja endog villig til at gaae en Elsker meere end den halve Deel af Veyen i Møde, kiender hver-

ken

ken det menneskelige Hierte, eller har nydt den Lykke at omgaaes agtbare Fruentimmere, og Marianes Forhold mod Siegwart er slet intet Beviis her imod; thi alle de der forekommende Personer ere Skabninger af en ganske anden Verden, end den vi leve i. Min Omhue for dit Vel og et sandt Venskabs Pligter forbinder mig altsaa at kræve det Løfte af dig, at du vil skye al Leylighed til at komme i Bekiendtskab med dette Fruentimmer; thi gior du det ikke, saa nødes jeg til at advare vor Mentor om den Fare du svæver i, paa det din Fader, naar du er forført og fordærvet, ikke skal have Aarsag til at beklage sig over, at han har skuffet hans Haab og Tillid.

I en kiendelig Bevægelse anhørte Wartwig sin Vens Tale, og det første han tav, slog Wartwig sine Arme over hverandre, saae i denne bedrøvede Stilling op til Himmelen, og raabte: Jeg Ulykkalige! Ja uendelig meere ulykkelig end Siegwart selv; thi midt i hans umaadelige Smerter var Venskabs trøstende Omhue en Balsom for hans saarede Bryst, men jeg; jeg Elendige! jeg finder en strænge Dadlere hvor jeg ventede mig en hielpsom Cronhelm! den væmodige Tone hvori han beklagede sig, og Taarene, som flod strømmeviis ned over hans Kinder, rørte Barthold paa det heftigste; han reyste sig, trykkede Wartwigs Hoved op til sit Bryst, og sagde: Du gior mig den største Uret, min Ven, jeg er ingen Dadler, og lige saa lidet haard eller strænge, men hielpsom, i den Bemerkelse, som du tager dette Ord, forbyder min Agt for mig selv og min Kier-

ligheds

lighed til dig mig at være. Saae du mig ykkre Begierlighed efter en deylig Frugt, hvis Gift og Skadelighed du kiendte, burde eller vilde du da umage dig for at see min Attraae stillet, eller søgte du ikke meget snarere at unddrage mig fra at friste af det herlige Syn? Et nedrigt Fruentimmers Tillokkelser er sikkert den farligste og skarpeste Gift, og handlede jeg da ikke som din arrigste Fiende imod dig, naar jeg var dig behielpelig til at naae dit ubesindige Ønske? — Alt dette vil jeg tilstaae dig; men var hun endog det du troer hende, saa veed du jo af det, jeg har fortalt dig om de Huuse, jeg af mine første Bekiendtere blev bragt i, hvor væmmelige og modbydelige slette Fruentimmere ere mig; og da jeg kiender dem, saa bør du sette Liid til min Forsikkring, at den Engels ganske Væsen, som viiste sig for mig, forvissede mig om, at Reenhed og Uskyldighed boer i hendes Hierte. Hvorfor vil du da hindre mig at nyde hendes Omgang, at smage himmelsk Salighed i den, og i din Barm at udøse al min Glæde og Henrykkelse? Barthold, som merkede, at det Onde havde slaget langt dybere Rødder end han troede, haabede, at han, ved at eye Wartwigs Fortroelighed, skulde beholde meere Magt over ham til at raadføre og veylede ham, og besluttede derfor at lempe sig efter hans Skrøbelighed, og efterhaanden at bringe ham til at antage fornuftige Grunde. Da denne Beslutning var taget, saade han: Du skal aldrig finde min Barm tillukket for dine Følelser, men stedse villig til at deele Glæde og Smerte med dig; og endskiøn jeg med Føye kunde gisre dig den Indvendning, at Lasten

ikke

ikke stedse viiser sig i sin rette Skikkelse, men tager ofte Dydens Masque paa til at skiule sin Heftighed med, saa vil jeg dog forlade mig heri paa dine gode Indsigter, naar du paa Ære og Samvittighed lover mig, aldrig at fortie noget for mig, der angaaer din Kierlighed, og ligesaa lidet at giøre noget vigtigt eller betydeligt Skridt i denne Sag uden mit Vidende; men dette Løfte maae være dig saa helligt, at det ikke maae brydes, endskiønt jeg, naar Tingene viiste sig for mig fra en forskiellig Synspunkt, umagede mig for at bringe dig at betragte dem fra samme Side. Wartwig fandtes meget villig til at indgaae denne Fordring, naar Barthold derimod lovede ham en ubrydelig Taushed, og denne forsikrrde han ham med det Vilkaar, at om een af dem brød sit givne Løfte, saa var den anden frietaget fra sit.

Nu gik Wartwigs ganske Attraae og Higen ud paa at komme i nøyere Bekiendtskab med den herlige Pige, som Himlen, efter hans ivrige Bon, havde viist ham. Han løb forbi Huuset, som hun var gaaet ind i, over tyve gange om Dagen, uden at han en heel Uge igiennem kunde faae det mindste Glimt at see af hende; og Bartholds Medynk over hans Skrøbelighed behøvede Venskabs Understøttelse for at holde hans bittre Klagemaal ud, og være Vidne til hans Kummer og Fortvivlelse. Forgieves forestillede han ham, at da hans Indbildningskraft havde været omspendt af det Billede, den selv havde dannet sig, saa havde han ogsaa seet Originalen til det i det første Fruentimmer han havde mødt, og siden den formeente Lighed maaskee ikke var til i Naturen, saa var

det

det ogsaa mueligt, at han havde seet den samme Person ofte siden, uden at kunde kiende hende igien, men alle disse Forestillinger giorde ikke ringeste Virkning hos ham. Han blev altsaa ved at søge sin herlige Pige over alt uden at høste ringeste Frugt af sin Moye, og jo meere mismodig han blev, jo stærkere voxede Haabet hos Barthold, at han omsider skulde blive kied deraf, og denne latterlige Lue qvæles i Fødselen. Men dette Haab varede ikke længe; thi en Eftermiddag kom Wartwig hiem i den meest sværmende Glæde over at have seet sin Engel i Vinduet, og som ikke allene havde hilset ham med det samme følende Smiil og Øyekast, som da han mødte hende, men endog aabnet Vinduet for at see efter ham, og det med slige frygtsomme Lader, der tydeligen viiste, hun var bange for at nogen maatte blive det vaer. Wartwigs Sværmerie antog denne udviiste Frygt for et ufeylbart Kiendetegn paa, at denne herlige, denne fortræflige Pige sukkede under et tyrannisk Aag af en grum Fader, der vilde tvinge hendes Tilbøyelighed, hvortil han blev ophidset af en gierrig Svigerindes Attraae efter at blive Eyere af hendes Svigerfaders heele Formue. Denne Forestilling forvandlede Glæden i en Hast til Bedrøvelse, men det som meest forøgede hans Smerte og Bedrøvelse var Umueligheden han saae for sig til at blive giort bekiendt i hendes Faders Huus; thi anden Maade end den, hvorpaa hans Helt var bleven indført til Hofraad Fischers faldt der ham ikke ind, og hvor nøye han end forskede efter de Huuse, hvor der undertiden var Concerter, saa blev dog det, som al hans Hu og At-

traae var henvendt til, ham hverken nævnet eller beskreven. For at have Friehed ganske at overlade sig til sine tungsindige og forliebte Griller, gik han hver Aften i en offentlig Hauge, hvor han havde valgt sig en afsides Gang, som næsten aldrig nogen kom i, og ved hvis ene Ende, der laae et lidet Lysthuus. Nedslaget, bekymret og halv fortvivlet over alle de Hindringer, der truede hans Kierlighed, traadde han en Aften ind i det for efter Sedvane at væde Græsbænken med sine Taare; men ingen Forvandling kan settes i Ligning med den, der gik for sig i hans Sindsbevægelser, da han fandt Maalet for alle sine Ønsker der. Ræd og frygtsom vidste han, ligesom Siegwart, ikke hvad han skulde sige, men hun, som kiendte Tidens Kostbarhed bedre, og ikke vilde lade Leyligheden gaae unytiet bort, viiste sin Glæde over dette Møde saa kiendelig at Samtalen i en Hast blev fortroelig, og hun berettede Wartwig, at hun var en Daatter af en velfortient Oberst, der ved sin Død havde efterladt hende store Midler, men hendes, af Baron G...s paatagne gode Egenskaber, forblindede Fader, havde for at tvinge hende til at ægte ham, udnævnt ham til hendes Formynder med en faderlig Ret og Myndighed; men da hun reent ud havde sagt ham, at han aldrig skulde blive Eyere af hendes Person, saa hevnede han sig over denne Afvisning ved at holde hende saa godt som indsluttet, og at udelukke hende fra alle de Selskaber og Forlystelser, som hendes Fødsel og Formue giorde hende berettiget til. Mit Hierte; lagde hun med et dybt Suk og talende Øyekast til, har i lang Tid attraaet den Lykksalighed det nu nyder, uden at øyne et Glimt af

Haab

Haab til at naae sit Ønske. Men da min Tyran er udbuden i Aften, saa vovede jeg at stiele mig herhid, og for ikke at blive seet af hans Spejdere, valgte jeg mig dette eensomme Sted. Wartwig sparede hverken Bønner eller Overtalelser for at bevæge hende til at forunde ham den Lykksalighed at see hende der, saa ofte, som mueligt, men hun var alt for frygtsom til at love ham det; dog Taarene, som dette Afslag drog frem i hans Øyne, rørte hende saa stærk, at hun for at trøste ham! gav ham at forstaae, at hun troede paa nogen Tid at være bleven en slags Medynk vaer hos hendes Vige over hendes beklagelige Forfatning. Hun vilde derfor udforske hende og naar hun fandt, at hun var at forlade sig paa, saa kunde Wartwig komme til hende i Skumlingen, naar han om Eftermiddagen saae et lyseblaat Baand i hendes Vindue, dog paa de Vilkaar, at han hverken maatte betroe det, eller hvad hun havde fortalt ham til noget Menneske. Wartwig lovede hende det, og holdt det ogsaa i en vis Forstand; thi endskiønt han ved sit Løfte var forbunden til at giøre Barthold reede for hvert et Skridt, saa sagde han ham dog kun, at han havde seet og talt med hende, og at en Formynder, der ikke vilde miste hendes Formue! holdt hende strængelig indsluttet.

Havde Wartwig ikke fortiet Formynderens Navn, saa havde sikkert Barthold fattet Mistanke om Historiens Troeværdighed, og det ikke uden Grund; thi endskiønt Wartwig antog den for den uryggeligste Sandhed, saa var de

dog et reent Opdigt, uden for saa vidt, at Baron G... i en vis Forstand var hendes Formynder, siden han i et par Aar havde underholdt hende til at giøre ham Selskab om Natten, naar han ikke gad sovet ene. Om et par Maaneder skulde han forlade Universitetet og gaae hiem, og hvad enten han af Frygt for sin Fader som han sagde, ikke turde tage hende med sig, eller han var kied af hende, saa havde han, det første han blev kaldt hiem forkyndt hende, at de maatte skilles ad, men paa det hendes Taare ikke skulde falde paa ham, saa vilde han, naar der fandtes en skikkelig Mand til hende give hende tusende Rigsdaler til Medgift, og Renterne af denne Summa aarligen saa længe hun var uforsørget. Endskiønt dette Tilbud overgik hendes Forventning, saa fyldestgiorte det dog ikke hendes Ønsker; thi hverken Kierlighed eller Vellyst havde bragt hende i Baronens Arme, men Magelighed og Ulyst til at forrette noget, da hun ved sin Faders Død skulde forskaffe sig selv Underholdning. Hun havde først sig saavel op, som et Fruentimmer i hendes Forfatning kan, og troet, at denne Forbindelse skulde vare evig ved, hun blev altsaa meget ilde tilmode ved den forestaaende Skilsmisse, og var i stor Bekymring for Fremtiden, da Hændelsen førte hende Wartwig i Møde. Men da hans Adfærd og Udraab lærte hende det stærke Indtryk hendes Syn giorde hos ham, saa fattede hun Haab om, at han kunde erstatte hende det, hun mistede ved Baronen. Dette Haab tog alt meere og meere til, da hun saae hvor ofte han løb Hunsel forbie og hvor længselfuld hans Øye heftede sig paa Vinduerne, og deels for ved Vanskelighederne at ophidse ham endnu meere,

og

og deels for at indhente først de fornødne Efterretninger om ham, maatte den arme Wartwig gaae saa mange Dage og sukke forgieves. Hendes første Anlæg gik ikke videre, end at blive det for ham, som hun var for Baronen; men da hun fik at høre, at det var et ungt Menneske, der besad en stærk og sværmende Indbildningskraft, ustraffelige Sæder, og var tillige en meget riig Mands eneste Barn, saa besluttede hun at giøre et Forsøg paa at forskaffe sig Sikkerhed paa magelige Dage og et rigeligt Udkomme for hendes øvrige Levetiid. Ved den opdigtede Historie, søgte hun at giøre sig agtbar i hans Øyne og viise ham Nødvendigheden af et hemmeligt Giftermaal, og gav altsaa Wartwig saa megen Opmuntring ved sine Hilsener, som hendes paatagne Carakter vilde tillade. Men da hun merkede, at Wartwig ingen Forsøg giorde til at fremme Bekiendtskabet, og hun ved sine Speydere havde erfaret hans eensomme Spadseregang, saa begvemmede hun sig til at møde ham paa een; og faa Dage derefter blev han det blaae Baand vaer, men den Henrykkelse hvormed han segnede i sin Engels Arm er ubeskrivelig. Ved denne Besøgelse fik han at høre, at hun hedde Marie, og da han derpaa bad hende om Tilladelse, at kalde hende sin Mariane, siden hun i alle Fuldkommenheder lignede den Fortræflige, ved hvis Kierlighed Siegwart havde nydt himmelsk Salighed, saa begreb hun strax hvilken Heltindes Rolle hun skulde paatage sig, og for at udføre den ret heldig, lærte hun en Samtale imellem Siegwart og hans Elskede uden ad, hver gang hun fandt for godt at hænge Baandet i Vinduet. Wartwigs Tænkekraft var alt for opfyldt af Siegwarts Læsning, at han, naar

hun brød en lang Tavshed med et: elsker De mig ogsaa? ikke skulde svare: over alting, over alting, det veed Gud og derpaa helde sit Hoved op til hendes Bryst og græde. Den Vellyst han smagte i disse Besøgelser, fik ikke en liden Tilvext ved hendes Claveer, og endskiønt hun ikke spillede det mindre end mesterlig, saa smeltede Wartwig dog i lutter Følelser, saa ofte hun klimprede paa det, men især naar hun sang dertil.

Scenerne af Siegwart bleve saa ideligen igientagne, at Wartwigs Elskede, deels for at giøre den foregivne Formynders Indflutning og Bevogtelse desto sandsynligere, og deels for at skaane sig for den Kiedsomhed Marianes Rolle voldte hende, lod Baandet meget sielden komme for Lyset, men for at holde sig nogenledes skadesløs havde de giort Aftale om en vis Tiid til at betragte Maanen og udøse alle deres Følelser for den. En Aften overumplede Barthold ham i denne Hengivenhed, og da Wartwig, som ikke havde merket sin Vens Komme, havde endt sin rørende Tale, sagde Barthold; jeg merker at den Sats er fuldkommen rigtig, at den, som ikke selv er forelsket, ikke kan finde mindste Rimelighed i Forelskedes Foretagende; i det mindste begriber jeg ikke hvad Forbindelse Kierligheden kan staae i med Maanen, der er kold, fugtig og ustadig; Egenskaber, der let kunde have en farlig og skadelig Indflydelse paa Elskende, og den eneste Grund jeg kan finde til denne Hengivenhed er, at disse saa vel som deres Patroneße laaner Skinnet, der giør dem behagelig. Jeg, for min Part finder langt større Overeenstemmelse imellem

Elsk-

Elskov og Soelen; den varmer, opliver og fremkalder alting; alting sørger og er næsten livløst i dens Fraværelse, ved dens Bortgang betages som oftest Elskeren Haabet om at see sin Elskede meere den Dag, og mig syntes det langt klogere om smeltende Elskere forlode deres Seng for at see Soelen staae op, end at de berøve dem Søvnen for at stirre paa Maanen; thi al det høytidelige tause og stille som den sidstes Tilbedere priiser den for, har den førstes Opgang i tusende Grader stærkere; og burde en Elsker ikke, naar han saae dens Komme vaague Millioner Skabninger til at nyde Elskovs og Livets Sødhed, fatte en slags Fortrøstning om, at den ikke kunde gaae bort uden at have bidraget til hans Lyksalighed med? Men sig mig engang, min Ven, hvad Trøst, hvad Haab Maanen kan give, undtagen til dem, der skyer Lyset, og hvis Kierlighed Dianas og Endymions Forstaaelse er Sindbilledet paa. — Ak megen, uendelig megen, min Ven, men som allene kan føles og nydes af ømme elskende Siele. O at du vidste, hvilken ubeskrivelig Vellyst der igiennemflyder min Barm ved den Vished, at hun, den Herlige, den Fortræflige i dette Øyeblik hefter sine Øyne paa den, med Tanken om mig; og der er noget saa blødt, saa mildt i Maanens fulde og runde Ansigt, der ligesom indbyder til Fortroelighed, og lover Opmerksomhed og Deeltagelse. — Set og at det er saa, men kan du da nægte mig at denne fortroelige Mine ikke viises meere end een Dag af Tredive; thi længere er den hverken fuld eller rund, og i mine Øyne ligner den i første og sidste Qvarteer en gammel misundelig Kierling med en lang Næse og huule Kinder meget stærk,

der, af Lyst til at giøre godt Folk Fortræd, snart kikker frem og snart kryber i Skiul for desbedre at udspionere deres Handlinger.

Ved den umenneskelige Formynders nøyagtige Bevogtelse, forsvandt der en heel Uge uden at Wartwig kunde blive saa lykkelig at kaste sig i hans Engels Arme, og de Smerter og Lidelser, han i denne lange Tid var et Rov for, bleve udøste i Bartholds Barm, der til sin store Græmmelse saae sin Vens Sværmerie Dag for Dag at tiltage. I hvor heftig og stærk han end beskrev sin Kierlighed, saa holdt Barthold den dog for mindre farlig end den umaadelige Behag han fandt i Siegwart, der gik saa vidt, at han idelig bar den i sin Lomme, for hvert Øyeblik at vedervæge sig paa den skadelige Føde, den gav hans sværmende Begreber. I den faste Tillid til Wartwigs Løfte om at betroe ham alt hvad der angik hans Kierlighed, søgte Barthold meget mindre at svække den, end han umagede sig for ved hver en given Leylighed, at overtyde ham om, at Tildragelserne i Siegwart var meget forskiellige fra de i det menneskelige Liv, og det snart ved fornuftige Grunde, snart ved en bidende Skiemt. En Dag, da Barthold fandt ham meget nedslagen, og hans Oracel at ligge aaben for ham, beklagede han sig høyligen over Savnet af en Frue Held, i hvis Huus han kunde tale med sin Mariane, naar hendes var tillukket for ham. Det kunde være artigt nok, sagde Barthold, men i saa Fald vilde jeg ønske dig at finde een, der foreenede lidt meere Beskedenhed og Eftertanke med sin Tienstvillighed, end den gode Frue Held; thi jeg kan

ikke

ikke nægte, at hendes Forhold imod de Elskende har bragt mig til at troe, at Forfatteren har været temmelig partiisk i ganske at friekiende hende for Verdens Beskyldninger. Finder du det da lastværdigt, at have Medynk med forfulgte og uskyldige Elskende? spurgte Wartmig med megen Heftighed. — Aldeles ikke, men denne Medynk maae stedse viises med en vis Forsigtighed; thi ellers bliver en deeltagende Veninde til en nedrig Leylighedsforskaffere. — Og hvorved har den værdige Frue Held givet mindste Anledning til saa skammelig en Mistanke? — Ved sin ubetænksomme Adfærd. Det var en dydig Kone værdig, at sige Siegwart, at hans Kierlighed for en ung Pige, som hun bar Agt og Godhed for, ikke var hende ubekiendt, deels for at betage ham den Forvirring, hvormed han burde undskylde sin dristige Komme paa et fremmet Sted; og deels for at befrie ham for den Tvang, som Velanstændigheden fordrer i deres Nærværelse, som Elskendes Forbindelse er en Hemmelighed for; men hun handlede og talede, som en Kufferske, naar hun ikke allene tog Caroline, som ofte havde været Vidne til deres sværmende Henrykkelse, med sig for at lade dem være allene, men endog sagde dem det, paa det de kunde være ganske trygge. Havde jeg været Siegwart, saa nægter jeg ikke, at jeg aierne havde seet, at denne Tilstaaelse havde fornærmet min Marianes Dygtighed saa stærk, at hun ikke var bleven hos mig, og der var maaskee opstegen allehaande Forestillinger hos mig, naar hun efter den bekomne Forsikkring havde ført mig til en eensom Skov, og Farligheden af slig en Spadseregang, kunde ingen uden en Kufferske eller den største Fusentast sette et

Frøentimmer, der var betroet til hendes Varetægt, blot for- — Men hvad kunde hun have at befrygte af saa reen og uskyldig en Kierlighed? — Platonisk Kierlighed, min Ven, er platonisk Urimelighed imellem Personer af Siegwarts og Marianes Alder. Leylighed gior Tyve, og jeg er overbeviist om, at den har voldt ti unge Pigers Fordærvelse imod een, som ved Forsæt er bleven ulykkelig; thi med al den Ærbødighed Elskeren bær for sin Elskede, og hendes Agt for sig selv forleeder Sandsernes Oprør dem meget videre end de selv veed, saa fremt de ikke har den Forsigtighed at skye Leyligheden til at leedes i Fristelse. Men set nu endog, at disse to Monstre havde overnaturlige Kræfter, hvad var Frue Held da Borgen derfor? Pligt og Venskab forbandt hende altsaa til at følges med dem; og vilde hun forundt dem Friehed til nogle uskyldige Kierligheds Beviiser, kunde hun gierne funden et eller andet paa Veyen til at see efter, hvorved hun var bleven tvungen til at vende de Elskende Ryggen, og disse havde sikkert ikke ladet disse Øyeblikke gaae unyttet bort, derved havde hun holdt dem skadesløs for den Tvang hendes Nærværelse paalagde dem, og sat sig selv i Sikkerhed for, at de ikke misbrugte den dem forundte Friehed. En anden gang yttrede Wartwig sin Kummer over, at Naturen havde nægtet ham en behagelig Stemme, og spurte Barthold om han meente, at der kunde bødes paa denne Mangel ved at lære at synge. Og da denne begierede at vide, hvad Fordeele han ventede sig deraf, svarede Wartwig ham: at synge en Duet med min Mariane; forestil dig engang den Vellyst, naar vore forenede Stemmer var

Kier-

Kierlighedens Læspen, steg med hinanden op til Himmelen, sank derpaa tilsammen ned i Graven og klagede. — Denne Phoebus er ikke avlet i din egen Hierne, den har du fikkert hentet i Siegwart, og der er ligesaa liden Meening at finde i denne prægtige Phrase, som der er Mueligbed i, at alle klappede for Siegwarts Violin Solo, men ingen rørte en Haand for den unge Fischers. — Og hvori ligger den Umueligbed? — I Verdens Levemaade og de Grunde, som Menneskene handle efter; thi uden engang at tale om, at det heele Auditorium neppe kan have bestaaet af Kiendere, og at den Ukyndige klapper snarere for Phusseren end for Mesteren, saa streed denne udviiste Retfærdighed saa aldeles mod al Høflighed, at det med Føye kunde kaldes en Grovhed at nægte den Mands Søn, paa hvis Bekostning Selskabet nød denne Fornøyelse, sit Bifald. Ja, havde endog den heele Forsamling bestaaet af lutter Aristider, saa kunde de retfærdiggiort deres Klap ved den Opmuntring man skylder Begyndere; og Forfatteren havde viist ulige større Kundskab om den store Levemaade og Drivfiedrene i de menneskelige Handlinger, dersom alle havde klappet for Joseph, som Hofraadens Søn, der spillede slet, men ingen for Siegwart, som en ubekiendt Student, endskiønt han spillede mesterlig; thi du kan forlade dig til, at Sosia, der holder med den Amphitrion, der giver ham Mad, har mange Brødre i Verden. Paa denne Maade gik Barthold dagligen Siegwart Blad for Blad igiennem, uden at naae sit Øyemeed; thi endskiønt Wartwig ikke kunde bestride hans Grunde, saa giorde de dog liden eller in-

gen

gen Indtryk hos ham, og Barthold blev alt meere og meere overbeviist om, at hans Sværmerie var stegen til en Høyde, at der udkrævedes voldsommere Midler til at helbrede ham.

Medens Wartwig fortæredes af Græmmelse i de mange Dage ham berøvedes den Vellyst at segne i samme Følelser op til sin Engels Bryst, var hans saa kaldte Mariane ikke meget bedre til Mode Hun havde betroet Baron G... sit heele Anslag, hvorvidt hun var kommen i det, og begierte hans Understøttelse til at faae det udført førend hans Bortreyse, men da han vidste hvor mægtige Wartwigs Paarørende vare, saa vilde han paa ingen Maade tage Deel deri, og alt hvad hendes Taare kunde formaae ham til, var at love hende, at stille sig uvidende an om den heele Sag. Hun indsaae Nødvendigheden at bringe Sagen i Rigtighed førend Baronens Afreyse giorde hendes Foregivende til Usandhed, og dog var hun efter en heel Maaneds Forløb ikke kommet videre med Wartwig end den første Dag: han segnede i hendes Arme stum af smeltende Følelser, eller og med et afbrudt Udraab, om hvor vel det var ham om Hiertet, og hvad han var uden hende; hun vidste han var riig, men holdt ham for at være karrig, siden han ingen Foræringer havde giort hende, Klopstoks Værker undtagen; men heri var Skylden hos Siegwarts Forfatter og ikke hos ham; siden han allene blev sin Original trose. Det eneste der endnu gav hende lidet Haab var, at Wartwig en Aften, da hun erindrede ham om, at hun ikke turde beholde ham længere hos sig, slog sine Arme om hende,

de, og sagde meget vort: O du Engel! naar skal den lyksalige Tid komme, da ingen menneskelig Magt skal meere adskille os! Det beste Middel hun vidste til at skynde paa den, blev altsaa det, at giøre ham det alt meere og meere ønskeligt at faae hende i Tale. Da nu denne Lyksalighed havde været ham nægtet i tolv Dage, og han i den største Henrykkelse traadde ind til hende, fandt han hende bleg, nedslagen og Øynene opsvulmede af Graad. Han spurgte ganske forskrækket, hvad der var mødt hende, og det varede længe inden hun for Angst og Beklemmelse kunde faae disse Ord frem: Man skiller os ad; jeg rives for evig af dine Arme, og det koster mit Liv. Med den største Heftighed begierede Wartwig at vide, hvem der var saa umenneskelig, og hun svarede ham hulkende: Min Tyran vil reyse herfra; jeg maae følges med ham, siden jeg ingen Beskytter har, der kan unddrage mig hans Vold. Den skal du finde i mig, Engel! raabte Wartwig; i Morgen den Dag vil jeg skrive min Fader til, og saa fremt hans Hierte ikke er ganske tillukket for Naturens Raab, skal han ikke kunde nægte mig sit Samtykke til vores Forbindelse, for ved det at rive mig fra Fortvivlelsens Afgrund. Græd derfor ikke længer, du er min, og skal i Evighed blive min. Hun som gierne havde seet, at hans Faders Samtykke først var bleven indhentet, naar Sagen ikke meere stod til at forandre, svarede ham: Ak! om han saa ogsaa giver os det, hvor er jeg Ulykkelige da, naar det kommer! Wartwig forsikkrede, at i hvor hun end førtes hen, saa skulde han følge efter hende, og han havd ikke saa snart sagt hende, at fælleds Vel giorde det uomgiengelig

giengelig nødvendigt at indhente den Gamles Samtykke, fordi han var saa nidkier over sin Myndighed, at han siktert giorde ham arvelos, dersom han, ham uafvidende, indgik nogen Forbindelse, førend hun fandt at en Faders Velsignelse var nødvendig til at giore Egtebaandet lykkeligt, og lovede ved en forstilt Sygdom at forhale Reysen det længste mueligt var.

Det første Wartwig kom hiem, satte han sig hen at skrive sin Fader til, men nu opkom der en heftig Striid i hans Hierte, om han skulde betroe det til Barthold eller ey. Hans Løfte forbandt ham vel dertil, men paa den anden Side frygtede han for, at det maatte give Anledning til Misforstaaelse imellem ham og Barthold, siden han saae forud, at denne af al Magt vilde sette sig derimod, og holdt det altsaa raadeligst at giore en Hemmelighed deraf for ham indtil han fik Svaret. Han skrev altsaa, og i det Forsæt at sette den faderlige Kierlighed i fuld Bevægelse, betiente han sig af alle de sværmende Udtryk han fandt i Siegwart, og hans egen ophidsede Indbildningskraft kunde frembringe, uden at overveye, at de maatte giøre en ganske anden Virkning, end den, han ventede sig af dem. Brevet var ikke saa snart borte, førend Wartwig følede en heftig Angst og Beklemmelse, og denne forøgedes ikke lidet ved Bartholds idelige Fritten, hvem denne Formynder var, og hans ofte igientagne Tilbud om at giore Bekiendtskab med ham for at bringe ham paa Wartwigs Side. Wartwig takkede ham, men sagde tillige, at det var for sildig, siden han lovede sig til at reyse derfra, hvorved han afmale-

de

de ham sin Smerte og Fortvivlelse over at skilles fra hende, som udgiorde hans Siels Glæde, og uden hvilket Livet var ham en Byrde. Barthold, isteden for at trøste ham, formanede ham meget alvorligen ikke at hefte sit Hierte til nogen førend Fornuften efter den strængeste Undersøgelse samtykkede hans Valg; thi det var ikke usædvanligt, at flette Fruentimmere under Dydens Masqve søgte at bedrage uerfarne unge Mennesker, og førend han bedrøvede sig over et Forliis, der maaskee var en virkelig Vindning for ham, burde han kiende hende af fleeres end hendes egen Mund. Wartwig besvarede denne Advarsel med en Heftighed, der smertede Barthold uden at svække hans Venskab, og bestyrkede ham i det Forsæt at aabne sin sværmende Vens Øyne i hvad det end skulde koste. Han havde fra det første Øyeblik, at Wartwig betroede ham hvor hans Mariane var, giort sig al Umage for at faae opdaget hvem dette Fruentimmer var, og hvad Rygte hun havde; men da Baron G..., af Frygt for sin Fader, havde holdt denne Forstaaelse meget hemmelig, saa bestod alle hans indhendtede Efterretninger deri, at ingen vidste hvem hun var; siden hun kom sielden eller aldrig ud, og levede meget eensom og stille; men en Formynder vilde ingen vide det ringeste af, og raade ham derfor, at ifald det var ham magtpaaliggende at faae nøyere Underretning, saa maatte han vende sig til Baron G..., der var den eneste, som nu og da besøgte hende. Uvidenheden om denne Formynder, der vor beskreven Wartwig saa tyrannisk og streng, giorde Barthold hendes Foregivende me

ge

get mistænkelig, og den Forvirring hvormed Baronen besvarede ham de Spørgsmaale, der angik hende, bestyrkede hans Mistanke og Frygt, saa han med Taarene i Øynene besvoer Baronen ved Ære og Samvittighed at aabenbare ham alt hvad han vidste om hende, siden Wartwigs Lykke og hans Families Ære beroede derpaa. Baron G... tænkte for vel til ikke at anse sig for medskyldig i Bedrageriet, dersom han vegrede sig ved at opfylde Bartholds Begiering, han lovede ham altsaa en nøyagtig Underretning om alt hvad han vidste, men for at undgaae hendes Taare og Bebreydelser, berettede han Barthold det i et Brev, der først efter hans Afreyse skulde leveres ham.

Imedens Wartwig ventede paa Svar fra sin Fader var hans Hierte et bestandigt Rov for Haab og Frygt; snart loftedes han op i Skyerne ved den Forestilling, at hans Fader ikke kunde blive urørt ved hans Bønner, og snart saae han ham i den største Forbittrelse at sette alle sine Trudsler i Værk, og sig selv forskudt fra hans Ansigt. Den Mangel og Elendighed han derved vilde blive sat blot for, kom ikke i mindste Betragtning hos ham, men alle hans Anslag løb allene ud paa, hvorledes han skulde forebygge, at man ikke rovede ham sin Mariane. Inden han havde faaet udfundet et Middel dertil fik han sin Faders Brev, og da det enten skulde forkynde ham Liv eller Død. saa holdt han det i en lang Tid i Haanden, uden at torde bryde Seglet. Endelig vovede han det, og fandt sig behandlet som en ugudelig og vanslægtet Søn, der vanærede

sin

sin Fader, beskiemmede sine Forfædres Aske, og som ved sit naragtige og afsindige Brev havde fortient at settes i Daarekisten, men da han ikke engang holdt ham den Omhue værdig, saa satte han det til ham selv, om han ved at ægte sin omløbende Skiøge vilde forskydes for siedse af ham; thi Forladelse havde han i saa Fald aldrig at vente, men tre tusende Rigsdaler, som var alt hvad hans mødrene Arv kunde beløbe sig til, siden hendes Medgift kun var fer Tusende, skulde blive ham udbetalte tillige med hans Forbandelse. Havde den Gamle lempet sig lidet efter Sønnens Skrøbelighed, og angrebet ham med sine egne Vaaben, ved at lade den omme og kierlige Fader for første gang see, saa var Naturen maaskee bleven stærkere end en Kierlighed, der allene havde sin Oprindelse af et Følelsomheds Sværmerie, og tiente ham til et Skiold mod alle udstotte Trudsler, men nu greb han allene efter det, som smigrede den, saa han ikke saa snart saae, at han var Herre over tre tusende Rigsdaler førend hans, ved Siegwart ophidsede, Indbildningskraft byggede de prægtigste Casteller i Luften, og uden at tænke paa Fader eller Formynder, skyndte han sig hen til sin Engel, og med det Udraab: Ha! nu er Du min, nu skal Du være min for evig! kastede han sig i hendes Arme; og hun, i den Tanke, at hans Fader uden videre Undersøgelse havde givet ham sit Samtykke, viiste sig lige saa henrykt som han. Da den første Heftighed hos Wartwig havde sat sig lidet, lagde hun sit Hoved op til hans Bryst, hefted sine taarefulde Øyne op til hans, og sagde med den kielneste Stem-

me: Saa er jeg da ey længer faderlss og forladt, saa værdiger din Fader mig, at antage mig for Daatter! Den Lykfalighed er saa stor, at jeg ikke kan troe den; lad din Mund derfor stadfæste mig den. I den meest sværmende Tone forsikkrede han hende, at hun skulde finde Fader, Ægtemand og Elsker i ham, at han ansaae Forliset af sin Faders Rigdom for en virkelig Vindning, siden han nu ikke meere havde at bestille med Verden, men kunde leve allene for hende og Kierligheden. Og trænger Hierter, lagde han til, som vores vel til Rigdom; en Hytte vil blive os til et Palads; hvert Træe, hver Busk vil i den seeneste Alder erindre os om de smeltende Glæder de have været stumme Vidner til; uden andre Følelser end at elske og elskes vil Dagene svinde bort for os, og Arm i Arm vil vi vandre Livet igiennem, uden Hykler og uden Harm. Da hun frygtede for at Farverne i dette Malerie ikke vare ægte, saa magede hun det saa, at hun fik hans Faders Brev, og da hun af de græsselige Eder hvormed han bekræftede sine Trudsler ikke vovede at gisre sig ringeste Haab om Forsoning, saa havde Wartwigs Haand ingen videre Tillokkelser for hende; men for at faae Baronens Tab oprettet besluttede hun at forsge Wartwigs Kierlighed, og naar den var kommen til den høyeste Grad, da lade hendes Kierlighed opoffre ham alle Ting for at unddrage ham sin Faders Vrede og Forbandelse. Med en paatagen Smerte og Fortvivlelse, sagde hun ham altsaa, at hun elskede ham alt for høyt til at være en Hinder for hans Lykke, og uagtet Wartwigs Forestillinger, Bønner og Taare blev hun ved at afslaae ham sin Haand, men med saa mange Kierligheds Be-

viiser,

viiser, at Attraaen efter hendes Besiddelse tog til ved hvert et Nev.

Dagen forhen havde Barthold bekommet det omtalte Brev fra Baronen, og førend Wartwig bekom sin Faders, var Barthold gaaet med sit til Wartwigs Beskytter og fortalt ham alle Ting fra først til sidst. Det gik denne værdige Mand meget til Hierte, at hans velmeente Raad havde havt saa skadelig en Følge, og medens han og Barthold søgte at udfinde den beste Maade til at bringe dette forvildede unge Menneske til sin Fornuft igien, bragtes ham et Brev fra den gamle Wartwig, hvori han beskyldte ham for at have skam, meligen skuffet hans Tillid ved at have givet hans Søn det herligste Vidnesbyrd paa en Tid, da han giorde sin Fader Hierteforg, og beskiemmede sin heele Slægt, og for at beviise sin Anklage lod han sin Søns sidste Brev følge med. Da Professoren havde læst det, troede han sig pligtig til at hemme dette Galskab med Magt, og da han det Aar var Rector Magnificus, saa skrev han Mariane til, at hun inden to Dage var til Ende maatte i al Stilhed forsøve sig af Byen og i den Tid ikke understaae sig at tage imod Wartwigs Besøgelser, saa fremt hun ikke vilde offentlig beskiemmes, hvor til han, i Baron G...s egenhændige Tilstaaelse om deres første Levnet og hendes Anslag paa Wartwig, havde Beviis nok imod hende. Dette Brev bekom hun omtrent en Time efter at Wartwig var gaaet fra hende, og for at hevne sig baade over Faderen og Rectoren ved at giøre Wartwig meere afsindig end han var, skrev hun ham et Brev til, der var en

levende Copie af Marianes til Siegwart; kun med den Forandring, at hendes Formynder havde endnu værre mishandlet hende end Mariane blev det af sin Fader; fordi han var kommen i Erfaring om, at Wartwig havde været hos hende om Morgenen. Hun feylede ikke heller sit Maal; thi Wartwig bekom ikke saa snart Brevet, og blev overtydet om, at hun var borte førend hans Raserie steg til den høyeste Grad. Siegwarts Angst og Fortvivlelse kunde i ingen Maade lignes med hans, og den havde sikkert bragt ham til at legge Haand paa sig selv, dersom Barthelds Taare og Løfte om at staae ham bie i at opdage hvor hun var bleven af, ikke havde forandret hans Heftighed til Væmodighed, og givet ham et svagt Glimt af Haab. I dette Sinds Oprør nævnte han den foregivne Formynder, og lovede at hevne sig over hans nedrige og umenneskelige Forhold imod slig en Engel. Barthold yttrede den heftigste Forundring over at Baronen var istand til slig en Opførsel, og saa snart Wartwig syntes lidet roelig begyndte han at giøre adskillige Indvendninger imod Sandsynligheden i denne Beretning, men den mindste Tvivl angaaende hans Marianes Reenhed og Uskyldighed braate ham saa ganske uden for sig selv, at Barthold tydeligen indsaae, at de klareste Beviiser vilde i hans Øyne blive de nedrigste Beskyldninger, saa længe Følelserne ikke havde tabt noget af deres umaadelige Udsvendning og Fornuften bekommet noget af sit Herredømme igien. Havde Siegwart ikke som en Afsindig søgt sin Mariane paa Veye og Stier, saa var Wartwig maaskee ikke falden paa denne Grille, men da hans Helt havde giort det, saa kunde ingen Forestillinger, ingen Bønner bevæge

ham

ham til at staae fra dette Forsæt; og for at afværge Følgerne det kunde have, om han naaede Baron G... saa fulgte Barthold med ham. Medens de lavede sig til dette ridderlige Tog yttrede Barthold sin Frygt for, at Baronen maatte have forandret sit Navn, og at det vilde blive vanskeligt at udforske hvad Vey han var taget saa fremt Wartwig ikke vidste noget besynderligt Kiendetegn til at udmerke dem med. Min Marianes Eugleskabning er Kiendetegn nok, svarede Wartwig; saa jeg ikke er sindet at erkyndige mig om andet, end en ung Mandsperson med et deyligt og inderligt bedrøvet Fruentimmer; og hvem der har seet dem, har seet den Herlige og hendes Tyran. Barthold, som vedste, at de ikke fulgtes ad, og at Baronen var reyst tre Dage førend Nymphen, var forvisset om at al Wartwigs Forsken vilde være meget forgieves, og haabede altsaa at Bevægelsen, saavel som de idelige Forandringer for Øyet skulde tiene til at adsprede hans Vens Tungsindighed, men saa rigtig, som det første traf ind, saa meget feylede der i det sidste. Da de altsaa havde flakket omkring i en heel Uge fra et Sted til et andet, uden at noget Menneske havde synet slige Reysende, som Wartwig beskrev, og hans Tungsindighed derved tog meere og meere til, saa fik Barthold ham til at lade denne unyttige Søgen fare ved den Forestilling, at da Baronen sikkert skrev nogen af sine tilbageblevne Venner til, saa kunde man hos dem faae den tryggeste Efterretning om hans Opholdssted.

Efter at de vare komne tilbage var Wartwigs Levemaade til Punkt og Prikke indrettet efter Siegwarts paa hans Svogers Gaard; stedse nedsænket i den dybeste Kummer, uskikket til at finde Fornøyelse i noget andet, end at skrive sin Mariane til; og han havde i en Hast faaet en Skuffe fuld af Breve til hende, som han viiste Barthold, med Begiering at overlevere hende dem efter hans Død, ifald han nogensinde kom i Erfaring om hvor hun var. Saa snart han holdt op at skrive læste han Brevet, hun ved sin Bortreyse havde sendt ham, for dagligen at lade hans Hierte bløde over det, denne Herlige havde udstaaet af Kierlighed til ham. En Dag da han fødede sin Kummer med denne Læsning, hørte han et Fruentimmer med en meget beængstet Røst at kalde paa hans Johan; hvorpaa han sprang op, gik ud og spurgte: hvad hun vilde ham? Hun svarede ham grædende, at hendes Jomfrue, som Ugen forhen var flyttet ind i de øverste Værelser, var falden i en stærk Besvimelse, og hun vilde bedet Johan, at giøre hende Biestand, medens hun løb efter Doctoren. Saa følesløs, som Wartwig end var ved alle Ting, saa megen Virksomhed viiste der sig i hans Siel, saa snart han kunde hielpe nogen; han bad altsaa Pigen at skynde sig efter Doktoren, og sprang hurtig op af Trappen for at staae den Afmægtige bie. Men neppe var han kommen hen til Sengen og blev et affalden, blegt og huuløyet Fruentimmer uden Sands og Følelse vaer i den, førend hans Indbildningskraft, der idelig var opfyldt med Siegwarts Tildragelser, lod ham i den Døende finde sin Ma-

riane

riane, hvorved alle Sielens Følelser kom i saa heftigt et Oprør, at Syn og Sands forgik ham, og han faldt om ved Siden af Sengen, saa at Pigen og Doktoren fandt to Besvimede istedet for een.

Medens Doktoren bragte hende, til hvis Hielp han var kaldet, til Live igien, bare Barthold og Johan Wartwig i sin Seng, og da der var intet meere at forrette for Doktoren oven paa, gik han ned til Barthold og tilbød ham sin Biestand. Det varede saa længe inden Wartwig kom til sig selv igien, at Barthold næsten begyndte at tabe alt Haab; men efter et par Timers Forløb slog han omsider Øynene op, saae sig runten om, og drog et meget dybt Suk; hvorpaa Barthold tog hans Haand, trykkede den op til sit Bryst og sagde: beste Ven! hvorledes er det? Hvad er der mødt dig? Med en meget svag Røst svarede han ham: Uveyret er forbie . . . og Soelen smiiler . . . og Dagen bryder frem . . . og Roelighed. Doktoren, der ikke kiendte det mindste til Siegwart, og følgeligen ikke heller til det Sprog Wartwig talede, troede sikkert at han raasede, og forsikkrede Barthold helligen, at Wartwig laae i saa stærk en hidsig Feber, at intet uden en hastig Aareladen kunde redde ham. Endskiønt det næsten er umueligt at findt tvende Læger, der i een og den samme Sygdoms Behandling ere af lige Meeninger, saa havde dog den gode Mand, saa ganske antaget den navnkundige Doktor Sangrados, at han blev ved at aarelade saa længe Wartwig efter hans Tanker snakkede over sig, og dette lod han ikke forend han havde mistet saa meget Blod, at han

hverken kunde tale, røre, eller vende sig, men laae, som i en stedsevarende Slummer. Det første Wartwigs Sygdom blev erklæret farlig, skrev Rectoren den Gamle til og lod ham vide, at om han ønskede at see sin Søn endnu engang, saa maatte han strax begive sig paa Reysen, siden der var lidet eller intet Haab om hans Liv. Ved samme Leylighed forsømte han ikke heller at viise ham, at hans alt for haarde Opdragelse havde været den fornemmeste Aarsag til Sønnens Vildfarelser, siden han var iblandt dem, som allene ved Ømhed og Fortroelighed var at bringe til alt hvad man vilde, og da han aldrig havde tordet yttre disse Følelser mod en Fader, saa havde det givet den, som var bleven det første Maal for dem, et uindskrænket Herredomme over ham. Havde den gamle Wartwig ikke hørt, at hans eneste Barn var paa Gravens Bredde, saa havde han sikkert givet alle hans Vens Foreestillinger Navn af Kierlingesnak, men det første vi staaer Fare for at miste dem vi elsker, saa forsvinder alt det Straffældige i deres Forhold, og vi ere villige til at anklage os selv for at have havt den største Uret. I denne Overbeviisning begav den Gamle sig paa Reysen, og da han kom til sin Søns Seng og saae ham bleg, afmægtig, og saa godt som uden Følelse, saa paastod Naturen sin ganske Ret, og den faderlige Kierlighed bemestrede sig hans heele Hierte: han veeg næsten aldrig fra hans Seng, han bestormede Himlem med sine Bønner, og bød sit eget Liv til et Offer for Sønnens.

Efter hans Ankomst havde Wartwig lagt fire Dage i denne følesløse Tilstand; hvert Øyeblik troede de at høre ham drage det sidste Suk, da han den femte Dag faldt i en meget dyb og vedergvægende Søvn. I de sexten Timer den varede, forlod hverken hans Fader eller Barthold hans Seng, men ventede Enden paa den med Haab og Frygt. Da Wartwig vaagnede, saae han sig om, og blev først Barthold vaer ved Fodderne af Sengen, og da han saae sin Vens vaade og matte Øye, der stod heftet paa ham, rakte han ham sin Haand og trykkede den, men da han for at naae Barthholds Haand maatte dreye sig lidet meere, faldt hans Øyne paa den Gamle, der sad ved Hovedgierdet, og paa hvis ærværdige Kinder Taarene flød strømmevis. Dette var det første Ømheds Tegn, han var bleven vaer hos hans Fader, men jo meere uventet det var, jo stærkere et Indtryk gjorde det hos ham. Min Gud! raabte han, er det virkelig min Fader jeg seer, og fælder han Taare for min Skyld! Ja, min Søn, min elskede Søn, sagde Faderen, men jeg vil haabe, De nu ere forvandlede til Glædes Taare over Forsynets Velgierning, der i dig har skienket mig min Alderdoms Trøst igien. Havde endog den stærke Nareladen ikke borttaget alle de gierende Vædsker, der ophidsede hans Indbildningskraft og bragte ham til at sværme, saa havde Naturens ømme Følelse, som han nu første gang kunde overlade sig til, sikkert undertvungen og forjaget disse brusende Bevægelser; enhver kan altsaa let forestille sig, med hvor reen en Glæde han nød denne Lykke, da hans Sværmerie var saa reent forsvunden,

at han ikke erindrede sig hans Daarlighed anderledes end en ængstende Drøm, som han var vaagnet af. Ved den gode Pleye han nød, og Fornøyelsen, som daglige Beviiser paa hans Faders Kierlighed og Bartholds uforfalskede Venskab forvoldte ham, bekom han i en Hast sine Kræfter, men det første han kunde tage fat paa sine Studeringer igien, holdt Barthold det raadeligst at viise ham Faren han havde været i. Han forklarede ham altsaa hvad det var for et Fruentimmer, som hans ved Siegwarts Læsen ophidsede Sandser og sværmende Indbildningskraft havde anseet for Uskyldigheden selv, og for ikke at lade mindste Tvivl blive tilbage hos ham, viiste han ham Baron G...s Brev, saavel som Befalningen, der havde bevæget hende til at skynde sig af Byen. Wartwig skielvede ved at blive vaer hvor nær han havde været Fordærvelsen, og fattede det alvorlige Forsæt, at vaage saa nøye over sin fyrige Indbildningskraft, at den aldrig meere skulde blive Herre over Fornuften. Med dens Øye læste han Siegwart paa nye, og bluedes over sig selv, at et saa unaturligt og ildesammensat Hiernespind havde kunde bragt ham saa ganske uden for sig selv. Han brugte den øvrige Tiid han blev ved Academiet saa vel, at han ikke allene fuldendte sine Studeringer med megen Berømmelse, men erhverrede sig endog en grundig Indsigt i alt det, der hører til det Skiønne, hvori Bartholds fine Smag og Critique var ham til stor Nytte, og jo nøyere de lærte at kiende hinanden, jo uopløseligere blev deres Venskab.

Saa

Faa Aar efter han havde forladt Academiet bekom han en anseelig Post, og nogen Tid derefter gav et værdigt Fruentimmer ham sit Hierte og sin Haand. I denne Forbindelse og ved Bartholds Venskab nyder han Livets høyeste Gode; han er den kierligste Ægtefælle, den ømmeste Fader, en hielpsom Ven for alle Trængende, og en duelig og nyttig Borger for Staten. Men da han af Erfarenheden har lært, at en fyrig Indbildningskraft foreenet med Sandsernes Brusen let kan forleede unge Mennesker fra Pligternes Bane, naar Daarligheder viises dem under et falskt Skin, saa giør han sig en sand Glæde af at advare andre ved sit Exempel fra et farligt og fordærveligt Sværmerie.

Ende paa den fierde og sidste Tome.

Til Læseren!

Jeg vilde anſee mig ſelv for høyſt uerkiendtlig og uſkionſom ifald jeg endte dette Værk uden at takke mine Landsmænd for det Biefald hvormed De har imodtaget det; og tillige at bede Dem undſkylde ſmaae Feyl og indløbne Bogtrykker-Vildelſer!

At begge Deele har indſneget ſig, til Trods for al min anvendte Agtſomhed, kan jeg ikke ſtille nogen bedre borgen for end de tvende vigtige Øyemeed af mit Arbeyde. Det første, at kunde paa en anſtændig Maade vinde min Underholdning; det andet (og ſom maaſkee er mig endnu vigtigere) at giøre min erhvervede Kundſkab om Verden og det menneſkelige

neskelige Hierte nyttig for unge og uerfarne Personer af mit Kion. Vel er jeg ingenlunde saa forfængelig at smiggre mig med at kunde forbedre, men jeg vilde agte mig overmaade lykkelig om jeg torde haabe, at kun en eneste var, ved de af mig fremsatte Exempler, holdt tilbage fra et ubetænksomt Skridt. Naaer jeg da ikke denne uskatteerlige Belønning, saa skal i det vigtige Øyeblik, da anbetroede Evners Misbrug ængste Sielen med langt større Heftighed end Dødens kolde Gysen, den Overbevisning trøste mig, at om jeg ikke har kundet gavne, saa har jeg i det mindste ikke skadet, men efter beste Indsigt aagret med mit lidet Pund.

C. D. Biehl.

Trykfeyl.

Trykfeyl.

Pag. 20 Lin. 17 Shvære, læs Sphære.
— 37 sidste Lin. efter har læs havt.
— 39 Lin. 21 Vane læs Vahre.
— 66 — 22 efter paa læs fire.
— 66 — 24 fiyst læs Lyst.
— 80 — 22 Afslag læs Anslag.
— 92 — 27 Tingen læs Tungen.
— 96 — 1 Gunst læs Kunst.

De øvrige behager Læseren selv at rette.

Subscribenternes Navne.

	Exemplar.
Hans Mgjestæt Kongen . . .	30
Hendes Majestæt Dronningen . .	20
Hans Kongl. Høyhed Cronprinzen . .	14
Hans Kongl. Høyhed Arveprinzen . .	14
Hendes Kongl. Høyhed Princesse Charlotte Amalia	6

A.

Herr Aagesen, Agent	1
— Aarestrup, Consumptions-Forvalter . .	1
— Adeler, Kammerherre og Ridder. . .	2
— Adeler, Kammerjunker	1
— Adzer, Medallieur	1
— Agerskow, Conferenzraad	1
— Amon, Major ved Kongens Regiment . .	1
— Ancker, Etatsraad	1
— Ancker, Koefoed, Conferentzraad . . .	1

Exemplar.

Herr Appelbye, Agent 1
— Arentzen, paa Toldboden 2
— Asperen, General-Auditeur 1
— Auguſtin. Etatsraad 1

B.

Hans Durchl. Hertugen af Beveren Ridder af Elepfanten 2
Herr Bang, Adjutant 1
— Bang, Studioſus 1
— Barch, Baletmeſter 1
— Barch, Perleſtikker 1
Feue Barchman, Etatsraadinde . . . 1
Herr Barner, Capitain ved Cronprintzens Regiment . 1
— Barner L. F. 1
— Barner F. 1
— Barner H. J. 1
— Bech, Cancellieraad 1
— Becker 1
— Behman, Lieutnant ved Cronprintzens Regiment 1
— Bentz Nicoley 1
— Berger, Etatsraad 1
— Bertelſen, Secretair ved Lotto-Contoiret . 1
— Bertelſen Peter Otto 1
— Bierringſchiold, Kammerherre og General-Adjutant 1
— Blucher, Lieutnant ved Guarden til Heſt . 1
— Borck og Anders i Holbeck . . . 1
— Bornemann, Conferentzraad . . . 1

Herr

	Exemplar
Herr Bradt, Secretair	1
— Brandt, Fuldmægtig hos Justitsr. Colbiørnsen	1
— Brandt Johan	1
— Brask, Revisor	1
— Brestrup	1
— Brown Wiljam	1
— Brummersted, Chirurgus . . .	1
— Bruun Thomas	1
— Bruun	1
— Broer, Capitain-Lieutenant ved Soe-Etaten .	1
— Buck, Boghandler	5
— Bugge, Professor	1
— Bundsen Johan	1
— Bundsen	1
— Busk	1
— Busk, Forvalter paa Lyckesholm . .	1
— Bülow, Geheimeraad og Staldmester .	1
— Bülow, General-Adjutant . . .	1
— Bockman, Lieutenant ved det Oldenborgiske Regiment	1
— Bockmann, Raadmand	1

C.

Herr Carstens, Ridder af Danneborg og Geheimeraad	1
— Carstenschiold, Oberst . . .	1
— Chapman	1
— Classen, Segl- Flag- og Compas-Mager .	1
— Colbiørnsen, Etatsraad og Professor . .	1
— Colbiørnsen, Justitzraad . . .	1

Exemplar.

Herr Cold 1
— Collet, Kammerraad 2
— de Conic, Agent 1
— Cramer, Groserer 2
— Crotsen og Braun 4

D.

Herr Dalgaard, Etatsraad 1
— Damkier, Lotto-Advocat 2
Frue Danneschiold, Grevinde 1
— Desmercieres, Geheimeraadinde . . . 1
Herr Dethmer, Procurator 1
— Drexel, Major ved Husarerne . . . 1
— Dræbye, Kammerraad 1

E.

Herr Edinger, Land-Indspecteur 1
— Ehlers, Land-Indspecteur 1
— Ellebrecht, Obrist-Lieut. ved det danske Liv-Regim. 1
— Eller og Loed, Vilnhandlere 1
— Erichsen, Agent 1
— Eskemoese, Fuldmægtig 1

F.

Herr Fabricius, Cancellieraad 1
— Fabricus, Jubeleer 1

Herr

	Exemplarer.
Herr Falbe, Justitsraad	1
— Falbe, Major	1
— Falbe, Lieutenant	1
— Falck, Grosserer	1
— Fasting, Capitain i Søe-Etaten . .	1
— Fougere, Garderoblemester ved Theatret .	1
— Frieberg, Casserer	1
— Friesleben, Lieutenant . . .	1
— Frolund, Assessor	1
— Fuglsang	1
— Fursman, Capitain-Lieut. i Søe-Etaten .	1
— Fyns, Lieutenant ved Husarene . .	1
— Fædder, Raadmand . . .	1

G.

Herr Galleoti, Baletmester . . .	1
— Gamst	1
— Geerken, Lieutenant ved Vey-Arbeydet .	1
— Gerhard Peter	5
— Gesling, Lieutenant ved Cronprintzens Regim.	1
— Gloerfeldt, General-Consul . . .	1
— Gloersen, Secretair i Krigs-Cancelliet .	1
— Gottberg, Major ved Ingenieur-Corpset .	1
— Gold, Studiosus Medicine . . .	1
— Gradman	1
— Gram, Ridder af Elkpf og Geh. Conferentzraad .	1
— Graner, Overgraver . . .	1

Exemplarer.

Herr Grube, Capit. og Administrateur ved Lottocommission. 1
— Gryner, Kammerherre og Capitain . . 1
— Gude, Secretair 1
— Gude, Casserer 1
— Gude, Proviantforvalter . . . 1
— Gyldenkrone, Kammerherre og Capitain . 1
— Gyldendal, Boghandler . . . 3
— Gyntelberg, Capitain-Lieutenant ved Soe-Etaten 1

H.

Herr Haaber, Justitsraad . . . 1
— Haagen H. 1
— Hagen, Apotheker 1
— Hagerup, Etatsraad . . . 1
— Hammelof, Justitzraad . . . 1
— Hansen, Cancellieraad . . . 1
— Hansen, Conducteur . . . 1
— Harboe, Obrist-Lieutenant og Chef for Cadet-Corpset 1
— Harsdorff, Justitsraad . . . 1
— Hast, Skrædder . . . 1
— Harthausen, Capitain og Baron . . 1
— Heideman, Capitain ved det Fynske Regiment . 1
— Heidner, Bogbinder . . . 1
Jomfrue Heldermann 1
Herr Helfried, Capitain ved Cronprintzens Regiment . 1
— Helgerod, C. F. . . . 1
— Hendrichsen, Etatsraad . . . 1

Herr

Exemplarer.

Herr Hennings, Etatsraad . . . 1
— Hessel, Cantor 1
— Hesselberg, hos Justitzraad Colbiornsen . 1
— Hey, Fuldmægtig 1
— Hofman 1
— Holck, Kammerjunker og Capitain . . 1
— Holm, Capitain ved Norske Liv-Regiment . 1
— Holm 1
— Holte, Etatsraad 1
— Horn, Fuldmægtig 1
— Horneman, Major ved det Holsteenske Regiment 1
— Hunlewadt, Horkræmmer . . . 1
— Hoyer Didlef Sønnichsen . . . 1

J.

Herr Jacobsen, Præst i Fyen . . . 1
— Jacobsen, Urtekræmmer . . . 1
— Jacobsen, Chirurgus . . . 1
— Jessen, Subercarga . . . 1
— Jobye, Paruquemager . . . 1
— Junge, Boghandler . . . 5
— Junge, Capitain 1
— Junge, Boye, Hoftommermester . . 1
— Jwersen, Boghandler . . . 1
— Jorgensen, Uhrmager . . . 1
— Jorgensen, Meckler 1

K.

K.

Exemplarer.

Herr Kalkreuter, Ridder af Dannebrog og Staldmester 1
— Karlebye, Bildhugger . . . 1
— Kierumgaard, Urtekræmmer . . 1
— Kirchmann, Lieutenant ved Norske Liv-Regiment 1
— Kirckrup, Tømmermester . . . 1
— Kisbcke 1
— Klaumann, Lieut. ved Cronprintzens Regiment 1
— Kleist, Capitain-Lieutenant ved Søe-Etaten . 1
— Klinck 1
— Knudsen, Secretair . . . 1
— Krabe, Ridder af Danneborg og Geheimeraad . 1
— Krunse, Studiosus . . . 1
— Konig, Candidatus Juris . . . 1
— Kønnemann, Justitzraad . . . 1

L.

Herr Lange, Cancellieraad . . . 1
— Lange Herman, Secretair . . . 1
— Lange, Høyeste-Rets Advocat . . 1
— Lange, Høvmester hos Hr. Baron Juul Wind . 1
— Langeballe 1
— Langen, Conducteur . . . 1
— Lassen, Toldskriver . . . 1
— Lerche, Rideer af Dannebrog og Kammerherre . 1
— Lewetzau, Ridder af Dannebrog og Geheimeraad 1
— Liebe, Bogbinder 1

Herr

	Exempl.
Herr Lind E. N. Holbeck	1
— Lindenkrone, Kammerherre	1
— Lund, Major	1
— Lund, Isenkræmmer	1
— Lund, Fuldmægtig	1
— Luis, L. C.	1
— Lycke, Grosserer	1
— Lycke Carl	1
— Lyngbye Hans	1
— Lynge Jacob	1

M.

Herr Mandelberg	1
— Mau, Kammer-Secretair	1
— von Mehren	1
— Mincke, Justitzraad	1
— Mincke J. H.	1
— Moe, Secretaire	1
— Moltcke, Greve og Ridder af Ellepfanten	2
— Moltcke, Greve og Ridder af Danneb. og Cont. Adm.	1
— Moltcke, Kammerjunker	1
— Morthorst, Reebslager	1
— Moth, Kammerherre	1
— Mustedt, Acteur	1
— Müller, Conditor	1
— Müller, Muurmester	1
— Müller, Fuldmægtig i Roeckilde	1

	Exempl.
Herr Müller O. F., Conferentzraad . .	1
— Müller	1
— Moller, Bogtrykker . . .	3
— Moller, Ober-Visiteur . .	1
— Moller, Tycho Studii . . .	1
Jomfrue Moller, Actrice . . .	1
Herr Moller, Justitzraad . . .	1
— Moller, Horkræmmer . . .	1
— Morck Friderich, Juvelerer . .	1
— Morck	1

N.

Herr Nerentz, Told-Inspecteur . .	2
— Nielsen, Conferentzraad . .	1
— Nielsen P. W. . . .	1
— Nielsen	1
— Normann, Lieut. ved det Fynske Regiment .	1

O.

Herr Outzen, Etatsraad . . .	1

P.

Herr Pauli, Etatsraad . . .	1
— Pogier, Grosserer . . .	10
— Pelt, Boghandler . . .	1
— Petersen	1

Exempl.

Herr Platz, Major . . . 1
— Platen, Greve og Lieutenant ved Cronpritz. Reg. 1
— Plum, Kiøbmand . . . 1
— Ploen, Fuldmægtig . . . 1
— Preisler, Acteur . . . 1
— Prihn, Justitsraad . . . 1

O.

Herr Qwist, Farver . . . 1

R.

Herr Raabeck, Studiosus . . . 1
— Rabe Holm, Commerceraad . . 1
— Ramshart, C. R. . . . 1
— Rasch paa Toldboden . . . 1
— Ries 1
— Rehfeldt, Krigsraad . . . 1
— Reiersen, Cancellieraad . . 1
— Reiersen, Kammerraad . . 1
— Reventklau, Greve . . . 1
— Reventklau, Grevinde fød Schubardt . 1
— Reventklau, Greve og Command. Capt. i Søe-Etat 1
— Rüber H. W. . . . 1
— Roese, Instructeur . . . 1
— Roesenorn, Kammerherre . . 1
— Rogert 1
— Rosing, Acteur . . .

Herr

Exempl.

— Rosenkrantz, Hofjunker i Sorøe . . 1
— Ryberg Joh. Christian 1
— Ryberg, Fuldmægtig 1
— Rømmer, Fuldmægtig 1

S.

Herr Saaby, Grosserer 1
— Saaby 1
— Sacken von der Osten, Russisk Kayserlig Minister 1
— Salholdt, Doctor 1
Mad. Sandgaard, Seglmager . . . 1
— Schaarup 1
— Schack, Geheimeraad 1
— Schebye, Pastor 1
— Scheel Plesen, Geheimeraad . . . 1
— Schilden, Kammerherre . . . 1
— Schilderup, examini juris . . . 1
— Schionheiter, Stiftprovst . . . 1
— Schionheiter, Doctor 1
— Schionheiter, Høyeste-Rets Advocat . 1
— Schionning, Architecht . . . 1
— Scholten, Hofjunker 1
— Schnhardt, Kammerjunker . . . 1
— Schulenburg, Greve og Pr. Lieut. ved Guarden til Fods 1
Frue Schumacher, Comandeurinde . . 1
Herr Schumacher, Chirurgus . . . 1
— Schütz, Conferentzraad . . . 1
— Schønneballe, Command. Capit. ved See-Etaten 1

Herr

	Exempl.
Herr Seerup, Jsenkræmmer . .	2
— Skifter, Capitain . . .	1
Froken Skive	1
Herr Skiødt Niels, Stud. . . .	1
— Skiødt, Kammerraad . . .	1
— Skiødt, Regiments-Qvarteermester . .	1
— Sciødt, Fuldmægtig . . .	1
— Simonsan, Lieutenant ved det danske Rytter-Reg.	1
— Schmidt, Commandeur-Capitain . .	1
— Smidt, Høyeste-Rets Advocat . .	1
— Smidt, Lieutenant . . .	1
— Sommer W., Justitzraad . .	1
— Sommerfeldt, Amtmand . .	1
— Sonnin, Fuldmægtig . . .	1
— Spliid, Kammerraad . . .	1
— Sporon, Assessor i Høyeste Ret . .	1
— Sprung, Translateur . . .	1
— Stampe, Geheimeraad . .	1
— Steen, Stud. . . .	1
— Stephansen, Cancellieraad . .	1
— Stibolt, Capitain ved Søe-Etaten . .	1
— Stiernholm, Stud. . . .	1
— Suhm, Kammerherre . . .	1
— Suhm, Conferentzraad . .	1
— Schwartz, Instructeur . . .	1
— Søebotker, Capitain-Lieutenant ved Søe-Etaten	1
— Sørensen, paa Toldboeden . .	1

T.

	Exempl.
Herr Taabel, Staldskriver . . .	1
— Thaae, Lieutenant ved Søe-Etaten .	1
— Thott, Statsminister og Ridder af Ellepfanten .	1
— Thun, Lieutenant ved Søe-Etaten . .	1
— Thunboe, Præst . . .	1
— Tiesen Niels, Skoleholder . .	1
— Tillisch, Lieutenant i det Fynske Inf. Regim. .	1
— Tode, Professor . . .	1
— Tomsen L. H. . . .	1
— Tosten Paul . . .	1
— Treel, Cancellieraad . . .	1
— Treschau H. . . .	1
Jomfrue Treschau	1
— Treschau Maly . . .	1
Froken Trolle	1
Herr Tuxen, General-Krigs-Commissar . .	1
— Tuxen Louis	1
— Tychsen	1
Frue Tonder, Majorinde . . .	1

V.

Herr Valert, Mundskienk . . .	1

W.

Herr Waarsoe, Cathechet . . .	1
— Wadum, Kammerraad . .	1

Herr

	Exempl.
— Wadum, Grosserer . . .	1
— Wandler, Liceneiat . . .	1
— Wangenstein, Lieut ved det Fynske Inf Regim. .	1
— Warnstedt, Kammerherre . .	1
— Wassardt, Hørkræmmer . .	1
— Wedt, Studiosus . . .	1
— Weidenhaupt, Professor . . .	1
— Weinwig	1
— Wendelboe	1
— Westerholdt, Lieutenant . .	1
— Wexel, Kammerraad . . .	1
— Wiedeweldt, Justitzraad . .	1
— Wilken, Justitzraad . . .	1
— Winckler	1
Madame Winge . . .	1
Herr Winther	1
Jomfrue Winther, Actrise . . .	1
Herr Wintherfeldt, Kammerherre . .	1
— Wissing, Tommermester . .	1
— With, Amtsforvalter . . .	1
— Wium, Etatzraad . . .	2
— Wulf, Capitain-Lieutenant ved Søe-Etaten .	1
— Würtzen, Lieutenant ved Norske Liv-Regiment .	1
— Würtzen Friderich i Citadellet . .	1

Exempl.

Z.

Herr Zin, Agent 1
— Zubert, Lieutenant . . . 1

O.

Herr Oster, Agent 1

